

EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 3.6.2026
COM(2026) 504 final

2026/0139 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS

**liidu pooljuhiökosüsteemi tugevdamise meetmete raamistiku kohta, millega
tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) 2023/1781 (kiibimäärus 2.0)**

{SEC(2026) 504 final} - {SWD(2026) 504 final} - {SWD(2026) 505 final}

(EMPs kohaldatav tekst)

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

- **Ettepaneku põhjused ja eesmärgid**

Kõik digitaaltehnoloogiad, alates ihunutikutest ja autodest kuni meditsiini-, kaitse- ja missioonikriitiliste seadmeteni ning tehisintellekti (TI) revolutsiooni toetavate andmekeskusteni, põhinevad pooljuhtidel. Alates 2020. aastast on mitmesugused tarnehäired ja katsed avaldada ELile majanduslikku survet toonud esile Euroopa pooljuhiökosüsteemi hapruse ja selle lõppkasutustööstuse haavatavuse. Need häired on tingitud ülemaailmsetest kriisidest, nagu COVID-19 pandeemia, üksikutest šokkidest, nagu Nexperia juhtum, ning pakkumise ja nõudluse vahelisest püsivast struktuursest ebakõlast maailmaturul. Need tegurid on üheskoos näidanud, kuidas liigne välissõltuvus võib muuta kogu turu haavatavaks.

Samal ajal on kasvav geopoliitiline konkurents, sealhulgas pinged Hiina ja Ameerika vahel, ning tehisintellekti kiire esilekerkimine veelgi rõhutanud pooljuhtide strateegilist tähtsust. Nii kõrgtehnoloogilised kui ka tavapärased kiibid on muutunud üha olulisemaks geopoliitiliseks varaks ning ülemaailmses pooljuhtide väärtusahelas on esile kerkinud mitu kitsaskohta. See on kiirendanud võidujooksu nende kitsaskohtade osaliseks ohjamiseks.

Kõnealuse tööstusharu laienemine kajastab selle geopoliitilist tähtsust. Pooljuhid on nafta ja sõidukite järel maailmas kolmas kõige enam kaubeldav kaup, mille ülemaailmne tulu ulatus 2025. aastal 700,9 miljardi USA dollarini¹. Prognooside kohaselt ületab turg **2026. aastaks 1 triljoni USA dollari piiri² ja kasvab 2030. aastaks 1,6 triljoni USA dollarini³**. Pooljuhtide sektor on peaaegu kõigi tänapäevaste tööstusharude ja neid toetava taristu elutähtsa tarnija ja võimaldajana muutunud **strateegiliseks ressursiks**. Üha tehingupõhisemas ja jõulisemas ülemaailmses keskkonnas võimaldab selline positsioon kasutada kõnealust sektorit ka **geopoliitilise mõjutusvahendina**. Piirkondadel, millel puudub märkimisväärne pooljuhtide projekteerimise või tootmise võimekus, on seetõttu oht muutuda sõltuvaks komponentidest, millele ligipääsu võivad teised või tingimusi seada.

2022. aasta veebruaris algatatud Euroopa kiibimäärus oli **ELi esimene strateegiline vastus ülemaailmse pooljuhtide väärtusahela kriitilistele nõrkustele**, mille tõid esile COVID-19 pandeemia ja kolmandate riikide süvenev toetustel põhinev ülemaailmne konkurents. EL otsustas, et liidu pooljuhiökosüsteemi struktuurse sõltuvusega tegelemiseks ja tööstuse toetamiseks **on oluline otsustavalt ja koordineeritult sekkuda**. Ilma märkimisväärsete investeeringuteta teadusuuringutesse ja tootmisvõimsusesse ning nõuetekohaste kriisidele reageerimise mehhanismideta jääks Euroopa struktuurselt haavatavaks. Kiibimäärus võeti vastu ajal, mil **keskenduti jõuliselt rohe- ja digipöördele** ning Euroopas valitses üha suurem üksmeel vajaduse suhtes tugevdada piirkonna **majanduslikku konkurentsivõimet ja pöörata tagasi tööstussuutlikkuse langus**. Hiljem tuuakse need probleemid esile 2024. aasta septembris avaldatud Draghi aruandes, kus kutsutakse üles tööstust kiiresti uuendama⁴.

¹WSTS Semiconductor Market Forecast Spring 2025, <https://www.wsts.org/76/103/WSTS-Semiconductor-Market-Forecast-Spring-2025>.

²Global Semiconductor Sales Increase Substantially in February, <https://www.semiconductors.org/global-semiconductor-sales-increase-substantially-in-february/>.

³The next era of semiconductor value creation, McKinsey, <https://www.mckinsey.com/industries/semiconductors/our-insights/the-next-era-of-semiconductor-value-creation>.

⁴„The future of European competitiveness“, osa B, 3. peatükk – Mario Draghi, https://commission.europa.eu/topics/competitiveness/draghi-report_en.

Euroopa kiibimääruse hindamine näitab, et **määrus on andnud märkimisväärsed tulemusi**. Näiteks on

- loodud taristud, sealhulgas pädevuskeskused, algstaadiumis projekteerimisplatvorm ja viis tipptasemel katseliini, mis esindavad mõningaid maailma kõige uuenduslikumaid tehnoloogiataristuid;
- II samba raames on eraldatud üle 52 miljardi euro avaliku ja erasektori investeringuteks olemasolevatesse tootmisrajatistesse ning
- III samba raames on Euroopa pooljuhtide nõukoja kaudu loodud koordineerimis- ja kriisidele reageerimise mehhanism, mis hõlmab kõiki liikmesriike ja komisjoni.

Hoolimata nendest märkimisväärsetest edusammudest ja liidu tugevatest külgedest pooljuhtide väärtusahela peamistes segmentides, nagu tavapäraste pooljuhtide tootmine (jõuelektronika, mikrokontrollerid, fotoonika, sensorid), tootmisseadmed ja -materjalid, on **endiselt vaja kõrvaldada ilmsed võimete lüngad**.

EL toodab vähem kui 10 %⁵ maailma pooljuhtidest ning on kõige arenenumate ja tipptasemel alla 5 nanomeetriste kiipide, sealhulgas tehisintellektikiipide osas peaaegu täielikult sõltuv Ameerika Ühendriikidest ja Aasiast. Selline struktuurne sõltuvus suurendab tarnehäirete, surve avaldamise ja süsteemsete šokkide ohtu, mis mõjutavad ELi peamisi tööstusharusid alates autotööstusest ja energeetikast kuni lennunduse ja kaitsevaldkonnani. Üldiselt on pooljuhid näide sellest, et Euroopa **tehnoloogilise suveräänsuse küsimus** tuleb kiiremas korras lahendada.

Tehnoloogiline suveräänsus on ELi jaoks muutunud strateegiliselt hädavajalikuks. Eesmärk on säilitada Euroopa suutlikkus valida oma tee, vähendada liigset sõltuvust ning tagada, et elutähtsad digitaristud ja -tehnoloogiad jäävad turvaliseks, vastupidavaks ja Euroopa väärtustega kooskõlas olevaks.

Kiibimäärus 2.0 on seega **tehnoloogilise suveräänsuse paketi** osa koos muude algatustega, nagu ELi pilvandmetöötluse ja tehisintellekti arendamise õigusakt.

Euroopa lähenemisviis tehnoloogilisele suveräänsusele põhineb avatusel, partnerlusel ja ausal konkurentsil. ELi tehnoloogilise baasi tugevdamine võimaldab tal jääda avatuks ja koostöövalmiks, kaitstes samal ajal oma suutlikkust tegutseda sõltumatult ning kaitsta enda huve, julgeolekut ja demokraatlikke põhimõtteid.

Seda silmas pidades püütakse kiibimääruse läbivaatamisega lahendada **kahte peamist probleemi**:

- a) liigne sõltuvus kolmandatest riikidest pooljuhtide projekteerimisel ja tootmisel;
- b) ebapiisav kriisiks valmisoleku võimekus.

Tuginedes esimeses kiibimääruses sätestatud eesmärkidele ning lähtudes kõnealuste probleemide ja nende algpõhjuste analüüsist, on kindlaks määratud **kiibimääruse 2.0 kaks üldeesmärki**:

- (1) suurendada Euroopa pooljuhtide väärtusahela konkurentsivõimet, et parandada selle tehnoloogilist suveräänsust ja vastupanuvõimet. See tähendab, et pooljuhitehnoloogiate valdkonnas luuakse ELi konkurentsivõime, tehnoloogilise

⁵IDC, „Semiconductors market data by feature size, sector and region“ (Pooljuhtide turuandmed elemendi mõõtude, sektorite ja piirkondade kaupa), CNECT/2022/MVP/0084 – teine vahearuanne. Väärtusahel hõlmab intellektuaalomandit, elektroonilise projekteerimise automatiseerimist, tootmisvahendeid, substraate, materjale, tootmisvabasid ettevõtjaid, identiteedihaldust, pooljuhitehaseid ning pooljuhtide koostamise ja testimise alltöövõtu pakkujaid. Arvesse võetakse ainult ELis asuvate äriühingute tulusid.

suveräänsuse ja vastupanuvõime jaoks vajalikud tingimused, tehes järgmist:
i) teadusuuringute ja innovatsiooni tööstusliku kasutuselevõtu kiirendamine;
ii) varustuskindluse tagamine ning iii) strateegilise sõltuvuse vähendamine
tipptasemel ja väljakujunenud pooljuhtitehnoloogiate valdkonnas;

- (2) tõhustada kriisiks valmisolekut, et tagada ELi varustuskindlus. See tähendab siseturu toimimise parandamist, suurendades kriisiks valmisolekut ja luues ühtse õigusraamistiku, et kaitsta liidu majandusjulgeolekut ning suurendada selle asendamatus, vastupanuvõimet ja jõukust pooljuhtitehnoloogiate valdkonnas.

Suurendada Euroopa pooljuhtide väärtusahela konkurentsivõimet, et parandada liidu tehnoloogilist suveräänsust ja vastupanuvõimet

Kuna EL sõltub üha enam välismaistest pooljuhtide tarnetest, on ta haavatavam välise surve all, sealhulgas tarneahela sõltuvuse võimaliku relvana kasutamise suhtes. Ilma pooljuhtide projekteerimise ja tootmise kindla tööstusbaasita ei pruugi EL toime tulla sellega, kuidas oma tugev teadusuuringute ja innovatsiooni ökosüsteem tootlikkuse kasvuks muuta ja uued tehnoloogiad tööstuses ulatuslikult kasutusele võtta.

Samal ajal seisavad Euroopa pooljuhte kasutavad tööstusharud silmitsi märkimisväärse ebakindlusega tarneahelas, mis toob kaasa suuremad laovarud ja pärsib investeringuid. See omakorda kahjustab tootmise üldist konkurentsivõimet ELis. Lisaks suurendavad sõltuvused pooljuhtide tarneahelates geopoliitilisi ja julgeolekuriske – eelkõige kriisi ajal, mil juurdepääs elutähtsale tehnoloogiale võib olla piiratud või see võidakse suunata muudesse piirkondadesse.

Seda arvesse võttes **lähtuti esialgses kiibimääruses peamiselt pakkumisest, kuid kiibimääruses 2.0 pannakse suuremat rõhku nõudlusega seotud meetmetele**. Need kaks mõõdet tugevdavad üksteist vastastikku: tugeva kohaliku nõudluse suurendamine aitab tugevdada kohalikku pooljuhtide pakkumist. Sel viisil aitab nõudluse ja pakkumise kombineeritud kasv saavutada tööstuse suurema vastupanuvõime, lühemad ja turvalisemad tarneahelad, suurema strateegilist autonoomia ning parema kooskõla Euroopa tootmisvõimsuse ja peamiste tööstusharude vajaduste vahel.

Selline lähenemisviis on tihedalt seotud laiemate ELi algatustega, eelkõige pilvandmetöötlemise ja tehisintellekti arendamise õigusaktiga, mis sisaldab meetmeid **nõudluse ergutamiseks tipptasemel tehisintellektikiipide** järele, arendades uusi andmekeskusi kogu liidus. Need meetmed peaksid tekitama täiendava nõudluse pooljuhtide järele, mis võib toetada läbivaadatud kiibimääruse eesmärgi. **Euroopa tehisintellekti tegevuskava käsitlevas teatises**⁶ kirjeldatakse, kuidas liit püüab **tehisintellekti gigatehaste** arendamise laiemate jõupingutuste raames saavutada strateegilise autonoomia tehisintellekti pooljuhtide projekteerimisel ja tootmisel, vähendada sõltuvust elutähtsast tehnoloogiast ja tugevdada suveräänsust tipptasemel pooljuhtide valdkonnas.

Euroopa pooljuhtide väärtusahela tugevdamine, sealhulgas tehisintellekti jaoks olulistes valdkondades, on oluline, et toetada liidu strateegilisi eesmärgi. Samal ajal on endiselt hädavajalik suurendada **tavapäraste pooljuhtide** tootmisvõimsust Euroopas. Väljakujunenud ja spetsialiseerunud sõlmed on üliolulised selliste Euroopa tööstusökosüsteemide jaoks nagu **autotööstus, lennundus, kaitse, telekommunikatsioon ja pilvandmetöötlus**, kus nõudlus usaldusväärsete rakendusspetsiifiliste kiipide järele kasvab jätkuvalt. Nende segmentide vastupanuvõime tugevdamine on seega oluline, et kaitsta Euroopa tööstusbaasi ja vähendada liigset sõltuvust. Sama oluline on parandada Euroopa **kiipide projekteerimise suutlikkust**

⁶Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Euroopa tehisintellekti tegevuskava“, COM(2025) 165, 9.4.2025.

ning edendada tihedamat koostööd projekteerijate, tootjate ja lõppkasutustööstusharude vahel, sealhulgas **kaasprojekteerimise lähenemisviiside** kaudu, millega tagatakse pooljuhilahenduste optimeerimine tööstuslike ja strateegiliste rakenduste jaoks.

Tuginedes vajadusele tugevdada nii pakkumist kui ka nõudlust Euroopa pooljuhiökosüsteemis, nähakse kiibimäärusega 2.0 ette ka **strateegiliste projektide** kasutuselevõtt, et tugevdada liidu pooljuhtide väärtusahela peamisi segmente. Need projektid seatakse prioriteediks ja neid toetatakse **avaliku ja erasektori investeringute koordineeritud kombinatsiooni** kaudu, mis hõlmab suveräänsel ja kõrgtehnoloogilist tootmist, kõrgtehnoloogiliste kiipide projekteerimist ja tarneahela vastupidavust. See lähenemisviis täiendab eespool kirjeldatud meetmeid, tugevdab piiriülest integratsiooni kogu väärtusahelas ning aitab suurendada Euroopa strateegilist autonoomiat ja tehnoloogilist suveräänsust.

Sellega seoses ja konkurentsivõime koordineerimise töövahendi raames käsitletakse **kõrgtehnoloogilise tootmise strateegilist projekti** esmatähtsana, et toetada tehisintellekti kiipide ja muude pooljuhtide tootmist. Algatuse eesmärk on luua liidus esimene pooljuhtide rajatis, mis ühendab tipptasemel sõlmede tootmise kiibikute integreerimise ja täiustatud 3D-pakendamissuutlikkusega. Katsetootmise võiks kavandada ajavahemikku 2030–2033.

Ökosüsteemi vastupanuvõime edasiseks suurendamiseks selgitatakse **esimesi omalaadseid algatusi** käsitlevate sätete kohaldamisala. Need sätted hõlmavad kogu pooljuhtide väärtusahelat, sealhulgas **tootmiskeskset kiipide projekteerimise alast tegevust, erimaterjale, tootmisseadmeid, trükkplaate, täiustatud pakendamist ja montaaži**. Esimese omalaadse hindamist kohaldatakse ka strateegiliste projektide riikliku kaasrahastamise suhtes, kui kooskõlas konkurentsieeskirjadega tehakse kindlaks ka see, kas strateegilised projektid on esimesed omalaadsed.

Kiibimääruses 2.0 rõhutatakse **katseliinide kiirema industrialiseerimise** vajadust, et muuta edukad katsetootmisrajatised majanduslikult tasuvaks tootmisvõimsuseks. Samuti lisatakse täiendatud Euroopa kiibialgatusele 2.0 **fotoonika ja fotoonilised integraallülitused**, kuna need on peamised progressi võimaldavad tehnoloogiad paljudes strateegilistes sektorites, sealhulgas telekommunikatsiooni, tehisintellekti ja tervishoiusektoris, andmekeskustes, autotööstuses ja kvanttehnoloogia valdkonnas. Kuna **Euroopa kiibialgatus** on näidanud oma olulist rolli liidu juhtpositsiooni tugevdamisel pooljuhtidega seotud teadusuuringutes, innovatsioonis ja tööstuslikus kasutuselevõtus, on oluline seda jätkata. Säilitades end tõestanud vahendid, nagu katseliinid, pädevuskeskuste võrgustik, projekteerimisplatvorm ja kvantkiipidega seotud meetmed, on Euroopa kiibialgatuse 2.0 eesmärk tagada, et Euroopa säilitab oma konkurentsieelise, kiirendab kaubanduslikku tootmist ning suurendab pooljuhitehnoloogiate panust kestlikkusse ja tehnoloogilisse suveräänsusesse.

Kasutusele võetakse ka täiendavad nõudlusega seotud meetmed, et kiirendada Euroopa tehnoloogiate turuleviimist. **Innovatiivsete lahenduste hanked ja suured ülesanded** aitavad tekitada varajast nõudlust, võimaldavad võrdluskasutust ja hõlbustavad liidus välja töötatud kõrgtehnoloogiliste kiipide kiiremat turule sisenemist. Lisaks võib taristutes, seadmetes või süsteemides kasutatavaid pooljuhte hõlmavates riigihangetes peale hinnakaalutluste arvesse võtta ka varustuskindlusega seotud kriteeriumi, kui selliseid tehnoloogiaid kasutatakse oluliste teenuste osutamisel või elutähtsates taristutes. Avaliku nõudluse koordineeritud võimendamise täiendavad need meetmed pakkumise poole vahendeid, edendavad turvalise tehnoloogia kasutuselevõttu kogu liidus ning tugevdavad järgmise etapi strateegiliste sektorite turvalisust ja vastupanuvõimet. Kooskõlas liidu kliima-, keskkonna- ja energiaeesmärkidega tuleks esmatähtsaks pidada energiatõhusat ja kestlikku kiipide tootmist ja käitamist. Samuti tuleb ühtlustada loamenetlusi, et kiirendada tööstuslikku kasutuselevõttu ja säilitada

rahvusvaheline konkurentsivõime, eelkõige tuginedes komisjoni ettepanekule võtta vastu määrus keskkonnamõju hindamise kiirendamise kohta. Paralleelselt kiibimääruse rakendamisega ja enne küberturvalisuse määruse läbivaatamist hinnatakse **küberturvalisuse riskihindamise** käigus nii tehnilisi nõrkusi kui ka mittetehnilisi tegureid, mis mõjutavad konkreetsete elutähtsate sektorite riigihangetes kasutatavate pooljuhtide küberturvalisust.

Et toetada piirkondlikku juhtpositsiooni pooljuhtide väärtusahelas, luuakse käesoleva ettepanekuga **Euroopa pooljuhtide kvaliteedipiirkonna** märgis piirkondadele, millel on strateegiliste prioriteetidega kooskõlas olev töökindel pooljuhtide valdkonna piirkondlik investeerimiskava. Need hõlmavad pooljuhtide tootmise suurendamist, teadus- ja arendustegevuse alast koostööd, oskuste arendamist ja kestlikku taristut. See annaks rahvusvahelistele investoritele märku, et piirkonnas on pooljuhtidega seotud äritegevuse jaoks suure potentsiaaliga ökosüsteem.

Tõhustada kriisiks valmisolekut, et tagada ELi varustuskindlus

Vaatamata esimese kiibimääruse III samba raames loodud seire- ja kriisireageerimisvahenditele on liidu suutlikkuses pooljuhtide tarnekriisidega tõhusalt toime tulla endiselt märkimisväärsed lünki. ELil puuduvad endiselt piisavalt arenenud mehhanismid, vahendid ja institutsiooniline suutlikkus häirete õigeaegseks ja koordineeritud ennetamiseks ja hindamiseks.

Et **parandada valmisolekut pooljuhtide tarneahelas**, toetab komisjon **pooljuhtide tarneahela ettevõtjatevahelise platvormi** (edaspidi „platvorm“) loomist, kus ettevõtjad saavad jagada mitteäriliselt tundlikku teavet kokkuvõtlikul kujul. See aitab luua digitaalse tarneahela mudeli, suurendades struktuurse vastastikuse sõltuvuse nähtavust, võimaldades süsteemsete riskide tuvastamist ja tugevdades vastupanuvõimet häirete suhtes. Hoiatusteadete korral võib komisjon küsida teavet üksikutelt ettevõtjatelt ja platvormilt. Need teabenõuded peavad rangelt piirduma vajaliku ja olema proportsionaalsed. Platvormil osalevad ettevõtjad vabastatakse kohustusest vastata teabenõuetele. Paralleelselt kiibimääruse 2.0 määrusega töötab komisjon 2027. aasta teiseks kvartaliks välja **ELi pooljuhtide kriisiohje tegevuskava**. Kavas sätestatakse selged menetlused, rollid ja kohustused kriisieelses ja kriisietapis ning see tugineb 2025. aastal koos liikmesriikidega läbi viidud esimesele pooljuhtide tarneahela häireid käsitlevale simulatsiooniõppusele. Need jõupingutused on kooskõlas ELi kriisivalmiduse strateegia ja selle tegevuskavaga.

- **Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega**

Pooljuhid on puhtale majandusele ülemineku ja digiülemineku elutähtsad võimaldajad. Nende strateegilist tähtsust ELi jaoks võimendavad veelgi geopolitiilised pinged, liidu praegune liigne sõltuvus kõrgtehnoloogilisest tootmisest ja projekteerimisest ning nende sõltuvuste üha suurem relvana kasutamine kolmandate riikide poolt. Seega on kiibimäärus 2.0 hädavajalik, et saavutada komisjoni poliitilised prioriteedid, eelkõige „Euroopa kestliku heaolu ja konkurentsivõime uus kava“ ning „Uus ajastu Euroopa kaitse ja julgeolekupoliitikas“⁷.

Kiibimääruse 2.0 ettepanekut võib käsitada vastusena vajadusele võtta pooljuhtide valdkonnas kiireloomulisi meetmeid, et kaitsta ELi tulevikku majanduslikult liikumapaneva jõu, investeeringute sihtkoha ja tootmiskeskusena, nagu on tunnistanud **puhta tööstuse**

⁷[Prioriteedid 2024–2029 – Euroopa Komisjon.](#)

kokkuleppes⁸, ELi konkurentsivõime kompassis⁹ ja ühisteatistes „ELi majandusjulgeoleku tugevdamine“¹⁰.

Ettepanek on kooskõlas üldise digivisiooni, -eesmärkide ja -võimalustega ELi edukaks digipöördeks 2030. aastaks, nagu on esitatud komisjoni teatistes „**Digikompass 2030: Euroopa tee digikümnendil**“ (digikompassi teatis)¹¹ ja sellele järgnenud komisjoni otsuses **digikümnendi poliitikaprogrammi**¹² kohta koos konkreetse pooljuhtide eesmärgiga. Käesoleva ettepaneku eesmärk on aidata anda liidule suutlikkus, mida on vaja 2030. aasta eesmärgi saavutamiseks. Digikümnendi poliitikaprogrammi läbivaatamine on kavandatud 2026. aasta juuniks¹³.

Käesolev ettepanek aitab rakendada **pooljuhtide koalitsiooni deklaratsiooni**, millele kirjutasid 29. septembril 2025 alla 27 liikmesriigi vastavad ministrid ning milles kutsutakse üles võtma vastu tõhustatud ja tulevikku suunatud kiibimääruse 2.0, et tugevdada Euroopa positsiooni ülemaailmses pooljuhtide väärtusahelas¹⁴.

Ettepanekul on ka mõningad ühised eesmärgid **tööstuse kiirendamise õigusaktiga**,¹⁵ milles on sätestatud meetmete raamistik ELi konkurentsivõime tugevdamiseks, tööstuse süsinikuheite vähendamise kiirendamiseks ja strateegilise tootmisvõimsuse suurendamiseks.

Ettepanek on üldjoontes kooskõlas ELi algatustega, millega taotletakse sarnaseid eesmäärke, eelkõige **programmiga „Digitaalne Euroopa“**, **programmiga „Euroopa horisont“**, **kriitiliste toormete määrusega**¹⁶ ning samuti **Euroopa Regionaalarengu Fondiga (ERF)**, **programmiga „InvestEU“** ja **programmiga „Erasmus+“**.

Eespool nimetatud algatustest on ettepanek eelkõige kooskõlas programmidega „Digitaalne Euroopa“ ja „Euroopa horisont“, mis moodustavad praeguse mitmeaastase finantsraamistiku esimese samba kaks rahastamisallikat. Programmiga „Digitaalne Euroopa“ toetatakse digitaristuid, samal ajal kui programmiga „Euroopa horisont“ toetatakse eelneva etapi teadusuuringuid, katsetamist ja tutvustamist.

Lisaks täiendab ettepanek kriitiliste toormete määrust, kuna mõlemaga taotletakse strateegilist autonoomiat, hõlmates väärtusahela eri segmente: kiibimääruses keskendutakse pooljuhtide projekteerimisele ja tootmisele, samas kui kriitiliste toormete määrus käsitleb kriitilise tähtsusega tooraineid.

⁸Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Puhta tööstuse kokkulepe – konkurentsivõime ja süsinikuheite vähendamise ühtne tegevuskava“, COM(2025) 85, 26.2.2025.

⁹Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „ELi konkurentsivõime kompass“, COM(2025) 30, 29.1.2025.

¹⁰Ühisteatis Euroopa Parlamendile ja nõukogule „ELi majandusjulgeoleku tugevdamine“, JOIN(2025) 977, 3.12.2025.

¹¹Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Digikompass 2030: Euroopa tee digikümnendil“, COM(2021) 118, 9.3.2021.

¹²Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. detsembri 2022. aasta otsus (EL) 2022/2481, millega luuakse digikümnendi poliitikaprogramm 2030, 19.12.2022.

¹³Algas uuring digikümnendi poliitikaprogrammi tuleviku kohta, <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/consultations/survey-opens-future-digital-decade-policy-programme>.

¹⁴Semicon Coalition calls for reinforced Chips Act, <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/news/semicon-coalition-calls-reinforced-chips-act>.

¹⁵Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega kehtestatakse meetmete raamistik tööstussuutlikkuse ja süsinikuheite vähendamise kiirendamiseks strateegilistes sektorites ning muudetakse määrusi (EL) 2018/1724, (EL) 2024/1735 ja (EL) 2024/3110 (edaspidi „tööstuse kiirendamise õigusakt“), COM(2026) 100, 4.3.2026.

¹⁶Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. aprilli 2024. aasta määrus (EL) 2024/1252, millega sätestatakse kriitiliste toormete kindlate ja kestlike tarnete tagamise raamistik ja muudetakse määrusi (EL) nr 168/2013, (EL) 2018/858, (EL) 2018/1724 ja (EL) 2019/1020 (edaspidi „kriitiliste toormete määrus“).

Kiibimäärus on kooskõlas ELi strateegilise autonoomia, majandusjulgeoleku ja konkurentsivõime tegevuskavadega. See on kooskõlas **Euroopa majandusjulgeoleku strateegia**,¹⁷ **kahesuguse kasutusega kaupade ekspordi kontrolli**,¹⁸ **välisriigi subsidiumide määruse**¹⁹ ja **Euroopa strateegiliste tehnoloogiate platvormiga (STEP)**.²⁰ Üheskoos vähendavad need vahendid strateegilist sõltuvust ja tugevdavad tööstussuutlikkust ning tegelevad välisriigi subsidiumide põhjustatud moonutustega ühtsel turul.

Ettepanek on kooskõlas Euroopa küberturvalisust käsitlevate õigusaktidega. Teatavad kiibikategooriad kuuluvad **küberkerksuse määruse**²¹ kohaldamisalasse ja kiibimääruse alusel tehtavate investeringute siht on edendada kõnealuse määruse eesmärke, tuginedes Euroopa tööstuse tugevusele turvaliste kiipide turusegmenndis. Ettepanekuga täiendatakse ka **küberturvalisuse määruse** kavandatud läbivaatamist, lisades elutähtsa teenuse osutajate pooljuhtide riigihangetele varustuskindluse mõõtme.

Euroopa autotööstuse tegevuskavas rõhutati pooljuhtide tööstuse tähtsust uuendusliku ja digitaliseeritud autotööstuse jaoks²².

Kiibimäärus 2.0 on ka kavandatud täiendama muid algatusi, nagu üleeuroopalist huvi pakkuvad tähtsad projektid. Seega on kõrgetasemeliste pooljuhtitehnoloogiate alase²³ tulevase üleeuroopalist huvi pakkuva tähtsa projekti kavandi ettevalmistamine täielikult kooskõlas **kiibimääruse** sisuga, keskendudes murranguliste uuenduste esmakordsele kasutuselevõtule tööstuses.

Kiibimäärus 2.0 on kavandatud olema kooskõlas kehtiva mitmeaastase finantsraamistikuga (2021–2027) ja järgmise mitmeaastase finantsraamistikuga (2028–2034), sealhulgas Euroopa Konkurentsivõime Fondi, 10. raamprogrammi ning riikliku ja piirkondliku partnerluse kavadega. Selle ülesehitus võimaldab viivitamatut tegutsemist ja mõju avaldamist praeguse mitmeaastase finantsraamistiku raames, tagades samal ajal järjepidevuse ja skaleeritavuse järgmise mitmeaastase finantsraamistiku puhul. Ettepanek ei mõjuta ega piira mitmeaastase finantsraamistikuga seotud käimasoleva seadusandliku protsessi tulemusi.

Lisaks ei piira kiibimäärus 2.0 riigiabi- ja konkurentsieeskirjade, sealhulgas teadus- ja arendustegevuseks ning innovatsiooniks antava riigiabi raamistiku ja üleeuroopalist huvi pakkuvate tähtsate projektide teatise kohaldamist, säilitades samal ajal nende erinevad

¹⁷Ühisteatis Euroopa Parlamendile, Euroopa Ülemkogule ja nõukogule „Euroopa majandusjulgeoleku strateegia“ JOIN(2023) 20 final.

¹⁸[Exporting dual-use items – Trade and Economic Security](#).

¹⁹Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. detsembri 2022. aasta määrus (EL) 2022/2560, mis käsitleb siseturgu moonutavaid välisriigi subsidiumide.

²⁰Strategic Technologies for Europe Platform, https://strategic-technologies.europa.eu/index_en.

²¹Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2024. aasta määrus (EL) 2024/2847, mis käsitleb digielemente sisaldavate toodete küberturvalisuse horisontaalseid nõudeid ja millega muudetakse määrusi (EL) nr 168/2013 ja (EL) 2019/1020 ning direktiivi (EL) 2020/1828 (edaspidi „küberkerksuse määrus“).

²²Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Euroopa autotööstuse tegevuskava“, COM(2025) 95, 5.3.2025.

²³Üleeuroopalist huvi pakkuva tähtsa projekti pooljuhtide tipptehnoloogia kandidaatprojekt on praegu kavandatud tuginevana olemasolevatele ELi algatustele, eelkõige katseliinidele ja Euroopa projekteerimisplatvormile, tagades järjepidevuse ja kiirendamise, mitte dubleerimise. Ajendatuna sellistest megatrendidest nagu tehisintellekt, automatiseerimine, turvalisus ja kestlikkus, võib üleeuroopalist huvi pakkuva tähtsa projekti pooljuhtide tipptehnoloogia kandidaatprojekt lõpuks pakkuja Euroopa ühist vastust murrangulistele tehnoloogilistele muutustele. See võiks keskenduda peamistele tehnoloogiavaldkondadele, sealhulgas näiteks tehisintellekti kiipidele ja kiirenditele, fotoniilistele integraallülitustele, heterogeensele integreerimisele ja täiustatud pakenditele, anduritele, jõuelektroonikale, energiatõhusatele lahendustele ja turvalisele sidele, hõlmates samal ajal kogu pooljuhtide väärtusahelat, sealhulgas progressi võimaldavaid tehnoloogiaid, nagu elektroonilise projekteerimise automatiseerimine, seadmed, testimine, materjalid ja pooljuhtplaadid.

eesmärgid. Üleeuroopalist huvi pakkuvatel tähtsatel projektidel ning teadus- ja arendustegevuseks ning innovatsiooniks antava riigiabi raamistikul on keskne roll teaduse, arendustegevuse, innovatsiooni ja esmakordse tööstusliku kasutuselevõtu toetamisel, eelkõige väga uuenduslike ja piiriüleste projektide puhul, millel on tugev ülekanduv mõju.

Kiibimääruse 2.0 kohased meetmed tuginevad sellele struktuurile, selgitades ja täpsustades veelgi esimese omalaadse raamistiku kohaldamisala II samba raames ja tagades, et kogu väärtusahel on hõlmatud.

- **Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega**

Ettepanek on kooskõlas ELi konkurents- ja tööstusstrateegiaga, nagu on kajastatud tööstusstrateegiates ja Draghi aruandes, ning täiendab digiülemineku ja puhtale majandusele ülemineku raamistikke.

Käesolev ettepanek koos **pilvandmetöötluse ja tehisintellekti arendamise õigusaktiga ning energiasektori digiülemineku ja tehisintellekti strateegilise tegevuskavaga on tehnoloogilise suveräänsuse paketi** osa. Paketi eesmärk on tagada, et liit säilitab suutlikkuse otsustada iseseisvalt, tegutseda tulemuslikult ja kujundada ülemaailmset tehnoloogia arengut, jäädes samal ajal avatuks ja konkurentsivõimeliseks ning pühendudes rahvusvahelisele koostööle ja normidele.

Kiibimäärus ja kavandatav **Euroopa Konkurentsivõime Fond**²⁴ ning tulevane **kvanttehnoloogia määrus**²⁵ tuleb omavahel kooskõlastada. Kooskõla kvanttehnoloogia määrusega annab võimaluse luua terviklik Euroopa kvanttehnoloogia poliitikaraamistik, mis kasutab maksimaalselt ära mitme vahendi koostoimet.

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

- **Õiguslik alus**

Nagu esimese kiibimääruse puhul, on ka kiibimääruse 2.0 õiguslik alus Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 173 lõige 3 ja artikkel 114. Liit peab oma poliitika ja tegevusega aitama kaasa artikli 173 lõikes 1 sätestatud eesmärkide saavutamisele. ELi toimimise lepingu artikli 173 lõikes 1 on märgitud, et eesmärk on tagada liidu tööstuse konkurentsivõimelisuseks vajalikud tingimused. Kooskõlas avatud ja konkurentsile rajatud turgude süsteemiga püüavad liit ja liikmesriigid i) kiirendada tööstuse kohanemist struktuurimuutustega; ii) ergutada sellise keskkonna tekkimist, mis soodustaks algatuslikkust ja ettevõtjate, eriti väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete arengut kogu liidus; iii) ergutada sellise keskkonna tekkimist, mis soodustaks ettevõtjatevahelist koostööd, ning iv) edendada innovatsiooni, teadusuuringute ja tehnoloogia arendamise poliitika tööstusliku potentsiaali paremat ärakasutamist. ELi toimimise lepingu artikli 114 eesmärk on siseturu rajamine ja toimimine liikmesriikide eeskirjade ühtlustamiseks meetmete vastuvõtmise teel.

Kiibimäärus 2.0 tugineb kehtiva kiibimääruse eesmärkidele. Kiibimääruse 2.0 esimene erieesmärk, millel põhineb I sammad, on luua pooljuhtide tööstuses suur innovatsioonisuutlikkus ja piisav tehnoloogiline võimekus, et kiirendada innovatsiooni ja sellega kohaneda. Lisaks on määruse eesmärk II ja III samba abil suurendada liidu vastupanuvõimet ja varustuskindlust pooljuhtitehnoloogiate valdkonnas, toetades ja

²⁴Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse Euroopa Konkurentsivõime Fond, sealhulgas kaitseuuringute ja -innovatsiooni eriprogramm, tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) 2021/522, (EL) 2021/694, (EL) 2021/697 ja (EL) 2021/783 ning muudetakse määrusi (EL) 2021/696, (EL) 2023/588 ja (EL) [Euroopa kaitsetööstuse programm], COM(2025) 555, 16.7.2025.

²⁵Commission invites contributions to shape future EU Quantum Act, <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/news/commission-invites-contributions-shape-future-eu-quantum-act>.

koordineerides investeeringuid kõrgtehnoloogiliste pooljuhtide tootmisse (II sammas) ning võimaldades koordineeritud seiret ja kriisidele reageerimist (III sammas).

Esimese eesmärgi asjakohane õiguslik alus on ELi toimimise lepingu artikli 173 lõige 3. ELi toimimise lepingu artikli 173 lõike 3 puhul ei tohiks võetavad meetmed hõlmata liikmesriikide õigusaktide ühtlustamist, vaid peaksid tugevdama pooljuhtide tööstusbaasi konkurents- ja vastupanuvõimet. Kiibimääruse 2.0 eesmärk on toetada Euroopa pooljuhitehnoloogia ja tööstuse tugevust ja vastupanuvõimet, suurendades pooljuhiökosüsteemi innovatsioonipotentsiaali kogu ELis. See hõlmab sõltuvuse vähendamist väikesest hulgast ELi-välistest ettevõtetest ja piirkondadest ning ELi suutlikkuse suurendamist kõrgtehnoloogiliste pooljuhtide projekteerimisel ja tootmisel. Euroopa kiibialgatus (I sammas), mida toetatakse jätkuvalt uue seadusandliku meetme kaudu, peaks aitama neid eesmärgi saavutada, kaotades lõhe ELi teadusuuringute tipptaseme ning selle tõhusa ja kestliku tööstusliku kasutuselevõtu vahel.

- **Subsidiaarsus (ainupädevusse mittekuuluva valdkonna puhul)**

Üksi tegutsedes ei suuda liikmesriigid ettepaneku eesmärgi saavutada, sest probleemid on piiriülesed ega piirdu üksikute liikmesriikide või liikmesriikide rühmaga. Kavandatud meetmetega keskendutakse valdkondadele, kus vajalike pingutuste mahu, kiiruse ja ulatuse tõttu on liidu tasandil tegutsemisel tõendatud lisandväärtus.

Pooljuhtide kriisile terviklikuks reageerimiseks on vaja eri sidusrühmade kiiret ja koordineeritud ühismeedet koostöös liikmesriikidega. Ükski liikmesriik ei suuda seda üksi saavutada. Lisaks, võttes arvesse pooljuhiökosüsteemi keerukust, on liidu struktuurse sõltuvuse ning nõudluse ja tarnehäirete tagajärg niivõrd kaugeleulatuv, et ELi sekkumine on nende probleemide lahendamisse on kõige sobivam.

Liidu tasandi meetmed on Euroopa osalejate ühise visiooni ja rakendusstrateegia poole suunamise jaoks selgelt kõige sobivamad. See on väga oluline mastaabi- ja mitmekülgssussäästu saavutamiseks ning tipptasemel suutlikkuse jaoks vajaliku kriitilise massi loomiseks. Samuti piirab see ja võib-olla isegi hoiab ära jõupingutuste killustatust, subsideerimisrallisid ja mitteoptimaalseid riiklikke lahendusi.

Liidu meetmeid on vaja valdkondades, mida käesolevas ettepanekus käsitletakse selle kolme samba kaudu.

- Seoses esimese sambaga (Euroopa kiibialgatus 2.0) toetatakse tugevdatud Euroopa kiibialgatusega 2.0 jätkuvalt esimese kiibimääruse alusel loodud Euroopa kiibialgatuse tegevust. See tähendab ulatuslikku tehnoloogilise suutlikkuse suurendamist ja innovatsiooni kogu liidus, et võimaldada tipptasemel ja järgmise põlvkonna pooljuhi- ja kvanttehnoloogia arendamist ja kasutuselevõttu ning kõrvaldada Euroopa kroonilised struktuursed puudused projekteerimisel ja tootmisel. Pärast **kahte edukat üleeuroopalist huvi pakkuvat tähtsat projekti** mikroelektroonika valdkonnas, millega toetatakse piiriüleseid uuenduslikke projekte kogu mikroelektroonika väärtusahelas, kavandatakse selles valdkonnas võimalikku **kolmandat üleeuroopalist huvi pakkuvat tähtsat projekti**. Need algatused on sektori jaoks strateegilise tähtsusega. Praeguses etapis ei ole siiski tõenäoline, et need üksi tegeleksid piisavalt suutlikkuse suurendamisega katseliinide ja projekteerimistaristute näol. Need tuleb teha laialdaselt kättesaadavaks kõigile huvitatud kolmandatele isikutele kogu Euroopas ning need võimaldavad ka liidul etendada tugevamat rolli üleilmses ja vastastikku sõltuvas ökosüsteemis. Neid suuremahulisi rajatisi saab vajalike investeeringute ja oskusteabe ulatuse tõttu pakkuda üksnes liidu tasandil.

- Mis puudutab teist sammast (varustuskindlus ja nõudlus), siis meetmeid, mille eesmärk on kiirendada **investeeringuid pooljuhtide tootmisse**, saab asjakohaselt kavandada ja rakendada üksnes liidu tasandil. Selle põhjuseks on vajalike investeeringute ulatus ja asjaolu, et määratluse kohaselt teenivad need tootmisrajalised kogu siseturgu, tugevdavad kogu ökosüsteemi ja tagavad kriisiolukordades varustuskindluse. Lisaks töötatakse välja **strateegilised projekteerimised**, edendades avaliku ja erasektori investeeringute kombineerimist, milles on suur erasektori osakaal.
- Kolmanda samba (seire ja kriisidele reageerimine) puhul tagab **liidu tõhustatud koostöö** vajaliku ja võrreldava teabe kogumise. Koos saavad liikmesriigid ja komisjon ennetada nappust, aktiveerida kriisietapi tõsise nappuse korral ja kehtestada vajalikud meetmed **sellise kriisi lahendamiseks** tõhusamal viisil kui mitmesuguste erinevate riiklike meetmete abil.
- **Proportsionaalsus**

Ettepaneku eesmärk on tugevdada Euroopa pooljuhiökosüsteemi järgmiste meetmete abil: i) lühiajaline valmisolek ja seire pooljuhtide tarneahelate läbipaistvuse suurendamiseks; ii) keskpika perioodi varustuskindluse meetmed pooljuhtide tootmisvõimsuse tõhustamiseks Euroopas ning iii) pikemaajaline tehnoloogia- ja innovatsioonialane juhtiv tegevus, et luua kõrgtehnoloogiliste ja kujunemisjärgus pooljuhitehnoloogiate projekteerimis- ja tootmisrajalised.

Sellega seoses keskendutakse ettepanekus nendele pooljuhiökosüsteemi osadele, mis aitavad kõige rohkem kaasa liidu tarneahela vastupidavusele. Keskendumine pooljuhiökosüsteemile endale – mitte suurematele elektroonikakomponentide ja -süsteemide valdkonnale või rakendusvaldkondadele, kus kasutatakse pooljuhte ja/või elektroonikakomponente ja -süsteeme – on mõeldud selleks, et meetmed piirduksid ühe tänapäeva kõige olulisema valupunktiga Euroopa majanduse ja kogu ühiskonna jaoks.

Euroopa kiibialgatusega 2.0 kehtestatakse mehhanismid, mis on vajalikud Euroopa tööstuse pikaajalise konkurentsivõime ja innovatsioonisutlikkuse tagamiseks järgmiste meetmete abil: i) teadus- ja projekteerimissutlikkus, ii) katseliinid testimiseks ja eksperimenteerimiseks, iii) kvantkiipide ja fotooniliste integraallülituste alane sutlikkus, iv) pädevuskeskused ning v) iduettevõtete, kasvufirmade ja VKEd fond.

II samba uute varustuskindluse meetmetega, mille eesmärk on suurendada liidu pooljuhtide tootmisvõimsust, võib tunnustada rajatise Euroopa pooljuhitehnoloogia algatuseks. Sellise tunnustamise alusel peavad liikmesriigid tagama, et nendele rajatistele ja pooljuhitehastele antakse load kiirmenetluse korras.

III samba uued valmidusmeetmed põhinevad liikmesriikide ja liidu seirel ja teabevahetusel, et ennetada häireid tarneahelas. (Ettenähtavate) häirete korral võib võtta koordineeritud meetmeid pooljuhtide nappuse ja muude häirete leevendamiseks või ennetamiseks.

- **Vahendi valik**

Kõige sobivamaks õigusaktiks peetakse määrust, sest see võimaldab kehtestada riikide ametiasutustele ja asjaomastele ettevõtjatele vahetult kohaldatavad nõuded. See aitab tagada, et kõiki nõudeid täidetakse õigeaegselt ja ühtsel viisil, mis omakorda suurendab õiguskindlust ning tagab järjepidevuse esimese kiibimäärusega.

Ettepanek esitatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusena. See on Euroopa kiibialgatuse 2.0 loomist käsitleva ettepaneku I samba jaoks kõige sobivam õigusakt. Selle põhjus on, et ainult määrus, mille õigusnormid on vahetult kohaldatavad, saab tagada sellise

ühitsuse taseme, mis on vajalik siseturul tööstussektori toetamisele suunatud liidu algatuse jätkamiseks ja elluviimiseks. Määruse valimine II samba õigusaktiks on põhjendatud vajadusega ühetaoliselt kohaldada uusi norme, eelkõige pooljuhitehnoloogiat käsitlevate Euroopa algatuste ja strateegiliste projektide määratlust, ning ühetaolist korda nende tunnustamiseks ja toetamiseks. Määrus on ka III samba jaoks kõige sobivam vahend, kuna selles osas tuleks ette näha mehhanism pooljuhtide tarne tõsiste häirete ennetamiseks ja nendega tegelemiseks liidus. Samuti ei tohiks see mehhanism nõuda ülevõtmist riiklike meetmete kaudu ja on vahetult kohaldatav.

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

• Praegu kehtivate õigusaktide järelhindamine või toimivuse kontroll

Kooskõlas kiibimääruse artikliga 40 esitas komisjon 20. septembriks 2026 Euroopa Parlamendile ja nõukogule esimese aruande määruse hindamise ja läbivaatamise kohta. Hindamise eesmärk oli anda kriitiline, erapooletu ja tõenduspõhine hinnang kiibimääruse edusammudele ja selle suutlikkusele tugevdada liidu pooljuhiökosüsteemi²⁶.

Hindamine hõlmas kiibimääruse kolme sammast ja sammasteüleseid elemente. Selles uuriti kiibimääruse mõju majandusele, valitsemisele ja sotsiaalsetele teguritele ning see sisaldas kiibimääruse 2.0 mõjuhinnangut. Selles tehti kindlaks ja kvantifitseeriti kiibimääruse kulud ja tulud iga samba kohta. Samuti kirjeldati määruse rakendamisel saadud kogemusi ning toodi esile püsivad ja esilekerkivad probleemid, mis mõjutavad selle toimimist. See hõlmas ajavahemikku alates kiibimääruse jõustumisest 21. septembril 2023 kuni 2025. aasta novembri lõpuni.

Hindamisel jõuti järeldusele, et **kiibimäärusel on olnud keskne tähtsus Euroopas pooljuhtide jaoks õigus- ja poliitikaraamistiku loomisel**, mida varem ei olnud olemas, ja seda on tehtud lühikese aja jooksul. Sellesse kaasati märkimisväärsed avaliku ja erasektori investeeringuid, võeti kasutusele tipptasemel ELi tasandi taristud ning kehtestati koordineerimis- ja kriisiks valmisoleku juhtimismehhanismid. Sidusrühmade usaldus üldise strateegilise suuna vastu on endiselt suur ning määrust peetakse üldiselt vajalikuks vastuseks geopolitiilisele, tehnoloogilisele ja majanduslikule survele.

Samal ajal **jätkub üleminek väljundite pakkumiselt kogu süsteemi hõlmavatele tulemustele ja mõjule**. Peamised piirangud on pigem struktuursed ja majanduslikud kui operatiivsed. Need on seotud liidu suutlikkusega rakendada innovatsiooni tööstuses, rahastada kasvufirmasid, tugevdada tarneahela vastupidavust ja luua süsteemi tasandi teavet.

Määrus on **oluliselt kaasa aidanud tehnoloogiataristu ja varajase etapi tootmisvõimsuse loomisele**. ELi tasandi katseliinide, pädevuskeskuste ja ühiste taristute loomine on taganud koordineeritud jõupingutused. Need algatused juba parandavad juurdepääsu täiustatud vahenditele ja toetavad tugevat piiriülest koostööd. Muude komponentide (st kvantkiibi katseprojektid ja projekteerimisplatvorm) mõju ilmneb alles hilisemas etapis. Igal juhul tunnistavad paljud sidusrühmad määruse panust Euroopa teadus- ja innovatsioonibaasi tugevdamisse ning liikmesriikidevahelise koordineerimise parandamisse.

Seevastu **tootmises kasutuselevõtmine ja sellest tulenev suurem strateegiline autonoomia on alles algusjärgus**, mis on osaliselt tingitud investeerimisotsuste ja tehases tegeliku tootmise vahelisest pikast tellimuse täitmise ajast. Euroopa sõltub kriitilise tähtsusega

²⁶Link hindamisaruande komisjoni talituste töödokumendi lisale.

segmentides, eelkõige kõrgtehnoloogilistes sõlmedes, endiselt struktuurselt ELi-välistest tarnijatest. Suurte investeerimisprojektide kadumine või edasilükkamine näitab samuti, et suveräänsus ei ole veel oluliselt paranenud.

Kõigi hindamiskriteeriumide puhul **on oluline probleem lõhe teekonnal laborist tehasesse**. Määrusega on juba õnnestunud viia tehnoloogia kõrgemale valmisoleku tasemele ning, võttes arvesse, et määrus jõustus alles hiljuti, on lähiaastatel oodata stabiilseid võimalusi tootmismahu suurendamiseks. Paljud väljundid toimivad tõhusalt tehnilisel tasandil ja loovad tööstussuutlikkuse, mis on vajalik hilisemaks Euroopa varustatuse tagamiseks. ELi ees seisev väljakutse ei seisne enam peamiselt innovatsiooni loomises, vaid **industrialiseerimises ja mastaabis**.

Hindamise käigus leiti ka, et **piiratud erakapital piirab jätkuvalt Euroopa pooljuhtide ettevõtete laienemist**. Tänu määrusele kaasati enneolematul määral avaliku sektori vahendeid, kuid erainvesteeringud (eelkõige hilises etapis ja institutsionaalsed investeeringud) on konkureerivate piirkondadega võrreldes endiselt ebapiisavad. Kasvufirmade toetamist piiravad Euroopa finantssüsteemi struktuursed omadused, sealhulgas tõelise kapitaliturgude liidu puudumine, pensionifondide suhtes kehtivad eeskirjad ja konservatiivsed investeerimistavad. See nõrgendab Euroopa väärtuste mõju ja motiveerib kasvufirmasid ettevõtet ümber paigutama või müüma seda ELi-välistele ettevõtetele. Määrus on parandanud varajase etapi innovatsioonisuutlikkust, kuid kiibifondi (Euroopa Innovatsiooninõukogu rahastamisvahendi Accelerator osa) jaoks eraldatud eelarve kasutati ära esimese kahe aasta jooksul ja see on osutunud ebapiisavaks. Et aidata pooljuhtide idufirmadel kasvada, on vaja pikaajalise kapitaliga temaatilisi vahendeid ning tuleb kavandada laiemaid meetmeid, et luua suure potentsiaaliga tehnoloogiaetevõtete tekkeks vajalikud tingimused.

Lisaks leiti hindamise käigus, et praegused **ELi tasandi vahendid varustuskindluse ja majandusjulgeoleku nõrkustega tegelemiseks on kasulikud, kuid neid tuleks veelgi tugevdada**. Ühest küljest kujundavad tootmises kasutuselevõttu peamiselt tööstuse investeerimisotsused, mida toetatakse riiklike rahastamisraamistike kaudu. Vastupanuvõimet õõnestavad veelgi nõudlusega seotud puudused. Teisest küljest vähendavad killustunud turud, väikesed mahud olulistest sektorites ja piiratud hangete koordineerimine Euroopa tootmise ärilist elujõulisust. Ilma nõudluse koondamise ja usaldusväärsete turusignaalideta on oht, et uut võimsust alakasutatakse.

Hindamisel jõuti ka järeldusele, et **ELi teadmised ELi ja üleilmsetest pooljuhtide tarneahelatest on liiga piiratud, et toetada tugevat kriisiks valmisolekut**. Euroopa pooljuhtide nõukoda parandas oluliselt koordineerimist ja käivitati eelhoiatuse mehhanismid. Siiski tuleks kaaluda integreeritumat lähenemisviisi materjalide, seadmete, projekteerimisvahendite ja allkasutajate seirele. Andmete kogumine on endiselt killustatud ja tundlik, mis piirab häirete ennetamise suutlikkust. III sammas tagab seega vaid osalise nähtavuse süsteemi tasandil.

Üldiselt on kiibimäärus kiiresti ja usaldusväärselt täitnud oma esialgse eesmärgi suurendada Euroopa suutlikkust. Sõltumatuse ja vastupanuvõime seisukohalt sõltub tõhusus aga sellest, kas Euroopa suudab nüüd, taristute olemasolu korral tagada tööstustoodangu, innovatsiooni mastaabi ja koordineerimise nii, et teave on praktiliselt rakendatav.

- **Konsulteerimine sidusrühmadega**

Kooskõlas parema õigusloome suunistega viis komisjon läbi laiaulatusliku sidusrühmadega konsulteerimise menetluse, et koguda usaldusväärset teavet, kasutades mitmesuguseid meetodeid, konsulteeritud isikuid ja vahendeid.

Komisjon viis läbi mitu tegevust: **avalik konsultatsioon** ajavahemikul 5. septembrist 2025 kuni 28. novembrini 2025 (esitati 105 vastust ja 39 seisukohavõttu); **tagasisidekorje** mõjuhinna koostamiseks (209 vastust ja 85 seisukohavõttu); sihipärane **sidusrühmade uuring** (64 vastust); **intervjuud** (vastanutega, kes esindavad suurt hulka strateegiliselt valitud organisatsioone, kes on seotud Euroopa pooljuhiökosüsteemiga või keda see mõjutab); **16 temaatilist seminari**, mis korraldati 2025. aasta septembrist detsembrini ja kus osalesid eri sidusrühmad kogu Euroopa pooljuhiökosüsteemist; **koostöös liikmesriikidega kuus seminari**, mis korraldati 2026. aasta jaanuarist märtsini.

Sidusrühmad rõhutasid liigset sõltuvust Euroopa-välistest tarnijatest, eelkõige kõrgjõudlusega kiipide puhul. Peamised takistused ELi tehisintellekti kiibi väärtusahela arendamisel on ebapiisav tootmisvõimsus, piiratud investeerimisvahendid, oskustööjõu nappus ning hüpertasandi andmekeskuste ja tehisintellektiettevõtete vähene sisenõudlus. Kogu väärtusahelas täheldati ka struktuurset kuluhalvemust: ELis asuvate pooljuhitehaste ehitus- ja käitamiskulud on suuremad, lubade andmise ning ehitamise ja tegevuse alustamise tähtajad on pikemad ning tööstuse koondumise mõju on väiksem kui Ida-Aasia konkurentidel.

Neid probleeme süvendavad veelgi rahastamispäärangud. Leiti, et projekteerimisettevõtete jaoks on suureks takistuseks riskikapitali ja riskifinantseerimise puudumine, samas kui integreeritud seadmete tootjad ja muud tootmisele orienteeritud ettevõtted mainisid märkimisväärsete takistustena pikkadele loamenetlustele ja suurtele energiakuludele. Lisaks püsivad süsteemsed tõkked hilise etapi rahastamislünkade, killustatud juhtimise ja ELi-välistest pooljuhitehastest sõltuvuse kujul, mis takistavad ettevõtetel muuta prototüübid kaubanduslikeks toodeteks; seda probleemi kinnitas ka avalik konsultatsioon.

Oskuste nappus osutus sidusrühmade jaoks valdkondadevaheliseks probleemiks. Rõhutati, et pooljuhtidega seotud oskuste olemasoluks on vaja kümne aasta pikkust investeerimisperioodi, kuid paljud asjakohased programmid toimivad lühemate eelarvetsüklitega, mis piirab nende pikemaajalist mõju. Sidusrühmad juhtisid tähelepanu ka ELi ja liikmesriikide tasandi vahelise koordineerimise parandamise võimalustele.

Avaliku konsultatsiooni tulemused on välja toodud kokkuvõtlikus aruandes, mis on koos tagasisidekorje vastustega avaldatud komisjoni portaalis „Avaldage arvamust“.

• **Mõjuhinna**

Kooskõlas parema õigusloome suunistega põhineb käesolev seadusandlik ettepanek mõjuhinna, milles analüüsitakse ELi pooljuhiökosüsteemide konkurentsivõime tugevdamise vajadusega seotud suuremaid ja väiksemaid probleeme. Mõjuhinna teha kindlaks võimalikud poliitikavariandid probleemide põhjustega tegelemiseks ja hinnatakse nende tõenäolist mõju. Mõjuhinna koostati nii, et see kajastaks konsulteerimist komisjoni talitustevahelise juhtrühmaga kiibimääruse 2.0 teemal.

28. jaanuaril 2026 esitas õiguskontrollikomitee mõjuhinna kohta negatiivse arvamuse. Õiguskontrollikomitee esitas järgmised soovitusel:

- probleemianalüüsi täiustamine, sealhulgas ELi praeguse ja nõutava suutlikkuse ja tootmisvõimsuse põhjalikum hindamine pooljuhtide väärtusahela kriitilistes osades nii väljakujunenud kui ka tipptasemel kiipide puhul;
- eesmärkide selgitamine ja parem määratlemine, eelkõige seoses eri liiki kiipide puhul taotletava tehnoloogilise suveräänsuse taseme ja ulatusega;

- sekkumisloogika tugevdamine, näidates selgelt, kuidas eri meetmed, sealhulgas pakkumise ja nõudlusega seotud vahendid, on omavahel seotud ning kuidas need aitavad ühiselt kaasa soovitud suveräänsuse taseme saavutamisele;
- kavandatud meetmete üksikasjalikum määratlemine, et võimaldada nende mõju nõuetekohaselt hindamist, sealhulgas selgem teave sekkumise üldkulude, nende kulude jaotuse ja vahendite eraldamise võimaliku ebatõhususega seotud riskide kohta, ning
- järgmise mitmeaastase finantsraamistikuga seotud ebakindluse suhtes läbipaistvuse suurendamine ning meetmete olemasolevate ja tulevaste poliitiliste algatustega kokkusobivuse põhjalikum analüüsimine.

Kõiki eespool nimetatud küsimusi käsitleti võimalikult põhjalikult. Kui läbivaadatud mõjuhindang uuesti esitati, andis õiguskontrollikomitee 30. märtsil 2026 sellele reservatsioonidega positiivse hinnangu. Komitee reservatsioonid olid seotud järgmiste aspektidega:

- usaldusväärsete kiipide stimuleerimise meetet ei ole kirjeldatud piisavalt üksikasjalikult, et selle mõju oleks võimalik nõuetekohaselt hinnata;
- aruandes ei analüüsita piisavalt kokkusobivust olemasolevate ja tulevaste poliitiliste algatuste ja vahenditega ega näidata selgelt, kuidas pakkumise ja nõudlusega seotud meetmete vastastikune mõju tagab koostoime;
- ressursside ebatõhusa jaotamise riski analüüs ei ole piisavalt välja töötatud.

Õiguskontrollikomitee arvamused, lõplik mõjuhindang ja kokkuvõte avaldatakse koos käesoleva ettepanekuga.

Mõjuhindang põhineb kolmel konkreetset eesmärgil, mis käsitlevad tuvastatud probleemide põhjuseid. Selles esitatakse iga erieesmärgi jaoks kolm poliitikavarianti, mis põhinevad poliitilise sekkumise tasemel, ulatusel, tõhususel ja sidususel ning proportsionaalsuse ja subsidiaarsuse põhimõtetel.

Poliitikavariant 0 (PV0) hõlmaks kehtiva kiibimääruse rakendamise jätkamist ilma muudatusteta. Sellega säilitatakse olemasolev I samba teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni programm ning säilitatakse sama lähenemisviis investeringute toetamisele riigiabi kaudu (kasutades olemasolevate riigiabi eeskirjade kohast esimese omalaadse raamistikku). II samba raames ei oleks täiendavat liidu eelarvet. III samba raames säilitatakse praegune kriisidele reageerimise mehhanism, mis toimib erasektori vabatahtliku andmekogumiskorra alusel (välja arvatud kriisi korral). See poliitikavariant ei hõlmaks poliitikameetmeid, mis lähevad kaugemale kehtiva kiibimääruse kohaldamisalast.

Poliitikavariant 1 (PV1) – horisontaalne (turgu toetav) poliitiline lähenemisviis – keskenduks üldiste raamtingimuste parandamisele. See hõlmaks suuremat toetust teadus- ja arendustegevusele ning innovatsioonile, oskustesse investeerimist ja soodsa investeerimiskeskonna loomist. **Suuremahulisele tootmisele ja projekteerimisele, eelkõige tehisintellektikiipide puhul, ei kehtestata täiendavat liidu tasandi rahastamist.** Selle lähenemisviisi kohaselt toetub EL pikas perspektiivis tiptasemel kiipide tootmiseks võimaliste ELi-väliste tarnijate ja ülemaailmsete projekteerimisettevõtete ligimeelitamisele.

Poliitikavariant 2 (PV2) – vertikaalne (ennetav) tööstuspoliitika – tugineks horisontaalsetele meetmetele, kuid täiendaks neid sihipäraste finantssekkumistega, eelkõige strateegiliste projektide kaudu, mida võib toetada kavandatavast Euroopa

Konkurentsivõime Fondist. See lähenemisviis tugineb esimese kiibimääruse alusel loodud Euroopa tehnoloogilistele vahenditele, eelkõige katseliinidele, ning võtab need tööstuslikult kasutusele. Võttes tööstusprojektide rahastamisel kasutusele selge ELi tasandi mõõtme ja võimaldades piiriüleseid kogu väärtusahelat hõlmavaid investeringuid, oleks selle lähenemisviisi eesmärk vähendada killustatust, tugevdades samal ajal Euroopa konkurentsivõimet, vastupanuvõimet ja tehnoloogilist suveräänsust. Lisaväärtus seisneks katses luua „valmistatud Euroopas“ tehnoloogiat.

Üldiselt **eelistatakse poliitikavarianti 2**, kuna see pakub tuvastatud probleemidele kõige tõhusamat ja proportsionaalsemat lahendust, järgides samal ajal subsidiaarsuse põhimõtet ja minimeerides halduskoormust. See vastab hindamistulemustele, milles nõutakse teadus- ja innovatsioonitegevuse ning tööstusliku kasutuselevõtu suuremat lõimimist, kiiremaid industrialiseerimisvõimalusi ja tõhusamaid tarneahelaga seotud teabekogumise mehhanisme.

- **Õigusnormide toimivus ja lihtsustamine**

Eelistatud poliitikavariant (PO2) toob kaasa lihtsustamise, võttes strateegiliste projektide jaoks kasutusele koordineeritud ELi tasandi raamistiku. Ühtne projektide register suuremahulisteks pooljuhtide investeringuteks hoiab ära haldustoimingute ja korduva dokumentatsiooni dubleerimise. Esimese omalaadse algatuse kohaldamisala selgemaks muutmine lihtsustab veelgi esimese omalaadse algatuse menetlusi nii liikmesriikide kui ka ettevõtjate jaoks. Lisaks jäetakse Euroopa kiibitaristu konsortsiumi (ECIC) kontseptsioon lihtsustamise huvides kiibimäärusest 2.0 välja, kuna seda ei ole kehtiva määruse alusel kunagi kasutatud. Tõhususe suurenemine tuleneb ka kiirematest ja prognoositavamatest loamenetlustest. Kõrgtehnoloogiliste pooljuhtide rajatiste loa- ja projekteerimisetapid ELis on keskmiselt 7,5 kuud pikemad kui peamistes konkureerivates jurisdiktsioonides. Eeldades, et iga viivitatud aasta suurendab projekti kogumaksumust ligikaudu 5 %, tähendab see lisakulu ligikaudu 3,125 % koguinvesteeringust. Näiteks vastaks see ligikaudu 625 miljonile eurole 20 miljardi eurose kõrgtehnoloogilise valmistustehase puhul. Vähendades korduvat teabevahetust ametiasutustega ja muutes loamenetlused selgemaks, toob PV2 kaasa märkimisväärse kaudse kulude kokkuhoiu, mis kaalub üles nõuete täitmisega seotud kulud. Lihtsustamise teine eelis on see, et ühekordsed kriisist ajendatud teabenõuded asendatakse struktureeritud **pooljuhtide tarneahela ettevõtjatevahelise platvormiga**. See vähendab dubleerimist ja parandab koordineerimist liikmesriikide vahel.

Põhimõtte „üks sisse, üks välja“ kohaselt tekitab PV2 piiratud täiendavat halduskoormust ja selle tasakaalustab suures osas struktuurne lihtsustamine. Uued nõuded ettevõtjatele hõlmavad peamiselt tarneahela nõrkuste avalikustamist. Need on hinnanguliselt kuni 10 inimtööpäeva taotluse kohta, mis vastab ligikaudu 2 783 eurole suurettevõtja puhul, kusjuures kogukulud on kuni 1,34 miljonit eurot taotluse kohta täieliku katvuse stsenaariumi korral. Seda koormust tasakaalustavad kaotatud nõuded vähenenud kiireloomuliste ja dubleerivate kriisiga seotud andmete esitamise, tõhustatud teabevahetuse ja väiksema sisejärelvalve vormis, kuna turuteabega seotud tegevus tellitakse osaliselt allhankena platvormilt. Ettevõtjatel tuleb kanda netohalduskoormust, mis seisneb platvormil osalemise alustamises ja teabe avalikustamises. Neid tasakaalustab aga suuresti varustuskindlus, mille andmete jagamine kaasa toob. Lisaks toimub esimeses etapis hindamine üksnes kvalitatiivsel alusel, välja arvatud juhul, kui tegemist on ametliku kriisiga.

- **Põhiõigused**

Euroopa Liidu põhiõiguste harta (edaspidi „harta“) artiklis 16 on sätestatud ettevõtlusvabadus. Käesoleva ettepaneku I ja II samba meetmed loovad innovatsioonisuutlikkuse ja edendavad pooljuhtide varustuskindlust, mis võib tugevdada ettevõtlusvabadust kooskõlas liidu õiguse

ning riikide õigusaktide ja tavadega. Mõned III samba meetmed olid siiski vajalikud tegelemaks asjaoluga, et tõsised häired pooljuhtide tarnimisel liidus võivad ajutiselt piirata ettevõtlus- ja lepinguvabadust, mis on kaitstud harta artikliga 16, ning õigust omandile, mis on kaitstud harta artikliga 17. Vastavalt harta artikli 52 lõikele 1 võib nimetatud õigusi käesolevas ettepanekus piirata ainult seadusega, arvestades nende õiguste ja vabaduste olemust, ning see peab olema kooskõlas proportsionaalsuse põhimõttega.

Kohustus avaldada komisjonile konkreetset teavet, kui teatavad tingimused on täidetud, austab ettevõtlusvabaduse olemust ega mõjuta seda ebaproportsionaalselt (harta artikkel 16). Kõik teabenõuded teenivad liidu üldist huvi pakkuvat eesmärki, kuna need võimaldavad kindlaks teha võimalikud meetmed pooljuhtide nappuse kriisi leevendamiseks. Kõnealused teabenõuded on eesmärgi saavutamiseks asjakohased ja tõhusad, kuna need annavad asjaomase kriisi hindamiseks vajalikku teavet. Komisjon nõuab põhimõtteliselt teavet ainult esindusorganisatsioonidelt. Ta võib esitada ka taotlusi üksikutele ettevõtjatele, kuid ainult siis, kui see on vajalik. Võttes arvesse pooljuhtide nappuse tõsiseid majanduslikke ja ühiskondlikke tagajärgi ning leevendusmeetmete vastavat tähtsust, on teabenõuded soovitud eesmärgiga proportsionaalsed. Lisaks tasakaalustavad ettevõtlusvabaduse ja omandiõiguse piiramist asjakohased kaitsemeetmed. Teabenõude võib esitada üksnes kriisiolukorras, kus komisjon on rakendusaktiga käivitanud kriisietapi.

Kohustus võtta vastu ja täita eelisjärjekorras prioriteetseid tellimusi austab ettevõtlusvabaduse ja lepinguvabaduse (harta artikkel 16) ning omandiõiguse (harta artikkel 17) olemust ega mõjuta neid ebaproportsionaalselt. See kohustus teenib liidu üldist huvi pakkuvat eesmärki, kuna tagab, et elutähtsad sektorid, mida mõjutavad pooljuhtide nappusest tingitud tarnehäired, saavad tegevust jätkata. Kohustus on kõnealuse eesmärgi saavutamiseks asjakohane ja tõhus, kuna sellega tagatakse, et olemasolevaid ressursse kasutatakse eelistatult nendesse sektoritesse tarnitavate toodete jaoks. Ükski muu meede ei ole sama tõhus. Kriisiolukorras on proportsionaalne kohustada teatavaid ettevõtjaid teatavaid tellimusi vastu võtma ja eelisjärjekorras täitma. Nende ettevõtjate hulka kuuluvad pooljuhtide tootmisrajatised, mis on taotlenud tunnustamist Euroopa pooljuhtitehnoloogia algatustena; muud pooljuhtide tootmisrajatised, mis on nõustunud sellise võimalusega vastutasuks avaliku sektori toetuse saamise eest, või pooljuhtide tarneahela ettevõtjad, kellele on kolmandast riigist esitatud prioriteetne tellimus sellises ulatuses, et see mõjutab elutähtsate sektorite varustuskindlust. Asjakohaste kaitsemeetmetega tagatakse, et prioriteediks seadmise kohustuse mis tahes negatiivne mõju ettevõtlusvabadusele, lepinguvabadusele või omandiõigusele ei kujuta endast nende õiguste rikkumist. Teatavate tellimuste eelisjärjekorras täitmise kohustuse võib seada üksnes kriisiolukorras, kus komisjon on rakendusaktiga käivitanud kriisietapi. Asjaomane ettevõtja võib paluda komisjonil prioriteetse tellimuse läbi vaadata, kui ta ei suuda tellimust täita või kui tellimuse täitmine tekitaks talle ebamõistlikku majanduslikku koormust ja tooks kaasa erilised raskused. Lisaks on kohustuse subjekt vabastatud igasugusest vastutusest kohustuse täitmisest tulenevate lepinguliste kohustuste rikkumisega tekitatud kahju eest.

4. MÕJU EELARVELE

Mõju eelarvele on seotud komisjoni talituste personaliga ning pooljuhtide tarneahela ettevõtjatevahelise platvormi loomise toetamisega. Ettepanekuga nõutakse personali kasutamist, et täita ettepanekus sisalduvaid komisjoni vastutusalasse kuuluvaid ülesandeid. Mõnda ülesannet on võimalik täita, kui paigutada ümber olemasolevaid töötajaid, kes praegu täidavad sarnaseid ülesandeid, mis on seotud näiteks programmi järelevalve, sidusrühmadega suhtlemise ning I samba raamistikku kuuluva teadus- ja arendustegevuse ning suutlikkuse suurendamise alase aruandlusega. Lisatöötajaid on vaja muude ülesannete täitmiseks, näiteks

strateegiliste projektide järelevalve, sealhulgas vahe-eesmärkide ja tulemuste seire; vastavuskontrollid (riigiabi, hanked); piiriülene koordineerimine liikmesriikidega; halduslik (mitterahanduslik) järelevalve ning aruandlus nõukogule / Euroopa Parlamendile. Ettepanekuga kaasnevad ka lisaülesanded, mis on seotud pooljuhtide tarneahela ettevõtjatevahelise platvormiga, nt pooljuhtide tarneahelate seire; analüüsi ja kriisiks valmisoleku funktsioonide täitmine; teabenõuetega tegelemine ning andmete kontrollimine ja koondamine kriisieelses etapis ning valdkondadevaheline koordineerimine tööstusharu sidusrühmadega.

Pooljuhtide tarneahela ettevõtjatevahelise platvormi loomise ja käitamise toetamiseks on vaja tegevuskulusid suurusjärgus 70 miljonit eurot. Komisjon toetaks platvormi.

Täiendavad üksikasjad mõju kohta eelarvele on esitatud käesolevale ettepanekule lisatud finants- ja digiselgituses.

Lisaks eespool nimetatud mõjule eelarvele saab tegevuseelarvet ja halduseelarvet Euroopa kiibialgatus 2.0 ja mitmeaastase finantsraamistiku 2028–2034 strateegiliste projektide rakendamiseks taotleda alles hilisemas etapis.

5. MUUD ASJAOLUD

• Rakenduskavad ning järelevalve, hindamise ja aruandluse kord

Komisjon vastutab sekkumistegevuse rakendamise korrapärase järelevalve eest. Seda võivad toetada välisuuringud ning liikmesriikide ja turu andmed. Komisjon hindab põhjalikult kiibimääruse 2.0 tulemuslikkust, tõhusust, sidusust, proportsionaalsust ja subsidiaarsust. Peamisi järeldusi sisaldav **hindamisaruanne** esitatakse Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele **nelja kuni viie aasta** jooksul alates õigustloova akti kohaldamise kuupäevast. Vajaduse korral võib komisjon lisada aruandele ettepanekud kiibimääruse 2.0 täiustamiseks või kohandamiseks.

See läbivaatamismehhanism järgib esimese kiibimäärusega kehtestatud lähenemisviisi. See tagab järjepidevuse, tulemuste võrreldavuse ja poliitikatulemuste pikaajalise perspektiivi. Komisjon jälgib tihedas koostöös liikmesriikidega korrapäraselt õigusnormide rakendamist ja kohaldamist, pöörates erilist tähelepanu vastuvõetud meetmete tulemuslikkusele. Seiretegevus tugineb kvantitatiivsetele ja kvalitatiivsetele näitajatele, mis põhinevad pooljuhtide väärtusahela sidusrühmade, liikmesriikide ja asjaomaste ELi asutuste esitatud andmetel. Algatuse üldise edukuse hindamisel kasutatakse tõendeid **varustuskindluse** tugevdamise kohta. See hõlmab edusamme asjakohastes mõõdetavates aspektides, nagu ELi osakaal üleilmses pooljuhtide tootmises ja muutused turu kontsentratsioonis. Kiibimääruse 2.0 ja sellega kaasnevate meetmete rakendamine võimaldab süstemaatiliselt jälgida konkreetseid eesmärke, eeldatavat kasu ja sellega seotud mõju.

Hindamise läbiviimiseks esitavad liikmesriigid ja riiklikud pädevad asutused komisjonile viimase nõudmisel vajaliku ja asjakohase teabe.

• Ettepaneku sätete üksikasjalik selgitus

1.1. I peatükk – Üldsätted

I peatükis sätestatakse määruse reguleerimisese. Selles esitatakse ka õigusaktis kasutatavate mõistete määratlused. Määrusega jätkatakse ja arendatakse edasi Euroopa kiibialgatus (nüüd Euroopa kiibialgatus 2.0). I samba raames luuakse tingimused, mis on vajalikud liidu tööstusinnovatsiooni suutlikkuse suurendamiseks, ja sätestatakse nõudluse stimuleerimise

meetmed. II samba raames sätestatakse kriteeriumid selliste Euroopa pooljuhitehnoloogia algatuste tunnustamiseks, mis on esimesed omalaadsed algatused ja strateegilised projektid, mis edendavad liidu pooljuhiökosüsteemi varustuskindlust ja vastupanuvõimet. III samba raames sätestatakse meetmed algselt määrusega (EL) 2023/1781 (kiibimäärus) loodud liikmesriikide ja komisjoni vahelise koordineerimismehhanismi parandamiseks.

1.2. II peatükk – Euroopa kiibialgatus 2.0

II peatükis keskendutakse Euroopa kiibialgatusele 2.0, mille eesmärk on tugevdada liidu konkurentsivõimet, vastupanuvõimet ja innovatsioonisuutlikkust. Investeerides Euroopa kiibialgatusse 2.0, peaks liit muutuma tulemuslikumaks oma teadus- ja tehnoloogiaarenduste rakendamisel nõudlusele suunatud, rakenduspõhises, turvalises ja energiatõhusas kõrgeima kvaliteediga pooljuhitehnoloogias. Samal ajal peaks liit andma oma varustavale tööstusele võimaluse nendest investeeringutest kasu saada.

Selleks sisaldab käesolev peatükk algselt määrusega (EL) 2023/1781 loodud Euroopa kiibialgatuse üldsätteid ja eesmärke. Euroopa kiibialgatuse 2.0 eesmärk on toetada kogu liidus ulatuslikku suutlikkuse suurendamist olemasolevate tipptasemel ja järgmise põlvkonna pooljuhitehnoloogiate valdkonnas. Euroopa kiibialgatus 2.0 koosneb nüüd kuuest komponendist: 1) integreeritud pooljuhitehnoloogiate projekteerimissuutlikkus; 2) katseliinid uuendusliku tootmise ettevalmistamiseks ning testimis- ja eksperimenteerimisrajatised; 3) kõrgtehnoloogiline ja tehniline suutlikkus kvantkiipide arendamise kiirendamiseks; 4) pädevuskeskuste võrgustik ja oskuste arendamine; 5) kiibifondi tegevus idu- ja kasvufirmadele ning VKEdele juurdepääsu võimaldamiseks kapitalile, ning 6) fotooniliste integraallülituste tehnoloogia tipptasemel projekteerimise, prototüüpide loomise ja tööstusliku kasutuselevõtu suutlikkuse loomine ja suurendamine kogu liidus. Euroopa kiibialgatuses 2.0 pööratakse suurt tähelepanu industrialiseerimisele ja nõudlust stimuleerivatele meetmetele, nagu suured ülesanded, nõudlusfoorum ja nõudluse kiirendajad.

Euroopa kiibialgatus 2.0 toetatakse programmi „Euroopa horisont“ ja programmi „Digitaalne Euroopa“ vahenditest praeguse mitmeaastase finantsraamistiku raames, eelkõige programmi „Digitaalne Euroopa“ uue erieesmärgi nr 6 raames, ning seda rakendatakse kooskõlas määrustega, millega need programmid on loodud, ning vajaduse korral ja ilma et see piiraks mitmeaastase finantsraamistiku üle peetavaid läbirääkimisi, nende jätkuprogrammidega.

Määrusega nähakse ette menetlusraamistik liikmesriikidepoolse kombineeritud rahastamise hõlbustamiseks, ilma et see piiraks riigiabi eeskirjade, liidu eelarve ja erainvesteeringute kohaldamist.

Peatükk sisaldab ka rakendussätteid. Euroopa kiibialgatuse 2.0 rakendamine tehakse samuti ülesandeks eelkõige Kiipide Ühisettevõttele ja vajaduse korral ühisettevõttele või sellele järgnevale muule sarnasele üksusele või algatusele, mis on loodud liidu õiguse kohaselt järgmise mitmeaastase finantsraamistiku alusel. Meetmete tehniline kirjeldus on esitatud I lisas. III lisa sisaldab mõõdetavaid näitajaid rakendamise jälgimiseks ja Euroopa kiibialgatuse 2.0 eesmärkide saavutamisel tehtud edusammude alaseks aruandluseks. Komisjonil on õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte, et muuta mõõdetavate näitajate loetelu. Euroopa kiibialgatus 2.0 tugineb Euroopa olemasolevatele tugevatele külgedele üleilmses pooljuhtide väärtusahelas ning suurendab koostoimet meetmetega, mida liit ja liikmesriigid praegu toetavad. Seepärast peaks Euroopa kiibialgatus 2.0 oma positiivse mõju maksimeerimiseks võimaldama luua koostoimet IV lisas kirjeldatud liidu programmidega.

1.3. III peatükk – Varustuskindlus ja nõudlus

III peatüki 1. jaos on sätestatud Euroopa pooljuhitehnoloogia algatuste ja strateegiliste projektide raamistik. Komisjon võib tunnustada liidu või kolmanda riigi pooljuhtide väärtusahela projekti strateegilise projektina, kui projekt vastab järgmistele kriteeriumidele: see loob ELi lisaväärtust, aidates oluliselt kaasa liidu ühistes huvides olevate eesmärkide saavutamisele; sellel on selge piiriülene mõõde; see aitab parandada liidu pooljuhtide väärtusahela asendamatust, vastupanuvõimet ja jõukust ning see aitab märkimisväärselt suurendada Euroopa tehnoloogilist suveräänsust ja tehnoloogilist juhtpositsiooni.

Tehnoloogiavaldkonnad, mis on määratletud potentsiaalsete valdkondadena strateegiliste projektide tunnustamiseks, on esitatud II lisas.

III peatüki 2. jaos on esitatud sätted Euroopa pooljuhitehnoloogia algatuste ja strateegiliste projektide loamenetluste kiirendamiseks. Samuti kirjeldatakse selles Euroopa ettevõtluskukrute kasutamist ühtsete juurdepääsuportaalidena Euroopa pooljuhitehnoloogia algatuste ja strateegiliste projektide ühtse loa taotluse esitamiseks.

III peatüki 3. jaos kirjeldatakse pooljuhtide kvaliteedipiirkonna märgise eesmärke ning esitatakse Euroopa pooljuhtide piirkonna investeerimiskava visioon ja ulatus.

III peatüki 4. jaos keskendutakse meetmetele, mille eesmärk on suurendada tarneahela vastupidavust, nimelt elutähtsa taristu riigihangete puhul ja teatavates majandussektorites, mis on määratletud riskialtiteks sektoriteks.

1.4. IV peatükk – Seire ja kriisile reageerimine

IV peatükk sisaldab pooljuhtide väärtusahela koordineeritud seire ja siseturu nõuetekohast toimimist mõjutavatele pooljuhtide tarnehäiretele reageerimise mehhanismi.

1. jaos esitatakse ELi pooljuhtide sektori terviklik strateegiline kaardistamissüsteem, mille eesmärk on teha kindlaks nõrkused, sõltuvused ja tulevased vajadused, et suurendada tarneahela vastupidavust. Komisjon peab koostöös Euroopa pooljuhtide nõukojaga viima läbi elutähtsaid aspekte käsitleva süvaanalüüsi. Need aspektid hõlmavad peamisi pooljuhtidest sõltuvaid tööstusharusid ja taristuid (nt tervishoid, kaitse- ja digisektor), tarneahela segmente (projekteerimisest tootmise ja materjalideni), tehnoloogilist sõltuvust (eelkõige kolmandatest riikidest), oskuste nappust ja võimalikke riske, sealhulgas alainvesteeringutest või geopoliitilistest häiretest tulenevaid ohte. Kaardistamisel hinnatakse ka kriisisekkumiste võimalikku mõju (nt prioriteetsed tellimused või ekspordikontroll artiklite 41–43 alusel). Tulemusi jagatakse korrapäraselt Euroopa pooljuhtide nõukojaga, et anda teavet poliitiliste otsuste jaoks.

Riskide ennetavaks jälgimiseks peab komisjon kaardistamise tulemuste põhjal välja töötama varajase hoiatamise näitajate loetelu (nt pakkumise kitsaskohad, nõudluse hüppeline kasv või geopoliitilised pinged) ja seda korrapäraselt ajakohastama. Protsess tugineb peamiselt avalikult kättesaadavatele andmetele ja tootmisharu mittekonfidentsiaalsetele sisenditele. Lünkade esinemisel võib komisjon siiski nõuda pooljuhtide ettevõtelt vabatahtlikku lisateavet, kasutades konfidentsiaalsuse kaitsmiseks standarditud turvalisi kanaleid. Kõiki kogutud andmeid käsitletakse rangete konfidentsiaalsuseeskirjade alusel (artikkel 50) ning komisjon annab suuniseid järjepideva ja turvalise teabevahetuse tagamiseks. Kaardistamise raamistik ja metoodika vaadatakse samuti korrapäraselt läbi, et kohaneda muutuvate valdkondlike probleemidega. Lõppkokkuvõttes on selle süsteemi eesmärk ennetada häireid, suunata strateegilisi investeeringuid ja tugevdada ELi autonoomiat pooljuhtide valdkonnas.

1. jaos kirjeldatakse ka pooljuhtide tarneahela ettevõtjatevahelise platvormi ülesehitust ja eesmärke. Platvorm on pooljuhtide tarneahela digitaalne kaksik, mille eesmärk on suurendada tarneahela läbipaistvust ja vastupidavust. Platvormi seaduslik esindaja teavitab komisjoni pooljuhtide tarneahela olemasolevatest või eeldatavatest häiretest.

2. jaos sätestatakse pooljuhtide kriisietapi käivitamise eeskirjad ja kirjeldatakse üksikasjalikult erakorralisi meetmeid, mida saab kriisile reageerimiseks kasutada.

Esimene aspekt on riiklike pädevate asutuste kohustus komisjoni võimalikult kiiresti teavitada, kui nad teevad kindlaks tõsise tarnehäire ohu või muu usutava ohu pooljuhtide kättesaadavusele. See käivitab ennetava etapi, kus komisjon peab kiiresti tegutsema, kutsudes kokku Euroopa pooljuhtide nõukoja erakorralise koosoleku. Euroopa pooljuhtide nõukoja ülesanne on hinnata häire tõsidust, sealhulgas esitades ennetavaid teabenõudeid ja arutades, kas alгатada ametlik kriisimenetlus. Lisaks võib komisjon koostööpõhiste lahenduste leidmiseks konsulteerida kolmandate riikidega ja paluda riiklikel ametiasutustel hinnata peamiste turuosaliste valmisolekut.

Kui ühishanget peetakse vajalikuks, peab see vastama ELi riigihanke-eeskirjadele (direktiivid 2014/23/EL, 2014/24/EL ja 2014/25/EL), tagades läbipaistvuse ja konkurentsi. Teine elutähtis vahend on teabe kogumine. Komisjon võib esitada pooljuhtide tarneahela ettevõtjatevahelise platvormi kaudu ennetavaid teabenõudeid, rakendades tundliku äriteabe kaitsemeetmeid. Komisjon võib esitada ennetavaid teabenõudeid ka üksikutele äriühingutele, kui nad platvormis ei osale. Vastuseid jagatakse Euroopa pooljuhtide nõukoja ja asjaomaste liikmesriikidega, tagades kollektiivse teadlikkuse.

Raamistik eskaleerub kriisietappi ainult siis, kui on täidetud kaks tingimust: 1) tõsised tarneahela häired, mis põhjustavad märkimisväärt nappust, ning 2) tõsine mõju elutähtsatele sektoritele (nt tervishoid, kaitse või digitaristu), mis ohustab ühiskondlikku, majanduslikku või julgeolekualast stabiilsust. Komisjon võib pärast Euroopa pooljuhtide nõukojaga konsulteerimist teha ettepaneku kriisietapi käivitamiseks nõukogule, kes teeb otsuse kvalifitseeritud häälteenamusega. Kriisietapp kestab kuni 12 kuud ja seda võidakse pikendada, kui see on põhjendatud, ning selle kestel tuleb korrapäraselt esitada aruandeid Euroopa pooljuhtide nõukojale ja Euroopa Parlamendile. Selles etapis peavad liikmesriigid koordineerima riiklikke meetmeid Euroopa pooljuhtide nõukoja kaudu, et vältida killustatud reageerimist. Kui kriis on lõppenud, peab komisjon tarneahela järelevalve kuue kuu jooksul ajakohastama, võttes arvesse saadud kogemusi. Kriisietapi käivitamist reguleerivad sätted on kaasseadusandjate kokkuleppe tulemusel jäänud samaks kui kiibimääruses sätestatud ning need vastavad endiselt oma eesmärgile.

3. jaos sätestatakse meetmed, mida on vaja pooljuhtide kriiside lahendamiseks liidus.

Artikli 41 kohaselt võib komisjon nõuda pooljuhtide tarneahela ettevõtjatelt andmeid tootmise ja häirete kohta, et hinnata kriisi ja võimalikke lahendusi. Nõuded peavad olema rangelt vajalikud ega tohi ohustada riiklikku julgeolekut.

Artikkel 42 annab komisjonile võimaluse kohustada pooljuhtide tootjaid pidama prioriteediks kriisi korral oluliste toodete tellimusi, tühistades olemasolevad lepingud.

Artikliga 43 kehtestatakse ühisostud, mille puhul komisjon tegutseb keskse ostjana mitme tõsise nappusega liikmesriigi jaoks. See mehhanism tugevdab läbirääkimispositsiooni ja takistab ELi riikidel konkureerida piiratud tarnete pärast.

Komisjonil on õigus aktiveerida kriisietapp rakendusaktiga, kui on konkreetseid, tõsiseid ja usaldusväärseid tõendeid pooljuhtide kriisi kohta. Pooljuhtide kriis tekib siis, kui pooljuhtide tarnes esineb tõsiseid häireid, mis põhjustavad märkimisväärt nappust. Need avaldavad märkimisväärt negatiivset mõju liidu ühele või mitmele olulisele sektorile või takistavad elutähtsates sektorites kasutatavate esmatahtsate toodete tarnimist, parandamist ja hooldust. Rakendusaktis tuleb täpsustada kriisietapi kestus või selle pikendamine. Enne kriisietapi lõppemist peab komisjon Euroopa pooljuhtide nõukoja arvamust arvesse võttes hindama, kas kriisietappi tuleks pikendada. Kriisietapis korraldab Euroopa pooljuhtide nõukoda erakorralisi

koosolekuid, et võimaldada liikmesriikidel teha tihedat koostööd komisjoniga ja koordineerida pooljuhtide tarneahela suhtes võetud riiklikke meetmeid.

1.5. V peatükk – Juhtimine

V peatükis sätestatakse liikmesriikide esindajatest koosneva ja komisjoni juhitud Euroopa pooljuhtide nõukoja tegevuse jätkamise raamistik. Euroopa pooljuhtide nõukoda nõustab Kiipide Ühisettevõtte ametiasutuste nõukogu Euroopa kiibialgatuse 2.0 kohta (I sammad). Ta nõustab ja abistab komisjoni seoses Euroopa pooljuhtitehnoloogia algatuste ja strateegiliste projektide taotluste hindamisega (II sammad). Nõukoda vahetab komisjoniga arvamusi pooljuhtide piirkonna investeerimiskava rakendamisel tehtud edusammude üle; arutab ja valmistab ette konkreetsete elutähtsate sektorite ja tehnoloogiate kindlaksmääramist ning tegeleb järelevalve ja kriisidele reageerimise küsimustega (III sammad). Lisaks pakub see tuge kavandatud määruse järjepidevaks kohaldamiseks ja liikmesriikidevahelise koostöö hõlbustamiseks. Euroopa pooljuhtide nõukoda toetab komisjoni rahvusvahelises koostöös ja strateegilistes partnerlustes pooljuhtide valdkonnas. Samuti koordineerib ta liidu õiguse alusel loodud asjaomaste kriisistruktuuride tegevust ja vahetab nendega teavet. Euroopa pooljuhtide nõukoda koguneb eri koosseisudes ja peab eraldi koosolekuid oma ülesannete täitmiseks I samba raames ning oma ülesannete täitmiseks II ja III samba raames. Komisjon võib luua Euroopa pooljuhtide nõukoja alalisi või ajutisi allrühmi ning kutsuda sellistesse allrühmadesse vaatlejatena pooljuhtide tööstuse huve esindavaid organisatsioone ja muid sidusrühmi. Euroopa pooljuhtide nõukoda peaks tagama, et pooljuhtide tööstusliidu juhtkomitee, kes võtab üle protsessori- ja pooljuhtitehnoloogiate tööstusliidu tegevuse, kutsutakse üles esitama ajakohastatud teavet vähemalt kord aastas.

Riiklikul tasandil määravad liikmesriigid määruse rakendamiseks ühe või mitu riigi pädevat asutust ja nende hulgas riikliku ühtse kontaktpunkti.

1.6. VI, VII, VIII peatükk – Lõppsäted

VI peatükis rõhutatakse, et kõik osapooled on kohustatud austama tundliku äriteabe ja ärisaladuste konfidentsiaalsust. See kohustus kehtib komisjoni, riiklike pädevate asutuste ja liikmesriikide muude asutuste ning kõigi Euroopa pooljuhtide nõukoja ja komisjoni koosolekutel osalevate esindajate ja ekspertide suhtes. Selles peatükis kehtestatakse ka normid mõjusate, proportsionaalsete ja hoiatavate karistuste ja trahvide kohta käesolevast määrusest tulenevate kohustuste täitmata jätmise eest, tingimusel et kohaldatakse asjakohaseid turvameetmeid. Komisjon võib määrata perioodilise sunniraha, kui asjaomased ettevõtjad ei võta pooljuhtide kriisi korral teatavaid tellimusi vastu ega täida neid eelisjärjekorras. Lisaks võib komisjon määrata trahve ettevõtjale, kes esitab ebaõiget, mittetäielikku või eksitavat teavet või ei esita teavet ettenähtud tähtaja jooksul.

VII peatükis sätestatakse delegerimis- ja rakendamisvolituste kasutamise eeskirjad ja tingimused. Ettepanekuga antakse komisjonile õigus võtta vajaduse korral vastu rakendusakte, et võimaldada täpsustada menetlusi ja tagada määruse ühetaoline kohaldamine, ning delegeeritud õigusakte, et teha muudatusi I lisas (milles on sätestatud tegevused viisil, mis on kooskõlas Euroopa kiibialgatuse 2.0 eesmärkidega) ja III lisas (milles on mõõdetavad näitajad ning käesolevat määrust täiendava seire- ja hindamisraamistiku kehtestamist käsitlevad sätted).

VIII peatükiga pannakse komisjonile kohustus koostada Euroopa Parlamendile ja nõukogule korrapäraselt aruandeid määruse hindamiseks ja läbivaatamiseks.

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS

liidu pooljuhiökosüsteemi tugevdamise meetmete raamistiku kohta, millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) 2023/1781 (kiibimäärus 2.0)

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 173 lõiget 3 ja artiklit 114,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust,²⁷

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust,²⁸

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt

ning arvestades järgmist:

- (1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2023/1781,²⁹ millega kehtestatakse meetmete raamistik Euroopa pooljuhiökosüsteemi tugevdamiseks ja muudetakse määrust (EL) 2021/694 (kiibimäärus), kehtestati liidu tasandil terviklik raamistik pooljuhiökosüsteemi toetamiseks, et tugevdada liidu tehnoloogilist suutlikkust, suurendada vastupanuvõimet ja tagada varustuskindlus.
- (2) Määruse (EL) 2023/1781 hindamine³⁰ näitab, et määrus on võimaldanud kaasata märkimisväärsed avaliku ja erasektori investeringuid, võtta kasutusele kõrgtehnoloogilisi taristuid ning luua koordineerimise ja kriisiks valmisoleku mehhanisme, aidates seeläbi parandada koostööd liikmesriikide vahel ja siseturu toimimist. Hindamine on näidanud, et määrus (EL) 2023/1781 on kiirendanud liidu koordineeritud lähenemisviisi kujundamist pooljuhtide valdkonnas, tugevdanud teadus- ja innovatsioonisuutlikkust, parandanud juurdepääsu tehnoloogiataristule, loonud tootmisvõimsuse raamistiku ning kriisi- ja reageerimismehhanismi võimalike häirete ennetamiseks. Samal ajal tehti hindamise käigus kindlaks struktuursed puudused ja püsivad probleemid, mis piiravad selle tõhusust tööstuse ja majanduse muutuvate vajaduste rahuldamisel.
- (3) Kuigi määrusega (EL) 2023/1781 loodud raamistik on osutunud innovatsiooni ja varajase etapi suutlikkuse toetamisel tõhusaks, on üleminek tehnoloogia arenduselt

²⁷ELT C , , lk .

²⁸ELT C , , lk .

²⁹Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. septembri 2023. aasta määrus (EL) 2023/1781, millega kehtestatakse meetmete raamistik Euroopa pooljuhiökosüsteemi tugevdamiseks ja muudetakse määrust (EL) 2021/694 (kiibimäärus) (ELT L 229, 18.9.2023, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/1781/oj>).

³⁰[lisada viide avaldatud hindamisaruandele]

suuremahulisele tööstuslikule kasutuselevõtule endiselt varajases etapis. Pikad investeerimistsükliid, struktuurne sõltuvus väärtusahela elutähtsates segmentides ja tootmise laiendamise piirangud mõjutavad jätkuvalt liidu suutlikkust saavutada vastupidav ja konkurentsivõimeline pooljuhiökosüsteem.

- (4) Ka hindamine on näidanud, et erakapitali piiratud kättesaadavus, eelkõige hilisema etapi rahastamiseks, ja finantsturgude struktuursed omadused piiravad liidu pooljuhtide ettevõtjate kasvu ja laienemist. Samal ajal vähendavad nõudluse killustatus tööstussektorite vahel, piiratud turumaht ja ebapiisav koordineerimine ostjate vahel tootmisinvesteeringute ärilist elujõulisust ja seavad tekkiva tootmisvõimsuse alakasutamise ohtu.
- (5) Lisaks on pooljuhtide sektorist saanud liidu majandusliku stabiilsuse, tehnoloogilise suveräänsuse ja julgeoleku alus. Kõrgtasemel digitehnoloogia, eelkõige tehisintellekti kiirem integreerimine on märkimisväärselt suurendanud ülemaailmset nõudlust pooljuhtide järele, teravdades samal ajal konkurentsi rahvusvahelistel turgudel. Need suundumused on toonud esile liidu pooljuhtide tarneahelate struktuurse nõrkuse, sealhulgas sõltuvuse piiratud välistarnijatest, ebapiisava omamaise tootmisvõimsuse ja killustatuse liikmesriikide vahel.
- (6) Eelkõige tehisintellekti rakenduste kasvav tähtsus on toonud kaasa nõudluse kasvu väga spetsialiseeritud kiipide, näiteks kõrgtehnoloogiliste loogika- ja mälu pooljuhtide järele, mis on keerukate tehisintellektimudelite treenimise ja kasutuselevõtu jaoks elutähtsad. See suundumus eeldatavasti jätkub, võimendades olemasolevat pakkumise ja nõudluse tasakaalustamatust ning avaldades lisasurvet juba niigi hapratele ülemaailmsetele tarneahelatele. Samal ajal on geopoliitilised pinged, ekspordipiirangud ja ülemaailmsete kriisidega seotud häired veelgi võimendanud riske, mis tulenevad liigsest sõltuvusest tootmisest kolmandates riikides ja piiratud mitmekesistamisest.
- (7) Neid suundumusi silmas pidades on vaja tugevdada ja täiendada määrusega (EL) 2023/1781 kehtestatud raamistikku, et toetada üleminekut innovatsioonilt tööstuslikule tasandile, suurendada vastupanuvõimet ja majandusjulgeolekut ning tagada siseturu tõrgeteta toimimine. Seepärast tuleks määrus (EL) 2023/1781 kehtetuks tunnistada ja asendada käesoleva määrusega.
- (8) Kuna käesoleva määrusega tugevdatakse ja täiendatakse määrusega (EL) 2023/1781 kehtestatud raamistikku selle põhieesmärgi muutmata, jäävad selle raamistiku aluseks olevad õiguslikud alused samaks.
- (9) Seepärast peaks käesolev määrus põhinema ka Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 173 lõikel 3, et liit saaks võtta meetmeid oma pooljuhiökosüsteemi edasiseks säilitamiseks, selle suutlikkuse suurendamiseks ning selle tugevdamiseks. Need meetmed ei peaks kaasa tooma liikmesriikide õigusnormide ühtlustamist. Sellega seoses peaks liit tugevdama pooljuhtide tehnoloogilise ja tööstusbaasi konkurentsivõimet ja vastupanuvõimet, tugevdades samal ajal oma pooljuhiökosüsteemi innovatsioonisutlikkust kogu liidus, vähendades sõltuvust piiratud arvust kolmandate riikide ettevõtjatest ja geograafilistest piirkondadest ning tugevdades oma suutlikkust kõrgtehnoloogilisi pooljuhte projekteerida ja toota, pakendada, korduskasutada ja ringlusse võtta. Euroopa kiibialgatus, mis loodi määrusega (EL) 2023/1781, peaks jätkama nende käesoleva määruse kohaste eesmärkide toetamist, suurendades veelgi jõupingutusi, et ületada lõhe liidu kõrgetasemelise teadus- ja innovatsioonisutlikkuse ning nende kestliku tööstusliku kasutamise vahel, ning tagades sellise suutlikkuse tõhusa muundamise tööstuslikul

tasemel tootmiseks ja turuleviimiseks liidus. Euroopa kiibialgatus 2.0 raames tuleks ka edaspidi edendada suutlikkuse suurendamist, et võimaldada projekteerimist, tootmist ja süsteemide integreerimist järgmise põlvkonna pooljuhitehnoloogiate valdkonnas, ning jätkuvalt toetada peamiste osalejate koostööd kogu liidus, et tugevdada liidu pooljuhtide tarne- ja väärtusahelaid, teenindada peamisi tööstussektoreid ja luua uusi turge.

- (10) Lisaks ja selleks, et tagada siseturu tõrgeteta toimimine, peaks käesolev määrus aitama luua sidusa liidu raamistik, mis ühtlustab teatavaid tingimusi ja koordineerimismehhanisme kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 114. Selline raamistik on vajalik, et vältida siseturu toimimise takistusi, vähendada killustatust ning tagada järjepidev ja tõhus reageerimine tarneahela riskidele, säilitades samal ajal kooskõla liidu õiguse ja rahvusvaheliste kohustustega. See on eriti oluline, kuna pooljuhid on alustehnoloogia, millel põhinevad mitmesugused majandustegevused ja elutähtsad taristud kogu liidus. Seoses suurenenud geopoliitiliste pingete, strateegilise ülemaailmse konkurentsi ja kasvavate majandusjulgeoleku kaalutlustega on pooljuhiökosüsteemist saanud siseturu stabiilsuse ja toimimise peamine tegur. Pooljuhtide sektorit iseloomustavad keerukad piiriüleused vastastikused sõltuvused kogu väärtusahelas, kusjuures väga spetsialiseeritud tegevus on koondunud eri geograafilistesse piirkondadesse, samal ajal kui allkasutajatest tööstusharud on levinud kogu liidus. Need omadused tähendavad, et pooljuhtide tarneahelaid mõjutavatel häiretel, piirangutel või moonutustel on tõenäoliselt märkimisväärne piiriülene mõju ja need mõjutavad siseturu toimimist. Riikide erinevad meetmed selliste riskidega tegelemiseks võivad tekitada killustatust, moonutada konkurentsi ja kahjustada võrdseid võimalusi siseturul, võttes eelkõige arvesse tootmis- ja jaotusvõrkude integreeritud olemust. Seepärast ei suuda liikmesriigid üksi tegutsedes piisaval tasemel saavutada pooljuhtide tarneahela vastupidavuse, turvalisuse ja nõuetekohase toimimise tagamise eesmärgi, küll aga saab neid nende ulatuse ja piiriülese mõju tõttu paremini saavutada liidu tasandil.
- (11) Et hõlbustada käesoleva määruse sujuvat, tulemuslikku ja ühtlustatud rakendamist, koostööd ja teabevahetust, peaks nende eesmärkide saavutamist jätkuvalt toetama Euroopa pooljuhtide nõukoda, mis koosneb liikmesriikide esindajatest ja mida juhib komisjon. Euroopa pooljuhtide nõukoda peaks andma komisjonile nõu ja abistama teda konkreetsetes küsimustes, sealhulgas käesoleva määruse järjepideval rakendamisel, liikmesriikidevahelise koostöö hõlbustamisel ja teabe vahetamisel selle määrusega seotud küsimustes. Euroopa pooljuhtide nõukoda peaks nõustama komisjoni ka pooljuhtidega seotud rahvusvahelise koostöö vallas, sealhulgas pooljuhtidega seotud strateegilistes partnerlustes ja teabe kogumise ülesannetes. Koosolekutele võib kaasata eri alarühmi.
- (12) Arvestades pooljuhtide tarneahela ülemaailmsel olemust, on rahvusvaheline koostöö kolmandate riikidega liidu pooljuhiökosüsteemi vastupanuvõime saavutamisel oluline tegur. Käesoleva määruse alusel võetavad meetmed peaksid ühtlasi aitama tugevdada liidu kui tippkeskuse rolli paremini toimivas ülemaailmses, omavahel seotud pooljuhiökosüsteemis. Kui see on asjakohane, tuleks arvesse võtta protsessori- ja pooljuhitehnoloogiate tööstusliidu tegevust ülevõtva pooljuhtide tööstusliidu³¹ ning muude sidusrühmade seisukohti. Kooskõlas rahvusvaheliste kohustustega võiksid liit ja liikmesriigid teha koostööd – sealhulgas diplomaatia tasandil – pooljuhtide tööstuses eeliseid omavate rahvusvaheliste strateegiliste partneritega, et leida

³¹Pädevusraamistik, <https://ec.europa.eu/newsroom/dae/redirection/document/78326>.

lahendusi varustuskindluse tugevdamiseks ja pooljuhtide tarneahela tulevaste häiretega, näiteks kolmandate riikide ekspordipiirangutest tulenevate häiretega tegelemiseks ning selleks, et teha kindlaks toorainete ja vahesaaduste kättesaadavus. Komisjon ja liikmesriigid peaksid koordineerima oma rahvusvahelisi jõupingutusi, eelkõige Euroopa pooljuhtide nõukoja toetusel. See võib vajaduse korral hõlmata koordineerimist asjaomastel rahvusvahelistel foorumitel, investeerimis- ja kaubanduslepingute sõlmimist või muid diplomaatilisi jõupingutusi või koostööd asjaomaste sidusrühmadega.

- (13) Liidu elutähtsa taristu, julgeoleku, tööstusbaasi ja tehnoloogilise juhtpositsiooni tugevdamiseks on vaja turvalist ja usaldusväärset juurdepääsu nii tipptasemel kui ka tavapärastele pooljuhitehnoloogiatele, sealhulgas protsessoritele ning mälu-, analoog-, toite-, anduri-, raadiosagedus- ja ühenduvuskiipidele, mis on olulised selliste strateegiliste sektorite tulevikukindlaks muutmiseks nagu energeetika, kaitse, autotööstus, lennundus, telekommunikatsioon, tervishoid, pilvandmetöötlus ja tööstusautomaatika. Liidul on tugev võimekus paljudes väljakujunenud sõlmedes, sealhulgas autotööstuses kasutatavates, energiatõhusates ja turvalistes kiipides, ning ta peaks jätkuvalt tugevdama oma konkurentsivõimet, vastupanuvõimet ja strateegilist autonoomiat kogu pooljuhtide väärtusahelas.
- (14) Pooljuhtide tööstus hõlmab märkimisväärsed investeerimisnõudeid nii teadus-, arendus- ja innovatsioonitegevuseks kui ka testimiseks ja valideerimiseks ette nähtud tipptasemel rajatiste ehitamiseks, et toetada tööstuslikku tootmist. Need kulukad omadused mõjutavad otseselt liidu konkurentsivõimet ja innovatsioonisuutlikkust ning mõjutavad liidu pooljuhiökosüsteemi varustuskindlust ja üldist vastupanuvõimet. Samal ajal sõltuvad liidu konkurentsivõime ja vastupanuvõime tavapäraste ja väljakujunenud pooljuhitehnoloogiate, sealhulgas strateegilistes tööstuslikes väärtusahelates ja elutähtsates taristutes endiselt asendamatute analoog-, elektri-, anduri-, ühenduvus-, autotööstuses ja lennunduses kasutatavate kiipide jätkuvast kättesaadavusest ja arendamisest. Praeguses suurenenud ülemaailmse konkurentsi, geopoliitiliste pingete ja tarneahela struktuurse nõrkuse kontekstis on pooljuhtidest saanud strateegiline vara, mis on alus liidu majandusjulgeolekule, tehnoloogilisele juhtpositsioonile ja tööstuse vastupanuvõimele. Võttes arvesse varasematest liidus ja kogu maailmas valitsenud puudujääkidest ja tarneahela häiretest saadud õppetunde, samuti kolmandate riikide ekspordipiiranguid või regulatiivseid meetmeid ning pooljuhtide väärtusahelat mõjutavate tehnoloogiaprobleemide ja innovatsioonitsüklike kiiret arengut, on vaja tugevdada liidu olemasolevaid tugevaid külgi, sealhulgas tema juhtpositsiooni mitmes peamises pooljuhisegmendis, suurendades Euroopa kiibialgatuse edasise tugevdamise kaudu selle kasutuselevõttu turul, konkurentsivõimet, vastupanuvõimet ning teadus- ja innovatsioonisuutlikkust.
- (15) Tõhustatud Euroopa kiibialgatuse 2.0 puhul tuleks arvesse võtta Euroopa kiibialgatuse rakendamisel juba saadud kogemusi, et seda jätkata ja tugevdada, eesmärgiga kõrvaldada allesjäänud struktuursed puudused ja reageerida tekkivatele strateegilistele vajadustele. Eelkõige on vaja suurendada jõupingutusi tagamaks, et liidu tipptasemel teadus- ja innovatsioonisuutlikkus väljenduks liidus tulemuslikult tööstuslikus kasutuselevõttus, laiendamises ja kaubanduslikus tootmises.
- (16) Tugeva tööstusliku, konkurentsi-, kestlikkus- ja innovatsioonibaasi säilitamine liidus on eelkõige liikmesriikide ülesanne. Pooljuhte puudutavate teadus- ja innovatsiooniprobleemide olemus ja ulatus nõuab aga liidu tasandil ühiselt tegutsemist. Liidu varustamiseks pooljuhitehnoloogia alase teadus- ja innovatsioonisuutlikkusega, mida on vaja liidu teadus- ja tööstusinvesteeringute

juhtpositsiooni säilitamiseks tiptasemel, ning tuginedes Euroopa kiibialgatuse rakendamisel saadud kogemustele ja õppetundidele, on vaja seda suutlikkust veelgi tugevdada ja laiendada, et tagada selle tulemuslik tööstuslik kasutuselevõtt, mastaabi suurendamine ja kaubanduslikul tasemel tootmine liidus. Selleks peaksid liit ja liikmesriigid jätkama oma jõupingutuste koordineerimist ja kaasinvesteeringuid.

- (17) Võttes arvesse suurenenud ülemaailmset konkurentsi, geopoliitilisi pingeid ja pooljuhtide tarneahela häirete ohtu, sealhulgas häireid, mis tulenevad kolmandate riikide kehtestatud regulatiivsetest meetmetest, mis võivad mõjutada juurdepääsu elutähtsatele pooljuhitehnoloogiatele ja nendega seotud sisenditele, on liidu suutlikkuse suurendamine selliste tehnoloogiate arendamiseks, tootmiseks ja kasutuselevõtuks oma territooriumil muutunud liidu konkurentsivõime, majandusjulgeoleku ja tehnoloogilise suveräänsuse strateegiliseks prioriteediks, nagu on rõhutatud Mario Draghi aruandes „The future of European competitiveness“ (Euroopa konkurentsivõime tulevik). Need liidu pooljuhiökosüsteemi probleemid nõuavad ulatusliku võimsuse saavutamist ja liikmesriikide ühiseid jõupingutusi, kusjuures liit peab toetama suuremahulise võimsuse arendamist ja kasutuselevõttu kogu innovatsiooni ja tööstuse väärtusahelas, sealhulgas katseliinidel, tootmise laiendamisel ja kaubanduslikul kasutuselevõtul, tagades seeläbi tiptasemel teadusuuringute tulemusliku muutmise juhtpositsiooniks tööstuses ja kestlikuks tootmisvõimsuseks liidus.
- (18) Nagu on järeldatud määruse (EL) 2023/1781 hindamisel, on kõnealuse määruse alusel asutatud Euroopa kiibialgatusega loodud vahendid – nimelt projekteerimisplatvorm, katseliinid, kvantkiipide katseprojektid ja teadmiste levitamine, oskustevalase valdkondliku koostöö liitude alla kuuluv ELi kiibioskuste akadeemia ja oskuste pakt, ning pädevused kogu pooljuhiökosüsteemi hüvanguks – eesmärgipärased ja neid tuleks käesoleva määruse alusel jätkuvalt toetada. Need jõupingutused peaksid aitama kaasa ka liidu laiemale eesmärgile tugevdada oma pikaajalist konkurentsivõimet, innovatsioonisuutlikkust ja tööstusbaasi, sealhulgas koostoime kaudu toetada teadusuuringuid ja innovatsiooni ning tööstuslikku kasutuselevõttu tulevaste liidu programmidega, nagu kavandata³² Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/695³³ loodud teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogrammile „Euroopa horisont“ järgnev raamprogramm (RP10) ning kavandata Euroopa Konkurentsivõime Fond,³⁴ samas kui Euroopa kiibialgatus 2.0 peaks võimalikult suures ulatuses peavoolustama ja maksimeerima pooljuhitehnoloogiate kui võimsate võimaldite pakkujate rakendamisest saadavat kasu, näiteks kestlikkusele üleminekul, mis võib viia uute toodeteni ning ressursside, sealhulgas pooljuhtide tootmiseks ja kogu olulusringi jooksul kasutamiseks vajaliku energia ja materjalide tõhusama, tulemuslikuma, puhtama ja kestvama kasutamiseni.

³²Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogramm „Euroopa horisont“ aastateks 2028–2034 ja kehtestatakse selle osalemis- ja levitamise reeglid ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) 2021/695.

³³Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. aprilli 2021. aasta määrus (EÜ) nr 2021/695, millega luuakse teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogramm „Euroopa horisont“ ja kehtestatakse selle osalemis- ja levitamise reeglid ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) nr 1290/2013 ja (EL) nr 1291/2013 (ELT L 170, 12.5.2021, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/695/oj>).

³⁴Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse Euroopa Konkurentsivõime Fond, sealhulgas kaitseuuringute ja -innovatsiooni eriprogramm, tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) 2021/522, (EL) 2021/694, (EL) 2021/697, (EL) 2021/783, tunnistatakse kehtetuks määruste (EL) 2021/696 ja (EL) 2023/588 teatavad sätted ja muudetakse määrust (EL) [EDIP]

- (19) Üldeesmärgi saavutamiseks ning praeguse pooljuhiökosüsteemi pakkumise ja nõudlusega seotud probleemide lahendamiseks ning tuginedes määruse (EL) 2023/1781 rakendamisel saadud kogemustele ja õppetundidele, mis näitasid jätkuvat vajadust suurendada liidu suutlikkust mitte ainult teadusuuringute ja innovatsiooni, vaid ka tööstusliku kasutuselevõtu ja tootmise laiendamise valdkonnas, tuleks Euroopa kiibialgatusega 2.0 jätkuvalt toetada ja veelgi tõhustada määruse (EL) 2023/1781 alusel kehtestatud viit tegevuseesmärki. Samuti tuleks sellega kehtestada uus tegevuseesmärk, mille sihiks on tugevdada liidu suutlikkust fotoonikatehnoloogiate valdkonnas ja toetada nn suuri ülesandeid kui vahendeid, millega toetatakse ulatuslikke sektoriüleseid algatusi, millega lahendatakse liidu jaoks strateegilise tähtsusega tehnoloogilisi ja tööstuslikke põhiküsimusi. Euroopa kiibialgatuse 2.0 esmane rakendamine peaks jätkuvalt olema usaldatud Kiipide Ühisettevõttele ja vajaduse korral ühisettevõttele või sellele järgnevale muule sarnasele üksusele või algatusele, mis on loodud liidu õiguse kohaselt järgmise mitmeaastase finantsraamistiku alusel.
- (20) Esiteks peaks Euroopa kiibialgatus 2.0 tugevdama liidu projekteerimissuutlikkust. Selleks peaks komisjon jätkuvalt toetama Euroopa kiibialgatuse raames loodud virtuaalset projekteerimisplatvormi, et ühendada projekteerimisfirmade, idufirmade, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate (VKEde) ning intellektuaalomandi ja vahendite tarnijate kogukonnad ning teadus- ja tehnoloogiaorganisatsioonid, et pakkuda tehnoloogia ühisel arendamisel põhinevaid virtuaalseid prototüüplahendusi ning hõlbustada liidus üleminekut projekteerimiselt tööstuslikule tootmisele ja kaubanduslikule kasutuselevõtule.
- (21) Teiseks tuleks varustuskindluse ja liidu pooljuhiökosüsteemi tugevdamisele aluse panemiseks Euroopa kiibialgatusega 2.0 jätkuvalt toetada olemasolevate täiustatud katseliinide tõhustamist ja uute arendamist, et võimaldada tipptasemel pooljuhitehnoloogiate ning järgmise põlvkonna pooljuhitehnoloogiate arendamist ja kasutuselevõttu. Katseliinid peaksid andma tööstusele võimaluse testida, katsetada ja valideerida pooljuhitehnoloogiaid ja süsteemi projekteerimiskontseptsioone, vähendades samal ajal keskkonnamõju nii palju kui võimalik, et kiirendada nende üleminekut tööstuslikule pooljuhtide tootmisele liidus. Liidu poolt koos liikmesriikide ja erasektoriga tehtavad investeeringud katseliinidesse on vajalikud, et lahendada püsivad struktuursed probleemid ja turutõrked, sealhulgas seoses tööstusliku testimise, valideerimise ja pooljuhtide tootmise suurendamise suutlikkuse ebapiisava kättesaadavusega liidus, mis takistab jätkuvalt innovatsiooni, tööstuslikku kasutuselevõttu ja ülemaailmset konkurentsivõimet.
- (22) Kolmandaks tuleks selleks, et kiirendada pooljuhtide sektori arengut soodustavate kvantkiipide tehnoloogia ja nendega seotud pooljuhitehnoloogiate, sealhulgas pooljuhtmaterjalidel põhinevate või fotoonikaga integreeritud tehnoloogiate uuenduslikku arendamist, toetada Euroopa kiibialgatuse 2.0 abil meetmeid, mis on seotud näiteks kvantkiipide projekteerimise andmekogude, kvantkiipide ehitamise katseliinide ning katseliinidel toodetud kvantkiipide testimis- ja valideerimisrajatistega, et võimaldada nende tööstuslikku kasutuselevõttu ja tugevdada liidu tehnoloogilist juhtpositsiooni kujunemisyrgus pooljuhitehnoloogiate valdkonnas.
- (23) Neljandaks tuleks selleks, et edendada pooljuhitehnoloogiate kasutamist, tagada juurdepääs projekteerimis- ja katseliinirajatistele ning tegeleda oskuste puudujääkidega kogu liidus, Euroopa kiibialgatusega 2.0 jätkata liikmesriikidele võimaluse andmist toetada igas liikmesriigis vähemalt ühte pooljuhtide pädevuskeskust, tugevdades sel eesmärgil olemasolevaid keskusi või rajades uusi.

- (24) Viiendaks on fotoonika ja fotoonilised integraallülitused peamised progressi võimaldavad tehnoloogiad paljudes strateegilistes sektorites, sealhulgas telekommunikatsiooni, tehisintellekti ja tervishoiusektoris, andmekeskustes, autotööstuses, lennunduses ning anduri- ja kvanttehnoloogia valdkonnas. Need võimaldavad kiiret andmeedastust, energiatõhusat töötlemist ja täiustatud seiresuutlikkust ning on seetõttu liidu tehnoloogilise juhtpositsiooni, konkurentsivõime ja varustuskindluse jaoks elutähtsad. Liit on loonud tugeva teadus- ja innovatsioonisuutlikkuse ning on fotoonika väärtusahela mitmes segmendis juhtpositsioonil. Siiski on vaja teha täiendavaid jõupingutusi, et tugevdada liidu suutlikkust fotoonilisi integraallülitusi ja nendega seotud fotoonilisi pooljuhitehnoloogiaid laialdaselt projekteerida, luua nende prototüüpe, neid tööstuslikult kasutusele võtta ja toota. Fotoonika ja fotooniliste integraallülituste tehnoloogia arengu edendamiseks on seetõttu vaja toetada projekteerimise andmekogude ja projekteerimisvahendite arendamist, tugevdada tootmistehnoloogiaid ja materjaliplatvorme ning katseliine ja avatud juurdepääsuga tootmisrajatise mitmel materjaliplatvormil. Need meetmed peaksid hõlbustama prototüüpide loomist, testimist, valideerimist ja tööstuslikku kasutuselevõttu, sealhulgas täiustatud integratsiooni- ja pakendamistehnoloogiate kaudu, ning aitama tugevdada liidu fotoonika ökosüsteemi, suurendada liidu tehnoloogilist suveräänsust ja kiirendada uuenduslike fotoonikatehnoloogiate tööstuslikku kasutuselevõttu kogu liidus.
- (25) Kuuendaks peaks komisjon tihedas koostöös Euroopa Investeerimispanka grupiga ja teiste rakenduspartneritega, nagu riiklikud tugipangad ja finantseerimisasutused, jätkuvalt toetama nn kiibifondi, st sihtotstarbelist pooljuhtide investeerimisrahastut, mille eesmärk on tugevdada Euroopa pooljuhiökosüsteemi, toetades idu- ja kasvufirmasid ning VKEsid, kes pakuvad nii omakapitali- kui ka võlalahendusi, sealhulgas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/523³⁵ loodud InvestEU fondi segarahastamisvahendit ja asjakohasel juhul muid mitmeaastase finantsraamistiku 2028–2034 kohaseid asjakohaseid investeerimiskavasid. Kiibifondi tegevus peaks toetama dünaamilise ja vastupidava pooljuhiökosüsteemi arendamist, pakkudes võimalusi rahaliste vahendite suuremaks kättesaadavuseks, et toetada idufirmade ja VKEde kasvu ning investeringuid kogu pooljuhtide väärtusahelas, sealhulgas teiste pooljuhtide väärtusahelas osalevate ettevõtjate jaoks. Sellega seoses tuleks pakkuda tuge ja anda selged suunised, eelkõige VKEdele, et aidata neil taotlusprotsessis osaleda. Sellega seoses eeldatakse, et Euroopa Innovatsiooninõukogu annab toetuste ja omakapitaliinvesteringute kaudu täiendavat sihtotstarbelist toetust suure riskiga ja turgu loovatele novaatoritele.
- (26) Et veelgi tugevdada liidu tehnoloogilist juhtpositsiooni ja tema tööstuse konkurentsivõimet pooljuhtide valdkonnas, on asjakohane võtta Euroopa kiibialgatuse 2.0 raames kasutusele mõiste „suured ülesanded“. Need suured ülesanded peaksid keskenduma liidu jaoks keskse tähtsusega suure potentsiaaliga ja elutähtsate pooljuhtide ning nendega seotud tehnoloogiate arendamisele, integreerimisele ja tööstuslikule kasutuselevõtule. Suured ülesanded peaksid toetama kõrgetasemelist teadus- ja arendustegevust, mille eesmärk on võimaldada järgmise põlvkonna pooljuhitehnoloogiaid, sealhulgas tehnoloogiaid, mis toetavad tehisintellekti, pilvandmetöötlust, andmekeskusi ja tipptasemel taristuid, pöörates erilist tähelepanu energiatõhususe suurendamisele, tipptehnoloogia suutlikkuse

³⁵Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. märtsi 2021. aasta määrus (EL) 2021/523, millega luuakse programm „InvestEU“ ja millega muudetakse määrust (EL) 2015/1017 (ELT L 107, 26.3.2021, lk 30, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/523/oj>).

tagamisele ja liidu tootmise tugevate külgede toetamisele. Samuti peaksid need kõrvaldama peamised tehnoloogilised takistused, sealhulgas mõõtmete vähendamise, energiatõhususe, kestlikkuse, heterogeense integreerimise, turvalisuse, usaldusväärsuse ja toodetavusega seotud väljakutsed. Et suurte ülesannete mõju oleks võimalikult suur, peaksid need aitama tugevdada pooljuhiökosüsteemi kogu liidus, edendades koostööd pooljuhtide väärtusahelas, sealhulgas asjaomaste vertikaalsete sektoritega. Eelkõige peaksid need toetama struktureeritud koostööd pooljuhtide arendajate ja pooljuhte kasutavate tööstusharude vahel, et saavutada konkurentsieelis liidu tehnoloogilise suveräänsuse ja tööstusbaasi jaoks elutähtsates rakendustes. Lisaks peaksid suured ülesanded tagama ka jõupingutuste lõimimise ja ühtlustamise kõigis olemasolevates taristutes, sealhulgas katseliinides, ning edendama nende orienteeritust tööstuslikule kasutamisele. Need peaksid hõlbustama Euroopa kiibialgatuse 2.0 raames välja töötatud tehnoloogiate siiret, väljaarendamist ja kasutuselevõttu, sealhulgas prototüüpide loomise, testimise, valideerimise, tutvustamise, esialgse tööstusliku kasutuselevõtu ja tootmiskeskondadesse integreerimisega seotud tegevuse kaudu.

- (27) Pädevuskeskused peaksid aitama säilitada liidu juhtpositsiooni kiibialases teadus- ja arendustegevuses ning innovatsiooni- ja projekteerimissuutlikkuses. Selle eesmärgi saavutamiseks on väga oluline edendada inimpotentsiaali ja -oskusi teaduse, tehnoloogia, inseneeria ja matemaatika valdkonna hariduse kaudu kuni doktorikraadijärgse tasemeni. Eelkõige peaksid pädevuskeskused osutama teenuseid pooljuhtide valdkonna sidusrühmadele, sealhulgas idufirmadele ja VKEdele. Näiteks saab hõlbustada juurdepääsu katseliinidele ja virtuaalsele projekteerimisplatvormile, pakkuda koolitust ja oskuste arendamist ning toetada investorite leidmist, olemasolevate kohalike pädevuste kasutamist ja asjaomaste vertikaalsete sektoritega suhtlemist. Neid teenuseid tuleks osutada avatud, läbipaistval ja mittediskrimineerival viisil. Iga pädevuskeskus peaks liituma pooljuhtide Euroopa pädevuskeskuste võrgustikuga ja moodustama selle osa ning toimima juurdepääsupunktina võrgustiku teiste sõlmede jaoks. Sellega seoses tuleks maksimeerida koostoimet olemasolevate sarnaste struktuuridega, näiteks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/694³⁶ loodud programmi „Digitaalne Euroopa“ raames rajatud Euroopa digitaalse innovatsiooni keskustega. Näiteks võiksid liikmesriigid määrata olemasoleva pooljuhtidele keskenduva Euroopa digitaalse innovatsiooni keskuse käesoleva määruse kohaldamisel pädevuskeskuseks, tingimusel et ei rikuta topeltrahastamise keeldu.
- (28) Et hõlbustada tehnilise oskusteabe kättesaadavust ja tagada teadmiste levitamine kogu liidus ning toetada mitmesuguseid oskustega seotud algatusi, tuleks Euroopa kiibialgatuse 2.0 raames jätkata Euroopa kiibialgatuse raames loodud pädevuskeskuste võrgustiku toetamist. Selleks peaks nõukogu määrusega (EL) 2021/2085³⁷ loodud Kiipide Ühisettevõtte kehtestama menetluse pädevuskeskuste toetamise jätkamiseks, sealhulgas valikukriteeriumid ning täiendavad üksikasjad käesolevas määruses osutatud ülesannete ja funktsioonide täitmise kohta. Võrgustikku kuuluvad pädevuskeskused peaks välja valima Kiipide Ühisettevõtte ning nad peaksid olema

³⁶Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2021. aasta määrus (EL) 2021/694, millega luuakse programm „Digitaalne Euroopa“ ja tunnistatakse kehtetuks otsus (EL) 2015/2240 (ELT L 166, 11.5.2021, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/694/oj>).

³⁷Nõukogu 19. novembri 2021. aasta määrus (EL) 2021/2085, millega luuakse ühisettevõtteid programmi „Euroopa horisont“ raames ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EÜ) nr 219/2007, (EL) nr 557/2014, (EL) nr 558/2014, (EL) nr 559/2014, (EL) nr 560/2014, (EL) nr 561/2014 ja (EL) nr 642/2014 (ELT L 427, 30.11.2021, lk 17, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/2085/oj>).

oma töökorralduse, koosseisu ja töömeetodite kindlaksmääramisel üleüldiselt suuresti sõltumatud. Nende organisatoorne korraldus, koosseis ja töömeetodid peaksid siiski järgima käesoleva määruse eesmärke ning aitama kaasa nende saavutamisele.

- (29) Oskuste ja haridusega seotud töö, mida liit teeb, on liidu pooljuhiökosüsteemi edasiseks õitsenguks väga oluline. Selleks tuleks võimendada MATI-hariduse strateegilist kava³⁸ ja selle meetmeid ning sellised algatused nagu oskuste pakt,³⁹ oskuste akadeemiad,⁴⁰ ühised Euroopa õppeprogrammid,⁴¹ oskuste ülekantavuse algatus⁴² ja Euroopa ülikoolide liidud⁴³ peaksid aitama kaasa pooljuhtide sektori erimeetmete väljatöötamisele. Samuti tuleks väliste talentide liitu meelitamiseks uurida koostoimet rahvusvahelist värbamist hõlbustavate algatustega, nagu ELi talendireserv⁴⁴.
- (30) Juurdepääs riiklikult rahastatavale taristule, nagu katse- ja testimisrajatised, ning pädevuskeskustele peaks olema avatud paljudele kasutajatele ning see tuleks anda suurettevõtjatele läbipaistval ja mittediskrimineerival alusel ning turutingimustel (või kulude ja mõistliku marginaali alusel), samas kui VKEd ja teadusasutused saavad kasutada eelisjuurdepääsu või madalamaid hindu, hõlbustades seeläbi laiemat osalemist pooljuhtide innovatsioonis ning toetades tööstussuutlikkuse arendamist ja levitamist kogu liidus. Lisaks peaks Euroopa kiibialgatuse 2.0 raames toimuv teadus- ja innovatsioonitegevus, mis hõlmab ka tehnoloogiataristuid, tooma kasu ka kaitsektorile, ilma et see piiraks kaitseotstarbeliste toodete ja kaitsetehnoloogia arendamisega seotud edasist tegevust, mis võib toimuda määruse (EL) 2025/2643 alusel.
- (31) Euroopa kiibialgatuse 2.0 edu saab tugineda üksnes liikmesriikide ja liidu ühistele jõupingutustele, et toetada märkimisväärsed kapitalikulud, suurendada virtuaalsete projekteerimis-, testimis- ja katsetamisressursside kättesaadavust ning teadmiste, oskuste ja pädevuste levitamist. Kui see on asjaomaste meetmete eripära silmas pidades asjakohane, tuleks Euroopa kiibialgatuse 2.0 eesmärke, eelkõige kiibifondi tegevust, toetada ka InvestEU fondi segarahastamisvahendi kaudu. Euroopa kiibialgatuse 2.0 toetust tuleks kasutada suurest kapitalimahust ja riskist ning pooljuhiökosüsteemi keerukusest tulenevate turutõrgete või mitteoptimaalsete investeerimisolukordade kaotamiseks proportsionaalsel ja kulutõhusal viisil ning meetmed ei tohiks dubleerida ega välja tõrjuda erasektori rahastamist ega moonutada konkurentsi siseturul. Meetmetel peaks olema kogu liidus selge lisaväärtus.
- (32) Lisaks peaks Euroopa kiibialgatus 2.0 jätkuvalt tuginema tugevale teadmusbasisle ja suurendama koostoimet meetmetega, mida liit ja liikmesriigid praegu toetavad programmide ja meetmetega, mis käsitlevad pooljuhtide valdkonna teadusuuringuid ja innovatsiooni ning mõne väärtusahela osaga seotud arendustegevust, eelkõige raamprogrammiga „Euroopa horisont“ ja programmiga „Digitaalne Euroopa“, et

³⁸Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „MATI-hariduse strateegiline kava: konkurentsivõimet ja innovatsiooni toetavad oskused“.

³⁹https://pact-for-skills.ec.europa.eu/index_en.

⁴⁰<https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/news/new-digital-skills-academies-support-eus-technological-sovereignty-competitiveness-and-preparedness>.

⁴¹Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Euroopa teaduskraadi loomise tegevuskava“.

⁴²https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/15892-Tootajate-oiglase-liikuvuse-pakett-oskuste-ulekantavus-1-kvalifikatsioonide-ja-oskuste-digitaalne-piiriulene-ulekantavus_et.

⁴³<https://education.ec.europa.eu/education-levels/higher-education/european-universities-initiative/map>.

⁴⁴Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2026. aasta määrus (EL) 2026/1047, millega luuakse ELi talendireserv.

tugevdada liidu positsiooni ülemaailmse osalejana pooljuhitehnoloogia ja selle rakenduste valdkonnas ning suurendada osakaalu ülemaailmses tootmises kooskõlas komisjoni teatisega „Digikompass 2030: Euroopa tee digikümnendil“⁴⁵. Lisaks loodetakse kaasata erainvesteeringuid, et täiendada Euroopa kiibialgatus 2.0 rahastamist, mis aitab kaasa selle eesmärkide saavutamisele. Lisaks nendele tegevustele tehtaks Euroopa kiibialgatus 2.0 raames tihedat koostööd teiste asjaomaste sidusrühmadega, sealhulgas pooljuhtide tööstusliiduga.

- (33) Liidus toimuvat teadus- ja arendustegevust mõjutab üha enam tegevus, mille eesmärk on konfidentsiaalse teabe, ärisaladuste ja kaitstud andmete omastamine, nagu intellektuaalomandi vargus, sunniviisiline tehnosiire ja tööstusspionaaž. Selleks et vältida kahjulikku mõju liidu huvidele ja Euroopa kiibialgatus 2.0 eesmärkidele, on vaja vastu võtta lähenemisviis, millega tagatakse kaitse järgnevale: juurdepääs tundlikule äriteabele või tulemustele, sealhulgas andmetele ja oskusteabele, ja nende kasutamine, samuti turvalisus ja omandiõiguse üleandmine tulemuste ning sisu puhul, mis on kaitstud intellektuaalomandiõigustega, mis on tekkinud seoses Euroopa kiibialgatus 2.0 raames toetatavate meetmetega või nende tulemusel. Selle kaitse tagamiseks tuleb kõigi Euroopa kiibialgatus 2.0 raames toetatavate ning raamprogrammi „Euroopa horisont“ ja programmi „Digitaalne Euroopa“ ning nende järgneva mitmeaastase finantsraamistiku kohaselt loodud järglaste alusel rahastatavate meetmete puhul järgida nimetatud programmide asjakohaseid sätteid, näiteks neid, mis käsitlevad programmiga assotsieerunud kolmandates riikides asutatud üksuste osalemist, toetuslepinguid, omandiõigust ja kaitset, turvalisust, teadusrakendust ja levitamist, üleandmist ja litsentsimist ning kasutusõigusi. Nimetatud programmide rakendamisel on võimalik kehtestada erisätteid, eelkõige seoses üleandmise ja litsentsimise piirangutega kooskõlas määruse (EL) 2021/695 artikli 40 lõikega 4 ning kindlaksmääratud assotsieerunud või muudes kolmandates riikides asutatud õigussubjektide osalemise piiramisega liidu ja selle liikmesriikide strateegiliste varade, huvide, sõltumatuse või turvalisusega seotud põhjustel kooskõlas määruse (EL) 2021/695 artikli 22 lõikega 5 ja määruse (EL) 2021/694 artikli 12 lõikega 6. Lisaks tuleks tundliku äriteabe käsitlemist, turvalisust, konfidentsiaalsust, ärisaladuste kaitset ja intellektuaalomandiõigusi reguleerida liidu õigusaktidega, kaasa arvatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiividega (EL) 2004/48/EÜ ja (EL) 2016/943⁴⁶ ning liikmesriikide õigusaktidega. Komisjonil ja liikmesriikidel on võimalik kaitsta tehnosiiret liidu ja riiklike julgeolekuhuvidega seotud põhjustel seoses käesoleva määruse kohaldamisalasse kuuluvatesse rajatistesse tehtud investeeringutega kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2019/452.
- (34) Et tugevdada liidus projekteeritud pooljuhtide, liidus toodetud pooljuhtide või mõlema kasutuselevõttu tööstuslikes väärtusahelates, on vaja edendada tihedamaid seoseid pooljuhtide pakkumise ja järgmise etapi tööstusnõudluse vahel, säilitades samal ajal kooskõla liidu rahvusvaheliste kohustuste ja konkurentsieeskirjadega. Eelkõige peaks pooljuhitehnoloogia pakujate ja kasutajate vaheline tõhustatud koordineerimine hõlbustama kogunõudluse kindlakstegemist, ühiste tehniliste nõuete väljatöötamist ja liidu tööstuse vajadustele kohandatud lahenduste väljatöötamist. Selline koordineerimine on eriti oluline sellistes olulistest sektorites nagu pilvandmetööstus,

⁴⁵Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Digikompass 2030: Euroopa tee digikümnendil“, COM(2021) 118 final, 9. märts 2021.

⁴⁶Euroopa Parlamendi ja nõukogu 8. juuni 2016. aasta direktiiv (EL) 2016/943, milles käsitletakse avalikustamata oskusteabe ja äriteabe (ärisaladuste) ebaseadusliku omandamise, kasutamise ja avalikustamise vastast kaitset (ELT L 157, 15.6.2016, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2016/943/oj>).

autotööstus, lennundus, telekommunikatsioon, kaitse ja robotika, mida iseloomustavad kõrgjõudluse, turvalisuse, usaldusväärsuse ja energiatõhususe nõuded ning kus pooljuhid kujutavad endast innovatsiooni, digiüleminekut ja strateegilist autonoomiat võimaldavat elutähtsat tehnoloogiat. Nimetatud sektorites võib kasutajate varajane kaasamine projekteerimis- ja arendusetappi oluliselt vähendada turulejõudmise aega, parandada süsteemide integreerimist ning tagada, et pooljuhilahendused on eesmärgipärased ning kooskõlas muutuvate tööstusstandardite ja tegevuspiirangutega. Selleks peaks komisjon koostöös liikmesriikide ja asjaomaste sidusrühmadega kehtestama vajalikud tingimused, et pooljuhtide liit saaks hõlbustada tööstuses kontaktide loomist, ühiskavandamist ja koostööalgatusi, sealhulgas nõudlusfoorumi kaudu, et kaotada lõhe pakkumise ja nõudluse vahel, edendada innovatsiooni ökosüsteeme ning kiirendada pooljuhtidel põhinevate lahenduste kasutuselevõttu liidus kooskõlas liidu konkurentsieeskirjadega ja liidu rahvusvaheliste kohustustega kokkusobival viisil. Kaitse- ja kosmosesektoris kasutatavate pooljuhtide puhul, mis on väga spetsialiseerunud ja peavad usaldusväärselt toimima äärmuslikus ja vaenulikus keskkonnas, peaks komisjon jätkama tegevuse koordineerimist kosmose- ja kaitsevaldkonna elutähtsa tehnoloogia ELi vaatluskeskuse raames.

- (35) Kosmose- ja kaitsesektoris jätkub tegevus, mille eesmärk on teha kindlaks lüngad, nõrkused ja vajadused juba loodud elutähtsa tehnoloogia ELi vaatluskeskuses. ELi kosmose- ja kaitsealase arendustegevuse tööprogrammi aluseks on konkreetsed ELi kosmose- ja kaitsevaldkonna, sealhulgas pooljuhtide tehnoloogia tegevuskavad, mis vastavad elutähtsa tehnoloogia ELi vaatluskeskuse vajadustele ning hõlmavad teadusuuringuid, innovatsiooni ja industrialiseerimist.
- (36) Nõudlusfoorum peaks andma pooljuhitehnoloogia võimalikele ostjatele võimaluse väljendada oma vajadusi ja eeldatavaid spetsifikatsioone koondatud või kogu tööstusharu hõlmavast perspektiivist, võimaldades samal ajal Euroopa pooljuhitehnoloogia algatustel ja strateegilistel projektidel tutvustada oma tehnoloogilist suutlikkust ja kavandatud lahendusi. Nõudluse kiirendamise meetmed peaksid toetama koostööplatvorme, katseprojekte ja projekteerimispartnerlusi, võimaldades uuenduslike pooljuhilahenduste varajast valideerimist ja kasutuselevõttu liidus. Samuti võivad need aidata kaasa uuenduslike ökosüsteemide kasvule ja hõlbustada juhtivate turgude tekkimist peamistes sektorites, suurendades seeläbi liidu tööstuse konkurentsivõimet ja tehnoloogilist suveräänsust. Kogu nõudlusfoorumi ja nõudluse kiirendamise meetmete raames toimuvat tegevust tuleks rakendada täielikus kooskõlas liidu konkurentsivõime ja muude asjakohaste liidu õiguse sätetega, tagades, et ettevõtjatevaheline koostöö ei too kaasa konkurentsimoonusi ega tundliku äriteabe vahetamist.
- (37) Et edendada kõrgetasemelisi pooljuhitehnoloogiaid integreerivate süsteemide laialdast kasutuselevõttu liidus, on vaja toetada sihipäraseid meetmeid, mis tõhustavad koostööd ja innovatsiooni. Eelkõige võib avaliku sektori hankijate või võrgustiku sektori hankijate vaheliste piiriüleste ühishangete korra loomise hõlbustamine aidata koondada nõudlust, vähendada turu killustatust ning võimaldada tõhusamaid investeringuid keerukatesse ja kulukatesse pooljuhtidel põhinevatesse süsteemidesse. Samal ajal on oluline toetada uuenduslike pooljuhitehnoloogiate integreerimist ja kasutuselevõttu, et kiirendada nende kasutuselevõttu peamistes sektorites, sealhulgas digitaristu, tehisintellekti ja tööstusrakenduste puhul, tugevdades seeläbi liidu tehnoloogilist suutlikkust ja konkurentsivõimet. Selliste meetmete tulemusliku rakendamise tagamiseks peaks komisjon andma avaliku sektori hankijatele tehnilisi ja õiguslikke suuniseid. Need suunised peaksid aitama avaliku sektori hankijatel

uuenduslikke pooljuhtide projekte ja lahendusi integreerivate süsteemide hankimisel kasutada varustuskindluse, küberturvalisuse, vastupidavuse, energiatõhususe, olulusringi tulemuslikkuse, tarneahela läbipaistvuse ja liidu lisaväärtuse kriteeriume kooskõlas kohaldatava liidu õiguse ja rahvusvaheliste kohustustega. Eelkõige peaks see edendama kommertskasutusele eelnevaid hankeid, innovatsioonipartnerlusi ja selliste menetluste ühishankeid, millega on võimalik tekitada varajane nõudlus liidus välja töötatud, toodetud või mõlemat liiki usaldusväärsete pooljuhitehnoloogiate järele.

- (38) Võttes arvesse nende tähtsust varustuskindluse tagamisel ja vastupidava pooljuhiökosüsteemi võimaldamisel, tuleks Euroopa pooljuhitehnoloogia algatusi ja strateegilisi projekte pidada avalikes huvides olevaks. Pooljuhtidega varustamise kindluse tagamine on oluline ka digiülemineku jaoks, mis võimaldab rohepöört paljudes muudes sektorites. Selleks et stimuleerida investeringuid liidu pooljuhtide sektorisse ning aidata kaasa pooljuhtide varustuskindlusele ja liidu pooljuhiökosüsteemi vastupanuvõimele, võivad liikmesriigid kohaldada toetusmeetmeid, sealhulgas stiimuleid, ning näha Euroopa pooljuhitehnoloogia algatuste riiklikes loamenetlustes ette haldustoe. Mitmeaastases finantsraamistikus 2028–2034 võivad riikliku ja piirkondliku partnerluse kavad moodustada osa toetusest kooskõlas nende kavade sätetega. Liikmesriikide toetuse võimalus ei tohiks piirata komisjoni pädevust riigiabi valdkonnas vastavalt ELi toimimise lepingu artiklitele 107 ja 108, kui see on asjakohane. Riigiabi reeglite nõuetekohase ja tõhusa kohaldamise tagamiseks on komisjon juba oma teatises „Kiibimäärus Euroopa jaoks“⁴⁷ tunnistanud, et pooljuhtide tootmisrajatistele antava riigiabi puhul on vaja hinnata igat juhtumit eraldi, et tagada liidus varustuskindlus ja tarneahela vastupidavus, saavutades samal ajal märkimisväärse positiivse mõju majandusele laiemalt. Lisaks tuleks Euroopa pooljuhitehnoloogia algatustena tunnustamise ja asjakohastel juhtudel riigiabi lubamise menetlused viia läbi paralleelselt, et otsustusprotsess oleks kiirem. Liikmesriigid peaksid toetama Euroopa pooljuhitehnoloogia algatuste loomist kooskõlas liidu õigusega. Euroopa pooljuhitehnoloogia algatustele toetusmeetmete pakkumisel peaksid liikmesriigid kaaluma intellektuaalomandi kaitse ja turvalisuse, sealhulgas küberturvalisuse ja konfidentsiaalsusega seotud mittediskrimineerivate nõuete kehtestamist ning võiksid soovitada leevendusmeetmeid, et käsitleda konkreetseid riske, mis on seotud kolmandate riikide üksuste poolt toime pandud sekkumise, sunniviisilise tehnosiirde ja intellektuaalomandi vargusega.
- (39) Selleks et soodustada vajaliku projekteerimissuutlikkuse loomist, võivad liikmesriigid sellist tegevust toetada kooskõlas riigiabi eeskirjadega, sealhulgas teadus- ja arendustegevuseks ning innovatsiooniks antava riigiabi raamistikuga⁴⁸ või komisjoni määrusega (EL) nr 651/2014⁴⁹.
- (40) Et soodustada vajaliku tootmis- ja sellega seotud projekteerimisvõimekuse loomist ning seeläbi tagada varustuskindlus ja tugevdada liidu pooljuhiökosüsteemi vastupanuvõimet, võib olla asjakohane avaliku sektori toetus – tingimusel et see ei too kaasa moonutusi siseturul. Sellega seoses on vaja ühtlustada teatavaid tingimusi, mille

⁴⁷Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Kiibimäärus Euroopa jaoks“, COM(2022) 45 final, 8. veebruar 2022.

⁴⁸Komisjoni teatis „Teadus- ja arendustegevuseks ning innovatsiooniks antava riigiabi raamistik“ (C(2022) 388) (ELT C 414, 28.10.2022, lk 1).

⁴⁹Komisjoni 17. juuni 2014. aasta määrus (EL) nr 651/2014 ELi aluslepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta, millega teatavat liiki abi tunnistatakse siseturuga kokkusobivaks (ELT L 187, 26.6.2014, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2014/651/oj>).

alusel ettevõtjad viivad liidu tasandil ellu konkreetseid projekte, mis aitavad kaasa käesoleva määruse kohaste eesmärkide saavutamisele, ning luuakse uus raamistik Euroopa pooljuhitehnoloogia algatuste tunnustamiseks.

- (41) Euroopa pooljuhitehnoloogia algatused peaksid pakkuma võimekust, mis on liidus esimene omalaadne ning aitab kaasa liidu pooljuhiökosüsteemi asendamatusel, vastupanuvõimele, heaolule, konkurentsivõimele ja varustuskindlusele. Esimeseks omalaadseks algatuseks liigitumise eeldus on see, et siseturule tuuakse tootmisprotsesside või lõpptootte mõttes innovatiivsust, mis võiks tugineda uutele või olemasolevatele tehnoloogiasõlmedele, sealhulgas väljakujunenud ja tipptasemel tehnoloogiasõlmedele. Algatuse, millega pakutakse tootmisprotsessi või lõpptootega seotud innovatsioonielemente, mis sarnanevad liidus juba olemasoleva või kavandatava innovatsiooniga, võib siiski tunnustada esimeseks omalaadseks, kui on võimalik tõendada, et algatus on vajalik liidu vastupanuvõime ja varustuskindluse tagamiseks, vähendades ülemäärast strateegilist sõltuvust kolmandatest riikidest pärit impordist. Iga sellist algatust tuleks hinnata selle enda omaduste põhjal, võttes arvesse näiteks asjakohast turuanalüüsi, sõltuvuste kontsentratsiooni taset ja liigse tootmisvõimsuse tekkimise ohtu.
- (42) Esimeste omataoliste algatuste asjakohased innovatsioonielemendid võivad olla seotud tehnoloogiasõlme või alusmaterjaliga või selliste lähenemisviisidega, mis viivad andmetöötlusvõimsuse või muude toimivusnäitajate, energiatõhususe, turvalisustaseme, ohutuse või töökindluse suurenemiseni, samuti uute funktsioonide, näiteks tehisintellekti, mälumahu või muu lisamisega. Innovatsiooni näiteks on ka eri protsesside integreerimine, mis suurendab tõhusust, ning pakendamise ja kokkupaneku automatiseerimine. Keskkonnakasu küsimuses oleksid innovatsioonielemendid kasutatava energia, vee või kemikaalide koguse mõõdetav vähenemine või ringlussevõetavuse paranemine.
- (43) Tagamaks, et avaliku sektori investeeringud Euroopa pooljuhitehnoloogia algatustesse ja strateegilistesse projektidesse toovad kaasa liidu varustuskindluse ja vastupanuvõime tegeliku suurenemise, peaksid käesoleva määruse alusel tunnustamist või toetust taotlevad ettevõtjad tõendama, et nad kujundavad oma tarneahela viisil, mis vähendab tarneahela sõltuvust välismaistest ettevõtjatest. Kui see on algatuse meetmete suhtes kohaldatav, peaks selline teave hõlmama oluliste pooljuhtide tootmisseadmete ja alusmaterjalide päritolu ning seda, mil määral on tehnilise toimivusega seotud kaalutlustel vajalikud hanked kolmandate riikide ettevõtjatelt. Pooljuhtide tootmise alg- või lõppfaasi puhul peaksid ettevõtjad märkima ka muud asjakohased alg- või lõppfaasi tootmisprotsessid, mis on eelnevalt või järgnevalt seotud liidus ja väljaspool liitu tehtava investeeringuga.
- (44) Pooljuhtide tootmisse tehtavate investeeringute hõlbustamiseks peaksid avaliku sektori asutused võtma arvesse selliste rajatiste kestlikuks käitamiseks vajalikke eeltingimusi, sealhulgas juurdepääsu energiale, veele ja muudele elutähtsatele taristuressurssidele. Liidu pooljuhiökosüsteemi pikaajalise vastupanuvõime ja kestlikkuse toetamiseks tuleks nõuetekohaselt arvesse võtta selliste investeeringutega seotud eeldatavaid ressursivajadusi ja keskkonnamõju.
- (45) Kui Euroopa pooljuhitehnoloogia algatus pakub tootmisvõimsust ettevõtjatele, kes ei ole rajatise käitajaga seotud, peaks Euroopa pooljuhitehnoloogia algatus võtma kasutusele, rakendama ja säilitama piisava ja tulemusliku ülesannete lahususe, et vältida konfidentsiaalse teabe vahetamist sise- ja välistootmise vahel. Seda tuleks

kohaldada mis tahes teabe suhtes, mis on saadud projekteerimisel ning nii alg- kui ka lõppfaasi tootmisprotsessi käigus.

- (46) Algatuse Euroopa pooljuhitehnoloogia algatuseks liigitumiseks peaks omamaise ettevõtja algatusel olema selge positiivne mõju pooljuhtide väärtusahelale liidus koos ülekanduva mõjuga väljaspool asjaomast ettevõtjat või liikmesriiki keskpikas ja pikas perspektiivis, et tugevdada pooljuhiökosüsteemi vastupanuvõimet, konkurentsivõimet ja innovatsiooni, sealhulgas idufirmade ja VKEde kasvu, ning aidata kaasa liidu rohe- ja digipöördele. Lisaks peaks eespool toodud põhjustel olema pooljuhtide tarneahela ettevõtjatevahelises platvormis (edaspidi „platvorm“) osalemine kohustuslik tootmisraajatistele, näiteks alg- ja lõppfaasi tootmisraajatistele, aga ka muudele tootmisraajatistele, mis toodavad näiteks pooljuhtide tootmise seadmeid, substraate või materjale. See kohustus aitab tugevdada pooljuhiökosüsteemi tarneahelate vastupidavust, konkurentsivõimet ja innovatsiooni. Euroopa pooljuhitehnoloogia algatusteks liigitamisel võib arvesse võtta omamaiste ettevõtjate mitmesuguseid tegevusi, mille eesmärk on positiivse ülekanduva mõju tekitamine. Näiteks võib tuua tootmisraajatistele turuhinnaga juurdepääsu võimaldamise, protsessi projekteerimise komplektide andmise väiksematele projekteerimisettevõtetele või virtuaalsele projekteerimisplatvormile, teadus- ja arendustegevuse tulemuste levitamise, osalemise teaduskoostöös koos Euroopa ülikoolide ja uurimisinstituutidega, riiklike ametiasutuste või haridus- ja kutseõppeasutustega koostöö tegemise oskuste arendamisele kaasa aitamiseks, panustamise kogu liitu hõlmavatesse teadusprojektidesse või sihtotstarbeliste toetusvõimaluste pakkumine idufirmadele ja VKEdele. Üheks näitajaks, mis osutab, et Euroopa pooljuhitehnoloogia algatusel on selge positiivne mõju pooljuhtide väärtusahelale liidus, tuleks pidada mõju mitmele liikmesriigile, sealhulgas seoses ühtekuuluvuseesmärkidega.
- (47) Õigusselguse ja käesoleva määruse järjepideva kohaldamise tagamiseks on vaja selgitada tingimusi, mille alusel võib ettevõtjat tunnustada Euroopa pooljuhitehnoloogia algatusena. Määruse (EL) 2023/1781 kohase integreeritud tootmisraajatiste ja ELi avatud pooljuhitehaste raamistiku rakendamisel saadud kogemused on näidanud, et ettevõtjate ja liikmesriikide seas on tekkinud ebakindlus küsimuses, kas pooljuhitehnoloogia rajatise staatus sõltub avaliku sektori toetuse saamisest. Seepärast tuleks sõnaselgelt selgitada, et kuigi sellise staatuse taotlemine peaks olema seotud esimese omalaadse algatusega, ei tohiks staatuse andmine sõltuda toetusmeetmete või haldusabi saamisest. Sellest tulenevalt võivad esimese omalaadse algatused saada Euroopa pooljuhitehnoloogia algatuse staatuse, olenemata sellest, kas neid rahastatakse avaliku sektori vahenditest või mitte, tingimusel et need vastavad käesolevas määruses sätestatud asjakohastele nõuetele.
- (48) On oluline, et Euroopa pooljuhitehnoloogia algatuste suhtes ei kohaldataks eksterritoriaalselt kolmandate riikide kehtestatud avaliku teenindamise kohustusi, mis võiksid kahjustada nende võimet kasutada või reeksportida lõpptoodet, mis tuleneb nende taristust, tarkvarast, teenustest, rajatistest, varadest, ressurssidest, intellektuaalomandist või oskusteabest, mida on vaja käesolevast määrusest tulenevate kohustuste, eelkõige varustuskindlusega seotud kohustuste täitmiseks.
- (49) Võttes arvesse pooljuhitehnoloogiate kiiret arengut ning seades eesmärgiks liidu tööstuse konkurentsivõime edasise tugevdamise, peaksid Euroopa pooljuhitehnoloogia algatused investeerima liidus jätkuvasse innovatsiooni, et saavutada konkreetseid edusamme pooljuhitehnoloogias või valmistada ette järgmise põlvkonna tehnoloogiaid. Selliste algatustega peaks olema võimalik testida ja katsetada uusi arendusi, andes kiirendatud rakenduste kaudu eelisjuurdepääsu määruse

(EL) 2023/1781 alusel loodud Euroopa kiibialgatuse ja Euroopa kiibialgatuse 2.0 raames loodud katseliinidele. Selline eelisjuurdepääs ei tohiks välistada ega takistada teiste huvitatud ettevõtjate, eelkõige idufirmade ja VKEdes tegelikku õiglastel tingimustel juurdepääsu katseliinidele. Võttes arvesse kvalifitseeritud ja oskustööjõu tähtsust käesoleva määruse eesmärkide saavutamisel, peaksid integreeritud tootmisrajatised ja ELi avatud pooljuhitehased toetama liidu talendikasvulava, arendades ja rakendades haridus- ja oskustepõhist koolitust ning suurendades kvalifitseeritud ja oskustööjõu hulka.

- (50) Selleks et Euroopa pooljuhitehnoloogia algatuse staatuse saamine toimuks ühtse ja läbipaistva menetluse alusel, peaks komisjon selle staatuse andmise otsuse vastu võtma pärast seda, kui üks ettevõtja või mitme ettevõtja konsortsium on vastava taotluse esitanud. Kõnealune staatus peaks olema kättesaadav nii uue pooljuhtide tootmise algatuse käivitamiseks kui ka olemasoleva pooljuhtide tootmise algatuse oluliseks laiendamiseks või uuenduslikuks ümberkujundamiseks. Selleks et võtta arvesse kavandatava rajatise kooskõlastatud ja koostööl põhineva rakendamise tähtsust, peaks komisjon oma hinnangus arvesse võtma, milline on valmisolek toetada algatuse käivitamist ühes või mitmes liikmesriigis, kus taotleja kavatseb oma algatused käivitada. Lisaks võis komisjon äriplaani elujõulisuse hindamisel võtta arvesse taotleja üldisi andmeid ning asjakohaste meetmete olemasolu intellektuaalomandi ja tundliku äriteabe kaitsmiseks.
- (51) Võttes arvesse Euroopa pooljuhitehnoloogia algatusena tunnustamisega kaasnevaid õigusi, peaks komisjon jälgima, et algatused, millele see staatus on antud, vastavad jätkuvalt käesolevas määruses sätestatud nõuetele. Kui see enam nii ei ole, peaks komisjonil olema õigus kõnealune staatus ja sellest tulenevad õigused uuesti läbi vaadata ja vajaduse korral need tühistada. Mis tahes otsus kõnealuse staatuse tühistamise kohta tuleks teha üksnes pärast konsulteerimist Euroopa pooljuhtide nõukojaga ning see peaks olema nõuetekohaselt põhjendatud. Sellest tulenevalt peaks Euroopa pooljuhitehnoloogia algatust ellu viival ettevõtjal olema võimalus taotleda ennetavalt staatuse või rakenduskavade kestuse läbivaatamist, kui ettenägematud välised asjaolud, näiteks tunnustatud algatusele otsest majanduslikku mõju avaldavad tõsised häired, võivad mõjutada ettevõtja võimet rakendatavaid kriteeriume täita.
- (52) Selleks et tugevdada liidu tehnoloogilist suveräänsust, vastupanuvõimet, asendamatust, konkurentsivõimet ja jõukust pooljuhtide sektoris, on vaja kindlaks teha ja toetada omamaiste ettevõtjate strateegilise tähtsusega projekte kogu pooljuhtide väärtusahelas. Pooljuhtide strateegilisi projekte tuleks toetada liidu programmide, fondidest ja rahastamisvahenditest kooskõlas nende fondide ja programmide loomist käsitlevas määruses sätestatud eesmärkidega ning ilma et see piiraks järgmise mitmeaastase finantsraamistiku (2028–2034) kohaldamist. Eelkõige tuleks nendele strateegilistele projektidele anda konkurentsivõime märgis, kui need vastavad määruses (EL) 2026/XXX [millega luuakse Euroopa Konkurentsivõime Fond] ([1]) sätestatud tingimustele kvaliteetsete projektidena, mis aitavad kaasa Euroopa Konkurentsivõime Fondi eesmärgi saavutamisele. Strateegilised projektid peaksid aitama saavutada liidule ühist huvi pakkuvaid eesmärke ja tugevdama liidu suutlikkust projekteerida, toota ja integreerida kõrgetasemelisi pooljuhitehnoloogiaid ning esindama selget liidu lisaväärtust ja piiriülest mõõdet, eelkõige liikmesriikidevahelise koostöö või koordineeritud avaliku sektori toetuse kaudu. Need peaksid aitama tugevdada liidu pooljuhiökosüsteemi vastupanuvõimet ja stabiilsust, sealhulgas kaotades kitsaskohti, tugevdades pooljuhtide tarneahelaid ning tõhustades innovatsiooni ja tööstuslikku kasutuselevõttu. Soodustatakse uuenduslike VKEdes ja

väikeste keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtjate osalemist strateegilistes projektides.

- (53) Nii strateegilistes projektides kui ka Euroopa pooljuhitehnoloogia algatustes peaks olema võimalik keskenduda mitte ainult tiptasemel pooljuhisõlmedele, vaid ka uuenduslikele olemasolevatele ja väljakujunenud tehnoloogiasõlmedele, kui see on vajalik liidu konkurentsivõime, vastupanuvõime ja varustuskindluse säilitamiseks ja tugevdamiseks strateegiliselt oluliste pooljuhitehnoloogiatega ja tööstusrakendustega puhul. Tagamaks, et strateegilised projektid aitavad tõhusalt kaasa liidu pikaajalisele konkurentsivõimele, tuleks selliste projektidega toetada elutähtsa suutlikkuse, tehnoloogia või võimekuse arendamist või kasutuselevõttu liidus. See peaks eelkõige hõlmama meetmeid, mis vähendavad strateegilist sõltuvust ja suurendavad liidu tehnoloogilist juhtpositsiooni pooljuhtide väärtusahela peamistes segmentides, sealhulgas elutähtsate tehnoloogiate ja võimekuste võimaldamise, edendamise või kindlustamisega liidus.
- (54) Kui strateegilisi projekte rakendatakse mitmes tegevuskohas, peaks neid ellu viima üks konsortsium ja need peaksid toimima integreeritud üksusena, et tagada tegevuse sidusus, tõhusus ja tulemuslik koordineerimine.
- (55) Võttes arvesse pooljuhtide sektori strateegilist olemust ja selle olulisust julgeoleku seisukohast, tuleks strateegilistes projektides osalemise suhtes kohaldada asjakohaseid tingimusi. Kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL, Euratom) 2024/2509⁵⁰ artikliga 136 oleks võimalik piirata teatavate üksuste osalemist või see välistada, kui see oleks vastuolus liidu strateegiliste varade, huvide, autonoomia või julgeolekuga. Üldjuhul peaks strateegilistes projektides osalemine piirduma liidus asutatud juriidiliste isikutega. Erandina ja nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel võib osalemist siiski laiendada kolmandates riikides asutatud üksustele, tingimusel et selline osalemine vastab kohaldatavatele tingimustele ja kaitsemeetmetele ega kahjusta liidu strateegilisi varasid, huve, autonoomiat ega julgeolekut.
- (56) Paindlikkuse tagamiseks ning tehnoloogia arengu ja turu muutuvate vajaduste kajastamiseks tuleks käesolevas määruses sätestada strateegiliste projektide soovituslike tehnoloogiavaldkondade loetelu. Komisjonil peaks olema õigus muuta seda loetelu kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 290, et ajakohastada neid valdkondi, võttes arvesse pooljuhtide sektoriga seotud tehnoloogilisi muutusi ja turusuundumusi. Et tagada strateegiliste projektide sidus ja tõhus kindlaksmääramine ja valimine, peaks komisjon Euroopa pooljuhtide nõukoja arvamust arvesse võttes tegema kindlaks prioriteetsed valdkonnad ja koostama võimalike projektide teemade loetelu. Selliseid projekte toetavaid meetmeid tuleks asjakohasel juhul rakendada Kiipide Ühisettevõtte kaudu kooskõlas selle reguleeriva määruse ja tööprogrammidega. Liidu suveräänsuse tugevdamiseks ja tiptasemel pooljuhtide varustuskindluse tagamiseks on asjakohane seada prioriteediks asutada liidus kõrgtehnoloogiliste pooljuhtide tootmisvõimsuse jaoks avatud pooljuhitehas, mis peaks asjakohasel juhul toimima eri kasutajatele avatud juurdepääsu alusel. Seda strateegilist projekti võiks täiendada muude strateegiliste projektidega näiteks mälu, projekteerimise ja muude pooljuhitehnoloogiate valdkonnas.
- (57) Kooskõlas oma kohaldatavate eeskirjadega peaks Kiipide Ühisettevõtte rakendama strateegilisi projekte toetavaid meetmeid oma tööprogrammi, sealhulgas

⁵⁰Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. septembri 2024. aasta määrus (EL, Euratom) 2024/2509, mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid (ELT L, 2024/2509, 26.09.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj>).

projektikonkursside kaudu. Ettepanekuid tuleks hinnata vastavalt Kiipide Ühissettevõtte juhtimisraamistikus sätestatud menetlustele ja kriteeriumidele. Tõhususe tagamiseks ja hindamiste dubleerimise vältimiseks peaks komisjon strateegiliste projektide määramisel tuginema Kiipide Ühissettevõtte tehtud hindamise tulemustele. Kiipide Ühissettevõtte poolt rahastamiseks valitud projekte, mis vastavad käesolevas määruses sätestatud kriteeriumidele, peaksid olema strateegiliste projektidena määratlemiseks kõlblikud.

- (58) Projekti määramine strateegiliseks projektiks ei tohiks piirata Kiipide Ühissettevõtte raames tehtud rahastamisotsuste tulemusi. Projektidel, mida ei ole valitud liidu rahastamiseks, peaks taotleja nõusolekul siiski olema võimalik saada strateegilise projekti staatuse, et kasutada käesolevast määrusest tulenevaid selle staatusega seotud õigusi ja kohustusi. Õiguste hulka kuuluvad strateegiliste projektide kaasamine nõudlusfoorumisse, avaliku sektori toetuse ja haldustoetuse saamise võimalus ning loamenetlustega seoses ülekaaluka avaliku huvi staatuse ja võimaluse korral suurima riikliku tähtsuse staatuse saamine ning kohustused, mida kohaldatakse ka Euroopa pooljuhitehnoloogia algatuste suhtes, nagu osalemine pooljuhtide tarneahela ettevõtjatevahelises platvormis ja kohustus võtta vastu prioriteetseid tellimusi. Strateegilistel projektidel peaksid olema samad õigused ja kohustused kui Euroopa pooljuhitehnoloogia algatustel, kui need vastavad asjakohastele nõuetele, et tagada sidus õigusraamistik ja maksimeerida nende panust liidu eesmärkide saavutamisse pooljuhtide sektoris. Kui see on asjakohane, peaks selline määramine kinnitama ka nende staatust esimeste omalaadsete algatustena ja määrama kindlaks selle staatuse kestuse, lähtudes projekti eeldatavast kestusest.
- (59) Et tagada strateegiliste projektide jätkuv vastavus käesolevas määruses sätestatud kriteeriumidele, peaks komisjonil olema võimalik projekti määramine tühistada, kui need kriteeriumid ei ole enam täidetud või kui määramine põhines ebaõigel teabel. Enne sellise otsuse vastuvõtmist peaks komisjon kooskõlas hea halduse põhimõttega tagama, et asjaomastele ettevõtjatele antakse võimalus olla ära kuulatud, ning võtma arvesse Euroopa pooljuhtide nõukoja arvamust. Kui strateegilise projekti määramine tühistatakse, peaks see projekt kaotama kõik käesolevast määrusest tulenevad selle staatusega seotud õigused ja kohustused. Selliste projektide suhtes tuleks siiski piiratud aja jooksul jätkuvalt kohaldada varustuskindlusega seotud erikohustusi, kui see on käesolevas määruses ette nähtud.
- (60) Lihtsa ja kiire loamenetluse tagamiseks peaksid liikmesriigid tagama, et Euroopa pooljuhitehnoloogia algatuste ja strateegiliste projektide loamenetlused korraldatakse ühtse menetluse kaudu, mis põhineb ühtsel taotlusel. Lisaks peaksid liikmesriigid määrama ühtse kontaktpunkti, mis toimib kohana, kus on võimalik kõigi projektiga seotud küsimuste kohta teavet saada, et hõlbustada ja koordineerida taotluste menetlemist tõhusalt, läbipaistvalt ja õigeaegselt.
- (61) On vaja, et Euroopa pooljuhitehnoloogia algatused ja strateegilised projektid käivitataks võimalikult kiiresti, hoides samal ajal halduskoormuse võimalikult väiksena. Seetõttu peaksid liikmesriigid selliste rajatiste planeerimise, ehitamise ja käitamisega seotud taotlusi menetlema võimalikult kiiresti. Selleks et veelgi kiirendada Euroopa pooljuhitehnoloogia algatuste ja strateegiliste projektide kasutuselevõttu, tuleks loamenetlustele kehtestada selged ja siduvad tähtajad. Eelkõige ei tohiks selliste menetluste kogukestus ületada kindlaksmääratud 12kuulist ajavahemikku alates täieliku taotluse esitamisest, ilma et see piiraks liikmesriikide kehtestatud lühemate tähtaegade kohaldamist.

- (62) Võttes arvesse Euroopa pooljuhitehnoloogia algatuste ja strateegiliste projektide võimalikku piiriülest olemust, peaksid liikmesriigid pingutama selle nimel, et teha tõhusat koostööd ja koordineerida tegevust asjaomaste ametiasutuste tasandil, sealhulgas määratud ühtsete kontaktpunktide vahel, et hõlbustada sidusaid ja õigeaegseid otsustusprotsesse.
- (63) Loamenetluste digitaliseerimine on oluline läbipaistvuse, tõhususe ja õiguskindluse suurendamiseks. Seepärast peaksid liikmesriigid looma riiklikul tasandil ühtsed juurdepääsuportaalid, mis võimaldavad taotlejatel esitada ja hallata oma taotlusi täielikult digitaalses keskkonnas. Koostalitlusvõimeliste digilahenduste, sealhulgas Euroopa ettevõtluskukrute kasutamine peaks hõlbustama turvalist andmevahetust, olemasoleva teabe taaskasutamist ning sujuvat suhtlust taotlejate ja pädevate asutuste vahel, tagades samal ajal küberturvalisuse ja andmete tervikluse kõrge taseme. Et parandada läbipaistvust ja prognoositavust taotlejate jaoks, peaks ühtne juurdepääsuportaal andma ajakohast teavet taotluste seisu, kohaldatavate menetluste ja tähtaegade kohta, samuti teateid pädevate asutuste tehtud otsuste kohta.
- (64) Samuti peaksid liikmesriigid investeerimisotsuste toetamiseks ja teabe asümmeetria vähendamiseks tegema internetis tsentraliseeritult ja kergesti juurdepääsetaval viisil kättesaadavaks asjakohase teabe loamenetluste, rahastamisvõimaluste, ettevõtluse tugiteenuste ja kohaldatavate regulatiivsete nõuete kohta. Lisaks peaksid nad tagama Euroopa pooljuhitehnoloogia algatuste ja strateegiliste projektide kavandamise, ehitamise ja käitamisega seotud olemasolevate uuringute, lubade ja volituste asjakohase kasutamise, kui see on kooskõlas liidu ja liikmesriigi õigusega, et vältida haldusmenetluste dubleerimist ja vähendada viivitusi. Võttes arvesse Euroopa pooljuhitehnoloogia algatuste ja strateegiliste projektide strateegilist tähtsust ja ajatundlikkust, peaksid liikmesriigid tagama, et lubade andmisega seotud haldus- ja kohtumenetlusi käsitletakse kiireloomulistena tingimustel ja ulatuses, mis on riigisisises õiguses ette nähtud, austades samal ajal täielikult kaitseõigust ning mõjutatud üksikisikute ja kogukondade õigusi.
- (65) [...] määrusega (EL) [202X/XX]⁵¹ kehtestatakse keskkonnamõju hindamise ühine kiirendusraamistik, et hoogustada liidus põhitehnoloogiate kasutuselevõttu, vähendada sõltuvust ja tugevdada konkurentsivõimet. Kavade, programmide ja projektide keskkonnamõju hindamisega seotud menetlusi tuleks kõigis majandussektorites kiirendada ja ühtlustada, säilitades samal ajal inimeste tervise ja keskkonna kaitse kõrge taseme. Mõned sektorid võivad siiski nõuda veelgi kiiremat keskkonnamõju hindamist. Seepärast ja keskkonnamõju hindamise õigusraamistiku sidususe tagamiseks, võttes samal ajal arvesse täiendavaid kiirendamisvajadusi teatavates strateegilistes sektorites, kehtestatakse määrusega (EL) [202X/XX] spetsiaalsed vahendid, mida tuleks seega kasutada käesoleva määruse kontekstis. Arvestades pooljuhitehnoloogiate olulist rolli liidu kliimaeesmärkide saavutamisel uute, jätkusuutlikumate tehnoloogiate ja tootmisprotsesside kasutuselevõtu kaudu, pooljuhtide integreerimisel nullnetotehnoloogiatesse ning nende panust liidu vastupanuvõimesse ja majanduslikku julgeolekusse, tuleks Euroopa pooljuhitehnoloogia algatusi ja strateegilisi projekte käesoleva määruse tähenduses käsitleda ka määruse (EL) [202X/XX] tähenduses strateegiliste projektidena ning seega tuleks nende suhtes kohaldada kõnealuse määruse alusel loodud spetsiaalseid vahendeid.

⁵¹ Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus keskkonnamõju hindamise kiirendamise kohta (COM(2025) 984 final, 10.12.2025).

- (66) Pooljuhtide sektori ettevõtjad on edukad spetsialiseerunud kohalikes piirkondades, mis suudavad meelitada ligi investeringuid, edendada innovatsiooni ja luua vastupidavaid tööstusökosüsteeme. Piirkondadel ja piirkondlikel tööstusklastritel on oluline roll selliste ökosüsteemide arendamisel ja nende loomise hõlbustamisel. Tuleks luua Euroopa pooljuhtide kvaliteedipiirkonna märgis, mille eesmärk on teha kindlaks liidu piirkonnad, mis esindavad pooljuhtidega seotud investeringute ja pooljuhtide väärtusahelate majutamise, ligimeelitamise ja laiendamise pikaajalist koordineeritud strateegiat ning neid piirkondi tunnustada ja edendada. Rahvusvahelistel investoritel peaks olema võimalik leida Euroopa pooljuhtide kvaliteedipiirkonnas ideaalne keskkond pooljuhtidega seotud äritegevuse arendamiseks. Sellise märgise peaks andma komisjon piirkondlike ametiasutuste taotluste alusel, tuginedes pooljuhtide piirkonna investeerimiskava sidususele ja usaldusväärsusele ja asjaomaste ametiasutuste pühendumuse tasemele, ning taotluse peaks heaks kiitma asjaomane liikmesriik, et tagada poliitiline koordineerimine eri valitsustasandite vahel.
- (67) Märgist taotlevad piirkonnad peaksid välja töötama pooljuhtide piirkonna investeerimiskava. Selles kavas esitatud meetmed peaksid eelkõige käsitlema raamtingimusi pooljuhtide tootmise, teadus- ja arendustegevuse alase koostöö, oskuste arendamise või kestliku taristu tugevdamiseks ning andma märku nende valmisolekust võtta vastu pooljuhtide valdkonna investeringuid.
- (68) Märgise saanud piirkonnal hakkaks olema juurdepääs võimalustele, sealhulgas tugevamatele partnerlussuhetele tööstuse ja teadusasutustega, ning ta muutub atraktiivsemaks rahvusvaheliste investorite jaoks, kes otsivad usaldusväärsed ja suure potentsiaaliga asukohti. Tunnustatud piirkondadel peaks olema võimalik ühineda Euroopa pooljuhtide kvaliteedipiirkondade võrgustikuga, mis võimaldab neil jagada teadmisi, luua liite ja võimendada oma mõju kogu liidus, samal ajal kui nende strateegiate rahvusvaheline tunnustamine tugevdaks nende mainet pooljuhtide valdkonna innovatsiooni ja investeringute peamiste sihtkohtadena.
- (69) Pooljuhid on elutähtsate teenuse osutajate, sealhulgas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga (EL) 2022/2555⁵² hõlmatud teenuseosutajate kasutatavatesse taristutesse, seadmetesse ja süsteemidesse integreeritud olulised komponendid. Selliste elutähtsa teenuse osutajate toimimine, turvalisus ja kestvus sõltuvad üha enam pooljuhtide koostisosade ja nende tarnijate kättesaadavusest, terviklusest ja usaldusväärsusest. Et vähendada tarneahela šokkide mõju liidule ja liidu sõltuvust piiratud arvust kolmandate riikide tarnijatest, on vaja suurendada elutähtsate taristute ja teenuste riigihangetes kasutatavate pooljuhtide hankimise süsteemi läbipaistvust ja vastupidavust. Riigihanked, mida reguleeritakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiividega 2014/23/EL,⁵³ 2014/24/EL⁵⁴ ja 2014/25/EL,⁵⁵ moodustavad

⁵²Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. detsembri 2022. aasta direktiiv (EL) 2022/2555, mis käsitleb meetmeid, millega tagada küberturvalisuse ühtlaselt kõrge tase kogu liidus, ja millega muudetakse määrust (EL) nr 910/2014 ja direktiivi (EL) 2018/1972 ning tunnistatakse kehtetuks direktiiv (EL) 2016/1148 (küberturvalisuse 2. direktiiv) (ELT L 333, 27.12.2022, lk 80, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2555/oj>).

⁵³Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2014. aasta direktiiv 2014/23/EL kontsessioonilepingute sõlmimise kohta (ELT L 94, 28.3.2014, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2014/23/oj>).

⁵⁴Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2014. aasta direktiiv 2014/24/EL riigihangete kohta ja direktiivi 2004/18/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 94, 28.3.2014, lk 65, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2014/24/oj>).

⁵⁵Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2014. aasta direktiiv 2014/25/EL, milles käsitletakse vee-, energeetika-, transpordi- ja postiteenuste sektoris tegutsevate üksuste riigihanket ja millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2004/17/EÜ (ELT L 94, 28.3.2014, lk 243) (ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2014/25/oj>).

märkimisväärse osa liidu nõudlusest ning neil võib olla strateegiline roll usaldusväärsete ja vastupidavate pooljuhtide tarneahelate edendamisel. Elutähtsa taristu hangetes osalevad avaliku sektori hankijad või võrgustiku sektori hankijad peaksid integreerima varustuskindluse kaalutlused kogu hankeprotsessi ning kaaluma ka seda, kuidas hangitud seadmetesse või süsteemidesse lisatud pooljuhid annavad oma projekteerimis- ja tootmisetappidega lisaväärtust liidu pooljuhtide tarneahela vastupanuvõimele. Sellised kaalutlused ei piira liidu küberturvalisust käsitlevate õigusaktide kohaldamist.

- (70) Kui soovitada avaliku sektori hankijatel ja võrgustiku sektori hankijatel nõuda ettevõtjalt varustuskindluse deklaratsiooni esitamist pooljuhtide hankimise kohta, suurendaks see tarneahelate läbipaistvust ja võimaldaks teha hankemenetlustes teadlikke otsuseid, tekitamata ebaproportsionaalset halduskoormust ning jättes avaliku sektori hankijatele ja võrgustiku sektori hankijatele kaalutusõiguse otsustamisel, kas nõuda sellist deklaratsiooni kõigis hankemenetlustes. Selline deklaratsioon, kui seda nõutakse, peaks sisaldama põhielemente, mis võimaldavad hinnata tarneahela töökindlust, sealhulgas teha kindlaks asjaomased ettevõtjad, tarnijate mitmekesisus, lisaväärtus liidu pooljuhtide tarneahela vastupanuvõimele, vastupanuvõime suurendamise strateegiad, näiteks topelthangete kaudu omamaistelt ettevõtjalt, ning nõrkuste hindamised võimalike häirete puhuks, samuti asjakohasel juhul käesoleva määruse kohaselt tehtud vastavad riskihindamised. Tagamaks vastupanuvõime, turvalisuse ja Euroopa tarneahela lisaväärtusega seotud kaalutluste tulemuslik lõimimine hankeotsustesse, võivad avaliku sektori hankijad ja võrgustiku sektori hankijad sätestada hankedokumentides nõuded varustuskindluse kohta, mis on seotud riigihankelepinguga hõlmatud taristutesse, seadmetesse või süsteemidesse kuuluvate pooljuhtide hankimisega. Selleks võib neisse lisada tehnilisi kirjeldusi, valikukriteeriume, pakkumuste hindamise kriteeriume või lepingu täitmise klausleid.

Direktiividega 2014/24/EL, 2014/25/EL ja 2009/81/EÜ kehtestatud riigihankeraamistik sisaldab sätteid, mis võimaldavad avaliku sektori hankijatel kõrvale jätta ettevõtjad, kes on hankemenetluses osalemise raames esitanud suurel määral valeandmeid, jätnud esitamata olulise teabe või on esitanud vale või eksitavat teavet. Neid sätteid kohaldatakse ka edaspidi käesoleva määrusega hõlmatud riiklike avaliku sektori hankijate korraldatavate hankemenetluste suhtes.

- (71) Kuna vabakaubanduslepingud, tolliliidud ja WTO riigihankeleping⁵⁶ sisaldavad kohustusi riigihangetele juurdepääsu kohta, tuleks kolmandate riikide ettevõtjaid, kes on sõlminud liiduga sellist juurdepääsu tagavad rahvusvahelised lepingud, pidada omamaiste ettevõtjate määratluse alla kuuluvaks. Lisaks kajastavad need rahvusvahelised lepingud ja strateegilised partnerlused pooljuhtide valdkonnas liidu ja tema partnerite vastastikust kohustust tagada rahvusvahelised pooljuhtide tarneahelad, mistõttu nende liidu partnerite ettevõtjatele antakse samaväärne staatus kui omamaistele ettevõtjatele.
- (72) Käesoleva määruse kohaldamisel tuleks hindamisel, kas ettevõtja on riigisisene või sellega samaväärne või mitte, uurida kõnealuse ettevõtja omandistruktuuri ja kontrollisuhte. Kontrollisuhte hindamisel tuleks ettevõtjaid käsitada kolmanda riigi või kolmanda riigi juriidilise isiku kontrolli all olevana, kui kõnealune kolmas riik või

⁵⁶Riigihankelepingu muutmise protokoll (ELT L 68, 7.3.2014, lk 2, ELI: <http://data.europa.eu/eli/prot/2014/115/oj>), mis jõustus 6. aprillil 2014 (ELT L 89, 25.3.2014, lk 5).

juriidiline isik saab otseselt või kaudselt avaldada otsustavat mõju tema strateegilistele otsustele, sealhulgas eelkõige omades või kasutades õigust ametisse nimetada või ametist vabastada enamikku hinnatava ettevõtja haldus-, juhtimis- või järelevalveorgani liikmetest; nimetades üksnes oma hääleõiguste kasutamise tulemusena ametisse enamuse hinnatava ettevõtja haldus-, juht- või järelevalveorganite liikmetest, kes on olnud ametis käesoleva ja eelmise majandusaasta jooksul; omades hinnatava ettevõtja teiste aktsionäride või liikmetega sõlmitud kokkuleppe alusel ainukontrolli hinnatava ettevõtja aktsionäride või liikmete häälteenamuse üle; omades õigust avaldada hinnatavale ettevõtjale valitsevat mõju kõnealuse ettevõtjaga sõlmitud lepingu või selle asutamislepingu või põhikirja sätte alusel, kui hinnatava ettevõtja suhtes kohaldatav õigus võimaldab tal sellist lepingut või sätet kohaldada; omades võimu *de facto* kasutada õigust avaldada hinnatavale ettevõtjale valitsevat mõju, ilma et see õigus talle kuuluks; omades õigust kasutada hinnatava ettevõtja kogu vara või osa sellest; hallates hinnatava ettevõtja äritegevust ühtsetel alustel, avaldades samal ajal konsolideeritud aastaaruandeid, või jagades hinnatava ettevõtja finantskohustisi solidaarselt või tagades need.

- (73) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 654/2014⁵⁷ võimaldab liidul peatada või tühistada rahvusvahelistest kaubanduslepingutest tulenevad kontsessioonid või muud kohustused vastusena liidu ärihuve mõjutavatele rahvusvaheliste kaubanduseeskirjade rikkumistele kolmandate riikide poolt. Määrusest (EL) 2021/167 tulenevate liidu õiguste mis tahes kasutamine peaks kajastuma ka käesoleva määruse kohase omamaise ettevõtja määratluse tõlgendamises.
- (74) Lisaks pooljuhtide varustuskindlusega seotud probleemidele on üha suuremat tähelepanu pööratud küberturvalisusriskidele, mis on seotud elutähtsate taristute, seadmete või süsteemide hankimisega teatavalt tarnijatelt. Sellised küberturvalisuse riskid ei tohiks kuuluda ettevõtjate poolt pooljuhtide tarnimise või kasutamisega seotud hankemenetlustes esitatava deklaratsiooni kohaldamisalasse, ning neid reguleeritakse kohaldatava liidu küberturvalisuse õigusraamistikuga. Ettevõtjad peavad siiski tagama asjakohaste liidu küberturvalisuse õigusaktide järgimise ja tegutsema nendega kooskõlas.
- (75) Arvestades pooljuhtide tarneahelate keerukust ja muutuvat olemust, peaks komisjon, konsulteerides Euroopa pooljuhtide nõukoja ja asjaomaste tööstuse sidusrühmadega, andma vajaduse korral soovitusi, milles määratakse kindlaks konkreetset taristud, seadmed või süsteemid, mille puhul on tarneahela vastupidavus võimalike tarneahela riskide seisukohast eriti oluline, ning avaliku sektori hankijad ja võrgustiku sektori hankijad peaksid selliseid soovitusi hankemenetluste ettevalmistamisel ja läbiviimisel arvesse võtma, toetades seeläbi nende järjepidevat rakendamist kogu liidus.
- (76) Hankemenetluste paindlikkuse säilitamiseks ja põhjendamatute piirangute vältimiseks peaks avaliku sektori hankijatel ja võrgustiku sektori hankijatel nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel, sealhulgas juhul, kui puudub konkurents, puuduvad sobivad pakkujad või kui nõude kohaldamine tooks kaasa ebaproportsionaalsed kulud või tehnilised vastuolud, olema lubatud mõnda nõuet mitte kohaldada, sealhulgas nõudeid, mis on seotud topelthankega, milles osalevad omamaised ettevõtjad. Selliseid erandeid

⁵⁷Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. mai 2014. aasta määrus (EL) nr 654/2014, milles käsitletakse liidu õiguste rakendamist rahvusvaheliste kaubanduseeskirjade kohaldamisel ja jõustamisel ning millega muudetakse nõukogu määrust (EÜ) nr 3286/94, millega kehtestatakse ühenduse meetmed ühise kaubanduspoliitika vallas, et tagada rahvusvahelistest kaubanduseeskirjadest, eeskätt Maailma Kaubandusorganisatsiooni egiidi all kehtestatud eeskirjadest tulenevate ühenduse õiguste kasutamine (ELT L 189, 27.6.2014, lk 50–58, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2014/654/oj>).

tuleks tõlgendada kitsalt ja kohaldada läbipaistvalt, tagades, et pooljuhtide tarneahela vastupidavuse tugevdamise ja elutähtsa teenuse osutajate toimimise kaitse eesmärgi ei kahjustata.

- (77) Riigihangetes pooljuhtide tarne vastupidavuse ja kindluse tugevdamisele suunatud meetmete tõhusa ja järjepideva kohaldamise tagamiseks võib komisjon anda suuniseid ja hõlbustada koordineerimist asjaomaste osalejate vahel. Kõnealused suunised peaksid aitama rakendada soovitusi, kus määratletakse taristud, seadmed või süsteemid, mille puhul pooljuhtide tarnimine omamaiste ettevõtjate poolt on eriti oluline, ning koostada ja hinnata tarnekindluse deklaratsioone, sealhulgas tarneahela kaardistamisega seotud elemente, kaasatud omamaiste ettevõtjate osakaalu, vastupanuvõime strateegiaid, nagu topeelthanked, ning nõrkusi ja riskihindamisi. Suunised peaksid hõlbustama ka tarneahela riskide hindamise ühtse metoodika kohaldamist, eelkõige suuremate nõrkustega sektorites, ning edendama parimate tavade ja asjakohase teabe vahetamist, et tagada ühtne lähenemisviis kogu liidus ja toetada siseturu tõrgeteta toimimist.
- (78) Läbipaistvuse suurendamiseks ja pooljuhtide varustuskindluse tagamiseks elutähtsates sektorites on vaja ette näha võimalus võtta täiendavaid liidu meetmeid, kui kindlakstehtud riskidele ei ole piisavalt reageeritud. Kui komisjon jõuab pärast Euroopa pooljuhtide nõukojaga konsulteerimist järeldusele, et avaliku sektori hankijatele või võrgustiku sektori hankijatele selliste riskidega tegelemiseks soovitatud meetmed ei ole piisavad, peaks tal olema õigus võtta vastu rakendusotsuseid selle kohta, millised avaliku sektori asutused nõuavad ettevõtjalt tarnekindluse deklaratsiooni esitamist ning milliste menetluste ja toodete puhul seda tehakse.
- (79) Pooljuhtide tarneahelas esineb häireid, mis võivad teatavaid järgmise etapi sektoreid majanduslikult kahjustada. Pooljuhtide tarneahelate häired mõjutavad eriti avaliku julgeolekuga seotud elutähtsaid sektoreid, nagu energeetika, kaitse või avalik haldus, ning sektoreid, kus pooljuhid moodustavad suure osa lõpptootte väärtusest, nagu autotööstus, andmekeskused või tööstusautomaatika. Seetõttu peaks komisjonil olema võimalus tunnistada need riskialdisteks sektoriteks.
- (80) Et selgitada, millist teavet on vaja esitada, peaks komisjon asjakohasel juhul andma välja metoodilised suunised selle kohta, kuidas teha riskihindamisi, milles käsitletakse topeelthangete strateegia loomist, tarneahela eelnevate ja järgnevate etappide kaardistamist ning nõrkuste analüüsi ja tundlikkust tarnehäirete suhtes. Selleks võib komisjon anda metoodilisi soovitusi nende sektorite riskihindamiste läbiviimise kohta.
- (81) Liidu pooljuhtide tarneahela vastupidavuse kõrge taseme tagamiseks on vaja ette näha võimalus võtta täiendavaid liidu meetmeid, kui kindlakstehtud riskidele ei ole piisavalt reageeritud. Kui komisjon jõuab pärast Euroopa pooljuhtide nõukojaga konsulteerimist järeldusele, et selliste riskide maandamiseks soovitatud meetmed ei ole piisavad, peaks tal olema õigus võtta vastu rakendusotsuseid, milles määratakse kindlaks asjakohased riskimaandamismeetmed. Kui see on põhjendatud ja proportsionaalne, võivad kõnealused meetmed hõlmata tarneallikate mitmekesistamise nõudeid, sealhulgas topeelthankeid või strateegiliste varude kogumist. Kõnealused meetmed peaksid olema sihipärased ja proportsionaalsed ning võtma arvesse asjaomaste sektorite ja äriühingute eripära ning vajadust säilitada siseturu toimimine ja vältida põhjendamatut halduskoormust. Pooljuhtide tarneahela riskide hindamine peaks põhinema objektiivsetel ja usaldusväärsetel tõenditel. Selleks peaks komisjon võtma muu hulgas arvesse avalikult kättesaadavat teavet, teabenõuete kaudu kogutud andmeid ning märke korduvatest või püsivatest tarneahela häiretest. Selliste tõendite

kasutamine peaks tagama, et kõik võetud meetmed on põhjendatud, läbipaistvad ja tuvastatud riskidega proportsionaalsed, kaitstes samal ajal tundliku äriteabe konfidentsiaalsust.

- (82) Tarnete järjepidevuse ja usaldusväärsuse huvides on avaliku sektori hankijatel ja võrgustiku sektori hankijatel õigus nõuda riskialdiste sektoritega seotud riigihanke- või muudes avaliku sektori rahastamismenetlustes osalevate ettevõtjate pooljuhtide tarneahelate riskihindamisi.
- (83) Pooljuhtide sektori strateegilise kaardistamise eesmärk peaks olema analüüsida liidu tugevusi ja nõrkusi ülemaailmses pooljuhtide sektoris, et luua alus liidu pooljuhiökosüsteemi varustuskindluse ja vastupanuvõime tagamiseks võetavatele meetmetele. Selleks tuleks strateegilisel kaardistamisel teha kindlaks sellised tegurid nagu pooljuhtide tarnimisest sõltuvad peamised tooted ja elutähtsad taristud siseturul, peamised pooljuhte kasutavad tööstusharud ning nende praegused ja eeldatavad vajadused, liidu pooljuhtide tarneahela peamised segmendid, tehnoloogilised omadused, sõltuvus kolmanda riigi tehnoloogiast ja tarnijatest ning liidu pooljuhtide sektori kitsaskohad, praegused ja eeldatavad vajadused oskuste ja kvalifitseeritud tööjõule juurdepääsuks, tuginedes oskuste liidu alusel loodud Euroopa oskuste vaatluskeskuse tööle, ning asjakohasel juhul erakorraliste meetmete paketi meetmete võimalik mõju. Strateegiline kaardistamine peaks põhinema avalikult ja kaubanduslikult kättesaadavatel andmetel.
- (84) Et valmistuda tulevasteks häireteks pooljuhtide väärtusahela eri etappides liidus ja liidusiseses kaubanduses, peaks komisjon, keda abistab Euroopa pooljuhtide nõukoda, tegema strateegilise kaardistamise tulemuste põhjal kindlaks varajase hoiatuse indikaatorid ja koostama nende loetelu. Sellised indikaatorid võivad hõlmata tellimuse täitmise aja ebatüüpilist pikenemist, pooljuhtide tootmiseks vajalike toorainete, vahetoodete ja inimkapitali või asjakohaste tootmisseadmete kättesaadavust, prognoositavat nõudlust pooljuhtide järele liidu ja maailmaturul, tavapäraseid hinnakõikumisi ületavat hinnatõusu, õnnetuste, rünnakute, loodusõnnetuste või muude tõsiste sündmuste mõju, kaubanduspoliitika, tariifide, ekspordipiirangute, kaubandustõkete ja muude kaubandusega seotud meetmete mõju ning peamiste turuosaliste äriettevõtte sulgemise, majandustegevuse üleviimise või omandamise mõju. Komisjoni järelevalvetegevus peaks keskenduma nendele varajase hoiatuse indikaatoritele.
- (85) Kuna pooljuhtide väärtusahelad on keerukad, kiiresti arenevad ja omavahel seotud ning neis on mitmeid osalisi, on vaja kooskõlastatud lähenemist seirele, et suurendada pooljuhtide pakkumist negatiivselt mõjutada võivate riskide maandamise suutlikkust ning parandada arusaamist pooljuhtide väärtusahela dünaamikast. Komisjon peaks Euroopa pooljuhtide nõukojaga konsulteerides jälgima pooljuhtide väärtusahelat, keskendudes varajase hoiatuse indikaatoritele ning tehes kindlaks parimad tavad riskide maandamiseks ja pooljuhtide väärtusahela läbipaistvuse suurendamiseks nii, et see ei tekitaks ettevõtjatele, eelkõige VKEdele ja väikestele keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtjatele, ülemäärast halduskoormust. Asjakohased järeldused, sealhulgas asjaomaste sidusrühmade ja tööstusühenduste esitatud teave, tuleks esitada Euroopa pooljuhtide nõukojale, et võimaldada korrapäraselt teabevahetust nõukojaga ja integreerida teave pooljuhtide väärtusahelate järelevalve ülevaatesse.
- (86) Pooljuhtide tarneahela ettevõtjatevaheline platvorm (edaspidi „platvorm“) peaks olema pooljuhtide tarneahela digitaalne kaksik, mille eesmärk on suurendada tarneahela läbipaistvust ja ettevõtjaid paremini teavitada, et suurendada nende

vastupanuvõimet. See peaks olema tööstusharu juhitud meede, mis toob osalevatele ettevõtjatele kasu, suurendades nende vastupanuvõimet pooljuhtide tarneahela häirete suhtes ja vähendades nende turuteabe kulusid. Ettevõtjate stiimul platvormiga liitumiseks ja kvaliteetsete sisendandmete esitamiseks peaks olema lisaväärtus, mida nad platvormi väljundist saavad. Selline väljund võib hõlmata sõltumatu kolmanda isiku suuniseid, mis põhinevad turuanalüüsil, koondtabel pooljuhtide tarneahela riskide kohta, pooljuhtide tarneahela stressitestide tulemustel, varajastel hoiatustel ja suunistel ennetusmeetmete kohta, mille ainus eesmärk on tõhustada pooljuhtide tarneahela riskide vähendamist. Platvormis osalemine peaks julgustama ettevõtjaid võtma ennetusmeetmeid oma tarneahela vastupidavuse suurendamiseks ilma avaliku sektori sekkumiseta. Komisjoni jaoks tagaks ennetav ja vastupidav erasektor väiksema kriisietapi aktiveerimise ja hädaabivahendite kasutuselevõtmise ohu.

- (87) Komisjon peaks tagama platvormi esialgse rahastamise projektikonkursi kaudu, toetades selle loomist ja kattes selle loomise kulud. Konkursikutses tuleks sätestada üksnes miinimumnõuded, nägemata ette konkreetseid tehnilisi lahendusi või täpseid andmete kogumise nõudeid. Projektikonkursi toetusesaaja ja osalevad ettevõtjad peaksid rakendama rahastamismudelit, mis põhineb platvormil keskpikas perspektiivis isemajandavaks muutuda võimaldaval ärimudelil. Seda liiki platvormi väärtust ja kasulikkust saab mõõta juba olemasolevate piirkondlike, rahvusvaheliste või muude sektorite sarnaste algatuste edukuse alusel.
- (88) Platvorm tuleks kavandada nii, et oleks tagatud tundliku äriteabe ülim konfidentsiaalsus ja [platvormi] vastavus liidu konkurentsioigusele. Eelkõige peaks platvorm kehtestama piisavad kaitsemeetmed, mis tagavad, et osalevate ettevõtjate vaheline teabevahetus piirdub rangelt sellega, mis on objektiivselt vajalik ja proportsionaalne käesolevas määruses sätestatud eesmärkide saavutamiseks, ning hoiavad ära tundliku äriteabe konkurentsivastast vahetamist konkurentide vahel. Selleks peaks osalevatel ettevõtjatel olema juurdepääs üksnes oma andmetele ja anonüümseks muudetud koondaruannetele.
- (89) Platvormi raames osalevate ettevõtjate vahelised kohtumised, arutelud või teabevahetus peaksid piirduma platvormi eesmärkide saavutamiseks hädavajalikuga ning need tuleks asjakohaselt dokumenteerida. Välistada tuleks tundliku äriteabe vahetamine osalejate vahel, sealhulgas teave üksikute ettevõtjate praeguste või tulevaste hindade, kulude, marginaalide, müügimahtude, tootmistasemete, tootmisvõimsuse või turuosade kohta⁵⁸. Platvorm peaks toimima viisil, mis säilitab osalevate ettevõtjate sõltumatuse nende äriotsuste tegemisel. Osalevad ettevõtjad peaksid jääma vastutavaks liidu ja liikmesriikide konkurentsieeskirjade, sealhulgas ELi toimimise lepingu artikli 101 järgimise tagamise eest.
- (90) Platvorm peaks jõuliselt julgustama peamiste pooljuhtide lõppkasutajatest sektorite osalemist, tuginedes märkimisväärsele lisaväärtusele, mida osalemine neile annab. Osalevate lõppkasutajast sektori ettevõtjate kasu võiks hõlmata üha suuremat teadlikkust oma pooljuhtide tarneahela riskidest ja sellest tulenevalt õigust võtta ennetavaid pooljuhtide tarneahela juhtimise meetmeid. Pooljuhtide peamiste lõppkasutajate sektorite loetelu peaks kajastama praeguseid sektoreid, mis ostavad pooljuhte, et toota oma tooteid kas otse või kaudselt nende komponentide kaudu. Elektrooniliste tootmisteenuste osutajad ja turustajad tuleks loetellu lisada, kuna neil on liidu pooljuhiökosüsteemis oluline roll.

⁵⁸Täpsema teabe saamiseks vt komisjoni suunised Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 101 kohaldatavuse kohta horisontaalkoostöö kokkulepete suhtes (horisontaalkoostöö suunised), 6. peatükk.

- (91) Avaliku sektori seisukohast ja kiire teabevahetuse tagamiseks tarneahela häirete korral peaksid liikmesriikide pädevad asutused pidama ajakohastatud kontaktnimekirja pooljuhtide tarneahelas tegutsevate asjaomaste ettevõtjate kohta, kes on asutatud nende riigi territooriumil. See loetelu peaks võimaldama kindlaks teha vabatahtlikele teabetaotlustele sobivad vastajad. Nimekiri ei peaks olema kohustuslikult ammendav ja see tuleks koostada viisil, mis võimaldab täielikult järgida kohaldatavaid konfidentsiaalsusnõudeid.
- (92) Eeldatakse, et mitmed pooljuhtidega seotud teenuseid või kaupu pakkuvad ettevõtjad on liidu pooljuhiökosüsteemis toimiva pooljuhtide tarneahela jaoks hädavajalikud, arvestades nende toodetest sõltuvate liidu ettevõtjate arvu, nende turuosa liidus või maailmas, nende tähtsust piisava tarnetaseme tagamisel või nende toodete või teenuste tarnehäirete võimalikku mõju. Liikmesriigid peaksid koostöös komisjoniga need peamised turuosalisel oma territooriumil kindlaks tegema ning pidama nende kohta loetelu ja seda ajakohastama. Seire osana peaksid liikmesriigid pöörama erilist tähelepanu peamiste turuosaliste tegevuse terviklusele. Asjaomane liikmesriik võiks sellistele küsimustele juhtida Euroopa pooljuhtide nõukoja tähelepanu.
- (93) Selleks et ennetada võimalikku nappust, peaksid liikmesriikide pädevad asutused teavitama komisjoni, kui nad saavad teada tõsisest pooljuhtide tarnehäire ohust või kui neil on konkreetset ja usaldusväärset teavet mõne muu asjakohase riskiteguri või sündmuse realiseerumise kohta. Juhul kui komisjon saab teada tõsisest pooljuhtide tarnehäire ohust või kui tal on konkreetset ja usaldusväärset teavet mõne muu asjakohase riskiteguri või sündmuse realiseerumise kohta, kusjuures see teadmine võib pärineda hoiatusest või rahvusvahelistelt partneritelt, peaks ta kooskõlastatud lähenemise tagamiseks kutsuma kokku Euroopa pooljuhtide nõukoja erakorralise istungi, et arutada kõnealuste häirete tõsidust ja võimalikku kriisietapi käivitamise menetluse alustamist ning seda, kas liikmesriikide jaoks võib olla asjakohane, vajalik ja proportsionaalne korraldada ennetusmeetmena kooskõlastatud ühishange, ning et alustada selliste ennetusmeetmete kindlaksmääramise, ettevalmistamise ja võib-olla ka kooskõlastamise eesmärgil dialoogi sidusrühmadega. Euroopa pooljuhtide nõukoda ja komisjon peaksid selle dialoogi käigus võtma arvesse pooljuhtide väärtusahela sidusrühmade seisukohti. Euroopa pooljuhtide nõukoda peaks andma komisjonile nõu selle kohta, kas esitada platvormile ennetav teabenõue. Komisjon peaks konsulteerima ja tegema koostööd asjaomaste kolmandate riikidega, et leida ühiselt lahendus tarneahela häiretele kooskõlas rahvusvaheliste kohustustega.
- (94) Pärast Euroopa pooljuhtide nõukojalt nõu saamist peaks komisjonil olema võimalik esitada ettevõtjatele ja platvormile teabenõudeid. Nagu on näidanud varasemad kogemused mitme tarneahela häirega ja raskused nende häiretega toimetulekuks vajaliku teabe hankimisel, on ennetavate teabenõuete eesmärk hoiatusetapis tegeleda piisavalt tarneahela häiretega enne kriisietapi aktiveerimist ja anda panus võimaliku pooljuhtide kriisi täpseks hindamiseks.
- (95) Platvormis aktiivselt osalevad ettevõtjad tuleks lugeda ettevõtjateks, kes on täitnud oma kohustuse jagada tarneahela häirete korral komisjoniga teavet, ning seetõttu tuleks nad vabastada vahetust teabetaotluse saamisest enne kriisietappi. Platvormis aktiivselt osaledes näitavad need ettevõtjad üles kindlat pühendumust oma tarneahela riskide ennetavale vähendamisele. Platvormis aktiivselt osalevaid ettevõtjaid tuleks seepärast kaitsta võimaliku täiendava halduskoormuse eest, mis tuleneb vajadusest vastata komisjoni teabenõuetele. Komisjon peaks põhjendamatut viivitust esitama Euroopa pooljuhtide nõukojale enne kriisietappi esitatud teabenõuetele antud vastuste peamised järeldused. Platvormis osalevate ettevõtjate kaitsmiseks lubamatu välismõju

eest ja ärisaladuste kaitsmiseks peaks platvormil olema keelatud vastata mis tahes teabetaotlustele, välja arvatud komisjoni esitatud taotlused, ilma et see piiraks tema liidu või liikmesriigi õigusest tulenevaid kohustusi.

- (96) Pooljuhtide kriisi etapp tuleks käivitada siis, kui sellise kriisi olemasolu kohta on konkreetseid, tõsiseid ja usaldusväärseid tõendeid. Pooljuhtide kriisiga on tegemist siis, kui liidus esineb pooljuhtide tarnes tõsiseid häireid või pooljuhtidega kauplemisel tõsiseid takistusi, mis viivad pooljuhtide, vahetoodete või toor- või töödeldud materjalide märkimisväärse nappuseni ning selline märkimisväärne nappus takistab elutähtsates sektorites kasutatavate oluliste toodete, näiteks meditsiini- ja diagnostikaseadmete tarnimist, parandamist ja hooldust sellises ulatuses, et sellise kriisiga võib kaasneda tõsine kahjulik mõju elutähtsate sektorite toimimisele tulenevalt nende mõjust liidu ühiskonnale, majandusele ja julgeolekule.
- (97) Selleks et tagada kiire ja tulemuslik reageerimine sellisele pooljuhtide kriisile, peaks komisjon võimalikust pooljuhtide kriisist teada saamisel hindama, kas kriisietapi käivitamise tingimused on täidetud. Kui hindamise käigus saadakse konkreetseid, olulisi ja usaldusväärseid tõendeid pooljuhtide kriisi kohta, peaks komisjonil olema võimalik esitada nõukogule ettepanek kriisietapi käivitamiseks eelnevalt kindlaksmääratud ajavahemikuks, mis on maksimaalselt 12 kuud, võttes seejuures arvesse Euroopa pooljuhtide nõukoja arvamust. Komisjon peaks hindama kriisietapi pikendamise või ennetähtaegse lõpetamise vajadust ning sellise vajaduse selgumise korral alkatama vastava menetluse, võttes seejuures arvesse Euroopa pooljuhtide nõukoja arvamust.
- (98) Määruse (EL) 2025/2643 VII peatüki ja käesoleva määruse alusel loodud varustuskindluse mehhanismide koostoime peaks andma liidu kaitsesektorile reageerimiseks ja varustuskindluse tagamiseks vajaliku paindlikkuse ja tegevusulatus. Eelkõige peaks komisjoni käesoleva määruse ja määruse (EL) 2025/2643 VII peatüki kohane võimalus seada prioriteediks kaitseotstarbeline tootmine mõlema määruse prioriteetsete tellimuste sätete alusel eesmärgiga vähendada kriisi ajal tarneahela häireid kaitsesektoris.
- (99) Kriisietapi käivitamise tundliku iseloomu ja sellele reageerimiseks võetavate võimalike meetmete tõttu, sealhulgas märkimisväärse mõju tõttu, mida sellised meetmed võivad avaldada liidu eraettevõtjatele, tuleks pooljuhtide kriisi korral kriisietapi käivitamise, pikendamise ja lõpetamise seoses rakendusakti vastuvõtmise õigus anda nõukogule.
- (100) Tihe koostöö komisjoni ja liikmesriikide vahel ning pooljuhtide tarneahelaga seoses võetud riiklike meetmete kooskõlastamine on kriisietapis hädavajalik, et kõrvaldada häired vajaliku ühtsuse, vastupidavuse ja tulemuslikkusega. Selleks peaks Euroopa pooljuhtide nõukoda pidama vajaduse korral erakorralisi istungeid. Kõik võetavad meetmed peaksid rangelt piirduma kriisietapi kestusega.
- (101) Selleks, et liit saaks pooljuhtide kriisile kiiresti, tulemuslikult ja kooskõlastatult reageerida, on vaja anda komisjonile ja Euroopa pooljuhtide nõukoja kaudu ning liikmesriikidele õigeaegset ja ajakohast teavet muutuva tegevusolukorra kohta ning tagada, et oleks võimalik võtta tulemuslikke meetmeid mõjutatud elutähtsatele sektoritele pooljuhtide tarne kindlustamiseks. Kriisietapi käivitamisel tuleks kindlaks määrata ja rakendada asjakohased, tulemuslikud ja proportsionaalsed meetmed, ilma et see piiraks võimalikku jätkuvat rahvusvahelist koostööd asjaomaste partneritega, et leevendada tekkivat kriisiolukorda. Kui see on asjakohane, peaks komisjon nõudma teavet pooljuhtide tarneahela ettevõtjatelt. Lisaks peaks komisjonil olema võimalik

juhul, kui see on vajalik ja proportsionaalne, nõuda Euroopa pooljuhtehnoloogia algatustelt kriisi korral oluliste toodete tellimuste vastuvõtmist ja nende prioriteediks seadmist ning tegutsemist keskse hankijana, kui liikmesriigid on selleks loa andnud. Komisjon peaks piirama nende meetmete võtmise teatavate elutähtsate sektoritega. Euroopa pooljuhtide nõukoda võib hinnata ka asjakohaseid ja mõjusaid meetmeid ning anda nende kohta nõu. Lisaks võib Euroopa pooljuhtide nõukoda anda nõu vajaduse kohta kehtestada kaitsemeetmed vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL) 2015/479⁵⁹. Kõik kiireloomulised meetmed peaksid olema proportsionaalsed ja nende kasutamine piirduma sellega, mis on vajalik pooljuhtide kriisi kõrvaldamiseks vastavalt liidu parimatele huvidele. Komisjon peaks Euroopa Parlamenti ja nõukogu korrapäraselt teavitama võetud meetmetest ja nende põhjustest. Komisjon võib pärast Euroopa pooljuhtide nõukojaga konsulteerimist anda täiendavaid suuniseid kiireloomuliste meetmete rakendamise ja kasutamise kohta.

- (102) Mitu sektorit on siseturu nõuetekohaseks toimimiseks elutähtsad. Käesoleva määruse kohaldamisel peaksid need elutähtsad sektorid olema loetletud selle määruse lisas. Kõnealune loetelu peaks piirduma sektoritega ja allsektoritega, mis on loetletud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2022/2557⁶⁰ lisas, koos kaitse- ja julgeolekusektori lisamisega, kuna need etendavad olulist rolli eluliselt tähtsate ühiskondlike funktsioonide tagamises. Teatavaid meetmeid võiks võtta üksnes elutähtsate sektorite varustuskindluse tagamiseks. Komisjon võib piirata kiireloomuliste meetmete võtmise teatavate kõnealuste sektoritega või nende teatavate osadega, kui pooljuhtide kriis on häirinud või ähvardab häirida nende toimimist.
- (103) Liidus asuvatele pooljuhtide tarneahelas tegutsevatele ettevõtjatele kriisietapis esitatud teabenõuete eesmärk on võimaldada täpselt hinnata pooljuhtide kriisi või määrata kindlaks ja valmistada ette leevendus- või kiireloomulised meetmed liidu või liikmesriigi tasandil. Selline teave võib hõlmata tootmisvõimekust, tootmisvõimsust ning praeguseid esmaseid häireid ja kitsaskohti. Nende aspektide hulka võivad kuuluda kriisi korral oluliste toodete tavapärane ja praegune tegelik varu liidus asuvates tootmisrajatistes ning samuti sellistes tootmisrajatistes, mis asuvad kolmandates riikides, kus asjaomased ettevõtjad tegutsevad, kellega nad sõlmivad lepinguid või kellelt nad ostavad tarvikuid, kõige levinumate toodete tellimuste tavapärane ja praegune tegelik keskmine täitmise aeg, iga liidu tootmisüksuse eeldatav tootmismahut järgmiseks kolmeks kuuks ning põhjused, mis takistavad tootmisvõimsuse täitmist. Sellise teabe puhul peaks piirduma sellega, mis on vajalik pooljuhtide kriisi olemuse või võimalike leevendus- või kiireloomuliste meetmete hindamiseks liidu või riiklikul tasandil. Teabenõuded ei tohiks hõlmata sellise teabe esitamist, mille avalikustamine on vastuolus liikmesriikide riikliku julgeolekuga seotud huvidega. Konkreetse nõutava teabe võib kindlaks määrata, võttes aluseks varasemad vastused enne kriisietappi esitatud teabenõuetele või nõuanded, mis on saadud esinduslikult arvult asjaomastelt ettevõtjatelt vabatahtliku konsulteerimise teel koostöös Euroopa pooljuhtide nõukojaga. Kõik nõuded peaksid olema proportsionaalsed, võtma arvesse ettevõtja õiguspäraseid eesmärgesid ning andmete kättesaadavaks tegemisega kaasnevaid kulusid ja jõupingutusi ning neis tuleks nõutud teabe esitamiseks seada asjakohased tähtajad. Ettevõtjad peaksid olema kohustatud

⁵⁹Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. märtsi 2015. aasta määrus (EL) 2015/479 ühiste ekspordieeskirjade kohta (ELT L 83, 27.3.2015, lk 34, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2015/479/oj>).

⁶⁰Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. detsembri 2022. aasta direktiiv (EL) 2022/2557, mis käsitleb elutähtsa teenuse osutajate toimepidevust ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 2008/114/EÜ (ELT L 333, 27.12.2022, lk 164, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2557/oj>).

seda nõuet täitma ja nende suhtes võib kohaldada karistusi, kui nad ei täida nõudeid või esitavad ebaõiget teavet. Kogu saadud teavet tuleks kasutada üksnes käesoleva määruse kohaldamise eesmärgil ja selle suhtes tuleks kohaldada konfidentsiaalsusnõudeid. Selleks et tagada liikmesriigi, kus asub ettevõtja tootmisüksus, täielik kaasamine, peaks komisjon edastama teabenõude koopia viivitamata riiklikule pädevale asutusele, ning kui riiklik pädev asutus seda taotleb, saadud teavet nimetatud riikliku pädeva asutusega jagama, kasutades selleks turvalisi lahendusi. Kui ettevõtjale esitatakse kolmandast riigist teabenõue tema pooljuhtidega seotud tegevuse kohta, peaks ta sellest teavitama komisjoni, et komisjon saaks hinnata, kas komisjonipoolne teabenõue on vajalik.

- (104) Tagamaks, et elutähtsad sektorid saavad kriisi ajal tegevust jätkata, ning ainult juhul, kui see on selleks vajalik ja proportsionaalne, võiks komisjon viimase abinõuna kohustada Euroopa pooljuhtitehnoloogia algatusi võtma vastu kriisi korral oluliste toodete tellimusi ja seadma need prioriteediks. Potentsiaalsed prioriteetsete tellimuste saajad peaksid olema elutähtsate sektorite üksused või ettevõtjad, kes teevad tarneid elutähtsatele sektoritele, mille tegevus on nappuse tõttu häiritud või mille puhul on olemas tegevuse häirete oht. Tagamaks, et kõnealuseid prioriteetseid tellimusi kasutatakse ainult vajaduse korral, peaksid need piirduma tarnete saajatega, kes, olles küll rakendanud riskileevendusmeetmeid, ei suutnud vältida nappuse mõju näiteks oma hanketavade abil ning leevendada seda muude vahendite, näiteks olemasolevate varude kasutuselevõtu abil. Kriisi korral oluliste toodete tellimuste vastuvõtmise ja prioriteediks seadmise kohustust võib laiendada ka strateegilistele projektidele ja pooljuhtide tootmisrajatistele, mis on sellise võimalusega nõustunud avaliku sektori toetuse saamiseks, juhul kui selline avaliku sektori toetus antakse tootmisvõimsuse suurendamiseks. Otsus prioriteetse tellimuse kohta tuleks teha kooskõlas kõigi liidu kohaldatavate juriidiliste kohustustega, võttes arvesse juhtumi asjaolusid. Prioriteetne kohustus peaks olema ülimuslik mis tahes era- või avalik-õigusliku kohustuse täitmise suhtes, kuid seejuures tuleks arvesse võtta ettevõtjate õiguspäraseid eesmärke ning tootmise järjestuse muutmiseks vajalikke kulusid ja jõupingutusi. Iga prioriteetne tellimus tuleks esitada õiglase ja mõistliku hinnaga. Sellise hinna arvutamisel võib lähtuda viimaste aastate keskmistest turuhindadest, tingimusel et esitatakse hinna tõstmise põhjused, võttes näiteks arvesse inflatsiooni või energiakulude suurenemist. Ettevõtjate suhtes võidakse kohaldada karistusi, kui nad ei täida prioriteetsete tellimustega seotud kohustust.
- (105) Prioriteetset tellimust täitvate rajatiste jaoks võib olla kasulik, kui komisjon, keda abistab Euroopa pooljuhtide nõukoda, ja liikmesriigid vahetavad nende tellimuste täitmisega seotud parimaid tavaid, sealhulgas parimaid haldustavaid.
- (106) Asjaomane ettevõtja peaks olema kohustatud prioriteetse tellimuse vastu võtma ja seda prioriteediks pidama. Selleks et tagada prioriteetsete tellimuste vastavus rajatise võimsusele ja tootmisportfellile, peaks komisjon andma asjaomasele rajatisele võimaluse olla seoses prioriteetsete tellimuste teostatavuse ja üksikasjadega ära kuulatud. Komisjon ei tohiks esitada prioriteetset tellimust juhul, kui rajatis ei suuda isegi siis, kui tellimust peetakse prioriteetseks, seda tellimust täita kas ebapiisava tootmisvõimekuse või tootmisvõimsuse tõttu või tehnilistel põhjustel, või juhul, kui rajatis ei paku asjaomast toodet või osuta asjaomast teenust või kui see tekitaks ebamõistliku majandusliku koormuse ja tooks ettevõtjale kaasa erilised raskused, sealhulgas olulise riski seoses talitluspidevusega.
- (107) Selleks et tagada prioriteetsete tellimuste rakendamiseks läbipaistev ja selge raamistik, tuleks komisjonile anda õigus võtta vastu rakendusakt, milles sätestatakse praktiline ja

tegevuskord prioriteetsete tellimuste rakendamiseks. Kõnealune rakendusakt peaks sisaldama kaitsemeetmeid, millega tagatakse, et prioriteetseid tellimusi täidetakse kooskõlas vajalikkuse ja proportsionaalsuse põhimõttega, näiteks mehhanismi abil, milles võetakse arvesse olemasolevaid tellimusi, ja mehhanismi abil, millega tagatakse, et prioriteetsete tellimuste maht ei ületa hädavajalikku.

- (108) Erandjuhuks, kui liidus pooljuhtide tarneahelas tegutsev ettevõtja saab kolmandalt riigilt taotluse prioriteetseks tellimuseks, peaks ta komisjoni sellisest taotlusest teavitama, et anda teavet hinnanguks, kas juhul, kui sellel on märkimisväärne mõju elutähtsate sektorite varustuskindlusele ning kui juhtumi asjaolusid arvestades on täidetud muud vajalikkuse, proportsionaalsuse ja seaduslikkuse nõuded, peaks komisjon samuti kehtestama prioriteetse tellimuse kohustuse.
- (109) Arvestades, kui oluline on tagada elutähtsaid ühiskondlikke funktsioone täitvate elutähtsate sektorite varustuskindlus, ei tohiks prioriteetse tellimuse täitmise kohustusest kinnipidamine tuua kaasa vastutust kolmandatele isikutele tuleneva kahju eest mis tahes lepinguliste kohustuste rikkumise korral, mis võib tuleneda vajalikest ajutistest muudatustest asjaomase tootja tööprotsessides, kuivõrd lepinguliste kohustuste rikkumine oli vajalik kohaldatava prioriteetse tellimuse järgimiseks. Ettevõtjad, kes võivad kuuluda prioriteetsete tellimuste kohaldamisalasse, peaksid seda võimalust oma ärilepingute tingimustes ette nägema. Ilma et see piiraks muude sätete kohaldamist, ei mõjuta kõnealune vastutusest vabastamine nõukogu direktiivis 85/374/EMÜ⁶¹ sätestatud tootevastutust. Euroopa Liidu põhiõiguste harta (edaspidi „harta“) artikli 52 lõike 1 kohaselt on teatavate toodete tootmise prioriteetseks seadmise kohustus kooskõlas harta artiklis 16 sätestatud ettevõtlusvabaduse ja lepinguvabaduse ning artiklis 17 sätestatud omandiõiguse olemusega ega mõjuta neid ebaproportsionaalselt.
- (110) Kriisietapi käivitamise korral ja elutähtsaid ühiskondlikke funktsioone täitvate elutähtsate sektorite varustuskindluse tagamiseks võivad kaks või enam liikmesriiki volitada komisjoni koondama nõudlust ja tegutsema nende nimel nende riigihankelepingute sõlmimiseks avalikes huvides vastavalt kehtivatele liidu normidele ja menetlustele, võimendades komisjoni ostujõudu. Ühisoste tuleks kasutada üksnes kriisi ajal pooljuhtide tarneahela häiretele reageerimiseks. Selle volitusega võib anda komisjonile õiguse sõlmida kokkuleppeid kriisi korral oluliste toodete ostmiseks teatavates elutähtsates sektorites. Komisjon peaks Euroopa pooljuhtide nõukojaga konsulteerides hindama iga taotluse kasulikkust, vajalikkust ja proportsionaalsust. Kui komisjon ei kavatse taotlust rahuldada, peaks ta sellest teavitama asjaomaseid liikmesriike ja Euroopa pooljuhtide nõukoda ning esitama oma põhjendused. Menetluslikud üksikasjad tuleks sätestada komisjoni ja osalevate liikmesriikide vahelises lepingus, sealhulgas põhjendused, miks ühisostumehhanismi kasutatakse ja milline vastutus sellega võetakse. Selline leping võib hõlmata sõlmitavate lepingute arvu ja ühisostu tingimusi, nagu hinnad, tarnetähtajad, kogused ning osalemis- või loobumisklauslid. Ühisostude tulemusel võidakse allkirjastada üksainus leping, mis hõlmab kõigi liikmesriikide vajadusi, või mitu lepingut, millest igaüks katab ühe või mitme liikmesriigi vajadusi. Lisaks peaks osalevatel liikmesriikidel olema õigus määrata esindajad, kes annavad hankemenetluste ajal ja ostulepingute üle peetavatel läbirääkimistel suuniseid ja nõu. Ostetud toodete kasutuselevõtt, kasutamine ja edasimüük peaksid jääma osalevate liikmesriikide pädevusse.

⁶¹Nõukogu 25. juuli 1985. aasta direktiiv 85/374/EMÜ liikmesriikide tootevastutust käsitlevate õigus- ja haldusnormide ühtlustamise kohta (ELT L 210, 7.8.1985, lk 29, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/1985/374/oj>).

- (111) Pooljuhtide nappuse kriisi ajal võib osutuda vajalikuks, et liit kaaluks kaitsemeetmeid. Euroopa pooljuhtide nõukoda peaks saama väljendada oma seisukohti, et anda komisjonile teavet selle hindamiseks, kas turuolukord kujutab endast esmatarbekaupade puudust vastavalt määrusele (EL) 2015/479.
- (112) Euroopa pooljuhtide nõukoja suhtes tuleks kohaldada eksperdirühmade institutsioonilist raamistikku, sealhulgas sellise üksuse ja selle allrühmade läbipaistvust käsitlevaid norme, ilma et see piiraks käesoleva määruse kohaldamist. Euroopa pooljuhtide nõukoda peaks andma komisjonile nõu ja abi tervikliku pooljuhtide poliitika väljatöötamisel ja konkreetsetes tehnilistes küsimustes. Need küsimused võivad hõlmata nõu andmist Kiipide Ühisettevõtte ametiasutuste nõukogule Euroopa kiibialgatuse 2.0 kohta, teabe vahetamist Euroopa pooljuhitehnoloogia algatuste ja strateegiliste projektide toimimise kohta, arutelude pidamist ja ettevalmistuste tegemist selliste konkreetsete sektorite ja tehnoloogiate kindlaksmääramiseks, millel on potentsiaalselt suur sotsiaalne mõju ja julgeolekualane tähtsus, mis eeldab usaldusväärsete toodete sertifitseerimist ning tegelemist koordineeritud seire ja kriisidele reageerimisega. Lisaks peaks Euroopa pooljuhtide nõukoda tagama käesoleva määruse järjepideva kohaldamise, hõlbustama liikmesriikidevahelist koostööd ja teabevahetust käesoleva määrusega seotud küsimustes. Euroopa pooljuhtide nõukoda peaks samuti vahetama komisjoniga arvamusi parimate viiside üle, kuidas tagada pooljuhtide sektoris sidusrühmade piisaval osalusel intellektuaalomandiõiguste, konfidentsiaalse teabe ja ärisaladuste tulemuslik kaitse ja jõustamine. Euroopa pooljuhtide nõukoda peaks toetama komisjoni rahvusvahelises koostöös kooskõlas rahvusvaheliste kohustustega. Nõukoda peaks olema foorum, kus koordineeritakse liikmesriikide pooljuhtide valdkonna poliitikat ja asjakohaseid investeringuid, rahvusvahelist kaasatust ja seda, kuidas tõhustada koostööd üleilmses pooljuhtide väärtusahelas, keskendudes eelkõige teadus- ja arendustegevusele ning innovatsioonile ja oskuste vahetamise programmidele, ilma et see piiraks Euroopa Parlamendi ja nõukogu aluslepingute kohaseid õigusi. Selleks peaks Euroopa pooljuhtide nõukoda võtma arvesse pooljuhtide tööstusliidu ja muude sidusrühmade seisukohti. Lisaks peaks Euroopa pooljuhtide nõukoda koordineerima, tegema koostööd ja vahetama teavet muude liidu kriisidele reageerimise ja kriisiks valmisoleku struktuuridega, et tagada ühtne ja kooskõlastatud liidu lähenemisviis kriisidele reageerimise ja kriisiks valmisoleku meetmetele pooljuhtide kriiside puhul.
- (113) Euroopa pooljuhtide nõukoja eesistujaks peaks olema komisjoni esindaja. Iga liikmesriik peaks nimetama Euroopa pooljuhtide nõukotta vähemalt ühe kõrgetasemelise esindaja ja ühe asendusliikme. Samuti võiksid nad nimetada kuni kolm tehnilist esindajat seoses Euroopa pooljuhtide nõukoja erinevate ülesannetega, näiteks sõltuvalt sellest, millist käesoleva määruse osa Euroopa pooljuhtide nõukoja koosolekutel arutatakse. Liikmesriigid peaksid püüdma tagada Euroopa pooljuhtide nõukojas tulemusliku ja tõhusa koostöö. Liikmesriigid peaksid määrama ühtse kontaktpunkti, et tagada usaldusväärne ja õigeaegne teabevahetus Euroopa pooljuhtide nõukoja tegevuse kohta. Eesistujal peaks olema võimalik moodustada Euroopa pooljuhtide nõukoja tegevust puudutava olulise nõu saamiseks ning sidusrühmade asjakohase osalemise võimaldamiseks allrühmi ja tal peaks olema õigus kehtestada töökord, kutsudes eksperte ja vaatlejaid juhtumipõhiselt istungitel osalema, ning õigus kutsuda sidusrühmi, eelkõige liidu pooljuhtide tööstuse huve esindavaid organisatsioone, näiteks pooljuhtide tööstusliitu, osalema nõukoja allrühmades vaatlejana.

- (114) Eesistujal peaks olema võimalik hõlbustada teabevahetust Euroopa pooljuhtide nõukoja ning muude liidu organite, asutuste, eksperdi- ja nõuanderühmade vahel. Võttes arvesse teistele sektoritele pooljuhtide tarnimise tähtsust ja sellest tulenevat vajadust koordineerimise järele, peaks eesistuja tagama, et teised liidu institutsioonid ja asutused osalevad Euroopa pooljuhtide nõukoja istungitel vaatlejana, kui see on asjakohane ja sobilik seoses käesoleva määrusega loodud seire- ja kriisidele reageerimise mehhanismiga.
- (115) Käesoleva määruse kohaldamisel ja täitmise tagamisel peaks liikmesriikidel olema keskne roll. Seoses sellega peaks iga liikmesriik määrama ühe või mitu pädevat riigiasutust vastutama käesoleva määruse tulemusliku rakendamise eest ning tagama, et neil asutustel on piisavad volitused ja vahendid. Liikmesriigid võivad määrata juba tegutseva asutuse või tegutsevad asutused. Selleks, et suurendada korralduse tõhusust liikmesriikides ning luua ametlik kontaktpunkt liidu ja liikmesriikide tasandi avalikkuse ja muude vastaspoolte, sealhulgas komisjoni ja Euroopa pooljuhtide nõukoja jaoks, peaks iga liikmesriik määrama ühes käesoleva määruse alusel pädevaks asutuseks määratud asutuses ühe riikliku ühtse kontaktpunkti, mis vastutab käesoleva määrusega seotud küsimuste kooskõlastamise ja piiriülese koostöö eest teiste liikmesriikide pädevate asutustega.
- (116) Liit peaks püüdma sõlmida pooljuhtide valdkonnas strateegilisi partnerlussuhteid olemasolevate või esilekerkivate rahvusvaheliste partneritega, et parandada liidu varustuskindlust ja koostööd pooljuhtide väärtusahelas. Nende partnerlussuhete eesmärk peaks olema ka tegelemine liidus esineva pooljuhtidega seotud teadmiste ja oskuste nappusega, meelitades liitu uusi talente, kaasates neid ja hoides neid liidus. Partnerite puhul, kellega liit teeb pooljuhtide valdkonnas koostööd, mis on kujunenud digipartnerluse, kaubandus- ja tehnoloogianõukogu või digidialoogi kaudu, peaks pooljuhtidealane strateegiline partnerlus kajastama nendel foorumitel kokku lepitud poliitilist suunda ja prioriteete.
- (117) Et töötada välja ja tagada ühtne raamistik pooljuhtide valdkonna tulevaste strateegiliste partnerluste sõlmimiseks, peaksid liikmesriigid ja komisjon Euroopa pooljuhtide nõukojas suheldes muu hulgas arutama, kas olemasolevad partnerlussuhted saavutavad oma kavandatud eesmärgid, partnerite valiku tähtsaks pidamist uute partnerluste puhul, selliste partnerluste sisu ning nende järjepidevust ja võimalikku koostoimet komisjoni muude rahvusvahelise koostöö raamistikega ning liikmesriikide kahepoolse koostööd asjaomaste rahvusvaheliste strateegiliste partneritega. Seda tuleks teha nõukogu aluslepingutest tulenevaid õigusi piiramata. Kooskõlas oma strateegiaga „Global Gateway“⁶² ja oma rahvusvahelise digistrateegiaga⁶³ peaks liit püüdma luua tekkivate turgude ja areneva majandusega riikidega vastastikku kasulikke partnerlusi, mis aitavad mitmekesistada pooljuhtide tarneahelat ja annavad nendele rahvusvahelistele strateegilistele partneritele lisaväärtust.
- (118) Et tugevdada liidu strateegilist autonoomiat ja juhtpositsiooni pooljuhitehnoloogiate valdkonnas, tuleks protsessori- ja pooljuhitehnoloogiate tööstusliidu tegevus lõpetada ning selle tegevuse peaks komisjoni järelevalve all üle võtma käesoleva määrusega

⁶²Euroopa Komisjon: rahvusvahelise partnerluse peadirektoraat, „The Global Gateway strategy“ (Global Gateway strateegia), Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2025, <https://data.europa.eu/doi/10.2841/5607451>.

⁶³Euroopa Komisjon: sidevõrkude, sisu ja tehnoloogia peadirektoraat, „An international digital strategy for the European Union“ (Euroopa Liidu rahvusvaheline digitaalstrateegia), Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2025, <https://data.europa.eu/doi/10.2759/4019528>.

loodud pooljuhtide tööstusliit (edaspidi „liit“). Kõik olemasoleva protsessori- ja pooljuhitehnoloogiate tööstusliidu liikmed ja osalejad peaksid automaatselt saada liidu liikmeteks ja osalejateks. Selguse huvides tuleks pädevusraamistik, milles on üksikasjalikult kirjeldatud liidu toimimist, ülesandeid ja koosseisu, avaldada komisjoni veebisaidil⁶⁴. Liit peaks tooma kokku sidusrühmad kogu väärtusahelast, sealhulgas tööstuse, VKEd, teadusasutused ja peamised kasutajasektorid, et teha kindlaks olulised puudujäägid liidu suutlikkuses ning edendada konkurentsivõime suurendamiseks vajalikku tehnoloogilist ja tööstuslikku arengut. Koostöö ja innovatsiooni edendamise kaudu peaks liit aitama vähendada sõltuvust, tugevdada tarneahela vastupidavust ja toetada väiksemate liidu osaliste laienemist. Sidususe tagamiseks liidu pooljuhtide strateegia ja prioriteetidega ning käesoleva määruse sujuva ja tulemusliku rakendamise hõlbustamiseks peaks liidu juhtkomitee pidama korrapäraselt dialoogi Euroopa pooljuhtide nõukojaga, samal ajal kui selle töörühmad võivad taotluse korral esitada ajakohastatud teavet. Selline struktureeritud kaasamine peaks andma nõukojale võimaluse lõimida tööstusharu teadmised poliitilistesse otsustesse, tagades, et avaliku ja erasektori jõupingutused on liidu tehnoloogilise suveräänsuse edendamisel jätkuvalt kooskõlas.

- (119) Selleks et tagada pädevate asutuste usalduslik ja konstruktiivne koostöö liidu ja riikide tasandil, peaksid kõik käesoleva määruse kohaldamises osalejad austama oma ülesannete täitmise käigus saadud teabe ja andmete konfidentsiaalsust, et kaitsta eelkõige intellektuaalomandiõigust, tundlikku äriteavet ja ärisaladusi. Kogu teavet, mis on saadud Euroopa pooljuhitehnoloogia algatusena tunnustamise taotlemisel käesoleva määruse kohaste teabenõuete või teavitamiskohustuste raames, tuleks kasutada üksnes selle määruse kohaldamise eesmärgil ning selle suhtes tuleks kohaldada ametisaladuse hoidmise kohustust vastavalt ELi toimimise lepingu artiklile 339 ning komisjoni sisereeglitele andmete turvalise käitlemise kohta, eelkõige komisjoni otsusele (EL, Euratom) 2015/443⁶⁵. Komisjon ja liikmesriikide pädevad asutused, nende ametnikud, teenistujad ja muud selliste asutuste järelevalve all töötavad isikud ning liikmesriikide muude asutuste ametnikud ja avalikud teenistujad peaksid tagama oma ülesannete täitmise ja tegevuse käigus saadud teabe konfidentsiaalsuse. See peaks kehtima ka Euroopa pooljuhtide nõukoja ja pooljuhtide komitee suhtes. Asjakohasel juhul peaks komisjonil olema võimalik võtta vastu rakendusakte, et määrata kindlaks konfidentsiaalse teabe käsitlemise praktiline kord seoses teabe kogumisega.
- (120) Käesoleva määruse alusel kehtestatud kohustuste täitmine tuleks tagada trahvide ja sunniraha kohaldamise abil. Selleks tuleks käesoleva määruse kohaste teabenõuete ja teavitamiskohustuste täitmatajätmise puhuks kehtestada asjakohased trahvitasemed, võttes arvesse kummagi kohustuse täitmatajätmise eri raskusastmeid, kusjuures VKEdele tuleks näha ette teistsugused ülemmäärad. Lisaks tuleks kehtestada sunniraha puhuks, kui ei täideta prioriteetsete tellimuste vastuvõtmise ja täitmise kohustust, ning selline sunniraha peaks olema proportsionaalne ja kajastama turu hinnataset viimase 90 päeva jooksul, kusjuures VKEdele tuleks näha ette teistsugused ülemmäärad. Lisaks karistuste täitmise aegumistähtaegadele tuleks kohaldada ka trahvide ja sunniraha määramise aegumistähtaegu. Lisaks peaks komisjon andma

⁶⁴Euroopa Komisjon: sidevõrkude, sisu ja tehnoloogia peadirektoraat, „Alliance on Processors and Semiconductors Technologies“ (Protsessori- ja pooljuhitehnoloogiate tööstusliit), <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/alliance-processors-and-semiconductor-technologies>.

⁶⁵Komisjoni 13. märtsi 2015. aasta otsus (EU, Euratom) 2015/443 komisjoni julgeoleku kohta (ELT L 72, 17.3.2015, lk 41, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2015/443/oj>).

asjaomasele ettevõtjale või ettevõtjate esindusorganisatsioonidele õiguse olla ära kuulatud.

- (121) Selleks et kajastada pooljuhtide sektoriga seotud tehnoloogilisi muutusi ja turusuundumusi ning tagada Euroopa kiibialgatuse 2.0 tulemuslik rakendamine ja hindamine, peaks komisjonil olema õigus võtta kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 290 vastu delegeeritud õigusakte käesoleva määruse muutmiseks seoses meetmetega, mida ta Euroopa kiibialgatuses 2.0 oma eesmärgiga kooskõlas oleval viisil toetab ning seoses Euroopa kiibialgatuse 2.0 rakendamise seire ja selle eesmärkide saavutamisel tehtud edusammude mõõdetavate näitajatega, ning käesoleva määruse täiendamiseks, kehtestades projekteerimise tippkeskuste märgise taotlemise korra, nõuded ning märgise andmise, seire ja tagasivõtmise tingimused. On eriti oluline, et komisjon viiks oma ettevalmistava töö käigus läbi asjakohaseid konsultatsioone, sealhulgas ekspertide tasandil, ja et kõnealused konsultatsioonid viidaks läbi kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes⁶⁶ sätestatud põhimõtetega. Eelkõige selleks, et tagada delegeeritud õigusaktide ettevalmistamises võrdne osalemine, saavad Euroopa Parlament ja nõukogu kõik dokumendid liikmesriikide ekspertidega samal ajal ning nende ekspertidel on pidev juurdepääs komisjoni eksperdirühmade koosolekutele, millel arutatakse delegeeritud õigusaktide ettevalmistamist.
- (122) Ilma et see piiraks eelarvemenetlust ja tema haldusautonoomiat, peaks komisjon kasutama ressursse optimaalsel viisil, tagamaks, et ta suudab oma käesolevast määrusest tulenevad kohustused täita ja volitusi kasutada tulemuslikult.
- (123) Kuna käesoleva määruse eesmärki – eelkõige luua raamistik pooljuhiökosüsteemi tugevdamiseks liidu tasandil – ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada, küll aga saab seda meetmete ulatuse ja toime tõttu paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale,
- (124) Seetõttu tuleks määrus (EL) 2023/1781 kehtetuks tunnistada,
- ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

I peatükk

Üldsätted

Artikkel 1

Reguleerimise

1. Käesoleva määrusega kehtestatakse raamistik pooljuhiökosüsteemi tugevdamiseks ning pooljuhtide varustuskindlust ohustada võivate sõltuvuste kõrvaldamiseks ja ennetamiseks liidu tasandil, eelkõige järgmiste meetmete abil:
 - a) jätkatakse ja arendatakse edasi Euroopa kiibialgatust, mis algselt loodi määruse (EL) 2023/1781 alusel ja mida käesolevas määruses nimetatakse „Euroopa kiibialgatus 2.0“;
 - b) kehtestatakse kriteeriumid, et tunnustada ja toetada Euroopa esimesi omalaadseid pooljuhitehnoloogia algatusi ja strateegilisi projekte, mis

⁶⁶ELT L 123, 12.5.2016, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstitut/2016/512/oj.

suurendavad liidu pooljuhiökosüsteemi asendamatust, vastupanuvõimet ja jõukust;

- c) tõhustatakse algselt määrusega (EL) 2023/1781 liikmesriikide ja komisjoni vahel loodud koordineerimismehhanismi, mis käsitleb liidu pooljuhtide sektori kaardistamist ja seiret, kriiside ennetamist ja pooljuhtide nappusele reageerimist ning asjakohasel juhul pooljuhtide tarneahela sidusrühmadele teabenõuete esitamist ja nendega konsulteerimist.
1. Käesoleva määruse esimene üldeesmärk on tagada pooljuhitehnoloogia valdkonnas liidu konkurentsivõime ja innovatsioonisutlikkuse jaoks vajalikud tingimused ning tagada tööstuse kohandamine struktuursete muutustega.
 2. Teine üldeesmärk, mis on lõikes 2 sätestatud esimesest üldeesmärgist eraldiseisev ja täiendab seda, on tõhustada kriisiks valmisolekut, et tagada ELi varustuskindlus, parandades seeläbi siseturu toimimist liidu ühtse õigusraamistiku kehtestamise teel, et suurendada liidu asendamatust, vastupanuvõimet ja jõukust pooljuhitehnoloogia valdkonnas.
 3. Käesoleva määruse kohaldamine ei piira kaitsesektori suhtes kohaldatavaid konkreetseid hankemenetlusi ega kvalifitseerimisstandardeid, millele on osutatud määruses (EL) 2025/2643.

Artikkel 2 *Mõisted*

Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

- 1) „pooljuht“ – üks järgmistest:
 - a) materjal, sealhulgas kõrgtehnoloogiline materjal, mis on kas element või ühend, mille elektrijuhtivust saab muuta;
 - b) komponent, mis koosneb mitmest pooljuht-, isoleeriva ja juhtiva materjali kihist, mis on määratletud vastavalt etteantud mustriks ja mis on mõeldud täitma täpselt määratletud elektroonilisi või fotoonilisi funktsioone või mõlemat;
- 2) „kiip“ – elektrooniline seadis, mis koosneb mitmest funktsionaalsest elemendist ühel pooljuhtmaterjali liistakul, tavaliselt mälu-, loogika-, protsessor-, optoelektronika- ja analoogseadmete kujul;
- 3) „kvantkiip“ – seade, mis töötleb teavet üksikute kvantsüsteemide tasandil, kusjuures komponentide kiibile integreerimise tase varieerub sõltuvalt kasutatavast kvantplatvormist, sealhulgas kvantarvutuse, kommunikatsiooni, anduri või metroloogia platvormid;
- 4) „tehnoloogiasõlm“ – konkreetne pooljuhtide tootmisprotsess ja selle projekteerimisnormid;
- 5) „pooljuhtide tarneahel“ – pooljuhi tootmisega seotud süsteem, mis hõlmab tegevusi, organisatsioone, ettevõtjaid, tehnoloogiat, teavet, ressursse ja teenuseid, sealhulgas toorained ja töödeldud materjalid, näiteks gaasid, pooljuhtide tootmise seadmed, projekteerimine, sealhulgas sellega seotud tarkvaraarendus, valmistamine, monteerimine, testimine ja pakendamine;
- 6) „pooljuhtide väärtusahel“ – pooljuhttootega seotud tegevuste kogum alates selle kontseptsioonist kuni lõppkasutuseni, sealhulgas toorained ja töödeldud materjalid,

näiteks gaasid, pooljuhtide tootmise seadmed, teadus- ja arendustegevus ning innovatsioon, projekteerimine, sealhulgas sellega seotud tarkvaraarendus, valmistamine, testimine, monteerimine ja pakendamine kuni lõpptoodetesse sisestamise ja integreerimiseni, samuti olulusringi lõpu protsessid, nagu korduskasutamine, demonteerimine ja ringlussevõtt;

- 7) „katseliin“ – testimis- ja eksperimenteerimisrajatis, mis on suunatud kõrgematele tehnoloogilise valmisoleku tasemetele kuni tööstusliku kasutuselevõtuni ning mille eesmärk on tooteid, seadmeid, protsesse või süsteeme testida, demonstreerida, valideerida ja kalibreerida;
- 8) „väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad“ või „VKEd“ – komisjoni soovitus 2003/361/EÜ⁶⁷ lisas määratletud väikesed või keskmise suurusega ettevõtjad;
- 9) „väike keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtja“ – soovitus (EL) 2025/1099 lisas määratletud väike keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtja;
- 10) „esimene omalaadne algatus“ – üks järgmistest algatustest, millega pakutakse liidus tootmisprotsessi või lõpptootega seotud uuendusi, mida ei ole liidus veel piisaval määral olemas või mida ei ole kavas ehitada ning mille eesmärk on tagada liidu vastupanuvõime ja varustuskindlus; kõnealused uuendused hõlmavad innovatsiooni, mis on seotud andmetöötlusvõimsuse või turvalisuse, ohutuse või töökindluse taseme, energia- ja keskkonnatõhususe parandamisega, uue tehnoloogiasõlme või substraadi materjali kasutamisega või selliste tootmisprotsesside rakendamisega, mis toovad kaasa suurema tõhususe või ringlussevõetavuse või vähendavad tootmissisendeid:
 - a) uus või oluliselt ajakohastatud pooljuhtide tootmise rajatis;
 - b) uus või oluliselt ajakohastatud rajatis või protsess seadmete tootmiseks;
 - c) uus või oluliselt ajakohastatud rajatis või protsess selliste seadmete põhikomponentide või muude tootmissisendite, näiteks materjalide tootmiseks, mida kasutatakse peamiselt pooljuhtide tootmiseks;
 - d) uus või oluliselt ajakohastatud rajatis elektroonika tootmiseks või integreerimiseks;
 - e) uus tootmiskeskne kiipide projekteerimise alane tegevus;
- 11) „tootmiskeskne kiipide projekteerimise alane tegevus“ – tehniliste lahenduste ettevalmistamine tootmiseks, projekteerimisprotsessi koostimeerimine ja lõplik tootmisse edastamine; selles etapis antakse kiip tootmisse füüsilise prototüübina, et see enne masstootmist valideerida;
- 12) „järgmise põlvkonna pooljuhitehnoloogiad“ – pooljuhitehnoloogiad, mis ületavad tehnika taset ning võimaldavad oluliselt parandada funktsionaalset tulemuslikkust, andmetöötlusvõimsust või energiatõhusust ning muud olulist energia- ja keskkonnavalast kasu;
- 13) „tipptasemel pooljuhitehnoloogiad“ – kiibi- ja pooljuhitehnoloogia innovatsiooni kõrgeim tase projektide elluviimise ajal;

⁶⁷Komisjoni 6. mai 2003. aasta soovitus mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate määratlemise kohta (teatavaks tehtud numbri C(2003) 1422 all) (ELT L 124, 20.5.2003, lk 36, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2003/361/oj>).

- 14) „pooljuhtide tootmine“ – pooljuhtplaatide tootmise ja töötlemise mis tahes etapp, sealhulgas projekteerimine, substraadi materjalid ning alg- ja lõppfaas, mis on vajalik pooljuhttoodete lõplikuks valmistamiseks;
- 15) „algfaas (*front-end*)“ – kogu pooljuhtplaadi töötlemise protsess;
- 16) „lõppfaas (*back-end*)“ – pooljuhttoote pakendamine, montaaž ja testimine;
- 17) „elektroonika tootmine ja integreerimine“ – trükkplaatide ja kõrgtehnoloogiliste pakendi substraatide tootmine või integreerimine ning pooljuhtide või pooljuhtidel põhinevate toodete montaaži, testimise või süsteemi integreerimisega seotud elektroonika tootmine;
- 18) „pooljuhtide kasutaja“ – ettevõtja, kes toodab pooljuhte sisaldavaid tooteid;
- 19) „peamised turuosalised“ – liidu pooljuhtide tarneahela ettevõtjad, kelle usaldusväärne toimimine on pooljuhtide tarne jaoks esmatähtis;
- 20) „elutähtis sektor“ – mis tahes sektor, millele on osutatud V lisas;
- 21) „kriisi korral oluline toode“ – mis tahes alljärgnev toode, mida pooljuhtide kriis mõjutab ja mis on asjakohane elutähtsa sektori oluliste funktsioonide tagamiseks:
 - a) pooljuhid või kiibid, mida kasutatakse kas elutähtsates sektorites otseselt või mida kasutatakse, et toota elutähtsates sektorites kasutatavaid seadmeid;
 - b) pooljuhtide või kiipide tootmiseks vajalikud vahesaadused;
 - c) pooljuhtide või kiipide või vahesaaduste tootmiseks vajalikud toorained ja töödeldud materjalid;
- 22) „tootmisvõimekus“ – rajatise võimekus valmistada teatavat tüüpi tooteid;
- 23) „tootmisvõimsus“ – rajatise maksimaalne võimalik toodang;
- 24) „ärisaladus“ – direktiivi (EL) 2016/943 artikli 2 punktis 1 määratletud ärisaladus;
- 25) „loamenetlus“ – menetlus, mis hõlmab kõiki asjakohaseid lube pooljuhtide tööstuslike tootmisprojektide ehitamiseks, laiendamiseks, ümberehitamiseks ja käitamiseks, sealhulgas [ettepaneku võtta vastu direktiiv, millega muudetakse direktiive (EL) 2018/2001, (EL) 2019/944 ja (EL) 2024/1788 seoses loamenetluste kiirendamisega] artiklis 1 määratletud ehitamise, kemikaalide kasutamise ja võrguühenduse load ning keskkonnamõju hindamised ja keskkonnaload, kui neid nõutakse, ning hõlmab kõiki taotlusi ja menetlusi alates kinnitusest, et taotlus on täielik, kuni menetluse tulemust käsitlevast tervikotsusest teavitamiseni;
- 26) „leping“ – direktiivi 2014/24/EL artikli 2 lõike 1 punktis 5 määratletud riigihanketingud, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/25/EL [lisada joonealune märkus] artikli 2 punktis 1 määratletud asjade, ehitustööde ja teenuste hanketingud ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/23/EL artikli 5 punktis 1 määratletud kontsessioonid;
- 27) „avaliku sektori hankija“ – avaliku sektori hankija, nagu on määratletud direktiivi 2014/23/EL artiklis 6, direktiivi 2014/24/EL artikli 2 lõike 1 punktis 1 ja direktiivi 2014/25/EL artiklis 3;
- 28) „võrgustiku sektori hankija“ – võrgustiku sektori hankija, nagu on määratletud direktiivi 2014/23/EL artiklis 7 ja direktiivi 2014/25/EL artiklis 4;
- 29) „turvaline töötlemiskeskond“ – füüsiline või virtuaalne keskkond ja korralduslikud vahendid, millega tagatakse vastavus liidu õigusele, sealhulgas Euroopa Parlamendi

ja nõukogu määrusele (EL) 2016/679,⁶⁸ eelkõige seoses andmesubjektide õiguste, konkurentsieeskirjade, intellektuaalomandi õiguste ning äriteabe ja statistiliste andmete konfidentsiaalsuse, tervikluse ja kättesaadavusega, ja kohaldatavale liikmesriigi õigusele ning võimaldatakse turvalist töötlemiskeskonda pakkuval üksusel fikseerida ja kontrollida kõiki andmetöötlustoiminguid, muu hulgas andmete kuvamist, salvestamist, allalaadimist ja eksportimist ning arvutialgoritmide abil tuletisandmete saamist;

- 30) „seaduslik esindaja“ – füüsiline või juriidiline isik, kelle elu- või asukoht on liidus ja kes on määratud tegutsema käesoleva määruse artikli 34 kohaselt loodud platvormi nimel;
- 31) „omamaine ettevõtja“ –
- a) iga pooljuhtide väärtusahelas tegutsev ettevõtja, kelle asukoht on liidus ja kes on liidu ettevõtja omanduses ja kontrolli all;
 - b) iga pooljuhtide väärtusahelas tegutsev ettevõtja, kes vastab mõnele järgmisele kriteeriumile, olenemata sellest, kas ta asukoht on liidus:
 - c) ta on liidu ettevõtja omanduses ja kontrolli all ning tema asukoht on väljaspool liitu;
 - d) ta on sellises kolmandas riigis või sellisel territooriumil asutatud ettevõtja omanduses ja kontrolli all, kellega liit on sõlminud lepingu, millega luuakse vabakaubanduspiirkond, tolliliit või pooljuhtidealane strateegiline partnerlus vastavalt artiklile 49;
 - e) ta on WTO riigihankelepingu allkirjastanud riigis asutatud ettevõtja omanduses ja kontrolli all;
- 32) „omamine“ – 50 % või suurem juriidilise isiku, üksuse või asutuse varaliste õiguste omamine või enamusotsustusõigus neis;
- 33) „kontroll“ – kontroll, nagu on määratletud määruse (EL) 2021/697 artikli 2 punktis 6;
- 34) „liidu ettevõtja“ – ettevõtja, kes on asutatud liikmesriigi õiguse alusel;
- 35) „pooljuhtidealane strateegiline partnerlus“ – liidu ja kolmanda riigi või territooriumi vaheline pooljuhtide väärtusahelaga seotud koostöö suurendamise kohustus, mis kehtestatakse mittesiduvale leppele, millega nähakse ette konkreetseid vastastikust huvi pakkuvad meetmed;
- 36) „strateegiline projekt“ – projekt, mis annab liidule märkimisväärset lisaväärtust, toetades oluliselt liidu ühistes huvides olevaid eesmärke, millel on selge piiriülene mõõde, eelkõige rohkem kui ühte liikmesriiki hõlmava tehnilise koostöö või avaliku sektori toetuse kaudu, ning mis toetab liidu pooljuhtide väärtusahela asendamatus, vastupanuvõime ja jõukuse suurendamist ning liidu tehnoloogilise suveräänsuse ja tehnoloogilise juhtpositsiooni tugevdamist liidus kriitilise tähtsusega võimsuse, tehnoloogia või võimekuse pakkumise, edendamise või tagamise teel, muu hulgas strateegiliste sõltuvuste vähendamise kaudu;

⁶⁸Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (ELT L 119, 4.5.2016, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj>).

- 37) „Kiipide Ühisettevõte“ – nõukogu määrusega (EL) 2021/2085 loodud ühisettevõte ja asjakohasel juhul kõik liidu õiguse kohaselt järgmise mitmeaastase finantsraamistiku alusel loodud üksused või algatused, mis selle asendavad.

II peatükk

Euroopa kiibialgatus 2.0

Artikkel 3

Euroopa kiibialgatus 2.0

1. Euroopa kiibialgatus 2.0 toetatakse nõukogu määrusega (EL, Euratom) 2020/2093⁶⁹ kindlaks määratud mitmeaastase finantsraamistiku 2021–2027 kestuse ajal.
2. Euroopa kiibialgatus 2.0 toetatakse rahaliselt programmide „Euroopa horisont“ ja „Digitaalne Euroopa“ koostöös määrustega (EL) 2021/694 ja (EL) 2021/695 ning riiklikest ja erasektori vahenditest.

Artikkel 4

Euroopa kiibialgatuse 2.0 eesmärk

3. Euroopa kiibialgatuse 2.0 üldeesmärk on saavutada suures mahus tehnoloogilise suutlikkuse loomine ning toetada sellega seotud teadus- ja innovatsioonitegevust kogu liidu pooljuhtide väärtusahelas, selleks et
 - a) tugevdada liidu tehnoloogilist suveräänsust, majandusjulgeolekut, vastupanuvõimet, jõukust, asendamatust ja tööstuse konkurentsivõimet, nähes ette Euroopa kiibialgatuse 2.0 alusel arendatud tehnoloogia siirde ja tööstusliku kasutuselevõtu;
 - b) stimuleerida liidu nõudlust pooljuhtide järele, sealhulgas hankemenetluste kaudu, mis koosölas liidu õiguse ja liidu rahvusvaheliste kohustustega soodustavad liidus projekteeritud, arendatud või toodetud pooljuhitehnoloogia, komponentide ja süsteemide kasutuselevõttu ja integreerimist;
 - c) võimaldada tiptasemel pooljuhitehnoloogiate, sealhulgas fotoonika kui valdkonnaülese ja progressi võimaldava tehnoloogia, eeskätt tehisintellekti, sealhulgas otse lõppseadmetes kasutatava tehisintellekti (*edge AI*), ning peamiste rakendussektorite, nagu tervishoiu, energia, tööstusautomaatika, robotika, transpordi, kaitsevaldkonna, auto- ja lennundussüsteemide ning andmekeskuste ja pilvetaristu jaoks kriitilise tähtsusega tehnoloogia innovatsiooni, arendamist ja kasutuselevõttu;
 - d) aidata kaasa rohe- ja digipöördele, eelkõige vähendades elektrooniliste süsteemide energia-, keskkonna- ja kliimamõju, parandades järgmise põlvkonna kiipide kestlikkust ja tugevdades ringmajanduse protsesse, aidates kaasa kvaliteetsete töökohtade loomisele pooljuhiökosüsteemis ning käsitledes sisseprojekteeritud turbe põhimõtteid, mis kaitsevad küberohtude eest.

⁶⁹Nõukogu 17. detsembri 2020. aasta määrus (EL, Euratom) 2020/2093, millega määratakse kindlaks mitmeaastane finantsraamistik aastateks 2021–2027 (ELT L 433 I, 22.12.2020, lk 11, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2093/oj>).

4. Euroopa kiibialgatuse 2.0 on järgmised kuus tegevuseesmärki:
- a) tegevuseesmärk nr 1: pooljuhitehnoloogiate jaoks kõrgetasemelise projekteerimissuutlikkuse toetamine;
 - b) tegevuseesmärk nr 2: olemasolevate täiustatud katseliinide tõhustamine ja uute täiustatud katseliinide arendamine kogu liidus, et võimaldada tipptasemel ja järgmise põlvkonna pooljuhitehnoloogiate arendamist ja tööstuslikku kasutuselevõttu, ning olemasolevate katsestendide tõhustamine ja uute katsestendide arendamine selle tehnoloogia valideerimiseks ning põhirakendustes ja pooljuhte kasutavates tööstusharudes integreerimise ja kasutamise demonstreerimiseks;
 - c) tegevuseesmärk nr 3: kõrgtehnoloogilise ja insenertehnilise suutlikkuse arendamine, et kiirendada tipptasemel kvantkiipide ja nendega seotud pooljuhitehnoloogiate uuenduslikku arendamist;
 - d) tegevuseesmärk nr 4: kogu liidus pädevuskeskuste võrgustiku toetamine, tõhustades olemasolevaid või luues uusi rajatisi;
 - e) tegevuseesmärk nr 5: kogu liidus fotooniliste integraallülituste tehnoloogia ja muu footontehnoloogia tipptasemel projekteerimise, prototüüpide loomise ja tööstusliku kasutuselevõtu suutlikkuse arendamine ja tugevdamine;
 - f) tegevuseesmärk nr 6: ühiselt nn kiibifondi tegevustena kirjeldatavate tegevuste elluviimine, et hõlbustada juurdepääsu rahastamisele, sealhulgas pakkudes selgeid juhiseid eelkõige pooljuhtide väärtusahelas tegutsevatele idufirmadele, kasvufirmadele, VKEdele ja väikestele keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtjatele, rahastamisvahendite ja investeringutoetuse mehhanismide kaudu, millega toetatakse omakapitali või võla kaudu rahastamist või segarahastamist Euroopa Innovatsiooninõukogu rahastamisvahendi Accelerator, InvestEU fondi ja vajaduse korral muude liidu vahendite ning asjakohasel juhul mitmeaastase finantsraamistiku 2028–2034 alusel neid asendavate vahendite alusel.
5. Euroopa kiibialgatusega 2.0 toetatakse ulatuslikke sektoriüleseid algatusi, millega lahendatakse liidu jaoks strateegilise tähtsusega tehnoloogilisi ja tööstuslikke põhiküsimusi (edaspidi „suured ülesanded“).
6. Euroopa kiibialgatuse 2.0 tegevuseesmärgid võivad hõlmata suutlikkuse suurendamise meetmeid ning sellega seotud teadus- ja innovatsioonitegevust. Mitmeaastase finantsraamistiku 2021–2027 alusel rahastatakse kõiki suutlikkuse suurendamise meetmeid programmi „Digitaalne Euroopa“ kaudu ning asjaomast teadus- ja innovatsioonitegevust rahastatakse programmi „Euroopa horisont“ kaudu.

Artikkel 5
Euroopa kiibialgatuse 2.0 tegevuseesmärgid

Euroopa kiibialgatusega 2.0 tehakse järgmist:

- a) tegevuseesmärgi nr 1 raames:
 - i) hoitakse töös ja laiendatakse kogu liidus kättesaadavat virtuaalset projekteerimisplatvormi, millesse on integreeritud mitmesugused uued ja olemasolevad projekteerimisega seotud varad, vahendid ja teenused, mis hõlbustavad eeskätt akadeemiliste ringkondade, idufirmade,

kasvufirmade ja VKEde juurdepääsu, et tugevdada liidus tootmisvabade ettevõtjate kasvu ja laienemist;

- ii) suurendatakse liidu projekteerimissuutlikkust, sealhulgas fotoonika ja kvantitehnoloogia valdkonnas, soodustades kiipide projekteerimise ja kiibiarhitektuuri uuenduslikku arendamist, ning toetatakse sel eesmärgil liidu strateegilise autonoomia ja konkurentsivõime seisukohast suure tähtsusega ambitsioonikaid strateegilisi projekteerimisprojekte;
- b) tegevuseesmärgi nr 2 raames:
- i) tugevdatakse järgmise põlvkonna kiipide tootmise tehnoloogia ja pooljuhtide tootmisseadmete alast võimekust, integreerides teadus- ja innovatsioonitegevuse ning valmistudes tulevaste tehnoloogiasõlmede ja pooljuhtide tootmisprotsessi arendamiseks;
 - ii) toetatakse laiaulatuslikku innovatsiooni, võimaldades juurdepääsu uutele või olemasolevatele katseliinidele katsetamise, testimise, protsessijuhtimise, lõplike seadmete iseloomustamise ning põhifunktsioone integreerivate uute tehnoloogiate ja projekteerimiskontseptsioonide testimise ja valideerimise eesmärgil;
 - iii) toetatakse innovatsiooni, võimaldades juurdepääsu uutele või laiendatud katsestendidele, kus kombineeritakse ja integreeritakse erinevaid uuenduslikke tehnoloogiaid või tooteid põhirakendustes ja pooljuhte kasutavates tööstusharudes uute seadmete arendamiseks ja valideerimiseks enne täielikku tööstuslikku kasutuselevõttu, et teha kindlaks riskid, valideerida tulemused ja tagada teostatavus reaalsetes oludes;
 - iv) toetatakse ELi pooljuhitehnoloogia algatusi uutele või olemasolevatele katseliinidele eelisjuurdepääsu andmise kaudu, samuti tagatakse paljudele liidu pooljuhiökosüsteemi kasutajatele õiglastel tingimustel juurdepääs uutele katseliinidele ja katsestendidele;
 - v) valmistutakse selle tegevuseesmärgi raames arendatud tehnoloogia siirdeks ja tööstuslikuks kasutuselevõtuks;
- c) tegevuseesmärgi nr 3 raames:
- i) toetatakse uute või olemasolevate katseliinide, puhasruumide ja pooljuhitehaste väljatöötamist kvantkiipide prototüüpide loomiseks ja nende tootmiseks kvantlülituste ja juhtelektroonika integreerimise otstarbel;
 - ii) töötatakse välja rajatised katseliinidel toodetud täiustatud kvantkiipide testimiseks ja valideerimiseks eesmärgiga sulgeda kvantkomponentide projekteerijate, tootjate ja kasutajate vaheline innovatsiooni tagasisideahel;
 - iii) töötatakse kvantkiipide jaoks välja uuenduslikud projekteerimise andmekogud; see on tihedalt seotud tegevuseesmärgiga nr 1;
- d) tegevuseesmärgi nr 4 raames:
- i) suurendatakse suutlikkust ja pakutakse sidusrühmadele, sealhulgas lõppkasutajatest idufirmadele ja VKEdele, mitmesuguseid

eksperditeadmisi, hõlbustades juurdepääsu käesolevas artiklis osutatud suutlikkusele ja rajatistele ning nende tulemuslikku kasutamist;

- ii) tegeletakse teadmiste ja oskuste nappuse ning tööturu nõudlusele mittevastavusega, meelitades ligi, mobiliseerides ja säilitades uusi talente teadusuuringute, projekteerimise ja tootmise valdkondades, muu hulgas pakkudes töötajatele ümberõpet ja oskuste täiendamist;
- e) tegevuseesmärgi nr 5 raames:
- i) tugevdatakse tootmistehnoloogiat, pooljuhtide tootmisseadmete ja fotooniliste integraallülituste materjaliplatvormide alast võimekust teadus- ja innovatsioonitegevuse integreerimise teel;
 - ii) tugevdatakse olemasolevaid ja arendatakse uusi katseliine ja avatud juurdepääsuga pooljuhtide tootmisrajatise fotooniliste integraallülituste ja seotud footontehnoloogia prototüüpide loomiseks ja tootmiseks;
 - iii) töötatakse fotooniliste integraallülituste, seotud footontehnoloogia ja nende moodulitesse integreerimise meetodite jaoks välja projekteerimise andmekogud, mis on kogu liidus avatud ja mittediskrimineerivatel tingimustel kättesaadavad, ning hoitakse neid käigus;
 - iv) valmistatakse selle tegevuseesmärgi raames arendatud tehnoloogia siirdeks ja tööstuslikuks kasutuselevõtuks;
- f) tegevuseesmärgi nr 6 raames:
- i) toetatakse kogu pooljuhtide väärtusahela ulatuses idufirmasid ja kasvufirmasid kõikides kasvuetappides rahastamisele juurdepääsemisel, keskendudes eeskätt sellele, et katta rahastamispuudujääk, mis takistab neil ülemaailmseks konkureerimiseks vajaliku suuruse saavutamist;
 - ii) kiirendatakse investeringuid pooljuhtide väärtusahelasse ja parandatakse neile juurdepääsetavust, eelkõige riskikapitali ja arengukapitali kaasamise teel, ning võimendatakse nii avaliku kui ka erasektori rahastamist, suurendades samal ajal liidu pooljuhiökosüsteemi asendamatust, vastupanuvõimet ja jõukust.

Kui see on asjakohane, viiakse neid eesmärke ellu kooskõlas I lisas esitatud tehnilise kirjeldusega.

Artikkel 6

Pooljuhtide pädevuskeskuste Euroopa võrgustik

1. Euroopa kiibialgatus 2.0 tegevuseesmärgi nr 4 saavutamiseks toetatakse määruse (EL) 2023/1781 alusel loodud pooljuhtide ning süsteemide integreerimise ja projekteerimise pädevuskeskuste Euroopa võrgustikku (edaspidi „võrgustik“). Võrgustik koosneb pädevuskeskustest, mille Kiipide Ühisettevõtte valib välja lõike 3 kohaselt.
2. Pädevuskeskused viivad liidu tööstuse, eelkõige VKEd ja keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtjate, samuti teadus- ja tehnoloogiaorganisatsioonide, ülikoolide ja avaliku sektori ning kogu pooljuhtide väärtusahela ulatuses muude asjaomaste sidusrühmade huvides ning nendega tihedat koostööd tehes ellu järgmisi tegevusi või osa neist:

- a) kooskõla tagamine pädevuskeskuse tegevuse ja vajaduse korral pädevuskeskuse asukohaliikmesriigi pooljuhtide strateegia vahel;
 - b) teadlikkuse suurendamine ning sidusrühmadele vajaliku oskusteabe, eksperditeadmiste ja oskuste pakkumine, et aidata neil kiirendada uute pooljuhitehnoloogiate, pooljuhtide tootmise, seadmete, projekteerimisvõimaluste ja süsteemikontseptsioonide arendamist ning uute pooljuhitehnoloogiate integreerimist taristu ja võrgustiku muude kättesaadavate vahendite tulemusliku kasutamise teel;
 - c) Euroopa kiibialgatuse 2.0 tegevuseesmärgi nr 1 kohastele projekteerimisteenustele ja projekteerimisvahenditele ning Euroopa kiibialgatuse 2.0 tegevuseesmärgi nr 2 raames toetatavatele katseliinidele juurdepääsu võimaldamine;
 - d) teadlikkuse suurendamine ning oskusteabe, eksperditeadmiste ja teenuste pakkumine või neile juurdepääsu tagamine, sealhulgas valmisolek süsteemi projekteerimiseks, uued ja olemasolevad katseliinid ning Euroopa kiibialgatusega 2.0 toetatavate oskuste ja pädevuste arendamiseks vajalike meetmete toetamine;
 - e) liikmesriikide ja piirkondade vahel oskusteabe ja eksperditeadmiste edasiandmise hõlbustamine, soodustades oskuste, teadmiste ja hea tava vahetamist ning innustades viima ellu ühisprogramme;
 - f) pooljuhitehnoloogiat ja selle rakendusi käsitlevate konkreetsete koolituse, oskuste omandamise ja ümberõppe meetmete väljatöötamine ja haldamine, et toetada talendireservi arendamist ning suurendada liidus asuvates koolides ja ülikoolides üliõpilaste arvu ja edendada hariduse kvaliteeti asjakohastes õppevaldkondades kuni doktoriõppe tasemeni;
 - g) üliõpilaste ja pooljuhtide valdkonna ettevõtjate vaheliste sidemete edendamine kogu liidus, pöörates samal ajal erilist tähelepanu naiste kaasamisele ja alaesindatud rühmadele ning tuginedes olemasolevatele algatustele, millega toetatakse haridust või koolitust või mõlemat ning nii liidusiseste kui ka väljastpoolt liitu pärit üliõpilaste ja töötajate liikuvust.
3. Liikmesriigid määravad pädevuskeskuse kandidaadid vastavalt oma riiklikele menetlustele, haldus- ja institutsioonilistele struktuuridele avatud ja konkurentsipõhise protsessi kaudu.
- Kiipide Ühisettevõtte tööprogrammis kehtestatakse võrgustikku kuuluvate pädevuskeskuste toetamise kord, sealhulgas valikukriteeriumid, ning käesolevas artiklis osutatud ülesannete ja funktsioonide täitmisega seotud täiendavad üksikasjad.
- Kiipide Ühisettevõtte valib välja võrgustikku kuuluvad pädevuskeskused.
- Liikmesriigid ja komisjon maksimeerivad koostöötamise muude liidu algatuste, näiteks määruses (EL) 2021/694 osutatud Euroopa digitaalse innovatsiooni keskuste raames loodud olemasolevate pädevuskeskustega.
4. Pädevuskeskustel on oma organisatoorse korralduse, koosseisu ja töömeetodite kehtestamisel üldine autonoomsus. Pädevuskeskuste organisatoorne korraldus, koosseis ja töömeetodid peavad vastama käesoleva määruse ja Euroopa kiibialgatuse 2.0 eesmärkidele ning aitama kaasa nende saavutamisele.

Artikkel 7

Suured ülesanded

1. Suurte ülesannete lahendamiseks arendatakse ja integreeritakse liidu jaoks väga olulisi suure potentsiaaliga ja elutähtsaid pooljuhi- ja seotud tehnoloogiaid ja tagatakse nende tööstuslik kasutuselevõtt ning asjakohasel juhul viiakse seda ellu kooskõlas I lisas esitatud tehnilise kirjeldusega.
2. Euroopa kiibialgatusega 2.0 toetatakse suurte ülesannete lahendamist järgmiselt:
 - a) edendades kõrgtasemel teadus- ja arendustegevust, mis võimaldab saavutada juhtpositsiooni järgmise põlvkonna tehisintellektipõhiste kiipide valdkonnas, toetada pilvetaristut, andmekeskusi ja otse lõppseadmetes käitatavat tehisintellekti enneolematute energiatõhususe tasemetega, tagada liidu suutlikkus tipp tehnoloogia valdkonnas ning suurendada liidu tugevusi pooljuhtide tootmisel;
 - b) kõrvaldades olulised takistused pooljuhitehnoloogiate edasisel arendamisel, nagu mõõtmete vähendamine, energiatõhusus, kestlikkus, heterogeenne integreerimine, turvalisus ja usaldusväärsus ning toodetavus;
 - c) laiendades pooljuhiökosüsteemi tiheda koostöö kaudu vertikaalsete turusegmentidega;
 - d) saavutades konkurentsieelise konkreetsete liidu tehnoloogilise suveräänsuse ja tööstuse konkurentsivõime seisukohast kriitilise tähtsusega rakenduste valdkonnas pooljuhtide arendajate ja pooljuhte kasutavate tööstusharude vahelise koostöö struktureerimise teel;
 - e) integreerides paljude katseliinide tegevuse ja suunates neid tööstusliku kasutamise poole suurema energiatõhususe ja kõrgtehnoloogiliste pooljuhtide võimekuse kaudu;
 - f) tagades Euroopa kiibialgatuse 2.0 raames välja töötatud tehnoloogia, sealhulgas tehnoloogia väljakujundamisele, kvalifitseerimisele, prototüüpide loomisele, demonstreerimisele, esmakordsele tööstuslikule kasutamisele ja tootmiskeskonda üleviimisele suunatud tegevuse siirde ja tööstusliku kasutuselevõtu.
3. Suurte ülesannete lahendamist koordineeritakse määruse (EL) XXXX/XXXX [ELi pilvandmetöötamise ja tehisintellekti arendamise õigusakt] alusel kehtestatud suurte ülesannete lahendamiseks ning nõukogu määruse (EL) 2021/1173⁷⁰ alusel asutatud Euroopa kõrgjõudlusega andmetöötamise ühisettevõtte algatustega.

Artikkel 8

Nõudluse kiirendajad

1. Komisjon ja liikmesriigid stimuleerivad liidus projekteeritud ja toodetud pooljuhtide kasutuselevõttu, eelkõige sellistel peamistel turgudel nagu pilveteenuste, autotööstuse, lennundus-, telekommunikatsiooni-, kaitse- ja vajaduse korral muudes sektorites.

⁷⁰Nõukogu 13. juuli 2021. aasta määrus (EL) 2021/1173, millega asutatakse Euroopa kõrgjõudlusega andmetöötamise ühisettevõtte ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) 2018/1488 (ELT L 256, 19.7.2021, lk 3, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1173/oj>).

2. Nõudluse kiirendajaid rakendab pooljuhtide tööstusliit.
3. Komisjon võib koostöös liikmesriikide ja asjakohaste tööstusharu sidusrühmadega ning kooskõlas konkurentsieeskirjadega
 - a) aidata potentsiaalsetel kasutajatel, eeskätt pooljuhitehnoloogiate ostjatel, arutada selliste pooljuhtidega seotud toodete suhtes kehtivaid nõudeid ja tehnoloogilisi kirjeldusi, mida nende tööstusharu tõenäoliselt vajab;
 - b) soodustada ühiste tehniliste tegevuskavade koostamist ning toetada ja stimuleerida liidus asutatud pooljuhitootjate ja järgmise etapi tööstuskasutajate, sealhulgas süsteemiintegraatorite ja seadmetootjate vahel ühise projekteerimise alast tegevust eesmärgiga arendada liidus tööstuslikuks kasutamiseks kohandatud pooljuhtide komponente;
 - c) toetada koostööplatvorme, kateprojekte või projekteerimispartnerlusi, mis võimaldavad varakult kaasata tööstuskasutajad liidus arendatava uuendusliku pooljuhitehnoloogia projekteerimisse.

Artikkel 9 *Nõudlusfoorum*

1. Komisjon loob nõudlusfoorumi, et kooskõlas konkurentsieeskirjadega hõlbustada pooljuhitehnoloogia, eelkõige Euroopa pooljuhitehnoloogia algatuste ja strateegiliste projektide, samuti määruse (EL) 2023/1781 alusel tunnustatud integreeritud tootmisrajatiste ja ELi avatud pooljuhitehaste tutvustamist.
2. Nõudlusfoorumit rakendab pooljuhtide tööstusliit.

Artikkel 10 *Kiipide innovatiivsete lahenduste hanked*

1. Avaliku sektori hankijate või võrgustiku sektori hankijate ja hankeüksustena tegutsevate ettevõtjate toetamiseks pooljuhte integreerivate süsteemide hankimisel, integreerimisel, kvalifitseerimisel ja esmakordsel kasutuselevõtmisel toetab Kiipide Ühisettevõtte
 - a) avaliku sektori hankijate või võrgustiku sektori hankijate vahel piiriüleste ühiste hankekokkulepete sõlmimist, kui see on asjakohane;
 - b) uuendusliku pooljuhitehnoloogia integreerimist ja kasutuselevõttu.

Artikkel 11 *Koostoime muude programmidega*

1. Euroopa kiibialgatust 2.0 rakendatakse IV lisa kohaselt koostoimes liidu programmidega. Komisjon tagab, et Euroopa kiibialgatuse 2.0 ja liidu programmide omavahelise täiendavuse võimendamine ei takista artiklis 4 nimetatud Euroopa kiibialgatuse 2.0 eesmärkide saavutamist.

Artikkel 12 *Rakendamine*

1. Euroopa kiibialgatuse 2.0 tegevuseesmärkide nr 1–5 ja suurte ülesannete lahendamise eest vastutab Kiipide Ühisettevõtte ning neid rakendatakse tema tööprogrammis sätestatud meetmete kaudu.

2. Selleks et kajastada pooljuhtide sektori seisukohast olulisi tehnoloogilisi muutusi ja turusuundumusi, on komisjonil õigus võtta kooskõlas artikliga 55 vastu delegeeritud õigusakte I lisa muutmiseks seoses selles esitatud meetmetega viisil, mis on järjepidev artiklis 4 sätestatud Euroopa kiibialgatuse 2.0 eesmärkidega.
3. Selleks et tagada Euroopa kiibialgatuse 2.0 tulemuslik rakendamine ja hindamine ning kajastada tehnoloogilisi muutusi ja turusuundumusi, on komisjonil õigus võtta kooskõlas artikliga 55 vastu delegeeritud õigusakte III lisa muutmiseks seoses mõõdetavate näitajatega, mille abil jälgida rakendamist ja anda aru Euroopa kiibialgatuse 2.0 edusammude kohta artiklis 4 sätestatud eesmärkide saavutamisel.
4. Euroopa kiibialgatuse 2.0 tulemusliku rakendamise, seire ja hindamise tagamiseks sisaldab Kiipide Ühisettevõtte iga-aastane tegevusaruanne teavet Euroopa kiibialgatuse 2.0 tegevuseesmärkidega nr 1–5 ja suurte ülesannetega seotud küsimuste kohta, võttes aluseks III lisas esitatud mõõdetavad näitajad.
5. Komisjon teavitab korrapäraselt Euroopa pooljuhtide nõukoda Euroopa kiibialgatuse 2.0 tegevuseesmärgi nr 6 rakendamisel tehtud edusammudest.

III peatükk

Varustus- ja nõudluskindlus

1. JAGU

POOLJUHTIDE TOOTMISE VÕIMEKUS

Artikkel 13

Avalik huvi ja avaliku sektori toetus

1. Euroopa pooljuhitehnoloogia algatusi ja strateegilisi projekte käsitatakse avalikes huvides olevatena, sest need aitavad kaasa pooljuhtide varustuskindlusele ja liidu pooljuhiökosüsteemi vastupanuvõimele.
2. Ilma et see piiraks ELi toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist, võivad liikmesriigid liidu pooljuhiökosüsteemi varustuskindluse ja vastupanuvõime saavutamiseks kohaldada toetusmeetmeid ja näha ette haldustoetuse strateegilistele projektidele kooskõlas määrusega (EL) XXXX/XXXX [Euroopa Konkurentsivõime Fond] ning muude asjakohaste liidu õigusaktide ja Euroopa pooljuhitehnoloogia algatustega .
3. Peale selle võib komisjon kohaldada kooskõlas määrusega (EL) XXXX/XXXX [Euroopa Konkurentsivõime Fond] ja muude asjakohaste liidu õigusaktidega strateegiliste projektide suhtes toetusmeetmeid, sealhulgas, kuid mitte ainult, anda neile toetusi.

Artikkel 14

Euroopa pooljuhitehnoloogia algatused

1. Euroopa pooljuhitehnoloogia algatusi viivad ellu omamaised ettevõtjad.

2. Euroopa pooljuhitehnoloogia algatuste puhul tõendatakse, et nende tarneahelad ehitatakse üles viisil, mis vähendab tarneahela sõltuvust välismaistest ettevõtjatest ja tugevdab liidu varustuskindlust.
3. Euroopa pooljuhitehnoloogia algatused on esimesed omalaadsed algatused, mis toetavad liidu pooljuhiökosüsteemi asendamatus, vastupanuvõimet ja jõukust ning varustuskindlust.
4. Artikli 15 lõike 1 kohase taotluse esitamise ajal peab Euroopa pooljuhitehnoloogia algatus olema esimene omalaadne algatus.
5. Euroopa pooljuhitehnoloogia algatuse staatuse taotlemiseks ei pea esimesed omalaadsed algatused saama kasu artiklis 13 osutatud toetusmeetmetest ega haldustoetusest.
6. Euroopa pooljuhitehnoloogia algatus peab vastama järgmistele nõuetele:
 - a) selle loomisel on keskpikas kuni pikas perspektiivis selge positiivne mõju liidu pooljuhtide väärtusahelale ja liidu lõppturgudele koos positiivse ülekanduva mõjuga väljaspool algatust ennast või asjaomast liikmesriiki (asjaomaseid liikmesriike), et tagada pooljuhiökosüsteemi asendamatus, vastupanuvõime ja jõukus, sealhulgas idufirmade ja VKEde kasv, ning aidata kaasa liidu rohe- ja digipöördele ja vajaduse korral rajatise ärimudelile, võttes arvesse seda, mil määral see pakub rajatisega mitteseotud ettevõtjatele piisava nõudluse korral tootmisvõimsust alg- või lõppfaasis või mõlemas;
 - b) sellega antakse kinnitus, et selle suhtes ei kohaldata ekstraterritoriaalselt kolmandate riikide avaliku teenindamise kohustusi viisil, mis võib kahjustada ettevõtja suutlikkust täita artikli 43 lõikes 1 sätestatud kohustusi, ning kohustatakse teavitama komisjoni sellise kohustuse tekkimisest;
 - c) sellega investeeritakse liidus jätkuvasse innovatsiooni, et saavutada konkreetseid edusamme pooljuhitehnoloogias või valmistada ette järgmise põlvkonna pooljuhitehnoloogiaid;
 - d) see toetab liidu talendivõrgustikku haridus- ja oskustepõhise koolituse arendamise ja kasutuselevõtu ning kvalifitseeritud ja oskustööjõu suurendamise kaudu;
 - e) kui tegemist on tootmisrajatisega, siis osaleb see artiklis 34 osutatud pooljuhtide tarneahela ettevõtjatevahelisel platvormil.
7. Selleks et investeerida jätkuvasse innovatsiooni vastavalt käesoleva artikli lõike 6 punktile c, on Euroopa pooljuhitehnoloogia algatustel eelisjuurdepääs artikli 5 punkti b kohaselt loodud katseliinidele. Selline eelisjuurdepääs ei välista ega takista teiste huvitatud ettevõtjate, eelkõige idufirmade ja VKEde tegelikku õiglastel tingimustel juurdepääsu katseliinidele.
8. Kui Euroopa pooljuhitehnoloogia algatus pakub tootmisvõimsust ettevõtjatele, kes ei ole algatusega seotud, peab ta kehtestama ning säilitama pooljuhtide projekteerimis- ja tootmisprotsesside piisava ja tegeliku funktsioonipõhise lahususe, et tagada igas etapis saadud teabe kaitse.

Artikkel 15

Euroopa pooljuhitehnoloogia algatuse staatuse taotlemine

1. Iga ettevõtja või ettevõtjate konsortsium võib esitada komisjonile taotluse, et saada projektile Euroopa pooljuhitehnoloogia algatuse staatus.
2. Komisjon hindab Euroopa pooljuhtide nõukoja arvamust arvesse võttes taotlust õiglase ja läbipaistva protsessi käigus, lähtudes järgmistest elementidest:
 - a) vastavus artikli 14 lõikes 2 sätestatud kriteeriumidele ja kohustus järgida artikli 14 lõikes 6 sätestatud nõudeid;
 - b) äriplaan, milles hinnatakse projekti rahalist ja tehnilist elujõulisust, võttes arvesse kogu selle kestust, sealhulgas teave võimaliku kavandatud avaliku sektori toetuse kohta;
 - c) taotleja tõendatud kogemus sarnaste algatuste elluviimisel;
 - d) asjakohase lisadokumendi esitamine, mis tõendab selle liikmesriigi või nende liikmesriikide, kus taotleja kavatseb oma rajatise luua, valmisolekut toetada sellise algatuse loomist;
 - e) selliste asjakohaste tegevuspõhimõtete ja nõuetekohaste litsentsilepingute, sealhulgas tehnilise kaitse ja rakendusmeetmete olemasolu, mille eesmärk on tagada avalikustamata teabe ja intellektuaalomandi õiguste kaitse eelkõige selleks, et vältida ärisaladuste loata avalikustamist või kujunemisjärgus tehnoloogiat käsitleva tundliku teabe leket.

Komisjon esitab suunised esimese lõigu kohaselt nõutava teabe ja selle asjakohase vormi kohta.

3. Komisjon menetleb taotlust, võtab vastu oma otsuse ning teavitab sellest taotlejat kolme kuu jooksul pärast täieliku taotluse kättesaamist. Kui komisjon leiab, et taotluses esitatud teave ei ole täielik, annab ta taotlejale võimaluse esitada põhjendamatult viivitusega taotluse täiendamiseks vajalikku lisateavet. Komisjoni otsuses määratakse projekti eeldatava kestuse alusel kindlaks staatuse kestus.
4. Komisjon jälgib Euroopa pooljuhitehnoloogia algatuste loomisel ja elluviimisel tehtud edusamme ning teavitab korrapäraselt Euroopa pooljuhtide nõukoda.
5. Algatuse elluviija võib taotleda, et komisjon vaataks staatuse kestuse läbi või muudaks tema rakenduskavasid seoses artikli 14 lõikes 6 sätestatud nõuetele vastavusega, kui ta peab sellist läbivaatamist ettenägematute väliste asjaolude tõttu nõuetekohaselt põhjendatuks. Sellise läbivaatamise alusel võib komisjon muuta käesoleva artikli lõike 3 kohaselt antud staatuse kestust või kiita heaks rakenduskavade muutmise.
6. Kui komisjon leiab, et algatus ei vasta enam artikli 14 lõikes 6 sätestatud nõuetele, annab ta Euroopa pooljuhitehnoloogia algatuse elluvijale võimaluse esitada selgitusi ja teha ettepanekuid asjakohaste meetmete kohta.
7. Komisjon võib tunnistada kehtetuks otsuse, millega tunnustati Euroopa pooljuhitehnoloogia algatuse staatust, kui tunnustamine põhines ebaõiget teavet sisaldaval taotlusel või kui olenemata käesoleva artikli lõikes 5 sätestatud menetluse lõpuleviimisest ei vasta Euroopa pooljuhitehnoloogia algatus artikli 14 lõikes 6 sätestatud nõuetele. Enne sellise otsuse tegemist konsulteerib komisjon Euroopa pooljuhtide nõukojaga, olles eelnevalt esitanud kavandatava kehtetuks tunnistamise põhjused. Mis tahes otsus Euroopa pooljuhitehnoloogia algatuse staatuse kehtetuks

tunnistamise kohta peab olema nõuetekohaselt põhjendatud ja algatuse elluviijal on õigus selle kohta kaebus esitada.

8. Algatused, mille Euroopa pooljuhitehnoloogia algatuse staatus on käesoleva artikli lõike 7 kohaselt kehtetuks tunnistatud, kaotavad kõik käesolevast määrusest tulenevad õigused, mis on seotud selle staatuse tunnustamisega. Selliste algatuste suhtes kohaldatakse jätkuvalt artikli 42 lõikes 1 sätestatud kohustust ajavahemiku jooksul, mis on samaväärne algselt käesoleva artikli lõike 3 kohaselt antud staatuse jaoks ettenähtud ajavahemikuga, või kui staatus vaadati läbi, siis käesoleva artikli lõike 5 kohaselt muudetud kehtivusaja jooksul.

Artikkel 16 *Strateegilised projektid*

1. Komisjon tunnustab strateegiliste projektidena selliseid pooljuhiprojekte, mis vastavad kõikidele järgmistele nõuetele:
 - a) need annavad liidule märkimisväärset lisaväärtust, toetades liidu ühistes huvides olevaid eesmärke;
 - b) strateegilisi projekte viivad ellu omamaised ettevõtjad;
 - c) strateegiliste projektide puhul tõendatakse, et nende tarneahelad ehitatakse üles viisil, mis vähendab tarneahela sõltuvust välismaistest ettevõtjatest ja tugevdab liidu varustuskindlust;
 - d) neil on selge piiriülene mõõde, eelkõige rohkem kui ühte liikmesriiki hõlmava tehnilise koostöö või avaliku sektori toetuse kaudu;
 - e) need toetavad liidu pooljuhtide väärtusahela vastupidavust ja stabiilsust;
 - f) need aitavad tugevdada liidu tehnoloogilist suveräänsust ja tehnoloogilist juhtpositsiooni liidus kriitilise tähtsusega võimsuse, tehnoloogia või võimekuse võimaldamise, edendamise või tagamise teel, muu hulgas strateegiliste sõltuvuste vähendamise kaudu.
2. Mitmes asukohas toimuvaid projekte viib ellu üks konsortsium ning need toimivad integreeritud juriidilise ja tehnilise üksusena.
3. Strateegilistes projektides osalevad ainult liidu üksused.
4. Erandina lõikest 3 on kolmandates riikides asutatud juriidiliste isikute osalemine lubatud, kui selline osalemine vastab lõikes 1 nimetatud tingimustele ja selle suhtes kehtivad kohaldatavate liidu programmide asjakohased turvalisust käsitlevad tingimused.

Artikkel 17 *Strateegiliste projektide prioriteetsete valdkondade kindlakstegemine*

1. Teatavates soovituslikes tehnoloogilistes valdkondades läbiviidavate võimalike strateegiliste projektide prioriteetsete valdkondade tehniline kirjeldus on esitatud II lisas. Et ajakohastada II lisas loetletud tehnilisi kirjeldusi ja soovituslikke tehnoloogilisi valdkondi, nii et need kajastaks pooljuhtide sektori seisukohast olulisi tehnoloogilisi muutusi ja turusuundumusi, on komisjonil õigus võtta kooskõlas artikliga 55 vastu delegeeritud õigusakte II lisa muutmiseks.

2. Euroopa pooljuhtide nõukoja arvamust arvesse võttes määrab komisjon artikli 16 lõikes 1 kehtestatud kriteeriumide ja II lisas osutatud soovituslike tehnoloogiliste valdkondade põhjal kindlaks võimalike strateegiliste projektide prioriteetsed valdkonnad.

Artikkel 18

Strateegiliste projektide määramine

1. Võimalikke strateegilisi projekte toetavate meetmete rakendamine tehakse ülesandeks Kiipide Ühisettevõttele ja neid rakendatakse tema tööprogrammis sätestatud meetmete kaudu.
2. Euroopa pooljuhtide nõukoja arvamust arvesse võttes määrab komisjon otsusega strateegilisteks projektideks need Kiipide Ühisettevõtte väljavalitud ettepanekud, mis vastavad artikli 16 lõikes 1 sätestatud kriteeriumidele ja mille strateegiliseks projektiks määramist on taotletud.
3. Taotleja või taotlejate nõusolekul võib strateegilisteks projektideks määrata ka ettepanekuid, mida Kiipide Ühisettevõtte rahastamiseks välja ei valinud, kui need vastavad konkursikutses kehtestatud kohaldatavatele hindamisnõuetele ja artikli 16 lõikes 1 sätestatud kriteeriumidele. Konkursikutses ja seotud taotlusmenetlustes viidatakse selgelt strateegiliseks projektiks määramise võimalusele ja projekti elluviija peab projekti strateegiliseks projektiks määramist taotlema.
4. Komisjoni otsuses märgitakse, kas strateegiline projekt kvalifitseerub kooskõlas käesoleva määrusega esimeseks omalaadseks algatuseks, ja määratakse projekti eeldatava kestuse põhjal kindlaks esimese omalaadse algatuse staatuse kestus.
5. Kui strateegiliseks projektiks määratud projektid vastavad artikli 14 lõikes 6 sätestatud nõuetele, siis kehtivad nende suhtes õigused ja kohustused, mida käesoleva määruse alusel kohaldatakse Euroopa pooljuhitehnoloogia algatuste suhtes.
6. Strateegilise projekti puhul võib taotleda, et komisjon vaataks selle staatuse kestuse läbi või muudaks selle elluviija rakenduskavasid seoses artikli 16 lõikes 1 sätestatud nõuetele vastavusega, kui elluviija peab sellist läbivaatamist ettenägematute väliste asjaolude tõttu nõuetekohaselt põhjendatuks. Sellise läbivaatamise alusel võib komisjon muuta asjaomase strateegilise projekti staatuse kestust või kiita heaks rakenduskavade muutmise.
7. Ilma et see piiraks strateegilise projekti elluviija ja Kiipide Ühisettevõtte vaheliste rahastamislepingute võimalikku peatamist või lõpetamist, võib komisjon juhul, kui ta leiab, et strateegiliseks projektiks määratud projekt ei vasta enam artiklis 16 sätestatud kriteeriumidele, või kui määramine põhines nende kriteeriumide täitmist mõjutavat ebaõiget teavet sisaldaval taotlusel, Euroopa pooljuhtide nõukoja arvamust arvesse võttes asjaomase projekti määramise oma otsusega kehtetuks tunnistada.
8. Enne käesoleva artikli lõike 6 kohase otsuse vastuvõtmist esitab komisjon strateegilise projekti elluvijale kavandatud kehtetuks tunnistamise põhjused ja annab talle võimaluse esitada asjakohase tähtaja jooksul tähelepanekuid. Komisjon võtab neid tähelepanekuid nõuetekohaselt arvesse. Mis tahes otsus strateegilise projekti staatuse kehtetuks tunnistamise kohta peab olema nõuetekohaselt põhjendatud ja selle suhtes kehtib kaebuse esitamise õigus.

9. Projektid, mille puhul strateegiliseks projektiks määramine on kehtetuks tunnistatud, kaotavad kõik käesoleva määruse kohased strateegilise projekti staatusega seotud õigused ja kohustused. Selliste projektide suhtes kehtib jätkuvalt artikli 43 artiklis 1 sätestatud kohustus sama ajavahemiku jooksul kui see, mis staatuse andmise ajal algselt ette nähti.

Artikkel 19

Kõrgtehnoloogiliste pooljuhtide tootmine

1. Pooljuhtide valdkonnas liidu suveräänsuse tugevdamiseks ja varustuskindluse tagamiseks käsitleb komisjon kooskõlas artikli 17 lõikega 1 prioriteetsena strateegilist projekti, mis on seotud liidus kõrgtehnoloogilisi pooljuhte tootva avatud pooljuhitehasega.
2. Lõikes 1 osutatud kõrgtehnoloogilisi pooljuhte tootva avatud pooljuhitehase näol on tegemist liidu territooriumil asuva rajatise või mitmes asukohas paiknevate rajatiste koordineeritud võrgustikuga, mis suudab toota ja pakendada kõrgtehnoloogilisi pooljuhte kooskõlas tipptasemel tööstusvõimsusega.
3. Kõrgtehnoloogilisi pooljuhte tootva avatud pooljuhitehase puhul võetakse arvesse artiklis 8 nimetatud ostjate esitatud nõudeid ja eesmärgi.

Artikkel 20

Rahastamise koordineerimine

1. Komisjon võib vajaduse korral koostöös liikmesriikidega võtta meetmeid, et kaasata Euroopa pooljuhitehnoloogia algatuste ja strateegiliste projektide jaoks investeringuid. Ilma et need piiraksid ELi toimimise lepingu artikleid 107 ja 108, võivad need meetmed hõlmata koostöös liidu programmidega toetuse andmist ja koordineerimist sellistele Euroopa pooljuhitehnoloogia algatustele ja strateegilistele projektidele, mille puhul esineb raskusi rahastamisele juurdepääsul.
2. Euroopa pooljuhitehnoloogia algatuse või strateegilise projekti taotluse korral annab Euroopa pooljuhtide nõukoda algatuse või projekti rahastamise kohta nõu, võttes arvesse juba tagatud rahalisi vahendeid ja kaaludes vähemalt järgmisi elemente:
 - a) täiendavad avaliku ja erasektori rahastamisallikad, sealhulgas omakapital;
 - b) toetus Euroopa Investeerimispannga või muude finantsasutuste vahenditest;
 - c) liikmesriikide olemasolevad rahastamisvahendid ja programmid, sealhulgas ekspordikrediidi agentuurid, riiklikud tugipangad ja institutsioonid;
 - d) asjaomased liidu rahalised vahendid ja rahastamisprogrammid.

2. JAGU

LOAMENETLUSED

Artikkel 21

Loamenetluste kiirendamine

1. Liikmesriigid tagavad, et Euroopa pooljuhitehnoloogia algatuste ja strateegiliste projektide kavandamise, ehitamise ja elluviimisega seotud haldustaotlusi menetletakse tõhusalt, läbipaistvalt ja õigeaegselt.
2. Euroopa pooljuhitehnoloogia algatuste või strateegiliste projektidega seotud loamenetlused ei kesta kauem kui 12 kuud alates täieliku taotluse esitamisest ühe akna süsteemi kaudu.
3. Lõikes 2 kehtestatud ajapiirang ei takista liikmesriikidel kehtestada lühemaid tähtaegu.
4. Kui selline staatus on liikmesriigi õigusega ette nähtud, omistatakse Euroopa pooljuhitehnoloogia algatustele ja strateegilistele projektidele riikliku tähtsuse poolest kõrgeim võimalik staatus ja neid käsitatakse sellistena ka loamenetlustes. Seda lõiget kohaldatakse üksnes juhul, kui selline staatus on liikmesriigi õiguse kohaselt olemas, ja sellega ei panda liikmesriikidele sellise staatuse kehtestamise kohustust.

Artikkel 22

Loamenetluste ühe akna süsteem

1. Liikmesriigid määravad ühe akna süsteemi, mis vastutab käesoleva artikli kohaselt Euroopa pooljuhitehnoloogia algatuste ja strateegiliste projektide taotluste esitamise tsentraliseerimise ja koordineerimise eest.
2. Liikmesriigid kehtestavad artikli 22 lõike 1 kohaselt määratud ühe akna süsteemi jaoks ühtsel taotlusel põhineva ühtse loamenetluse, mis hõlmab kõiki Euroopa pooljuhitehnoloogia algatuste ja strateegiliste projektide puhul nõutavaid lube.
3. Ühe akna süsteem toimib Euroopa pooljuhitehnoloogia algatuse või strateegilise projekti ühtse kontaktpunktina.
4. Hiljemalt 45 päeva jooksul alates ühtse taotluse kättesaamisest kinnitab ühe akna süsteem, et taotlus on täielik, või palub esitada mis tahes puuduva teabe, mis on vajalik taotluse menetlemiseks.
5. Kui pärast puuduoleva teabe esitamist peetakse taotlust endiselt mittetäielikuks, võib ühe akna süsteem 30 päeva jooksul pärast taotletud puuduva teabe esitamist esitada puuduva teabe kohta teise teabenõude. Ühe akna süsteem ei nõua teavet valdkondades, mida esimene lisateabe taotlus ei hõlmanud, ja nõuab täiendavat teavet üksnes juhul, kui see on vajalik puuduva teabe täiendamiseks.
6. Kui Euroopa pooljuhitehnoloogia algatuse loomiseks on vaja teha otsuseid kahes või enamas liikmesriigis, võtavad asjaomased ühe akna süsteemid kõik vajalikud meetmed omavaheliseks tõhusaks ja tulemuslikuks koostööks ja koordineerimiseks.

Artikkel 23
Haldus- ja loamenetluste hõlbustamine

1. Käesoleva määruse kohaseid Euroopa pooljuhitehnoloogia algatusi ja strateegilisi projekte käsitletakse strateegiliste projektidena, mis aitavad kaasa vastupanuvõimele ja süsinikuheite vähendamisele või ressursitõhususele [keskkonnamõju hindamise kiirendamist käsitleva määruse ettepaneku] artikli 14 lõike 1 tähenduses. Kohaldatakse kõnealuse määruse lisa punkte 1, 2 ja 3.
2. Ilma et see piiraks [keskkonnamõju hindamise kiirendamist käsitleva määruse ettepaneku] kohaldamist, tagavad liikmesriigid, et arvesse võetakse kõiki Euroopa pooljuhitehnoloogia algatuste ja strateegiliste projektide kavandamise, ehitamise ja elluviimisega seotud uuringuid või selleks antud lubasid ning et dubleerivaid uuringuid ega lubasid ei nõuta, kui liidu või liikmesriikide õigusaktidega ei ole nõutud teisiti.

Artikkel 24
Euroopa ettevõtluskukrute kasutamine ühtses juurdepääsuportaalis

1. Liikmesriigid loovad riigi tasandil ühtse juurdepääsuportaali, mille kaudu esitada artikli 22 lõikes 2 osutatud Euroopa pooljuhitehnoloogia algatuste ja strateegiliste projektide ühtne loataotlus.
Ühtne juurdepääsuportaal suunab loataotlused automaatselt asjaomasele asutusele, teavitab taotlejat kõigist loamenetluste etappidest, menetluste seisust ja ametiasutuste otsustest ning võimaldab taotlejal kontrollida kohaldatavatest tähtaegadest kinnipidamist.
2. Ühtne juurdepääsuportaal kasutab Euroopa ettevõtluskukruid, mis on loodud vastavalt [ettepanekule võtta vastu määrus, millega luuakse Euroopa ettevõtluskukrud].
3. Euroopa ettevõtluskukrute kasutamise kaudu võimaldab ühtne juurdepääsuportaal
 - a) koostalitlusvõimet ja automatiseeritud andmevahetust asjaomaste asutuste vahel;
 - b) juba asjaomaste asutuste valduses olevate andmete ja dokumentide taaskasutamist;
 - c) kõrgetasemelist küberturvalisust ja teabe terviklust;
 - d) loamenetluste läbipaistvust ja aruandekohustust.
4. Ühtse juurdepääsuportaali loomisel kasutavad liikmesriigid vajaduse korral liidu õigusega kehtestatud olemasolevat liidu digitaristut, katalooge ja põhielemente.
5. Määratud ühe akna süsteemil, millele on osutatud käesoleva määruse artiklis 22, on oma ülesannete täitmiseks juurdepääs kõikidele ühtses juurdepääsuportaalis kättesaadavatele asjakohastele andmetele ja kogu asjakohasele teabele.

Artikkel 25
Elektrooniline juurdepääs teabele

1. Liikmesriigid tagavad tsentraliseeritud ja hõlpsalt ligipääsetaval viisil elektroonilise juurdepääsu kogu järgmisele teabele võimalike Euroopa pooljuhitehnoloogia

algatuste ja strateegiliste projektide arendamise seisukohast asjakohaste protsesside kohta:

- a) artiklis 24 osutatud Euroopa ettevõtluskukrud;
 - b) loamenetlus, sealhulgas teave vaidluste lahendamise kohta;
 - c) rahastamis- ja investeerimisteenused;
 - d) rahastamisvõimalused liidu või liikmesriigi tasandil;
 - e) ettevõtluse tugiteenused, mis on muu hulgas seotud ettevõtte tulumaksu deklareerimise, kohalike maksuseaduste või tööõigusega.
2. Komisjon osutab oma veebisaidil tsentraliseeritud ja hõlpsalt juurdepääsetaval viisil teabele, mille liikmesriigid on esitanud, et tagada terviklik ja selge ülevaade kogu asjakohasest teabest iga liikmesriigi kohta.

3. JAGU

EUROOPA POOLJUHTIDE KVALITEEDIPIIRKONNAD

Artikkel 26

Euroopa pooljuhtide kvaliteedipiirkonna märgis

1. Komisjon võib otsustada anda rakendusaktiga Euroopa pooljuhtide kvaliteedipiirkonna märgise. Märgise võib anda piirkondliku ametiasutuse taotluse põhjal ja asjaomane liikmesriik peab selle sõnaselgelt heaks kiitma.
2. Taotlus peab sisaldama pooljuhtide piirkonna investeerimiskava, milles on esitatud kõikide asjaomaste ametiasutuste ühine strateegiline visioon.
3. Ilma et see piiraks kohaldatavaid eeskirju, millega on reguleeritud liidu programmid ja rahastamisvahendid, võib Euroopa pooljuhtide kvaliteedipiirkonna märgist liidu rahastamisprogrammide alusel väljapakutud tegevuste hindamisel ja valimisel arvesse võtta.

Artikkel 27

Euroopa pooljuhtide piirkonna investeerimiskava

1. Artikli 26 lõikes 2 osutatud Euroopa pooljuhtide piirkonna investeerimiskava sisaldab piirkonna, sealhulgas selle geograafilise ulatuse kirjeldust ja vähemalt järgmisi elemente:
 - a) strateegiline nägemus ja ulatus:
 - i) hinnang piirkonnas olemasolevate tööstus- ja pooljuhiökosüsteemide, sealhulgas olemasolevate pooljuhtide tootmise rajatiste kohta; asjaomased lõppkasutajate sektorid; positsioon pooljuhtide väärtusahelates, pöörates erilist tähelepanu selle eripäradele ja võimalikule panusele Euroopa pooljuhtide väärtusahela vastupidavusse ja kasvu;
 - ii) strateegiline nägemus piirkonna järgmise kümne aasta arengust pooljuhtide valdkonnas, sealhulgas nägemus olemasoleva

tootmistegevuse ümberkujundamisest pooljuhtidega seotud tegevuseks või sellega sidumisest, kui see on asjakohane;

- b) eeltingimuste ja taristu olemasolu ja edasine arendamine asjaomases piirkonnas:
 - i) selliste meetmete kirjeldus, millega tagatakse juurdepääs piisavale, usaldusväärsele ja puhtale energiale, sealhulgas võrgu võimsus ja süsinikuheite vähendamise viisid, kooskõlas Euroopa kliimamääruse kohase kliimaneutraalsuse eesmärgiga;
 - ii) pooljuhtide väärtusahelaga seotud tegevuse jaoks sobiliku maa ja sobilike rajatiste kättesaadavuse kirjeldus, sealhulgas üldplaneering, maakasutuse planeerimine ja tööstuspiirkonnad;
 - iii) piirkonnas asuva pooljuhtide väärtusahelaga seotud tegevuse seisukohast asjakohase transpordi-, sidevõrkude ja veetaristu kirjeldus;
 - iv) lubade ja litsentside andmise ning haldusmenetluste lihtsustamise ja kiirendamise meetmete kirjeldus, sealhulgas seos artiklis 22 osutatud ühe akna süsteemiga;
- c) innovatsiooni- ja teadustegevuse toetamine asjaomases piirkonnas:
 - i) piirkonnas läbiviidava pooljuhtide väärtusahelaga seotud teadus- ja innovatsioonitegevuse ning selle edasise toetamise kirjeldus, sealhulgas koostoime liikmesriigi ja liidu teadus- ja innovatsiooniprogrammidega;
 - ii) ülikoolide ning teadus- ja tehnoloogiaorganisatsioonidega tehtava koostöö kirjeldus, sealhulgas seos artikli 5 punktis b osutatud katseliinide ja artiklis 6 osutatud pädevuskeskuste tegevusega, kui see on asjakohane;
- d) hariduse, oskuste ja tööjõu toetamine ning edasine arendamine asjaomases piirkonnas:
 - i) selliste meetmete kirjeldus, millega tagatakse pooljuhitööstusega seotud oskustööjõu kättesaadavus kõikidel tasanditel, ning koostoime oskuste pakti alusel saadava kasuga⁷¹;
 - ii) pooljuhtide valdkonna tööstuse, haridusasutuste ja avaliku sektori asutuste vaheliste partnerluste kirjeldus;
 - iii) pooljuhitööstusega seotud talentide, sealhulgas vajaduse korral rahvusvaheliste talentide ligimeelitamise ja säilitamise ning nende oskuste täiendamise meetmete kirjeldus;
- e) tööstuse ja investeringute atraktiivsuse toetamine ning edasine arendamine asjaomases piirkonnas:
 - i) pooljuhtide väärtusahela seisukohast asjakohaste erainvesteringute kaasamise ja säilitamise meetmete kirjeldus;
 - ii) väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate ning väikeste keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtjate piirkondlikku ökosüsteemi integreerimise meetmete kirjeldus.

⁷¹Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele jätkusuutlikku konkurentsivõimet, sotsiaalset õiglust ja vastupanuvõimet toetava Euroopa oskuste tegevuskava kohta (COM(2020) 274 final).

Artikkel 28

Euroopa pooljuhtide kvaliteedipiirkonna märgise taotluste hindamine

1. Komisjon hindab Euroopa pooljuhtide kvaliteedipiirkonna märgise taotlusi pooljuhtide piirkondliku investeerimiskava sidususe ja usaldusväärsuse ning asjaomaste asutuste võetud kohustuste taseme põhjal.
2. Komisjon menetleb taotlusi, võtab vastu artikli 26 lõikes 1 osutatud otsuse ning teavitab piirkonda, asjaomast liikmesriiki ja Euroopa pooljuhtide nõukoda kolme kuu jooksul alates täieliku taotluse kättesaamisest.
3. Kui komisjon leiab, et taotluses esitatud teave ei ole täielik, teavitab ta põhjendamatu viivitusega asjaomast piirkondlikku ametiasutust ja liikmesriiki ning annab võimaluse esitada taotluse täiendamiseks vajalikku lisateavet.
4. Artikli 26 lõikes 1 osutatud komisjoni otsuses määratakse esitatud pooljuhtide piirkondliku investeerimiskava hindamise põhjal kindlaks Euroopa pooljuhtide kvaliteedipiirkonna märgise kehtivusaeg.
5. Asjaomane piirkondlik ametiasutus ja liikmesriik jälgivad pooljuhtide piirkondliku investeerimiskava rakendamist ning teavitavad sellest komisjoni ja Euroopa pooljuhtide nõukoda vähemalt korra aastas.
6. Pooljuhtide piirkondliku investeerimiskava kokkuvõtte, välja arvatud tundlik äriteave ja investeringute kaasamiseks mõeldud teave, tehakse avalikult kättesaadavaks järgmiste kanalite kaudu:
 - a) komisjoni veebisait;
 - b) asjaomase liikmesriigi, piirkonna ja/või asjaomaste ametiasutuste veebisait.

Artikkel 29

Euroopa pooljuhtide kvaliteedipiirkondade võrgustik

1. Luuakse Euroopa pooljuhtide kvaliteedipiirkondade võrgustik (edaspidi „võrgustik“).
2. Võrgustik korraldab oma tööd iseseisvalt. Ta võib kehtestada oma töömeetodid, sealhulgas seoses kohtumiste korraldamise, osalevate piirkondade hulgast rotatsiooni korras eesistuja määramise ning koostööd ja teabevahetust hõlbustava mitteametliku korralduse vastuvõtmisega.
3. Võrgustik koondab piirkondi, millele on artikli 26 kohaselt antud Euroopa pooljuhtide kvaliteedipiirkonna märgis.
4. Võrgustiku eesmärgid on muu hulgas järgmised:
 - a) hõlbustada Euroopa pooljuhtide kvaliteedipiirkondade vahelist koostööd ja prima tava vahetamist;
 - b) reklaamida võrgustikku ja selle tegevust liikmes- ja muude piirkondade seas teavitustegevuse ning teabe edastamise ja levitamise teel, et suurendada nähtavust ja osalust;
 - c) soodustada piirkondlike pooljuhiökosüsteemide koostoimet ja vastastikust täiendavust kogu liidus, sealhulgas pooljuhtide väärtusahela eri segmentide vahel;

- d) suurendada Euroopa pooljuhtide kvaliteedipiirkondade nähtavust ja atraktiivsust erainvesteeringute kaasamiseks ja rahvusvaheliste partnerluste loomiseks.
- 5. Komisjon võib hõlbustada võrgustiku toimimist ja korraldada osalevate piirkondade vahelise teabevahetuse ja koostöö toetamiseks kohtumisi, õpikodasid ja muud tegevust.

4. JAGU

TARNEAHELATE VASTUPIDAVUS

Artikkel 30 *Riigihanked*

1. Direktiivi 2024/23/EL, 2014/24/EL või 2014/25/EL kohaldamisalasse kuuluvate riigihangete puhul, mis on algatatud [ELT: lisada kuupäev, mis on üks aasta pärast jõustumist] või pärast seda ning mis käsitlevad taristut, seadmeid või süsteeme direktiivi (EL) 2022/2555 I lisas loetletud kriitilise tähtsusega sektorites ja kõnealuse direktiivi II lisas loetletud muudes kriitilise tähtsusega sektorites, võivad avaliku sektori hankijad ja võrgustiku sektori hankijad nõuda, et koos hankedokumentidega esitavad ettevõtjad lepinguga hõlmatud taristus, seadmetes või süsteemides sisalduvate pooljuhtide hankimise kohta varustuskindluse deklaratsiooni.
2. Lõikes 1 osutatud deklaratsioon sisaldab järgmisi elemente:
 - a) ülevaade tootes sisalduvate pooljuhtide tarnes osalevate ettevõtjate kohta, sealhulgas omamaiste ettevõtjate osakaal;
 - b) liidu lisaväärtus, mida näitab pakumuse panus Euroopa pooljuhtide tarneahela tugevdamisse, nagu esimeste omalaadsete algatuste ja strateegiliste projektide kaasamine tarnijatena;
 - c) pooljuhtide tarneahela vastupidavus ja pakkuja mitmekesistamisstrateegia, nagu pakkuja mitmelt tarnijalt hankimise strateegia, sealhulgas vähemalt ühe omamaise ettevõtja kaasamine, kui see on teostatav ja asjakohane;
 - d) võimalikud artiklis 31 osutatud soovitusel ja kohustused, kui see on asjakohane;
 - e) kooskõlas artikliga 32 läbiviidud varustuskindluse riskihinnang, kui see on asjakohane.
3. Kui ettevõtjatelt nõutakse varustuskindluse deklaratsiooni, võivad avaliku sektori hankijad ja võrgustiku sektori hankijad täpsustada hankedokumentides nõuded, mis käsitlevad varustuskindlust seoses riigihankelepinguga hõlmatud taristus, seadmetes või süsteemides sisalduvate pooljuhtide hankimisega. Selleks võivad avaliku sektori hankijad ja võrgustiku sektori hankijad lisada tehnilisi kirjeldusi, valikukriteeriume, hindamiskriteeriume või lepingu täitmist käsitlevaid klausleid.
4. Lõike 3 alusel kehtestatud nõuded
 - a) on seotud lepingu esemega;
 - b) ei piira avaliku sektori hankija või võrgustiku sektori hankija valikuvabadust;

- c) on sõnaselgelt sätestatud hankedokumentides või hanketeates;
 - d) on lepingu sõlmimisel täiendavad ega ole määravad;
 - e) on kavandatud kooskõlas liidu rahvusvaheliste kohustustega.
5. Avaliku sektori hankijad ja võrgustiku sektori hankijad edastavad oma liikmesriigi käesoleva määruse artikli 48 kohasele pädevale asutusele ettevõtjate esitatud varustuskindluse deklaratsioonides kindlakstehtud omamaiste ettevõtjate loetelu.
 6. Liikmesriikide käesoleva määruse artikli 48 kohane pädev asutus koostab kõikide liikmesriigi riigihankemenetlustes kindlakstehtud omamaiste ettevõtjate kontrollitud loetelu. Liikmesriigid võivad loetelusid omavahel osaliselt või täielikult jagada, järgides artikli 50 kohaseid konfidentsiaalsusnõudeid.

Artikkel 31

Täiendavad riigihankeid käsitlevad meetmed

1. Kui komisjon teeb artikli 35 kohase seire käigus kindlaks tarneahelaga seotud võimaliku riski, võib ta pärast Euroopa pooljuhtide nõukojaga konsulteerimist esitada avaliku sektori hankijatele ja võrgustiku sektori hankijatele soovitusi pooljuhtide tarnimise kohta omamaiste ettevõtjate poolt artikli 30 lõikes 1 osutatud hankemenetlustes.
2. Kui komisjon teeb kindlaks, et lõikes 1 kindlakstehtud tarneahelaga seotud riskid püsivad, võib ta pärast Euroopa pooljuhtide nõukojaga konsulteerimist ning järgides vajalikkuse ja proportsionaalsuse põhimõtet võtta vastu rakendusotsuse, milles täpsustatakse, milliste konkreetsete artiklis 30 osutatud taristute, seadmete või süsteemide puhul peavad avaliku sektori hankijad ja võrgustiku sektori hankijad ettevõtjalt varustuskindluse deklaratsiooni nõudma.
3. Avaliku sektori hankijad ja võrgustiku sektori hankijad võivad otsustada käesoleva artikli lõikes 2 osutatud rakendusotsusega ette nähtud nõudeid mitte kohaldada, kui on täidetud mõni järgmistest tingimustest:
 - a) vajalikke tooteid või teenuseid saavad tarnida ainult konkreetsed ettevõtjad ja puudub mõistlik alternatiiv või asendusvariant ning konkurentsi puudumine ei tulene hankemenetluse kriteeriumide kunstlikust kitsendamisest;
 - b) kahe aasta jooksul enne kavandatava uue hankemenetluse algust ei esitatud sama avaliku sektori hankija või võrgustiku sektori hankija algatatud sarnase varasema hankemenetluse käigus ühtegi sobivat pakkumust ega osalemistaotlust;
 - c) kooskõlas artikli 31 lõike 2 punktiga d deklareeritud elementide arvesse võtmine kohustaks avaliku sektori hankijat või võrgustiku sektori hankijat hankima kaupu, teenuseid või ehitustöid, mis tooks kaasa ebaproportsionaalsed kulud või põhjustaks tehnilise ühildamatuse nende käitamisel või hooldamisel;
 - d) punkti c kohaldamisel võivad avaliku sektori hankijad ja võrgustiku sektori hankijad pidada ebaproportsionaalselt suureks kuluerinevusi, mis objektiivsete ja läbipaistvate kriteeriumide põhjal ületavad hinnanguliselt 25 % pakkumuse väärtusest.

Artikkel 32
Riskialtid sektorid

1. Pärast Euroopa pooljuhtide nõukojaga konsulteerimist ja tarneahelaga seotud riske käsitlevate tõendite põhjal võib komisjon rakendusotsusega kindlaks teha, et üks või mitu V või VI lisas loetletud sektorit või nende allsektorit on riskialtid.
2. Komisjon võib anda välja metoodilised suunised selle kohta, kuidas varustuskindluse riskihinnanguid koostada, ja soovitada võimalikke leevendusmeetmeid nende sektorite jaoks, mille puhul on kindlaks tehtud, et need on riskialtid. Suunistes käsitletakse järgmisi elemente:
 - a) mitmelt tarnijalt, sealhulgas vähemalt ühelt omamaiselt ettevõtjalt hankimise strateegia;
 - b) tarneahela eelmiste ja järgmiste etappide kaardistamine;
 - c) nõrkuste analüüs ja tundlikkus tarnehäirete suhtes.
3. Avaliku sektori hankijad või võrgustiku sektori hankijad võivad taotleda käesoleva määruse lõikes 2 osutatud varustuskindluse riskihinnanguid artikli 30 lõikes 1 osutatud hankemenetlustes.
4. Kui komisjon järeldab pärast Euroopa pooljuhtide nõukojaga konsulteerimist, et sektor, mille puhul on kindlaks tehtud, et see on riskialdis, ei ole soovitatud leevendusmeetmeid, millele on osutatud lõikes 2 ja mis on vajalikud pooljuhtide või pooljuhte sisaldavate toodete varustuskindluse tagamiseks, piisavalt üle võtnud, võib ta võtta vastu rakendusakti konkreetsete riskimaandamismeetmete kohta, mida sektorid või allsektorid peavad konkreetsete pooljuhttoodete puhul võtma, nimelt leevendusmeetmete kohta, mis on seotud järgmisega:
 - a) riskihindamise läbiviimine;
 - b) pooljuhtide hankimine;
 - c) mitmelt tarnijalt hankimine;
 - d) laovarude kogumine;
 - e) pooljuhtide või seotud komponentide tarnete mitmekesistamine.
5. Pärast rakendusakti vastuvõtmist kooskõlas lõikega 4 võib komisjon tarneahelaga seotud kindlakstehtud riskide kõrvaldamist käsitlevate tõendite põhjal ja pärast Euroopa pooljuhtide nõukojaga konsulteerimist riskialtiks määramise tühistada.
6. Komisjon tugineb oma käesoleva artikli kohaselt läbiviidud hinnangutes tõenditele, sealhulgas avalikult kättesaadavale teabele, artikli 38 kohaste teabenõuete kaudu kogutud teabele või tarneahela häirete korduva esinemisele.

IV PEATÜKK

Seire ja kriisile reageerimine

1. JAGU

SEIRE

Artikkel 33

Liidu pooljuhtide sektori strateegiline kaardistamine

1. Komisjon viib koostöös Euroopa pooljuhtide nõukojaga ellu liidu pooljuhtide sektori strateegilise kaardistamise. Strateegilisel kaardistamisel analüüsitakse liidu tugevaid ja nõrku külgi ülemaailmses pooljuhtide sektoris ning tehakse kindlaks järgmised tegurid:
 - a) pooljuhtide tarnetest sõltuvad põhitooted ja elutähtsad taristud siseturul;
 - b) peamised pooljuhte kasutavad tööstusharud liidus ning nende praegused ja eeldatavad vajadused ja sõltuvused, sealhulgas selliste varustuskindlust ohustavate võimalike riskide analüüs, mis on seotud ka ebapiisavate investeeringutega;
 - c) liidu pooljuhtide tarneahela peamised segmendid, sealhulgas projekteerimine, projekteerimistarkvara, materjalid, tootmisseadmed, pooljuhtide tootmine ning tootmine lõppfaasi allhanke raames;
 - d) liidu pooljuhtide sektori tehnoloogilised omadused, sõltuvus kolmandate riikide tehnoloogiast ja tarnijatest ning kitsaskohad, sealhulgas juurdepääs sisenditele;
 - e) pooljuhtide sektori praegused ja eeldatavad vajadused seoses oskustega ning tulemusliku juurdepääsuga kvalifitseeritud tööjõule;
 - f) artiklites 41, 42 ja 43 osutatud kriisimeetmete võimalik mõju pooljuhtide sektorile, kui see on asjakohane.
2. Komisjon teavitab Euroopa pooljuhtide nõukoda korrapäraselt strateegilise kaardistamise koondtulemustest.
3. Komisjon koostab lõike 1 kohaselt tehtud strateegilise kaardistamise tulemuste põhjal ja pärast Euroopa pooljuhtide nõukojaga konsulteerimist loetelu varajase hoiatuse indikaatoritest. Komisjon vaatab pärast Euroopa pooljuhtide nõukojaga konsulteerimist varajase hoiatuse indikaatorite loetelu korrapäraselt läbi.
4. Komisjon töötab pärast Euroopa pooljuhtide nõukojaga konsulteerimist välja raamistiku ja metoodika pooljuhtide sektori strateegiliseks kaardistamiseks. Vajaduse korral ajakohastab komisjon raamistikku ja metoodikat.
5. Strateegiline kaardistamine põhineb eeskätt avalikult ja kommertsalustel kättesaadavatel andmetel ja ettevõtjatelt saadud asjakohasel mittekonfidentsiaalsel teabel, sarnaste läbiviidud analüüside tulemustel ning artikli 57 lõike 1 kohaselt tehtud hindamistel. Kui sellest käesoleva artikli lõike 1 kohase strateegilise kaardistamise väljatöötamiseks ei piisa, võib komisjon pärast Euroopa pooljuhtide nõukojaga konsulteerimist esitada liidu pooljuhtide väärtusahelas osalejatele

vabatahtlikke teabenõudeid. Komisjon kasutab selliste teabenõuete jaoks artiklis 50 osutatud standarditud ja turvalisi vahendeid teabe kogumiseks ja töötlemiseks.

6. Käesoleva artikli kohaselt saadud teabe töötlemisel täidetakse artiklis 50 sätestatud konfidentsiaalsuskohustusi.
7. Komisjon võtab pärast konsulteerimist Euroopa pooljuhtide nõukojaga vastu lõike 5 kohase teabe esitamise suunised. Vajaduse korral ajakohastab komisjon kõnealuseid suuniseid.

Artikkel 34

Pooljuhtide tarneahela ettevõtjatevaheline platvorm

1. Komisjon tagab pooljuhtide tarneahela ettevõtjatevahelise platvormi (edaspidi „platvorm“) loomise, mis toimib pooljuhtide tarneahela digitaalse kaksikuna, et suurendada selle läbipaistvust ja vastupidavust. Platvorm teeb vähemalt järgmist:
 - a) kogub turuteavet ja koondandmeid, et toimida pooljuhtide turu vaatluskeskusena;
 - b) kogub osalevatelt ettevõtjatelt koostalitlusvõimelises vormis andmeid;
 - c) esitab osalevatele ettevõtjatele koondülevaateid pooljuhtide tarneahelaga seotud riskide ja kogu pooljuhtide väärtusahelas esinevate nõrkuste kohta, ilma et neid ülevaateid saaks seostada üksikute äriühingutega;
 - d) kaasab kogu pooljuhtide tarneahelas tegutsevad ettevõtjad ja pooljuhtide kasutajad, eelkõige VI lisas osutatud sektorid;
 - e) suudab läbi viia pooljuhtide tarneahela stressiteste;
 - f) annab osalevatele ettevõtjatele varajasi hoiatusi ja ennetusmeetmeid käsitlevaid suuniseid, et vähendada riske nende pooljuhtide tarneahelas;
 - g) töötab välja näitajad Euroopa pooljuhtide tarneahela vastupidavuse hindamiseks ja esitab need tulemustabelina;
 - h) pakub turvalist töötlemiskeskonda.
2. Platvormil saavad osaleda ainult omamaised ettevõtjad.
3. Platvormi seaduslik esindaja teavitab komisjoni viivitamata pooljuhtide tarneahela praegustest või eeldatavatest häiretest.

Artikkel 35

Seire ja ennetamine

1. Komisjon teostab Euroopa pooljuhtide nõukojaga konsulteerides pooljuhtide väärtusahela korrapäraselt seiret, et teha kindlaks tegurid, mis võivad häirida, ohustada või negatiivselt mõjutada pooljuhtide tarnimist või nendega kauplemist liidus. Käesoleva määruse kohaldamisel koosneb seire järgmistest tegevustest:
 - a) artikli 33 kohaste varajase hoiatuse indikaatorite seire;
 - b) liikmesriikide teostatav seire artikli 36 kohaselt kindlaks määratud peamiste turuosaliste tegevuse tervikluse üle ning liikmesriikide aruandlus oluliste sündmuste kohta, mis võivad takistada sellise tegevuse korrapärasest toimimisest;
 - c) pooljuhtide sektoris riskide vähendamise ja läbipaistvuse suurendamise parima tava kindlakstegemine.

Komisjon määrab pärast Euroopa pooljuhtide nõukojaga konsulteerimist kindlaks seire sageduse, lähtudes pooljuhtide sektori vajadustest.

Komisjon koordineerib pooljuhtide sektori seirega seotud tegevust, tuginedes artikli 33 või artikli 34 lõike 3 kohaselt või muude allikate, näiteks rahvusvaheliste partnerite kaudu kogutud teabele.

2. Lõike 1 punkti a kohase seire teostamiseks kutsub komisjon peamisi turuosalisi, elutähtsates sektorites pooljuhtide kasutajate representatiivset valimit, pooljuhtide väärtusahela esindusorganisatsioone ja muid asjaomaseid sidusrühmi vabatahtlikkuse alusel teavet esitama.

Komisjon pöörab erilist tähelepanu VKEdele ja väikestele keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtjatele, et minimeerida teabe kogumisest tulenevat halduskoormust.

3. Lõike 1 esimese lõigu punkti b kohaldamisel võivad liikmesriigid taotleda peamistelt turuosalistelt vabatahtlikkuse alusel teavet, kui see on vajalik ja proportsionaalne.
4. Käesoleva artikli lõike 3 kohaldamisel koostavad kooskõlas artikliga 48 määratud riikide pädevad asutused kõigi nende territooriumil asutatud ja pooljuhtide tarneahelas tegutsevate ettevõtjate kontaktide loetelu ja haldavad seda. Kõnealune loetelu edastatakse komisjonile. Komisjon näeb koostalitlusvõime tagamiseks ette kontaktide loetelu standardvormi.
5. Kogu käesoleva artikli kohaselt saadud teavet käideldakse vastavalt artiklile 50.
6. Lõike 1 kohase tegevuse käigus kogutud teabe põhjal esitab komisjon Euroopa pooljuhtide nõukojale koondtulemuste kohta aruande korrapärase ajakohastuste vormis. Euroopa pooljuhtide nõukoda tuleb kokku, et hinnata seire tulemusi. Komisjon kutsub sellistele istungitele pooljuhtide sektori esindusorganisatsioonid. Asjakohasel juhul võib komisjon kutsuda kõnealustele istungitele peamisi turuosalisi, pooljuhtide kasutajaid elutähtsatest sektoritest, kolmandate partnerriikide ametiasutusi või esindusorganisatsioone ning akadeemiliste ringkondade ja kodanikuühiskonna eksperte.

Artikkel 36 *Peamised turuosalised*

Liikmesriigid teevad artikli 35 kohaselt koostöös komisjoniga kindlaks peamised turuosalised nende territooriumil asuvas pooljuhtide tarneahelas, võttes arvesse järgmisi elemente:

- a) selliste liidu ettevõtjate arv, kes sõltuvad turuosalise pakutavast teenusest või kaubast;
- b) turuosalise turuosa selliste teenuste või kaupade turul liidus või kogu maailmas;
- c) turuosalise tähtsus teenuse või kauba pakkumise piisava taseme säilitamisel liidus, võttes arvesse alternatiivide olemasolu kõnealuse teenuse osutamiseks või kauba pakkumiseks;
- d) mõju, mida turuosalise osutatava teenuse või kauba pakkumise katkemine võib avaldada liidu pooljuhtide tarneahelale ja sellest sõltuvatele turgudele.

2. JAGU

HOIATUSED JA KRIISIETAPI AKTIVEERIMINE

Artikkel 37

Hoiatused ja ennetusmeetmed

1. Kui kooskõlas artikliga 48 määratud riigi pädev asutus saab teada pooljuhtide tarne tõsise häire ohust või tal on konkreetset ja usaldusväärset teavet mis tahes muu asjakohase riskiteguri või sündmuse ilmnemise kohta, teavitab ta sellest põhjendamatult viivitusega komisjoni.
2. Kui komisjon saab teada pooljuhtide tarne tõsise häire ohust või tal on konkreetset ja usaldusväärset teavet mis tahes muu asjakohase riskiteguri või sündmuse ilmnemise kohta, tuginedes muu hulgas varajase hoiatuse indikaatoritele, lõike 1 kohasele hoiatusele või rahvusvahelistelt partneritelt saadud teabele, võtab ta põhjendamatult viivitusega järgmised ennetusmeetmed:
 - a) kutsub kokku Euroopa pooljuhtide nõukoja erakorralise istungi, et koordineerida järgmisi toiminguid:
 - i) korraldada arutelu pooljuhtide tarnehäire tõsiduse üle;
 - ii) arutada, kas artiklis 39 osutatud menetluse algatamine võib olla vajalik ja proportsionaalne;
 - iii) korraldada arutelu selle üle, kas on asjakohane, vajalik ja proportsionaalne, et liikmesriigid ostaksid ennetusmeetmena ühiselt pooljuhte, vahesaadusi või tooraineid (edaspidi „ühishange“);
 - iv) alustada dialoogi pooljuhtide väärtusahela sidusrühmadega, et teha kindlaks ennetusmeetmed, neid ette valmistada ja võimaluse korral koordineerida;
 - v) nõustada komisjoni seoses sellega, kas esitada platvormile artikli 38 kohaselt teabenõue;
 - b) alustab rahvusvahelisi kohustusi järgides liidu nimel konsultatsioone või koostööd asjaomaste kolmandate riikidega, et leida tarneahela häiretele koostööpõhised lahendused, mis võivad vajaduse korral hõlmata koordineerimist asjaomastel rahvusvahelistel foorumitel;
 - c) palub kooskõlas artikliga 48 määratud riikide pädevatel asutustel hinnata peamiste turuosaliste valmisolekut.
3. Liikmesriigid viivad lõike 2 punkti a alapunktis iii osutatud arutelude järgse võimaliku ühishanke läbi kooskõlas direktiivi 2014/24/EL artiklites 38 ja 39 ning direktiivi 2014/25/EL artiklites 56 ja 57 kehtestatud eeskirjadega.

Artikkel 38

Ennetav teabe kogumine

1. Pärast Euroopa pooljuhtide nõukojaga artikli 37 lõike 2 punktis a osutatud erakorralisel istungil konsulteerimist võib komisjon esitada pooljuhtide tõsiste tarnehäirete riski hindamiseks teabenõude platvormile või liidus teenuseid

osutavatele või liidu turul kaupu pakkuvatele pooljuhtide väärtusahelas tegutsevatele üksikutele ettevõtjatele, kui nad platvormil ei osale.

2. Enne teabenõude esitamist võib komisjon korraldada vabatahtliku konsulteerimise representatiivse arvu asjaomaste ettevõtjatega, et määrata kindlaks selle nõude asjakohane ja proportsionaalne sisu.
3. Üksikule ettevõtjale esitatavas teabenõudes märgitakse ära nõude õiguslik alus ja eesmärk, see piirduv vajalikuga ning on proportsionaalne andmete mahu ja taotletud andmetele juurdepääsu sagedusega. Selles määratakse kindlaks tähtaeg, mille jooksul teave tuleb esitada, ning võimalikud artikli 51 kohased karistused ebaõige, mittetäieliku või eksitava teabe esitamise eest. Kui see on asjakohane, siis andmed anonüümitakse ja esitatakse koondatud kujul. Kui liidu ettevõtjale esitatakse käesoleva artikli 5 alusel teabenõue, siis teavitab komisjon sellest nõudest ettevõtja asukohaliikmesriiki.
4. Platvormi seaduslikule esindajale esitatavas teabenõudes märgitakse ära nõude õiguslik alus ja eesmärk, see piirduv vajalikuga ning on proportsionaalne andmete mahu ja taotletud andmetele juurdepääsu sagedusega, võttes arvesse platvormi õiguspäraseid eesmärke. Selles määratakse kindlaks tähtaeg, mille jooksul teave tuleb esitada, ja see sisaldab teavet võimalike artikli 51 kohaste karistuste kohta.
5. Nõutud teabe esitavad ettevõtjate või asjaomaste ettevõtjate ühenduste nimel ettevõtjate omanikud või nende esindajad, ning juriidiliste isikute ja iseseisva õigusvõimeta ühenduste puhul isikud, kes on seaduse või põhikirja järgi volitatud neid esindama.
6. Komisjon esitab teabenõuete vastuste põhjal koostatud koondteabe Euroopa pooljuhtide nõukojale.
7. Platvormi seaduslik esindaja ei vasta ühelegi teabenõudele, mida ei ole esitanud komisjon, välja arvatud juhul, kui tal on liidu või liikmesriigi õiguse alusel seaduslik kohustus seda teha.
8. Kogu käesoleva artikli kohaselt saadud teavet käideldakse vastavalt artiklile 50.

Artikkel 39

Kriisietapi aktiveerimine

1. Pooljuhtide kriis loetakse tekkinuks, kui täidetud on mõlemad alljärgnevad tingimused:
 - a) esineb tõsiseid häireid pooljuhtide tarneahelas või tõsiseid takistusi liidus pooljuhtidega kauplemisel, mis põhjustavad pooljuhtide, vahesaaduste või toor- või töödeldud materjalide märkimisväärset nappust;
 - b) selline märkimisväärne nappus takistab kriitilise tähtsusega sektorites kasutatavate oluliste toodete tarnimist, parandamist või hooldust sellises ulatuses, et sellega kaasneks kahjulik mõju elutähtsate sektorite toimimisele tulenevalt nende mõjust liidu ühiskonnale, majandusele ja julgeolekule.
2. Kui komisjon saab teada võimalikust pooljuhtide kriisist vastavalt artikli 37 lõikele 2, hindab ta, kas käesoleva artikli lõikes 1 osutatud tingimused on täidetud. Hindamisel võetakse arvesse kriisietapi võimalikku positiivset ja negatiivset mõju ning tagajärgi liidu pooljuhtide tööstusele ja elutähtsatele sektoritele. Kui see hindamine annab konkreetseid ja usaldusväärseid tõendeid, võib komisjon pärast

konsulterimist Euroopa pooljuhtide nõukojaga teha nõukogule ettepaneku kriisietapp aktiveerida.

3. Nõukogu võib kvalifitseeritud häälteenamusega käivitada kriisietapi rakendusaktiga. Kriisietapi kestus määratakse kindlaks rakendusaktis ja see ei ole pikem kui 12 kuud.

Komisjon annab Euroopa pooljuhtide nõukojale ja Euroopa Parlamendile korrapäraselt ja igal juhul vähemalt iga kolme kuu järel kriisi olukorra kohta aru.

4. Enne kriisietapi aktiveerimise kestuse lõppu hindab komisjon, kas kriisietappi on asjakohane pikendada. Kui selline hindamine annab konkreetseid ja usaldusväärseid tõendeid selle kohta, et kriisietapi aktiveerimise tingimused on endiselt täidetud, võib komisjon pärast konsulterimist Euroopa pooljuhtide nõukojaga teha nõukogule ettepaneku kriisietappi pikendada.

Nõukogu võib kvalifitseeritud häälteenamusega kriisietappi rakendusaktiga pikendada. Pikenduse kestus on piiratud ja see määratakse kindlaks kõnealusel rakendusaktis.

Kui see on nõuetekohaselt põhjendatud, võib komisjon teha ühel või mitmel korral ettepaneku kriisietappi pikendamiseks.

5. Kriisietapi käigus hindab komisjon pärast konsulterimist Euroopa pooljuhtide nõukojaga kriisietapi ennetähtaegse lõpetamise asjakohasust. Hinnangu tulemustest sõltuvalt võib komisjon teha nõukogule ettepaneku kriisietapp lõpetada.

Nõukogu võib kriisietappi lõpetada rakendusaktiga.

6. Kriisietapi ajal kutsub komisjon liikmesriigi taotlusel või omal algatusel vajaduse korral kokku Euroopa pooljuhtide nõukoja erakorralised istungid.

Liikmesriigid teevad komisjoniga tihedat koostööd, annavad õigeaegselt teada kõikidest Euroopa pooljuhtide nõukojas pooljuhtide tarneahela suhtes võetavatest riiklikest meetmetest ja koordineerivad neid.

7. Kui kriisietapi aktiveerimise perioodi kestus lõpeb või kui kriisietapp lõpetatakse ennetähtaegselt vastavalt käesoleva artikli lõikele 5, lõpetatakse viivitamata artiklite 41, 42 ja 43 kohaselt võetud meetmete kohaldamine.

8. Hiljemalt kuus kuud pärast kriisietapi kestuse lõppu ajakohastab komisjon artiklite 33 ja 35 kohast pooljuhtide väärtusahela kaardistamist ja seiret, võttes arvesse kriisist saadud kogemusi.

3. JAGU

REAGEERIMINE NAPPUSELE

Artikkel 40 *Hädaabimeetmed*

1. Kui kriisietapp aktiveeritakse vastavalt artiklile 39 ja kui see on asjakohane liidus pooljuhtide kriisi lahendamiseks, võib komisjon võtta selles sätestatud tingimustel artiklites 41, 42 ja 43 kehtestatud meetmeid.

2. Pärast Euroopa pooljuhtide nõukojaga konsulteerimist kohaldab komisjon artiklites 42 ja 43 sätestatud meetmeid üksnes nende elutähtsate sektorite suhtes, mille toimimine on pooljuhtide kriisi tõttu häiritud või häiretest ohustatud. Käesoleva artikli lõikes 1 osutatud meetmete kasutamine peab olema proportsionaalne ja piirduma sellega, mis on vajalik elutähtsaid sektoreid mõjutavate tõsiste häirete kõrvaldamiseks liidus, ning see peab olema liidu parimates huvides. Nende meetmete kasutamisel välditakse eelkõige VKEde ja väikeste keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtjate ebaproportsionaalset halduskoormust.
3. Kui kriisietapp on vastavalt artiklile 39 aktiveeritud ja kui see on asjakohane liidus pooljuhtide kriisi lahendamiseks, võib Euroopa pooljuhtide nõukoda
 - a) hinnata asjakohaseid ja mõjusaid kiireloomulisi meetmeid ja anda nende kohta nõu;
 - b) hinnata kaitsemeetmete võimaliku kehtestamise eeldatavat mõju liidu pooljuhtide sektorile, võttes arvesse seda, kas turuolukord vastab määruse (EL) 2015/479 kohasele esmatarbekaupade märkimisväärsele nappusele, ja esitada komisjonile arvamuse.
4. Komisjon teavitab Euroopa Parlamenti ja nõukogu korrapäraselt kõigist lõike 1 kohaselt võetud meetmetest ja põhjendab oma otsust.
5. Komisjon võib pärast konsulteerimist Euroopa pooljuhtide nõukojaga anda välja suunised kiireloomuliste meetmete rakendamise ja kasutamise kohta.

Artikkel 41

Kriisietapis teabe kogumine

1. Kui kriisietapp aktiveeritakse vastavalt artiklile 39, võib komisjon nõuda kõikidelt pooljuhtide tarneahelas tegutsevatelt ettevõtjatelt teavet nende tootmisvõimekuse, tootmisvõimsuse ja esinevate esmaste häirete kohta. Nõutav teave on piiratud sellega, mis on vajalik pooljuhtide kriisi olemuse hindamiseks või võimalike leevendamise- või kiireloomuliste meetmete kindlakstegemiseks ja hindamiseks liidu või riiklikul tasandil. Teabenõuded ei hõlma sellise teabe esitamist, mille avalikustamine on vastuolus liikmesriikide riikliku julgeoleku huvidega.
2. Enne teabenõude esitamist võib komisjon korraldada vabatahtliku konsulteerimise representatiivse arvu asjaomaste ettevõtjatega, et teha kindlaks sellise nõude asjakohane ja proportsionaalne sisu. Komisjon töötab teabenõude välja koostöös Euroopa pooljuhtide nõukojaga.
3. Komisjon kasutab teabenõude esitamiseks artiklis 50 ette nähtud turvalisi vahendeid ja käitleb saadud teavet vastavalt sellele artiklile. Selleks edastavad kooskõlas artikliga 48 määratud riikide pädevad asutused komisjonile artikli 35 lõike 4 kohaselt koostatud kontaktide loetelu.

Komisjon edastab teabenõude koopia viivitamata selle liikmesriigi artikli 48 kohaselt määratud pädevale asutusele, kelle territooriumil adressaadiks oleva ettevõtja tootmisüksus asub. Kui riigi pädev asutus seda nõuab, edastab komisjon asjaomaselt ettevõtjalt kooskõlas liidu õigusega saadud teabe.
4. Teabenõudes nimetatakse nõude õiguslik alus ja piirdatakse minimaalselt vajalikuga ning nõue peab olema andmete detailsuse ja mahu ning taotletud andmete lejuurdepääsu sageduse mõttes proportsionaalne, võtma arvesse ettevõtja õiguspäraseid eesmärgi ning andmete kättesaadavaks tegemiseks vajalikke kulusid ja jõupingutusi

ning määrama kindlaks teabe esitamise tähtaja. Selles esitatakse ka artiklis 51 sätestatud karistused.

5. Nõutud teabe esitavad ettevõtjate või asjaomaste ettevõtjate ühenduste nimel ettevõtjate omanikud või nende esindajad, ning juriidiliste isikute ja iseseisva õigusvõimeta ühenduste puhul isikud, kes on seaduse või põhikirja järgi volitatud neid esindama.
6. Kui ettevõtja esitab vastuseks käesoleva artikli alusel esitatud nõudele ebaõiget, mittetäielikku või eksitavat teavet või jätab teabe ettenähtud tähtaja jooksul esitamata, määratakse talle trahv vastavalt artiklile 51, välja arvatud juhul, kui ettevõtja jätab nõutud teabe esitamata piisavalt põhjendatud alustel.
7. Kui liidu ettevõtjale või selle ettevõtja omanduses ja kontrolli all olevale tütarettevõtjale esitatakse tema pooljuhtidega seotud tegevuse kohta kolmandast riigist teabenõue, jagab ta kolmanda riigi taotletud ja sellele riigile esitatud teavet viivitamata komisjoniga. Komisjon teavitab Euroopa pooljuhtide nõukoda sellisest kolmanda riigi taotlusest ja ettevõtja jagatud teabest.

Artikkel 42

Prioriteetsed tellimused

1. Kui vastavalt artiklile 39 on aktiveeritud kriisietapp, võib komisjon kohustada Euroopa pooljuhtitehnoloogia algatusi ja strateegilisi projekte võtma vastu ja prioriteediks seadma kriisi korral olulisi tooteid (edaspidi „prioriteetne tellimus“). Selline kohustus on ülimuslik mis tahes era- või avalik-õiguslike kohustuste suhtes.
2. Lõikes 1 sätestatud kohustuse võib asjakohasel juhul kehtestada teistele pooljuhtide valdkonna ettevõtjatele, kes on nõustunud sellise võimalusega avaliku sektori toetuse saamise kontekstis.
3. Kui liidus asutatud pooljuhtide valdkonna ettevõtja suhtes kohaldatakse kolmanda riigi prioriteetse tellimuse meedet, teavitab ta sellest komisjoni. Kui see kohustus mõjutab märkimisväärselt teatavate elutähtsate sektorite toimimist, võib komisjon kohustada kõnealust ettevõtjat võtma vastu ja prioriteediks pidama kriisi korral oluliste toodete tellimusi kooskõlas lõigetega 5, 6 ja 7, kui see on vajalik ja proportsionaalne.
4. Prioriteetsed tellimused piirduvad tarnete saajatega, kes on pooljuhtide kasutajad elutähtsatest sektoritest või ettevõtjad, kes tarnivad elutähtsatele sektoritele, mille tegevus on häiritud või mille puhul esineb tegevuse häirete oht, ning kes, olles küll rakendanud asjakohaseid riskimaandamise meetmeid, ei suutnud puudujääkide mõju ära hoida ega leevendada. Komisjon võib toetusesaajalt nõuda selle kohta asjakohaste tõendite esitamist.
5. Komisjon kehtestab käesoleva artikli lõigetest 1, 2 ja 3 tulenevad kohustused oma otsusega viimase abinõuna. Komisjon võtab kõnealuse otsuse vastu pärast konsulteerimist Euroopa pooljuhtide nõukojaga ja kooskõlas kõigi kohaldatavate liidu juriidiliste kohustustega, võttes arvesse juhtumi asjaolusid, sealhulgas vajalikkuse ja proportsionaalsuse põhimõtet. Otsuses võetakse eelkõige arvesse asjaomase ettevõtja õiguspäraseid eesmärgesid ning tootmisjärjekorra muutmiseks vajalikke kulusid, jõupingutusi ja tehnilisi kohandusi. Komisjon esitab oma otsuses prioriteetse tellimuse õigusliku aluse, määrab tähtaja, mille jooksul tellimus tuleb täita, ning asjakohasel juhul täpsustab toote ja koguse ning esitab artiklis 51

sätestatud karistused sellise kohustuse täitmata jätmise eest. Prioriteetne tellimus esitatakse õiglase ja mõistliku hinnaga.

6. Enne prioriteetsete tellimuste esitamist vastavalt lõikele 1 annab komisjon eeldatavale prioriteetse tellimuse saajale võimaluse esitada oma seisukohad tellimuse teostatavuse ja üksikasjade kohta. Komisjon ei esita prioriteetset tellimust, kui:
 - a) ettevõtja ei suuda täita prioriteetset tellimust ebapiisava tootmisvõimekuse või tootmisvõimsuse tõttu või tehnilistel põhjustel, isegi tellimuse eeliskohtlemise korral;
 - b) tellimuse vastuvõtmine tooks ettevõtjale kaasa ebamõistliku majandusliku koormuse ja erilised raskused, sealhulgas märkimisväärse riski seoses talitluspidevusega.
7. Kui ettevõtja peab prioriteetse tellimuse vastu võtma ja seda prioriteetsena käsitlema, ei vastuta ta selliste lepinguliste kohustuste rikkumise eest, mis on vajalikud prioriteetsete tellimuste täitmiseks. Lepinguline vastutus välistatakse ainult sel määral, mil lepinguliste kohustuste rikkumine oli vajalik ettenähtud prioriteetsuse järgimiseks.
8. Komisjon võtab vastu rakendusakti, millega kehtestatakse prioriteetsete tellimuste toimimiseks vajalik praktiline ja tegevuskord. See rakendusakt võetakse vastu kooskõlas artikli 55 lõikes 6 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 43 *Ühisostmine*

1. Kui kriisietapp aktiveeritakse vastavalt artiklile 39, võib komisjon kahe või enama liikmesriigi taotlusel tegutseda kõigi osaleda soovivate liikmesriikide (edaspidi „osalevad liikmesriigid“) nimel keskse hankijana nende kriisi korral oluliste toodete riigihangetes elutähtsate sektorite jaoks (edaspidi „ühisostmine“). Ühisostmises osalemine ei piira muid hankemenetlusi. Ühisostmistaoitluses esitatakse selle aluseks olevad põhjused ja seda kasutatakse üksnes kriisini viinud pooljuhtide tarneahela häirete lahendamiseks.
2. Komisjon hindab taotluse kasulikkust, vajalikkust ja proportsionaalsust, võttes arvesse Euroopa pooljuhtide nõukoja seisukohti. Kui komisjon otsustab jätta taotluse rahuldamata, teavitab ta sellest asjaomaseid liikmesriike ja Euroopa pooljuhtide nõukoda ning põhjendab oma keeldumist.
3. Komisjon koostab ettepaneku lepingu kohta, mille allkirjastavad osalevad liikmesriigid. Sellise lepinguga korraldatakse üksikasjalikult lõikes 1 osutatud ühisostmine, sealhulgas esitatakse põhjendused ühisostumehhanismi kasutamise ja sellega võetava vastutuse kohta, ning antakse komisjonile volitused osalevate liikmesriikide nimel tegutsemiseks.
4. Komisjon korraldab käesoleva määruse alusel hankeid kooskõlas normidega, mida kohaldatakse komisjoni enda hankemenetluste suhtes vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL, Euratom) 2024/2509. Komisjonil võib olla võimalus ja vastutus sõlmida kõikide osalevate liikmesriikide nimel ettevõtjate, sealhulgas kriisi korral oluliste toodete üksiktootjatega lepinguid, mis käsitlevad selliste toodete ostmist või selliste toodete tootmise või arendamise rahastamist, vastutasuks eelisõiguse eest tulemustele.

5. Kui kriisi korral oluliste toodete hankimine hõlmab rahastamist liidu eelarvest, võib ettevõtjatega sõlmitavates erilepingutes sätestada eritingimused.
6. Komisjon viib läbi hankemenetlused ja sõlmib ettevõtjatega osalevate liikmesriikide nimel lepingud. Komisjon kutsub osalevaid liikmesriike üles nimetama esindajad, kes osalevad hankemenetluste ettevalmistamisel. Ostetud toodete kasutuselevõtu, kasutamise või edasimüügi eest vastutavad osalevad liikmesriigid kooskõlas lõikes 3 osutatud lepinguga.
7. Käesoleva artikli kohane ühisostmine ei piira muude määrusega (EL, Euratom) 2024/2509 ette nähtud vahendite kohaldamist.

V PEATÜKK

Juhtimine

1. JAGU

EUROOPA POOLJUHTIDE NÕUKODA

Artikkel 44

Euroopa pooljuhtide nõukoja ülesanded

1. Euroopa pooljuhtide nõukoda abistab komisjoni liidu pooljuhipoliitika küsimustes, eelkõige
 - a) annab Euroopa kiibialgatuse 2.0 kohta nõu Kiipide Ühisettevõtte ametiasutuste nõukogule;
 - b) annab komisjonile nõu strateegiliste tehnoloogiaavaldkondade kohta pooljuhtide väärtusahelas;
 - c) annab komisjonile nõu Euroopa pooljuhtitehnoloogia algatuste ja strateegiliste projektide taotluste hindamisel;
 - d) peab pooljuhtide tööstusliidu juhtkomiteega struktureeritud dialoogi, et sõnastada ühine pooljuhtide strateegia;
 - e) vahetab komisjoniga arvamusi pooljuhtide kvaliteedipiirkondade investeerimiskavade rakendamisel tehtud edusammude kohta;
 - f) vahetab komisjoniga arvamusi parimate viiside kohta, kuidas tagada kooskõlas liidu ja liikmesriikide õigusaktidega intellektuaalomandi õiguste, konfidentsiaalse teabe ja ärisaladuste tulemuslik kaitse ja jõustamine seoses pooljuhtide sektoriga, kaasates nõuetekohaselt sidusrühmad;
 - g) peab arutelusid ja teeb ettevalmistusi selliste konkreetsete sektorite ja tehnoloogiate kindlaksmääramiseks, millel on potentsiaalselt suur sotsiaalne või keskkonnavalne mõju või julgeolekualane tähtsus ning mis sellest tulenevalt vajavad sertifitseerimist roheliste, usaldusväärsete ja ohutute toodetena;
 - h) tegeleb küsimustega, mis on seotud strateegilise kaardistamise, seire, hoiatamise ja ennetusmeetmete ning kriisidele reageerimisega;

- i) annab nõu artiklitega 40–43 ette nähtud kriisietapi vahendite kohta;
 - j) annab nõu ja soovitusi käesoleva määruse järjepideva rakendamise kohta, hõlbustades liikmesriikidevahelist koostööd ja teabevahetust käesoleva määrusega seotud küsimustes;
 - k) nõustab komisjoni pooljuhtidealase rahvusvahelise koostööga seotud küsimustes.
2. Nõukoda annab komisjonile nõu ja teavet liikmesriikide prioriteetide kohta pooljuhtide sektoris, eelkõige esitades regulaarselt ajakohast teavet järgmistel teemadel:
- a) nende riiklik pooljuhipoliitika;
 - b) asjakohased avaliku ja erasektori investeeringud selle liikmesriigi territooriumil, keda nad esindavad;
 - c) rahvusvahelised küsimused, sealhulgas koos kolmandate riikidega elluviidavad teadus- ja arendustegevuse, innovatsiooni- ja oskuste vahetamise programmid.
3. Euroopa pooljuhtide nõukoda tagab asjakohasel juhul koordineerimise, koostöö ja teabevahetuse liidu õiguse alusel loodud asjaomaste kriisile reageerimise ja kriisiks valmisoleku struktuuridega.

Artikkel 45

Euroopa pooljuhtide nõukoja struktuur

1. Euroopa pooljuhtide nõukoda koosneb kõikide liikmesriikide esindajatest. Euroopa pooljuhtide nõukoja eesistujaks on komisjoni esindaja.
2. Iga liikmesriik nimetab Euroopa pooljuhtide nõukotta kõrgetasemelise esindaja. Kui see on funktsiooni ja eksperditeadmiste osas asjakohane, võib liikmesriigil seoses Euroopa pooljuhtide nõukoja eri ülesannetega olla rohkem kui üks esindaja. Igal Euroopa pooljuhtide nõukoja liikmel on asendusliige. Üksnes liikmesriikidel on hääleõigus. Igal liikmesriigil on esindajate arvust olenemata ainult üks hääl.
3. Eesistuja võib konkreetsete küsimuste uurimiseks moodustada alalisi või ajutisi allrühmi.

Asjakohasel juhul kutsub eesistuja sellistesse allrühmadesse vaatlejatena nõu andma pooljuhtide väärtusahela esindusorganisatsioone, pooljuhtide tööstusliidu juhtkomiteed ja selle asjakohaseid töörühmi, ametiühinguid ning pooljuhtide kasutajaid liidu tasandil.

Artikkel 46

Euroopa pooljuhtide nõukoja tegevus

1. Euroopa pooljuhtide nõukoja korralised istungid toimuvad vähemalt kord aastas. Nõukoda võib pidada erakorralisi istungeid komisjoni või liikmesriigi taotlusel, nagu on osutatud artiklites 37 ja 39.
2. Euroopa pooljuhtide nõukoda peab artikli 44 lõikes 1 osutatud ülesannete täitmiseks eraldi istungeid.
3. Eesistuja kutsub kokku koosolekud ja valmistab ette päevakorra vastavalt Euroopa pooljuhtide nõukoja käesolevast määrusest tulenevatele ülesannetele ja nõukoja töökorrale.

Komisjon pakub Euroopa pooljuhtide nõukojale artikli 44 kohaseks tegevuseks haldus- ja analüütilist tuge.

4. Asjakohasel juhul kaasab eesistuja pooljuhtide väärtusahela esindusorganisatsioone ja kutsub istungitel osalema asjaomase küsimusega seotud erialateadmistega eksperte, sealhulgas sidusrühmade organisatsioonidest, nagu Euroopa pooljuhtide kvaliteedipiirkondade võrgustik, ning määrab vaatlejaid, sealhulgas liikmete soovitusel. Eesistuja võib hõlbustada teabevahetust Euroopa pooljuhtide nõukoja ning muude liidu organite, asutuste ja ekspertide ning nõuanderühmade, sealhulgas pooljuhtide tööstusliidu vahel. Eesistuja tagab, et pooljuhtide tööstusliidu juhtkomiteed kutsutakse vähemalt korra aastas esitama ajakohast teavet ja arutama Euroopa pooljuhtide strateegilise lähenemisviisi asjakohaseid aspekte.
 5. Eesistuja kutsub Euroopa Parlamendi esindaja alalise vaatlejana Euroopa pooljuhtide nõukotta, eelkõige istungitele, mis käsitlevad IV peatükki „Seire ja kriisile reageerimine“. Eesistuja tagab, et asjaomased teised liidu institutsioonid ja asutused osalevad vaatlejatena Euroopa pooljuhtide nõukoja istungitel, mis on seotud IV peatükiga „Seire ja kriisile reageerimine“.
- Vaatlejatel ja ekspertidel ei ole hääleõigust ning nad ei osale Euroopa pooljuhtide nõukoja ja selle allrühmade arvamuste, soovitude või nõuannete koostamisel. Kui see on asjakohane, võib Euroopa pooljuhtide nõukoda kutsuda kõnealuseid vaatlejaid ja eksperte panustama teabe ja teadmistega.
6. Euroopa pooljuhtide nõukoda võtab vajalikud meetmed, et tagada konfidentsiaalse teabe turvaline käitlemine ja töötlemine kooskõlas artikliga 50.

Artikkel 47

Rahvusvaheline koostöö ja strateegilised partnerlused pooljuhtide valdkonnas

1. Euroopa pooljuhtide nõukoda nõustab komisjoni pooljuhtidealase rahvusvahelise koostööga seotud küsimuses. Sel eesmärgil arutab Euroopa pooljuhtide nõukoda korrapäraselt järgmisi küsimusi:
 - a) mil määral toetab liidu pooljuhtidealane rahvusvaheline koostöö, sealhulgas pooljuhtide valdkonna strateegilised partnerlused
 - liidu asendamatus, vastupanuvõime ja jõukuse suurendamist;
 - liidu ja rahvusvaheliste partnerite pooljuhtide väärtusahelas tehtava koostöö parandamist, sealhulgas teadusuuringute ja innovatsiooni valdkonnas;
 - teadmiste ja oskuste nappusega ning tööturu nõudlusele mittevastavusega tegelemist, meelitades ligi, mobiliseerides ja säilitades liidus uusi talente;
 - b) liikmesriikide ja asjakohaste rahvusvaheliste partnerite vahelise kahepoolse koostöö ning liidu pooljuhtidealase rahvusvahelise koostöö, sealhulgas pooljuhtide valdkonna strateegiliste partnerluste raames toimuva tegevuse järjepidevus ja võimalik koostoime;
 - c) milliseid rahvusvahelisi partnereid tuleks pooljuhtide valdkonnas strateegiliste partnerluste sõlmimisel esmatähtsaks pidada, võttes arvesse järgmisi kriteeriume:
 - võimalik panus varustuskindlusesse, asendamatusse, vastupidavusse ja jõukusse, võttes arvesse partneri potentsiaalset pooljuhtide tootmisvõimsust, mitmekesistamist ja sõltuvusi;

- kas partneri õigusraamistikuga on tagatud keskkonnamõju seire ja minimeerimine, sotsiaalselt vastutustundlike tavade järgimine, läbipaistvate äritavade kasutamine ning avaliku halduse ja õigusriigi nõuetekohasele toimimisele kahjuliku mõju vältimine;
 - kas kolmanda riigi või territooriumi ja liidu vahel on olemas koostöölepingud ning kas tekkivate turgude ja areneva majandusega riikide puhul on võimalik võtta kasutusele Global Gateway⁷² investeerimisprojektid;
 - kas partneri õigusraamistiku või asjakohase kohaldatava raamistikuga on ette nähtud tehnoloogiaekspordi kontroll, mis võib piirata juurdepääsu ELis kaupade projekteerimiseks, arendamiseks, tootmiseks või kasutamiseks vajalikele kaupadele või vajalikule tehnoloogiale või ELis projekteeritud, arendatud või toodetud kaupade ja tehnoloogia eksporti.
2. Komisjon võimaldab ja toetab Euroopa pooljuhtide nõukoja koostööd muude asjakohaste koordineerimisfoorumite, sealhulgas Global Gateway⁷³ raamistiku osana loodud foorumite raames.
 3. Liikmesriigid tagavad oma rahvusvaheliste partneritega tehtava kahepoolse koostöö järjepidevuse liidu pooljuhtidealase rahvusvahelise koostööga, sealhulgas koostööga mittesiduvate strateegiliste partnerluste raames. Samuti toetavad liikmesriigid komisjoni liidu pooljuhtidealase rahvusvahelise koostöö, sealhulgas pooljuhtide valdkonna strateegiliste partnerluste raames kehtestatud koostöömeetmete rakendamisel.

2. JAGU

RIIKIDE PÄDEVAD ASUTUSED

Artikkel 48

Riikide pädevate asutuste ja ühtsete kontaktpunktide määramine

1. Iga liikmesriik määrab ühe või mitu riigi pädevat asutust, et tagada käesoleva määruse kohaldamine ja rakendamine riigi tasandil.
2. Kui liikmesriik määrab rohkem kui ühe riigi pädeva asutuse, määrab ta selgelt kindlaks asjaomaste asutuste vastavad kohustused ning tagab, et nad teevad tulemuslikult ja tõhusalt koostööd käesolevast määrusest tulenevate ülesannete täitmiseks, sealhulgas seoses lõikes 3 osutatud riigi ühtse kontaktpunkti määramise ja tegevusega.
3. Iga liikmesriik määrab ühe riigi ühtse kontaktpunkti, kes täidab sidepidamisfunktsiooni, et tagada piiriülene koostöö teiste liikmesriikide pädevate

⁷²Euroopa Komisjon: rahvusvahelise partnerluse peadirektoraat, „The Global Gateway strategy“ (Global Gateway strateegia), Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2025, <https://data.europa.eu/doi/10.2841/5607451>.

⁷³Euroopa Komisjon: rahvusvahelise partnerluse peadirektoraat, „The Global Gateway strategy“ (Global Gateway strateegia), Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2025, <https://data.europa.eu/doi/10.2841/5607451>.

asutuste, komisjoni ja Euroopa pooljuhtide nõukojaga. Kui liikmesriik nimetab ainult ühe pädeva asutuse, siis on riigi pädev asutus ka riigi ühtne kontaktpunkt.

4. Iga liikmesriik teavitab komisjoni riigi pädeva asutuse või rohkem kui ühe riigi pädeva asutuse määramisest ning riigi ühtsest kontaktpunktist, sealhulgas nende käesolevast määrusest tulenevatest täpsetest ülesannetest ja kohustustest, nende kontaktandmetest ja kontaktandmete hilisematest muudatustest. Riigi ühtne kontaktpunkt esitab komisjonile toimiva kirjakasti aadressi.
5. Liikmesriigid tagavad, et riikide pädevad asutused, sealhulgas määratud riigi ühtne kontaktpunkt, kasutavad oma volitusi erapooletult, läbipaistvalt ja õigeaegselt ning et neile antakse volitused ja piisavad tehnilised, rahalised ja inimressursid käesolevast määrusest tulenevate ülesannete täitmiseks.
6. Liikmesriigid tagavad, et asjakohasel juhul ning kooskõlas liidu ja liikmesriigi õigusega konsulteerivad riikide pädevad asutused teiste asjaomaste riigi ametiasutustega ja asjaomaste huvitatud isikutega ning teevad nendega koostööd.

Komisjon hõlbustab riikide pädevate asutuste vahelist kogemuste vahetamist.

3. JAGU

TÖÖSTUSLIIT

Artikkel 49

Pooljuhtide tööstusliit

1. Luuakse pooljuhtide tööstusliit (edaspidi „tööstusliit“).
2. Tööstusliit koondab asjakohaseid sidusrühmi, et abistada komisjoni ja liikmesriike muu hulgas järgmistes liidu pooljuhitööstuse jaoks asjakohastes küsimustes:
 - f) hetkesuundumused turul ja tööstusharus;
 - g) liidu pooljuhtide projekteerimis- ja tootmisvõimsus;
 - h) liidu kujunemisjärgus pooljuhitehnoloogiad ja nende mõju;
 - i) liidu tööstuse tugevuste ja nõrkuste kindlakstegemine ning soovitused nendega tegelemiseks;
 - j) innovatsiooni tööstusliku kasutuselevõtu kiirendamise strateegiad;
 - k) tööstusharu mõjutavad geopolitiilised muutused;
 - l) liidu ülemaailmse konkurentsivõime suurendamine;
 - m) nõudluse kiirendajate toimimise toetamine;
 - n) nõudlusfoorumi toimimise toetamine.
3. Tööstusliidu liikmed on liidu pooljuhtide väärtusahela, sealhulgas ettevõtjate, idufirmade, teadus- ja tehnoloogiaorganisatsioonide ning kasutajate sektorite esindajad, kes vastavad järgmistele kriteeriumidele:
 - a) neil on pooljuhtide alal tõendatud kogemused, teadmised ja võimekus;

- b) nad toetavad või on võtnud kohustuse toetada pooljuhtide varustuskindlust liidus;
 - c) neil on Euroopa turul oluline turuosa või nad püüavad liidus sellist turuosa saavutada.
- 4. Komisjon määrab tööstusliidu liikmed kooskõlas lõikes 4 sätestatud kriteeriumidega.
 - 5. Tööstusliidu eesistuja on komisjoni esindaja.
 - 6. Tööstusliit peab vähemalt korra aastas üldkoosoleku. Ta võib pidada erakorralisi koosolekuid tööstusliidu eesistuja taotlusel või mõne juhtkomitee liikme taotlusel, kui eesistuja selle heaks kiidab.
 - 7. Eesistuja kutsub koosoleku kokku ja koostab selle päevakorra kooskõlas tööstusliidu töökorra ja käesoleva määruse kohaste ülesannetega.
 - 8. Komisjon moodustab tööstusliidus juhtkomitee. Juhtkomitee peab vähemalt korra aastas strateegilist dialoogi Euroopa pooljuhtide nõukojaga, nagu on täpsustatud artiklis 44.
 - 9. Tööstusliidu eesistuja või juhtkomitee võib tingimusel, et eesistuja selle heaks kiidab, moodustada konkreetsete küsimuste uurimiseks alalisi või ajutisi töörühmi.

VI peatükk

Konfidentsiaalsus ja karistused

Artikkel 50

Konfidentsiaalse teabe käsitlemine

- 1. Käesoleva määruse rakendamise käigus saadud teavet kasutatakse üksnes käesoleva määruse kohaldamise eesmärgil ning seda kaitstakse asjakohaste liidu ja liikmesriikide õigusaktidega.
- 2. Käesoleva määruse alusel kogutud mittekonfidentsiaalne teave edastatakse liikmesriikide statistikaametitele ja Eurostatile statistika koostamiseks kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2024/3018.
- 3. Artiklite 14, 33, 35, 38 ja 41 ning artikli 46 kohaselt saadud teave on ametisaladus ning seda kaitstakse liidu institutsioonide suhtes kohaldatavate reeglite ja asjaomase liikmesriigi õigusega, sealhulgas kõnealuste reeglite rikkumise suhtes kohaldatavate sätete rakendamisega.
- 4. Komisjon ja liikmesriikide pädevad asutused, nende ametnikud, teenistujad ja muud nende asutuste järelevalve all töötavad isikud tagavad oma ülesannete käigus saadud teabe ja andmete konfidentsiaalsuse viisil, mis kaitseb eelkõige intellektuaalomandiõigust ja tundlikku äriteavet või ärisaladusi. See kohustus kehtib kõigi liikmesriikide esindajate, vaatlejate, ekspertide ja muude osalejate suhtes, kes osalevad Euroopa pooljuhtide nõukoja istungitel vastavalt artiklile 44, ning pooljuhtide komitee liikmete suhtes vastavalt artikli 56 lõikele 1.
- 5. Komisjon näeb ette standarditud ja turvalised vahendid käesoleva määruse kohaselt saadud teabe kogumiseks, töötlemiseks ja säilitamiseks.

6. Komisjon ja liikmesriigid võivad vajaduse korral vahetada artiklite 35, 38 ja 39 kohaselt saadud teavet nende kolmandate riikide pädevate asutustega, kellega nad on leppinud kokku kahe- või mitmepoolsetes konfidentsiaalsuskokkulepetes, mis tagavad konfidentsiaalsuse piisava taseme, kuid võivad seda teha üksnes koondkujul, vältides liikmesriigis tegutseva äriühingu konkreetset olukorda käsitlevate järelduste avalikustamist. Enne kui komisjon või liikmesriigid hakkavad teavet vahetama, teavitavad nad Euroopa pooljuhtide nõukoda jagatavast teabest ja asjaomasest konfidentsiaalsuskokkulepest.

Kolmandate riikide pädevate asutustega teabe vahetamisel määrab komisjon liidus ühtse kontaktpunkti ja kasutab seda, et hõlbustada sellise teabe või selliste andmete konfidentsiaalset edastamist kooskõlas komisjoni asjakohaste menetlustega.

7. Komisjon võib võtta teabe kogumisel omandatud kogemuste alusel vajaduse korral vastu rakendusakte, et määrata kindlaks konfidentsiaalse teabe käsitlemise praktiline kord käesoleva määruse kohase teabevahetuse kontekstis. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 56 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 51 *Trahvid ja sunniraha*

1. Kui komisjon peab seda vajalikuks ja proportsionaalseks, võib ta võtta vastu otsuse
 - a) määrata trahve, kui ettevõtja annab vastuseks artikli 38 või 41 kohaselt esitatud nõudele tahtlikult või raske hooletuse tõttu ebaõiget, mittetäielikku või eksitavat teavet või ei esita teavet ettenähtud tähtaja jooksul;
 - b) määrata trahve, kui ettevõtja tahtlikult või raske hooletuse tõttu ei täida kohustust teavitada komisjoni kolmanda riigi kehtestatud kohustusest vastavalt artikli 38 lõikele 8, artikli 41 lõikele 7 ja artikli 42 lõikele 3;
 - c) määrata sunniraha, kui ettevõtja tahtlikult või raske hooletuse tõttu ei täida kriisi korral oluliste toodete tootmise prioriteetsena käsitlemise kohustust vastavalt artiklile 42.
2. Enne käesoleva artikli lõike 1 kohase otsuse tegemist annab komisjon ettevõtjatele võimaluse olla ära kuulatud vastavalt artiklile 54. Ta võtab arvesse kõiki ettevõtja esitatud põhjendatud selgitusi, et teha kindlaks, kas trahve või sunniraha peetakse vajalikuks ja proportsionaalseks.
3. Lõike 1 punktis a osutatud juhtudel määratavad trahvid ei ületa 300 000 eurot.
Lõike 1 punktis b osutatud juhtudel määratavad trahvid ei ületa 150 000 eurot.
Kui asjaomane ettevõtja on VKE, ei ületa määratavad trahvid 50 000 eurot.
4. Lõike 1 punktis c osutatud juhul määratud sunniraha ei ületa 1,5 % jooksvast päevakäibest iga tööpäeva kohta, mil artiklis 43 sätestatud kohustust ei täideta, arvutatuna alates prioriteetse tellimuse esitamise otsuses määratud kuupäevast.
Kui asjaomane ettevõtja on VKE, ei ületa määratud sunniraha 0,5 % jooksvast päevakäibest.
5. Komisjon võtab trahvi või sunniraha summa kindlaksmääramisel arvesse rikkumise olemust, raskusastet ja kestust, sealhulgas juhul, kui ei täideta artikli 43 kohast kohustust prioriteetne tellimus vastu võtta ja seda prioriteediks pidada ning kui ettevõtja on täitnud prioriteetse tellimuse osaliselt, võttes nõuetekohaselt arvesse proportsionaalsuse ja asjakohasuse põhimõtteid.

6. Kui ettevõtja on nõuded, mille täitmiseks sunniraha määrati, täitnud, võib komisjon määrata sunniraha lõppsumma esialgses otsuses ettenähtud sunnirahast väiksemana.
7. Euroopa Kohtul on täielik pädevus vaadata läbi otsused, millega komisjon on määranud trahvid või sunniraha. Euroopa Kohus võib määratud trahvi või sunniraha tühistada, seda vähendada või suurendada.

Artikkel 52

Karistuse määramise aegumistähtaeg

1. Komisjonile artikliga 51 antud volitustel on järgmised aegumistähtajad:
 - a) kaks aastat juhul, kui on rikutud artikli 38 või 41 kohaseid teabenõudeid käsitlevaid sätteid;
 - b) kaks aastat juhul, kui on rikutud artikli 38 lõike 8, artikli 41 lõike 7 ja artikli 42 lõike 3 kohaseid teavitamiskohustust käsitlevaid sätteid;
 - c) kolm aastat juhul, kui on rikutud sätteid, mis käsitlevad kohustust pidada prioriteediks kriisi korral oluliste toodete tootmist vastavalt artiklile 42.
2. Lõikes 1 osutatud aegumistähtajad hakkavad kulgema rikkumise toimepaneku päevast. Kestva või korduva rikkumise puhul hakkab aegumistähtaeg kulgema viimase rikkumise toimepaneku päevast.
3. Kõik meetmed, mida komisjon või liikmesriikide pädevad asutused võtavad käesoleva määruse järgimise tagamiseks, katkestavad aegumistähtaja kulgemise.
4. Aegumistähtaeg katkeb kõigi poolte suhtes, keda peetakse rikkumises osalemise eest vastutavaks.
5. Kui aegumistähtaeg katkeb, hakatakse seda iga kord uuesti arvestama. Aegumistähtaeg möödub aga hiljemalt päeval, mil kahekordse aegumistähtajaga võrdne ajavahemik lõpeb, ilma et komisjon oleks määranud trahvi või sunniraha. Seda tähtaega pikendatakse aja võrra, mille jooksul aegumistähtaeg oli peatatud seetõttu, et komisjoni otsust menetleti Euroopa Liidu Kohtus.

Artikkel 53

Karistuse täitmisele pööramise suhtes kohaldatavad aegumistähtajad

1. Komisjoni õigusel nõuda artikli 51 alusel tehtud otsuste täitmist on kolme aasta pikkune aegumistähtaeg.
2. Aegumistähtaega hakatakse arvestama lõpliku otsuse tegemise päevast.
3. Trahvide ja sunniraha täitmisele pööramise aegumistähtaeg katkeb,
 - a) kui teatatakse otsusest muuta trahvi või sunniraha algset summat või otsusest jätta sellise muutmise taotlus rahuldamata;
 - b) kui komisjon või tema taotlusel tegutsev liikmesriik võtab meetmeid, mille eesmärk on trahv või perioodiline karistusmakse sisse nõuda.
4. Kui aegumistähtaeg katkeb, hakatakse seda uuesti arvestama.
5. Trahvide ja sunniraha täitmisele pööramise aegumistähtaeg peatub nii kauaks, kui
 - a) on lubatud maksetähtaja alusel;
 - b) peatatakse makse sissenõudmine vastavalt Euroopa Kohtu otsusele.

Artikkel 54
Õigus olla enne karistuse määramist ära kuulatud

1. Enne artikli 51 kohase otsuse vastuvõtmist annab komisjon asjaomasele ettevõtjale võimaluse esitada oma seisukohad järgmistes küsimustes:
 - a) komisjoni esialgsed järeldused, sealhulgas kõik komisjoni esitatud vastuväited;
 - b) meetmed, mida komisjon võib kavatseda võtta punktis a osutatud esialgsete järelduste põhjal.
2. Asjaomased ettevõtjad võivad esitada komisjonile oma seisukohad lõike 1 punktis a osutatud komisjoni esialgsete järelduste kohta tähtaja jooksul, mille komisjon on määranud oma esialgsetes järeldustes ja mis ei tohi olla lühem kui 14 päeva.
3. Komisjoni otsused võivad põhineda üksnes sellistel vastuväidetel, mille kohta asjaomastel ettevõtjatel on olnud võimalik esitada oma seisukoht.
4. Igas menetluses tagatakse täielikult asjaomaste ettevõtjate õigus kaitsele. Asjaomasel ettevõtjal on õigus tutvuda komisjoni toimikuga vastavalt avalikustamistingimustele, võttes arvesse ettevõtjate õigustatud huvi kaitsta oma ärisaladusi. Toimikule juurdepääsu õigus ei hõlma juurdepääsu konfidentsiaalsele teabele ega komisjoni või liikmesriikide asutuste sisekasutuseks mõeldud dokumentidele. Eelkõige ei kehti juurdepääsuõigus komisjoni ja liikmesriikide asutuste kirjavahetuse kohta. Käesolev lõige ei takista komisjonil avalikustada ja kasutada teavet, kui see on vajalik rikkumise tõendamiseks.

VII PEATÜKK

Volituste delegeerimine ja komiteemenetlus

Artikkel 55
Delegeeritud volituste rakendamine

1. Komisjonile antakse õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte käesolevas artiklis sätestatud tingimustel.
2. Artiklites 12 ja 17 osutatud õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte antakse komisjonile määramata ajaks alates [väljaannete talitus: lisada jõustumiskuupäev].
3. Euroopa Parlament ja nõukogu võivad artiklites 12 ja 17 osutatud volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse otsuses nimetatud volituste delegeerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.
4. Enne delegeeritud õigusakti vastuvõtmist konsulteerib komisjon kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes sätestatud põhimõtetega iga liikmesriigi määratud ekspertidega.
5. Niipea kui komisjon on delegeeritud õigusakti vastu võtnud, teeb ta selle samal ajal teatavaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule.
6. Artikli 12 või 17 alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole kahe kuu jooksul pärast õigusakti Euroopa

Parlamendile ja nõukogule teatavaks tegemist esitanud selle suhtes vastuväidet või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväidet. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega kahe kuu võrra.

Artikkel 56
Komiteemenetlus

1. Komisjoni abistab komitee (edaspidi „pooljuhtide komitee“). Nimetatud komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.
2. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 5.
3. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 8 koostoimes artikliga 5.

VIII PEATÜKK

Lõppsätted

Artikkel 57
Hindamine ja läbivaatamine

1. Komisjon esitab Euroopa Parlamendile ja nõukogule hiljemalt [väljaannete talitus: lisada kuupäev, mis on neli aastat pärast jõustumiskuupäeva] ning pärast seda iga nelja aasta järel aruande käesoleva määruse hindamise ja läbivaatamise kohta. Aruanded avalikustatakse.
2. Käesoleva määruse hindamise ja läbivaatamise eesmärgil esitavad Euroopa pooljuhtide nõukoda, liikmesriigid ja riikide pädevad asutused komisjonile tema taotluse korral teavet.
3. Käesoleva määruse hindamise ja läbivaatamise käigus võtab komisjon arvesse Euroopa pooljuhtide nõukoja, Euroopa Parlamendi, nõukogu ja muude asjaomaste asutuste ja allikate seisukohti ja tähelepanekuid.

Artikkel 58
Kehtetuks tunnistamine

1. Määrus (EL) 2023/1781 tunnistatakse kehtetuks. 2. Viiteid määrusele (EL) nr 2023/1781 tõlgendatakse viidetena käesolevale määrusele ja loetakse vastavalt VII lisas esitatud vastavustabelile.

Artikkel 59
Üleminekusätted

1. Määruse (EL) 2023/1781 kohaldamist jätkatakse vastavalt kõnealuse määruse artiklites 13 ja 14 osutatud integreeritud tootmisrajatiste ja ELi avatud pooljuhtehaste suhtes, kellele anti see staatus kooskõlas kõnealuse määruse artikli 15 lõikega 3, selle staatuse kestuse jooksul või kõnealuse määruse artikli 15 lõike 8 teise lause kohaselt kohaldatava ajavahemiku jooksul.

Artikkel 60

Jõustumine

Käesolev määrus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel,

Euroopa Parlamendi nimel
president

Nõukogu nimel
eesistuja

FINANTS- JA DIGISELGITUS

1. ETTEPANEKU/ALGATUSE RAAMISTIK.....
 - 1.1. Ettepaneku/algatuse nimetus.....
 - 1.2. Asjaomased poliitikavaldkonnad.....
 - 1.3. Eesmärgid.....
 - 1.3.1. Üldeesmärgid.....
 - 1.3.2. Erieesmärgid.....
 - 1.3.3. Oodatavad tulemused ja mõju.....
 - 1.3.4. Tulemusnäitajad.....
 - 1.4. Ettepanek/algatus käsitleb.....
 - 1.5. Ettepaneku/algatuse põhjendused.....
 - 1.5.1. Lühi- või pikaajalises perspektiivis täidetavad vajadused, sealhulgas algatuse rakendamise üksikasjalik ajakava.....
 - 1.5.2. ELi meetme lisaväärtus (see võib tuleneda eri teguritest, nagu kooskõlastamisest saadav kasu, õiguskindlus, suurem tõhusus või vastastikune täiendavus). Käesoleva punkti kohaldamisel tähendab „ELi meetme lisaväärtus“ väärtust, mis tuleneb liidu sekkumisest ja lisandub väärtusele, mille liikmesriigid oleksid muidu üksi loonud.....
 - 1.5.3. Samalaadsetest kogemustest saadud õppetunnid.....
 - 1.5.4. Kooskõla mitmeaastase finantsraamistikuga ja võimalik koostoime muude asjakohaste vahenditega.....
 - 1.5.5. Erinevate kasutada olevate rahastamisvõimaluste, sealhulgas vahendite ümberpaigutamise võimaluste hinnang.....
 - 1.6. Ettepaneku/algatuse ja selle finantsmõju kestus.....
 - 1.7. Kavandatud eelarve täitmise viis(id).....
2. HALDUSMEETMED.....
 - 2.1. Järelevalve ja aruandluse reeglid.....
 - 2.2. Haldus- ja kontrollisüsteem(id).....
 - 2.2.1. Eelarve täitmise viisi(de), rahastuse rakendamise mehhanismi(de), maksete tegemise korra ja kavandatava kontrollistrateegia selgitus.....
 - 2.2.2. Teave kindlakstehtud riskide ja nende vähendamiseks kasutusele võetud sisekontrollisüsteemi(de) kohta.....
 - 2.2.3. Kontrollimeetmete hinnanguline kulutõhusus (kontrollikulude suhe hallatavate vahendite väärtusse), selle põhjendus ja oodatav veariski tase (maksete tegemise ja sulgemise ajal).....
 - 2.3. Pettuste ja õigusnormide rikkumise ärahoidmise meetmed.....
3. ETTEPANEKU/ALGATUSE HINNANGULINE FINANTSMÕJU.....
 - 3.1. Mitmeaastase finantsraamistiku rubriigid ja kulude eelarveread, millele mõju avaldub
 - 3.2. Ettepaneku hinnanguline finantsmõju assigneeringutele.....

3.2.1.	Hinnanguline mõju tegevusassigneeringutele – ülevaade.....
3.2.1.1.	Heakskiidetud eelarvest saadavad assigneeringud.....
3.2.1.2.	Sihtotstarbelisest välistulust saadavad assigneeringud.....
3.2.2.	Hinnanguline tegevusassigneeringutest rahastatav väljund.....
3.2.3.	Hinnanguline mõju haldusassigneeringutele – ülevaade.....
3.2.3.1.	Heakskiidetud eelarvest saadavad assigneeringud.....
3.2.3.2.	Sihtotstarbelisest välistulust saadavad assigneeringud.....
3.2.3.3.	Assigneeringud kokku.....
3.2.4.	Hinnanguline personalivajadus.....
3.2.4.1.	Rahastatakse heakskiidetud eelarvest.....
3.2.4.2.	Rahastatakse sihtotstarbelisest välistulust.....
3.2.4.3.	Personalivajadus kokku.....
3.2.5.	Hinnanguline mõju digitehnoloogiaga seotud investeeringutele – ülevaade.....
3.2.6.	Kooskõla kehtiva mitmeaastase finantsraamistikuga.....
3.2.7.	Kolmandate isikute rahaline osalus.....
3.3.	Hinnanguline mõju tuludele.....
4.	DIGIMÕÕDE.....
4.1.	Diginõuded.....
4.2.	Andmed.....
4.3.	Digilahendused.....
4.4.	Koostalitlusvõime hindamine.....
4.5.	Digimõõdme rakendamist toetavad meetmed.....

1. ETTEPANEKU/ALGATUSE RAAMISTIK

1.1. Ettepaneku/algatuse nimetus

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus liidu pooljuhiökosüsteemi tugevdamise meetmete raamistiku kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) 2023/1781 (kiibimäärus 2.0)

1.2. Asjaomased poliitikavaldkonnad

Uus Euroopa kestliku heaolu ja konkurentsivõime kava

1.3. Eesmärgid

1.3.1. Üldeesmärgid

Nagu on täpsustatud seletuskirjas, on kiibialgatusel 2.0 kaks üldeesmärki.

1. Suurendada Euroopa pooljuhtide väärtusahela konkurentsivõimet, et parandada liidu tehnoloogilist suveräänsust ja vastupanuvõimet, kiirendades teadusuuringute ja innovatsiooni tööstuslikku kasutuselevõttu, tagades varustuskindluse ning vähendades strateegilisi sõltuvusi tippasemel ja väljakujunenud pooljuhitehnoloogiate valdkonnas.

2. Tõhustada kriisiks valmisolekut, et tagada ELi varustuskindlus, suurendades Euroopa pooljuhtide tarneahela vastupidavust ja kaitstes ELi majandusjulgeolekut.

1.3.2. Erieesmärgid

Erieesmärk nr 1

Suurendada ELi pooljuhitööstuse suutlikkust, varustuskindlust ja konkurentsivõimet kogu väärtusahelas, sealhulgas kõrgtehnoloogiliste tehisintellektipõhiste kiipide valdkonnas

Erieesmärk nr 2

Kujundada peamistes tööstussektorites välja tugev kasutajaturg

Erieesmärk nr 3

Suurendada kriisiks valmisoleku ja kriisile reageerimisega seotud teabe alast suutlikkust

1.3.3. Oodatavad tulemused ja mõju

Märkige, milline peaks olema ettepaneku/algatuse oodatav mõju toetusesaajatele/sihtrühmale.

Liidu pooljuhitööstus peaks saama kasu toetusest suures mahus tehnoloogilise suutlikkuse loomisele tippasemel ja järgmise põlvkonna pooljuhitehnoloogiate valdkonnas, mis tugevdab ELi kõrgetasemelise projekteerimise, süsteemide integreerimise ja kiipide tootmise võimekust. Samuti peaks tööstus saama kasu strateegilistest projektidest projekteerimise ja tootmise valdkonnas. Pooljuhte tootvad rajatised saavad kasu tõhusamatest loamenetlustest.

Liidu pooljuhtide kasutajad peaksid kõikides sektorites saama kasu pooljuhtide suuremast häireteta varustuskindlusest ja tegevusest, mis on suunatud

pooljuhitööstusega tihedamate sidemete loomisele. Lisaks peaksid elutähtsad sektorid saada kasu pooljuhtide suuremast varustuskindlusest.

Pooljuhte sisaldavate toodete lõppkasutajad peaksid saada kasu suuremast varustuskindlusest ja soodsamatest turuhindadest.

Paraneb Euroopa pooljuhiökosüsteemi konkurentsivõime.

1.3.4. Tulemusnäitajad

Märkige, milliste näitajate abil jälgitakse edusamme ja saavutusi.

Euroopa kiibialgatuse 2.0 puhul on enamjaolt asjakohased tulemusnäitajad. III lisas on esitatud esimesed versioonid mõõdetavate näitajate kohta, mille abil jälgitakse rakendamist ja antakse aru Euroopa kiibialgatuse 2.0 edusammudest selle üldeesmärkide saavutamisel:

1. pooljuhtidega seotud välismaiste otseinvesteeringute sissevool liitu (kokku);
2. pooljuhtide ja fotoonika valdkonna oskustööjõud, sealhulgas riigisiseste kiibivaldkonna pädevuskeskuste algatuste kaudu koolitust/ümberõpet saanud töötajad;
3. avaliku sektori toetus idufirmadele ja kasvufirmadele;
4. tegevuse laiendamise rahastamine era- ja riskikapitalist.

1.4. Ettepanek/algatus käsitleb

☒ uut meetet

☐ uut meetet, mis tuleneb katseprojektist / ettevalmistavast meetmest⁷⁴

☒ olemasoleva meetme pikendamist

☐ ühe või mitme meetme ümbersuunamist teise või uude meetmesse või ühendamist teise või uue meetmega

⁷⁴Vastavalt finantsmääruse artikli 58 lõike 2 punktile a või b.

1.5. Ettepaneku/algatuse põhjendused

1.5.1. Lühivi või pikaajalises perspektiivis täidetavad vajadused, sealhulgas algatuse rakendamise üksikasjalik ajakava

Määrus peaks olema täielikult kohaldatav peagi pärast selle vastuvõtmist, s.o *Euroopa Liidu Teatajas* avaldamisele järgneval päeval.

Määrus tugineb praegu määruse (EL) 2023/1781 (kiibimäärus) alusel kehtivatele sätetele.

1.5.2. ELi meetme lisaväärtus (see võib tuleneda eri teguritest, nagu kooskõlastamisest saadav kasu, õiguskindlus, suurem tõhusus või vastastikune täiendavus). Käesoleva punkti kohaldamisel tähendab „ELi meetme lisaväärtus“ väärtust, mis tuleneb liidu sekkumisest ja lisandub väärtusele, mille liikmesriigid oleksid muidu üksi loonud.

ELi pooljuhtide projekteerimis- ja tootmisvõimsuse tugevdamise ning kriisiks valmisoleku parandamise eesmärgi on võimalik tulemuslikumalt saavutada liidu tasandil, sest probleemide ulatus ja süsteemne laad ületavad üksikute eraldi tegutsevate liikmesriikide suutlikkust. Suurtesse tootmisrajatistesse, jagatud teadus- ja arendustaristusse ning piiriülestesse varajase hoiatamise ja seiresüsteemidesse tehtavate investeeringute koordineerimisega kaasneb märkimisväärne mastaabisääst, sest ELi tasandi meetmete puhul on võimalik kasutada vahendeid ühiselt, vähendada dubleerimist ja saavutada tulemusi tõhusamalt kui killustatud riiklike jõupingutuste puhul. Selliste meetmete nagu tootmisvõimsuse suurendamise, lubade andmise kiirendamise, prioriteetsete tellimuste ja ühisostmise eesmärk on tagada sidus reageerimine tulevastele kriisidele.

Ühine raamistik toob ka selget kasu, sest see asendab liikmesriikide lahknevad algatused, kriisile reageerimise protokollid ja aruandluse ühise lähenemisviisiga, mis tagab sidususe, vähendab halduskoormust ja võimaldab vältida subsideerimisrallisid või ebajärjepidevaid regulatiivseid nõudeid. Paraneb siseturu toimimine, sest koordineeritud ELi tegevusega minimeeritakse häireid, tagatakse aus konkurents pooljuhiprojektide ligimeelitamiseks, hõlbustatakse kriitilise tähtsusega sisendite ja kiipide sujuvat ringlust ning tugevdatakse selliste piiriüleste tarneaahelate vastupidavust, mis sõltuvad sujuvast integratsioonist kõikides liikmesriikides.

1.5.3. Samalaadsetest kogemustest saadud õppetunnid

Kehtiva kiibimääruse hindamisest tuleneb mitu õppetundi⁷⁵. Esiteks nõuab innovatsiooni abil tööstussuutlikkuse saavutamine poliitikamehhanisme, millega luuakse sõnaselgelt seos katseliinide taristu ja tootmis- ja arendustegevate investeeringute vahel. Kiibimäärusega loodi küll edukalt maailmatasemel teadus- ja valideerimisrajatist, ent kogemusest nähtub, et turu nõudlusele vastav tootmine ei tulene automaatselt üksnes tehnoloogilisest võimekusest. Tulevaste algatuste puhul oleks kasulik näha ette üleminekumehhanismid, mis hõlbustavad süstemaatilisemat üleminekut katseliinidelt tööstuslikule kasutusevõtule.

Teiseks tuleks tööstuspoliitika vahenditesse integreerida tegevuse kohandamine nõudlusega. Hindamisel tuuakse esile, et ilma usaldusväärse turuletoomiseta ei kaasne ainult pakkumise poolel tehtavate investeeringutega tingimata mastaabi ega

⁷⁵Komisjoni talituste töödokument.

konkurentsivõimet. Seega peaksid kasutuselevõttu toetavatele vahenditele lisanduma nõudlust suurendavad meetmed, nagu hangete koordineerimine või tarbimisstiimulid.

Kolmandaks peab tööstuspoliitika keskmesse jääma juurdepääs rahastamisele. Hindamisest nähtub, et esimene omalaadne raamistik suurendas õiguskindlust ulatuslike investeeringute tegemisel, kuid riigiabi eeskirjad, pikad etteteatamisajad ja ebakindlus projektide tasandil tekitasid sidusrühmade jaoks jätkuvalt viivitusi. Samamoodi piiravad tegevuse laiendamise rahastamist hilises etapis tehtavad riskikapitali- ja institutsioonilised investeeringud. Need tegurid nõrgendavad Euroopa konkurentsivõimet ja aeglustavad ülemaailmselt konkureerivate äriühingute kasvu.

Samuti sõltub kriisiks valmisolek selle teabe kvaliteedist, mis saadakse süsteemidest. Hindamisest nähtub, et tõhus seire nõuab ajakohast nähtavust kogu väärtusahela lõikes, mis ei hõlma üksnes valmistamist, vaid ka materjale, pakendamist, projekteerimisvahendeid ja järgmise etapi kasutajaid. Tulevastes raamistikutes võiks prioriteediks pidada täiustatud andmekogumist, jagatud andmetaristuid ja integreeritud aruandlust, mis võimaldaks riske aegsalt avastada ja neile koordineeritult reageerida.

1.5.4. Kooskõla mitmeaastase finantsraamistikuga ja võimalik koostoime muude asjakohaste vahenditega

Euroopa kiibialgatuse 2.0 positiivse mõju suurendamiseks toetub algatus (I samm) jätkuvalt tugevale teadmusbasisile ja suurendab koostoimet meetmetega, mida liit ja liikmesriigid praegu toetavad pooljuhtidealaste teadusuuringute ja innovatsiooni ning tarneahela osade arendamise programmide ja meetmetega. Need hõlmavad eeskätt programmi „Euroopa horisont“ ja programmi „Digitaalne Euroopa“, mille eesmärk on tugevdada Euroopa ülemaailmsel rolli pooljuhitehnoloogia ja selle rakenduste valdkonnas ning tagada talle 2030. aastaks kasvav osakaal ülemaailmses tootmises. Selle tegevuse täiendamiseks tehakse Euroopa kiibialgatuse 2.0 raames tihedamat koostööd pooljuhtide tööstusliiduga.

1.5.5. Erinevate kasutada olevate rahastamisvõimaluste, sealhulgas vahendite ümberpaigutamise võimaluste hinnang

Ilma et see mõjutaks järgmise mitmeaastase finantsraamistiku üle peetavate läbirääkimiste tulemusi, on alates 2028. aastast ette nähtud assigneeringud rangelt soovituslikud.

1.6. Ettepaneku/algatuse ja selle finantsmõju kestus

☒ Piiratud kestusega

- ☒ hakkab kehtima kuupäeval, mil võetakse vastu ettepanek Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse kohta, millega kehtestatakse meetmete raamistik Euroopa pooljuhiökosüsteemi tugevdamiseks (kiibimäärus 2)
- ☒ finantsmõju kulukohustuste assigneeringutele avaldub ajavahemikul 2028–2034 ja maksete assigneeringutele ajavahemikul 2028–2038.

☐ Piiramatu kestusega

- ☐ Rakendamise käivitumisperiood hõlmab ajavahemikku AAAA–AAAA,
- ☐ millele järgneb täieulatuslik rakendamine.

1.7. Kavandatud eelarve täitmise viis(id)

☒ Eelarve otsene täitmine komisjoni poolt

- ☒ tema talituste kaudu, sealhulgas kasutades liidu delegatsioonides töötavat komisjoni personali;
- ☐ rakendusametite kaudu

☐ Eelarve jagatud täitmine koostöös liikmesriikidega

☒ Eelarve kaudne täitmine, mille puhul eelarve täitmise ülesanded on delegeeritud:

- ☐ kolmandatele riikidele või nende määratud asutustele;
- ☐ rahvusvahelistele organisatsioonidele ja nende allasutustele (nimetage);
- ☐ Euroopa Investeeringuspankale ja Euroopa Investeeringufondile;
- ☒ finantsmääruse artiklites 70 ja 71 osutatud asutustele;
- ☐ avalik-õiguslikele asutustele;
- ☐ avalikke teenuseid osutavatele eraõiguslikele asutustele, sel määral, mil neile antakse piisavad finantstagatised;
- ☐ liikmesriigi eraõigusega reguleeritud asutustele, kellele on delegeeritud avaliku ja erasektori partnerluse rakendamine ja kellele antakse piisavad finantstagatised;
- ☐ asutustele või isikutele, kellele on delegeeritud Euroopa Liidu lepingu V jaotise kohaste ühise välis- ja julgeolekupoliitika erimeetmete rakendamine ja kes on kindlaks määratud asjaomases alusaktis;
- ☐ liikmesriigis asutatud asutustele, kelle suhtes kohaldatakse liikmesriigi eraõigust või liidu õigust ja kellele võib kooskõlas valdkondlike normidega usaldada liidu rahaliste vahendite või eelarveliste tagatiste haldamise niivõrd, kuivõrd selliseid asutusi kontrollivad avalik-õiguslikud asutused või avalikke teenuseid osutavad eraõiguslikud asutused ja kontrollivad organid annavad neile solidaarvastutuse vormis piisavad finantstagatised või samaväärsed finantstagatised, mis võivad iga meetme puhul piirduda liidu toetuse maksimumsummaga.

Märkused

Välja arvatud a) kiibifondiga seotud tegevused ja eelarved ning b) sihtotstarbelised tegevused ja eelarved Euroopa Innovatsiooninõukogu raames, jätkatakse Euroopa kiibialgatuse 2.0 rakendamist eelarve kaudse täitmise kaudu, delegeerides ülesannete täitmise Kiipide Ühisettevõttele ja asjakohasel juhul liidu õiguse kohaselt järgmise mitmeaastase finantsraamistiku alusel loodud ühisettevõttele või muule sarnasele üksusele või algatusele, mis selle asendab. Liikmesriigid ja teised osalevad riigid kaasrahastavad kaudseid meetmeid.

Muud osad, näiteks 2. ja 3. samba raames toimuv tegevus, kuuluvad eelarve otsese täitmise alla. Need on seotud komisjonile delegeeritud ülesannetega teha kiipide ühisettevõtte üle järelevalvet, vaadata läbi pooljuhitehnoloogia rajatiste taotlused ja teha nende kohta otsus, toetada Euroopa pooljuhtide nõukoda ja pooljuhtide tarneahela ettevõtjatevahelist platvormi ning jälgida koos liikmesriikidega pooljuhtide tarneahelaid ja teha vajaduse korral otsuseid meetmete kohta.

2. HALDUSMEETMED

2.1. Järelevalve ja aruandluse reeglid

Käesolev selgitus hõlmab komisjoni talituste kulusid. Seda liiki kulude suhtes kohaldatakse standardnorme. Komisjon hindab käesoleva ettepaneku väljundit, tulemusi ja mõju iga nelja aasta järel pärast kohaldamise alguskuupäeva.

Peale selle kehtivad Kiipide Ühisettevõtte kui liidu organi suhtes ranged järelevalvenormid. Järelevalves kasutatakse järgmist:

- ühisettevõtte siseauditiüksus ja komisjoni audititalitus;
- juhatusepoolne järelevalve. Tegevdirektor teostab ühisettevõtte tegevuse üle sisemist järelevalvet;
- kvantitatiivsete ja kvalitatiivsete tulemusnäitajate kogum, mis kehtestatakse programmi rakendamise jälgimiseks ja selle mõju mõõtmiseks;
- programmi vahe- ja lõpphindamine välisekspertide poolt komisjoni järelevalve all;
- ühisettevõtte tööprogramm ja iga-aastane tegevusaruanne.

2.2. Haldus- ja kontrollisüsteem(id)

2.2.1. *Eelarve täitmise viisi(de), rahastuse rakendamise mehhanismi(de), maksete tegemise korra ja kavandatava kontrollistrateegia selgitus*

Määrusega kehtestatakse läbivaadatud poliitikaraamistik, et kaasata investeringuid kõrgtehnoloogiliste pooljuhtide tootmisse liidus ja seda valdkonda edendada, samuti stimuleerida nõudlust, ning läbivaadatud eeskirjad kooskõlastatud lähenemisviisi kohta pooljuhtide nappuse seirele ja selleks valmisolekule. Sellised vahendid nagu suurte ülesannete lahendamine, strateegilised projektid, nõudlusfoorum, nõudluse kiirendajad ja pooljuhtide tarneahela ettevõtjatevaheline platvorm on uued abivahendid, nagu ka Euroopa pooljuhtide kvaliteedipiirkondade tunnustamine.

Nende eeskirjadega nõutakse järjepidevusemehhanismi käesolevast määrusest tulenevate kohustuste piiriüleseks kohaldamiseks ning liikmesriikide ametiasutuste ja komisjoni tegevuse koordineerimist Euroopa pooljuhtide nõukoja kaudu.

Komisjoni ülesannete täitmiseks tuleb tagada komisjoni talitustele asjakohased ressursid.

Muude osade puhul on põhjendatud eelarve kaudne täitmine, sest Kiipide Ühisettevõtte on avaliku ja erasektori partnerlus ning osa kaasrahastamisest saadakse osalevate riikide panusena ja erasektorist pärit liikmete mitterahalise toetusena.

Otsus ELi panuse kohta Kiipide Ühisettevõttesse tehakse igal aastal selleks aastaks vastu võetud ELi eelarve alusel.

Euroopa Komisjoni ja Kiipide Ühisettevõtte vahelises finantspartnerluse raamlepingus sätestatakse, et komisjon maksab igal aastal täidetavate ülesannete eest rahalise panuse pärast seda, kui Kiipide Ühisettevõttega on sõlmitud rahalist panust käsitlev leping ning ühisettevõtte on väljastanud vastavad maksetaotlused muudele liikmetele kui liit.

Komisjon tagab, et Kiipide Ühisettevõtte suhtes kohaldatavad eeskirjad on täielikult kooskõlas finantsmääruse nõuetega. Kooskõlas määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikliga 71 järgib ühisettevõtte usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtet. Kiipide Ühisettevõtte järgib ka ühisettevõtte suhtes kohaldatava näidisfinantsmääruse sätteid. Kõik näidisfinantsmäärusest tehtavad erandid, mis on vajalikud ühisettevõtte erivajaduste eesmärgil, peavad saama komisjoni eelneva nõusoleku.

Järelevalvekord, sealhulgas liidu esindatuse kaudu Kiipide Ühisettevõtte juhatuses ja ametiasutuste nõukogus, ning aruandluskord tagavad, et komisjoni talitused saavad täita nii kolleegiumi kui ka eelarvepädevate institutsioonide ees aruandekohustuse nõudeid.

Kiipide Ühisettevõtte sisekontrolli raamistik põhineb järgmisel:

- selliste sisekontrollistandardite rakendamine, mis pakuvad vähemalt komisjoni pakutava garantiiga võrdväärset garantiid;
- menetlused parimate projektide valimiseks sõltumatu hindamise teel ning nende viimiseks õigusaktide kujule;
- projektide ja lepingute haldus iga projekti kogu olelustersükli vältel;
- eelkontrollid kõikide taotluste puhul, sealhulgas audititõendite kättesaamine ja kulumetoodika eeltõendamine;
- valitud taotluste järelauditid programmi „Euroopa horisont“ järelauditite raames;
- projektide tulemuste teaduslik hindamine.

2.2.2. *Teave kindlakstehtud riskide ja nende vähendamiseks kasutusele võetud sisekontrollisüsteemi(de) kohta*

Käesolevale ettepanekule on lisatud mõjuhinnang, milles esitatakse valitud poliitilise lähenemisviisi aluseks olev analüüs. Algatuse ettevalmistamisel tugineti ka avalikule konsultatsioonile ning sihtkonsultatsioonidele tööstusharu sidusrühmade, liikmesriikide ja kutseorganisatsioonidega, mis tagasid asjakohaste andmete, teabe ja tagasiside kogumise. Siiski võivad rakendamise ajal ilmnedavad soovimatud tagajärjed või ettenägematud mõjud. Need tehakse kindlaks määru sättestatud järelevalvemenetluste kaudu, mis võimaldab komisjonil nendega asjakohaselt ja õigel ajal tegeleda.

Peale selle on Kiipide Ühisettevõttega seotud huvide konfliktide leevendamiseks võetud mitmesuguseid meetmeid, eelkõige:

- tavapäraste otsuste tegemisel komisjoni, osalevate riikide (ühiselt) ja erasektorist pärit liikmete (ühiselt) võrdne hääleõigus (üks kolmandik) juhatuses; komisjoni ja osalevate riikide (ühiselt) võrdne hääleõigus (pool) ametiasutuste nõukogus;
- kõrgetasemelisi otsuseid Euroopa kiibialgatusele 2.0 pühendatud tegevuste/eelarvete kohta (suutlikkuse suurendamine tulevastes tööprogrammides) teeb ainult ametiasutuste nõukogu koos liikmesriikidega;
- tööprogrammi selle osa, mis käsitleb suutlikkuse suurendamise alast tegevust, võtab vastu ainult ametiasutuste nõukogu koos liikmesriikidega;
- tegevdirektori valimine juhatuse poolt komisjoni ettepaneku alusel;

- töötajate sõltumatus;
- sõltumatute ekspertide hinnangud, mis põhinevad avaldatud hindamiskriteeriumidel, ning edasikaebamise mehhanismid ja huvide täielik deklareerimine;
- nõue, et juhatus võtaks vastu eeskirjad ühissettevõttes huvide konfliktide ennetamiseks, ärahoidmiseks ja haldamiseks vastavalt ühissettevõtte finantseeskirjadele ja personalieeskirjadele.

Olemasolevate eetiliste ja organisatsiooniliste väärtuste järgimise jätkumine on ühissettevõtte üks põhiülesandeid ja seda jälgib komisjon.

Kiipide Ühissettevõtte tegevdirektor peab eelarvevahendite käsutajana kehtestama kulutõhusa sisekontrolli- ja haldussüsteemi. Ühissettevõtte eelarvevahendite käsutaja peab andma vastuvõetud sisekontrolli raamistiku kohta aru komisjonile.

Komisjon jälgib nõuete rikkumise riski aruandlussüsteemi kaudu, mille ta välja töötab, ning jälgides kogu programmi „Euroopa horisont“ ja programmi „Digitaalne Euroopa“ hõlmavate järeldauditite raames Kiipide Ühissettevõtte kaudu ELi vahendite saajate kohta tehtud järeldauditite tulemusi.

On selge, et eelarvet tuleb hallata tõhusalt ja tulemuslikult ning vältida tuleb pettusi ja raiskamist. Kontrollisüsteemi puhul tuleb siiski leida õiglane tasakaal vastuvõetava veamäära saavutamise ja nõutava kontrollikoormuse vahel ning hoida ära liidu programmide atraktiivsuse vähenemine.

2.2.3. *Kontrollimeetmete hinnanguline kulutõhusus (kontrollikulude suhe hallatavate vahendite väärtusse), selle põhjendus ja oodatav veariski tase (maksete tegemise ja sulgemise ajal)*

Kuna programmis „Euroopa horisont“ ja programmis „Digitaalne Euroopa“ osalemise eeskirjad, mida kohaldatakse Kiipide Ühissettevõtte suhtes, on sarnased eeskirjadega, mida komisjon kasutab oma tööprogrammides, ja toetusesaajad on eelarve otsese täitmise kaudu rakendatavate programmide toetusesaajatega sarnase riskiprofiiliga, võib eeldada, et veamäär on sarnane komisjoni poolt programmi „Euroopa horisont“ ja programmi „Digitaalne Euroopa“ jaoks ette nähtud veamääraga, see tähendab annab piisava kindluse, et mitmeaastase kuluperioodi jooksul on veariski määr aastas vahemikus 2–5 %, lõppeesmärgiga saavutada pärast kõikide auditite ning parandus- ja tagasinõudmismeetmete finantsmõju arvessevõtmist mitmeaastaste programmide kehtivusaja lõpuks jääkviga, mis on võimalikult 2 % lähedal.

2.3. **Pettuste ja õigusnormide rikkumise ärahoidmise meetmed**

Komisjon tagab, et Kiipide Ühissettevõtte kohaldab kõigis haldusprotsessi etappides pettuste vastu võitlemise korda.

Komisjon astub vajalikke samme tagamaks, et käesoleva määruse alusel rahastatavate meetmete rakendamisel kaitstakse liidu finantshuve pettuse, korruptsiooni ja muu ebaseadusliku tegevuse eest ennetustegevusega, tõhusa kontrolliga ja alusetult väljamakstud summade sissenõudmisega ning vajaduse korral tõhusate, proportsionaalsete ja hoiatavate karistustega.

Kontrollikojal on õigus auditeerida dokumentide ja kohapealsete kontrollide abil kõiki toetusesaajaid, töövõtjaid ja alltöövõtjaid, kes on programmi raames liidu vahendeid saanud.

Euroopa Pettustevastane Amet (OLAF) võib korraldada sellise rahastamisega otseselt või kaudselt seotud ettevõtjate tööruumides kohapealseid kontrolle, mis peavad toimuma määruses (Euratom, EÜ) nr 2185/96 sätestatud korras ning mille eesmärk on teha kindlaks, kas toetuslepingu, toetuse andmise otsuse või liidu eelarvest rahastamise lepinguga seoses esineb pettust, korruptsiooni või mis tahes muud liidu finantshuve kahjustavat ebaseaduslikku tegevust. Ühisettevõtetel on vaja ka ühineda 25. mai 1999. aasta institutsioonidevahelise kokkuleppega Euroopa Parlamendi, Euroopa Liidu Nõukogu ja Euroopa Komisjoni vahel (mis käsitleb Euroopa Pettustevastase Ameti (OLAF) sisejuurdlust).

Euroopa Prokuratuur võib korraldada uurimisi kooskõlas nõukogu määruse (EL) 2017/1939 sätete ja menetlustega, et uurida liidu finantshuve kahjustavaid kuritegusid.

3. ETTEPANEKU/ALGATUSE HINNANGULINE FINANTSMÕJU

3.1. Mitmeaastase finantsraamistiku rubriigid ja kulude eelarveread, millele mõju avaldub

- Olemasolevad eelarveread

Järjestage mitmeaastase finantsraamistiku rubriigiti ja iga rubriigi sees eelarveridade kaupa

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	Eelarverida	Kulu liik	Rahaline osalus			
	Nr	Liigendatud/ liigendamat ⁷⁶	EFTA riigid ⁷⁷	Kandidaatriigid ja potentsiaalsed kandidaadid ⁷⁸	Muud kolmandad riigid	Muu sihtotstarbeline tulu
	[XX.YY.YY.YY]	Liigendatud/ liigendamat	JAH/EI	JAH/EI	JAH/EI	JAH/EI
	[XX.YY.YY.YY]	Liigendatud/ liigendamat	JAH/EI	JAH/EI	JAH/EI	JAH/EI
	[XX.YY.YY.YY]	Liigendatud/ liigendamat	JAH/EI	JAH/EI	JAH/EI	JAH/EI

- Uued eelarveread, mille loomist taotletakse

Järjestage mitmeaastase finantsraamistiku rubriigiti ja iga rubriigi sees eelarveridade kaupa

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	Eelarverida	Kulu liik	Rahaline osalus			
	Nr	Liigendatud / liigendamat	EFTA riigid	Kandidaatriigid ja potentsiaalsed kandidaadid	Muud kolmandad riigid	Muu sihtotstarbeline tulu
	[XX.YY.YY.YY]	Liigendatud/ liigendamat	JAH/EI	JAH/EI	JAH/EI	JAH/EI

⁷⁶Liigendatud = liigendatud assigneeringud / liigendamat = liigendamat assigneeringud.

⁷⁷EFTA: Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsioon.

⁷⁸Kandidaatriigid ja vajaduse korral Lääne-Balkani potentsiaalsed kandidaadid.

	[XX.YY.YY.YY]	Liigendat ud/ liigenda mata	JAH/EI	JAH/EI	JAH/EI	JAH/EI
	[XX.YY.YY.YY]	Liigendat ud/ liigenda mata	JAH/EI	JAH/EI	JAH/EI	JAH/EI

3.2. Ettepaneku hinnanguline finantsmõju assigneeringutele

3.2.1. Hinnanguline mõju tegevusassigneeringutele – ülevaade

- ☐ Ettepanek/algatus ei nõua tegevusassigneeringute kasutamist
- ☒ Ettepanek/algatus nõuab tegevusassigneeringute kasutamist, mis toimub järgmiselt:

3.2.1.1. Heakskiidetud eelarvest saadavad assigneeringud

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	Nr	2
---	----	---

Sidevõrkude, sisu ja tehnoloogia peadirektoraat			Aasta 2028	Aasta 2029	Aasta 2030	Aasta 2031	Aasta 2032	Aasta 2033	Aasta 2034	Pärast 2034. aastat	Mitmeaastane finantsraamistik 2028–2034 KOKKU
Tegevusassigneeringud											
Eelarverida [Euroopa Konkurentsivõime Fond]	Kulukohustus ed	(1a)	30,000		20,000		10,000		10,000		70,000
	Maksed	(2a)	18,000	6,000	15,000	7,000	8,000	4,000	7,000	5,000	70,000
Eriprogrammide vahenditest rahastatavad haldusassigneeringud ⁷⁹											
Eelarverida		(3)									0
Sidevõrkude, sisu ja tehnoloogia peadirektoraadi assigneeringud KOKKU	Kulukohustus ed	= 1a + 1b + 3	30,000		20,000		10,000		10,000		70,000
	Maksed	= 2a + 2b + 3	18,000	6,000	15,000	7,000	8,000	4,000	7,000	5,000	70,000

⁷⁹Tehniline ja/või haldusabi ning ELi programmide ja/või meetmete rakendamist toetavad kulud (endised BA read), kaudne teadustegevus, otsene teadustegevus.

			Aasta 2028	Aasta 2029	Aasta 2030	Aasta 2031	Aasta 2032	Aasta 2033	Aasta 2034	Pärast 2034. aastat	Mitmeaastane finantsraamistik 2028–2034 KOKKU
Tegevusassigneer ingud KOKKU	Kulukohustused	(4)	30,000		20,000		10,000		10,000		70,000
	Maksed	(5)	18,000	6,000	15,000	7,000	8,000	4,000	7,000	5,000	70,000
Eriprogrammide vahenditest rahastatavad haldusassigneeringud KOKKU		(6)									0
Mitmeaastase finantsraamistik u RUBRIIGI 2 assigneeringud KOKKU	Kulukohustused	= 4 + 6	30,000		20,000		10,000		10,000		70,000
	Maksed	= 5 + 6	18,000	6,000	15,000	7,000	8,000	4,000	7,000	5,000	70,000
			Aasta 2028	Aasta 2029	Aasta 2030	Aasta 2031	Aasta 2032	Aasta 2033	Aasta 2034	Pärast 2034. aa stat	Mitmeaastane finantsraamistik 202 8–2034 KOKKU
Tegevusassigneeringud KOKKU	Kulukohustused	(4)	30,000	0,000	20,000	0,000	10,000	0,000	10,000		70,000
	Maksed	(5)	18,000	6,000	15,000	7,000	8,000	4,000	7,000	5,000	70,000
Eriprogrammide vahenditest rahastatavad haldusassigneeringud KOKKU		(6)									
Mitmeaastase finantsraami	Kulukohustused	= 4 + 6	30,000	0,000	20,000	0,000	10,000	0,000	10,000		70,000

stiku RUBRIIGI 2 assigneering ud KOKKU												
	Maksed	= 5 + 6	18,000	6,000	15,000	7,000	8,000	4,000	7,000	5,000	70,000	
				Aasta 2028	Aasta 2029	Aasta 2030	Aasta 2031	Aasta 2032	Aasta 2033	Aasta 2034	Pärast 2034. aastat	Mitmeaastane finantsraamistik 2028–2034 KOKKU
• Tegevusassigne eringud KOKKU (kõik rubriigid)	Kulukohustu sed	(4)	30,000	0,000	20,000	0,000	10,000	0,000	10,000	0,000	70,000	
	Maksed	(5)	18,000	6,000	15,000	7,000	8,000	4,000	7,000	5,000	70,000	
• Eriprogrammide vahenditest rahastatavad haldusassigneeringud KOKKU (kõik rubriigid)		(6)	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	
Mitmeaastase finantsraamisti ku rubriikide 1–3 assigneeringud KOKKU (vajalikud vahendid)	Kulukohustu sed	= 4 + 6	30,000	0,000	20,000	0,000	10,000	0,000	10,000		70,000	
	Maksed	= 5 + 6	18,000	6,000	15,000	7,000	8,000	4,000	7,000	5,000	70,000	

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik		4	„Halduskulud“ ⁸⁰						
Sidevõrkude, sisu ja tehnoloogia peadirektoraat		Aasta 2028	Aasta 2029	Aasta 2030	Aasta 2031	Aasta 2032	Aasta 2033	Aasta 2034	Mitmeaastane finantsraamistik 2028 –2034 KOKKU
• Personalikulud		1,972	1,972	1,972	1,972	1,972	1,972	1,972	13,804
• Muud halduskulud									
Sidevõrkude, sisu ja tehnoloogia peadirektoraat KOKKU		1,972	1,972	1,972	1,972	1,972	1,972	1,972	13,804

Konkurentsi peadirektoraat		Aasta 2028	Aasta 2029	Aasta 2030	Aasta 2031	Aasta 2032	Aasta 2033	Aasta 2034	Mitmeaastane finantsraamistik 2028 –2034 KOKKU
• Personalikulud		0,881	0,881	0,881	0,881	0,881	0,881	0,881	6,167
• Muud halduskulud									
Konkurentsi peadirektoraat KOKKU	Assigneeringud	0,881	0,881	0,881	0,881	0,881	0,881	0,881	6,167

Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGI 4 assigneeringud KOKKU	(Kulukohustuste kogusumma = maksete kogusumma)	2,853	2,853	2,853	2,853	2,853	2,853	2,853	19,971
---	--	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	--------

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

⁸⁰Vajalike assigneeringute kindlaksmääramiseks tuleks kasutada aastaseid keskmisi kulunäitajaid, mis on kättesaadavad BUDGpedia veebilehel.

		Aasta 2028	Aasta 2029	Aasta 2030	Aasta 2031	Aasta 2032	Aasta 2033	Aasta 2034	Pärast 2034. aasta t	Mitmeaastane finantsraamistik 2028 –2034 KOKKU
Mitmeaastase finantsraamistiku	Kulukohustused	32,853	2,853	22,853	2,853	12,853	2,853	12,853	0,000	89,971
rubriikide 1–4 assigneeringud KOKKU	Maksed	20,853	8,853	17,853	9,853	10,853	6,853	9,853	5,000	89,971

Hinnang alates 2028. aastast kuludele ja personalile avalduva mõju kohta on lisatud näitlikustamise eesmärgil ega mõjuta järgmist mitmeaastast finantsraamistikku. Rahastamisallikas ja liidu rahaliste kohustuste ulatus 2027. aasta järgsel perioodil sõltuvad mitmeaastase finantsraamistiku 2028–2034 üle peetavate institutsioonidevaheliste läbirääkimiste tulemustest ning seejärel määratakse need kindlaks igaaastase eelarvemenetluse kaudu. Kõik assigneeringud ja töötajate arv alates 2028. aastast on soovituslikud.

3.2.2. Hinnanguline tegevusassigneeringutest rahastatav väljund (ei täideta detsentraliseeritud asutuste puhul)

kulukohustuste assigneeringud miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Märkige eesmärgid ja väljundid			Aasta 2028		Aasta 2029		Aasta 2030		Aasta 2031		Lisage vajalik arv aastaid, et näidata finantsmõju kestust (vt punkt 1.6)						KOKKU	
	VÄLJUNDID																	
	Väljundi liik ⁸¹	Keskmine kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu		Kulu	Arv	Kulu	Väljundite arv kokku	Kulud kokku
ERIEESMÄRK nr 1 ⁸² ...																		
- Väljund																		
- Väljund																		
- Väljund																		
Erieesmärk nr 1 kokku																		
ERIEESMÄRK nr 2 ...																		
- Väljund																		
Erieesmärk nr 2 kokku																		
KOKKU																		

⁸¹Väljunditena käsitatakse tarnitud tooteid ja osutatud teenuseid (rahastatud üliõpilasvahetuste arv, ehitatud teede pikkus kilomeetrites jms).

⁸²Vastavalt punktile 1.3.2 „Erieesmärgid“.

3.2.3. Hinnanguline mõju haldusassigneeringutele – ülevaade

- ☐ Ettepanek/algatus ei nõua haldusassigneeringute kasutamist
- ☒ Ettepanek/algatus nõuab haldusassigneeringute kasutamist, mis toimub järgmiselt:

3.2.3.1. Heakskiidetud eelarvest saadavad assigneeringud

HEAKSKIIDETUD EELARVE	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	2028– 2034 KOKK U
	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	
RUBRIIK 4								
Personalikulud	2,853	2,853	2,853	2,853	2,853	2,853	2,853	19,971
Muud halduskulud	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
RUBRIIK 4 kokku	2,853	2,853	2,853	2,853	2,853	2,853	2,853	19,971
RUBRIIGIST 4 välja jäävad kulud								
Personalikulud	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Muud halduskulud	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
RUBRIIGIST 4 välja jäävad kulud kokku	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
KOKKU	2,853	2,853	2,853	2,853	2,853	2,853	2,853	19,971

Seire ja kriisiohjega seotud töö toetamiseks võib sidevõrkude, sisu ja tehnoloogia peadirektoraat sõlmida Teadusuuringute Ühiskeskusega halduskokkuleppe ligikaudu kahe täistööaja ekvivalendi (lepingulised töötajad) ulatuses, kui ressursid ja eriteadmised on kättesaadavad. Käesolev finants- ja digisegelgitus ei sisalda sellise võimaliku halduskokkuleppe eelarvet.

Hinnang alates 2028. aastast kuludele ja personalile avalduva mõju kohta on lisatud näitlikustamise eesmärgil ega mõjuta järgmist mitmeaastast finantsraamistikku. Rahastamisallikas ja liidu rahaliste kohustuste ulatus 2027. aasta järgsel perioodil sõltuvad mitmeaastase finantsraamistiku 2028–2034 üle peetavate institutsioonidevaheliste läbirääkimiste tulemustest ning seejärel määratakse need kindlaks iga-aastase eelarvemenetluse kaudu. Kõik assigneeringud ja töötajate arv alates 2028. aastast on soovituslikud.

3.2.4. Hinnanguline personalivajadus

- ☐ Ettepanek/algatus ei nõua personali kasutamist
- ☒ Ettepanek/algatus nõuab personali kasutamist, mis toimub järgmiselt:

3.2.4.1. Rahastatakse heakskiidetud eelarvest

Hinnanguline väärtus täistööaja ekvivalendina⁸³

HEAKSKIIDETUD EELARVE	Aasta 2028	Aasta 2029	Aasta 2030	Aasta 2031	Aasta 2032	Aasta 2033	Aasta 2034
• Ametikohtade loeteluga ette nähtud ametikohad (ametnikud ja ajutised töötajad)							
20 01 02 01 (komisjoni peakorteris ja esindustes)	12	12	12	12	12	12	12

⁸³Palun täpsustage allpool esitatud tabelis, kui palju täistööaja ekvivalente on juba määratud meetme haldamiseks ja/või kui palju saab neid teie peadirektoraadis ümber paigutada ja millised on teie netovajadused.

20 01 02 03 (ELi delegatsioonides)		0	0	0	0	0	0	0
(kaudne teadustegevus)		0	0	0	0	0	0	0
(otsene teadustegevus)		0	0	0	0	0	0	0
Muud eelarveread (märkige)		0	0	0	0	0	0	0
• Koosseisuväline personal (täistööaja ekvivalendina)								
20 02 01 (üldvahenditest rahastatavad lepingulised töötajad ja riikide lähetatud eksperdid)		5	5	5	5	5	5	5
20 02 03 (lepingulised töötajad, kohalikud töötajad, riikide lähetatud eksperdid ja noored eksperdid ELi delegatsioonides)		0	0	0	0	0	0	0
Haldustoetuse eelarverida	• peakorteris	0	0	0	0	0	0	0
[XX.01.YY.YY]	• ELi delegatsiooni des	0	0	0	0	0	0	0
(lepingulised töötajad ja riikide lähetatud eksperdid kaudse teadustegevuse valdkonnas)		0	0	0	0	0	0	0
(lepingulised töötajad ja riikide lähetatud eksperdid otsese teadustegevuse valdkonnas)		0	0	0	0	0	0	0
Muud eelarveread (märkige) – Rubriik 4		0	0	0	0	0	0	0
Muud eelarveread (märkige) – Rubriigist 4 välja jäävad kulud		0	0	0	0	0	0	0
KOKKU		17	17	17	17	17	17	17

Hinnang alates 2028. aastast kuludele ja personalile avalduva mõju kohta on lisatud näitlikustamise eesmärgil ega mõjuta järgmist mitmeaastast finantsraamistikku. Rahastamisallikas ja liidu rahaliste kohustuste ulatus 2027. aasta järgsel perioodil sõltuvad mitmeaastase finantsraamistiku 2028–2034 üle peetavate institutsioonidevaheliste läbirääkimiste tulemustest ning seejärel määratakse need kindlaks iga-aastase eelarvemenetluse kaudu. Kõik assigneeringud ja töötajate arv alates 2028. aastast on soovituslikud.

Ettepaneku rakendamiseks vajatav personal (täistööaja ekvivalendina)

	Kaetakse komisjoni talituste olemasolevast personalist	Erakorraline lisapersonal*		
		Rahastatakse rubriigist 4 või teadusuuringute eelarveridadel	Rahastatakse BA ridadelt	Rahastatakse tasudest
Ametikohtade loeteluga ette nähtud ametikohad	5	7	ei kohaldata	

Koosseisuväline personal (lepingulised töötajad, riikide lähetatud eksperdid ja renditööjõud)	2	3		
---	---	---	--	--

Ülesannete kirjeldus:

Ametnikud ja ajutised töötajad	Mõnda ülesannet on võimalik täita, kui paigutada ümber olemasolevaid töötajaid, kes praegu täidavad sarnaseid ülesandeid, mis on seotud näiteks programmi järelevalve, sidusrühmadega suhtlemise ning I samba raamistikku kuuluva teadus- ja arendustegevuse ning suutlikkuse suurendamise alase aruandlusega. Täiendavaid töötajaid on vaja ettepanekust tulenevate lisaülesannete täimiseks, näiteks strateegiliste projektide kindlaksmääramine ja järelevalve, sealhulgas vahe-eesmärkide ja tulemuste seire; vastavuskontrollid (riigiabi, hanked); piiriülene koordineerimine liikmesriikidega; suurte ülesannete kindlaksmääramine ja nende lahendamise üle järelevalve tegemine; haldusliku (mitterahandusliku) järelevalve koordineerimine; piirkondlike investeerimiskavade hindamine; omamaiste ettevõtjate omandiõiguse ja kontrolli hindamine; konsulteerimine Euroopa pooljuhtide nõukojaga strateegiliste projektide küsimuses, riigihangetes omamaiste ettevõtjate kiipide soovitamine, konsulteerimine tööstusliiduga, et koostada ühine pooljuhitehnoloogia strateegia, riskialdiste sektorite nõustamine; kolmandate riikidega strateegiliste partnerluste loomine; liikmesriikidele ja avaliku sektori hankijatele riigihankeid käsitlevate suuniste esitamine; varustuskindluse riskihinnangute koostamise kohta metodoloogiliste soovitude esitamine; kriisiks valmisoleku õppuste läbiviimine; nõudlusfoorumite loomine ja nende tegevuse hõlbustamine; pooljuhitootjate ja järgmise etapi tööstuskasutajate ühise projekteerimise alase tegevuse toetamine; pooljuhtide uuenduslikke tehnilisi jm lahendusi sisaldavate süsteemide hangete kohta tehniliste ja õiguslike suuniste esitamine; Euroopa kiibialgatuse 2.0 ja riiklike/piirkondlike strateegiade vahelise sidususe tagamine; korralduse üle järelevalve tegemine ja nõukogule / Euroopa Parlamendile aruannete esitamine. Ettepanekuga kaasnevad ka lisaülesanded, mis on seotud pooljuhtide tarneahela ettevõtjatevahelise platvormiga, näiteks pooljuhtide tarneahelate seire, analüüsi- ja kriisiks valmisoleku funktsioonide täitmine, teabenõuete väljastamine ja töötlemine ning andmete kontrollimine ja koondamine kriisieelses etapis ning valdkondadevaheline koordineerimine tööstusharu sidusrühmadega. Märkimisväärse osa eespool nimetatud lisaülesannetest saab täita olemasolevate töötajate ümberpaigutamise teel.
Koosseisuvälised töötajad	Sama

3.2.5. Hinnanguline mõju digitehnoloogiaga seotud investeeringutele – ülevaade

Kohustuslik: järgmises tabelis tuleks esitada parim hinnang ettepanekust/algatusest tulenevate digitehnoloogiaga seotud investeeringute kohta.

Erandkorras, kui see on vajalik ettepaneku/algatuse rakendamiseks, tuleks rubriigi 4 assigneeringud esitada selleks ettenähtud eelarvereal.

Rubriikide 1–3 assigneeringuid tuleks kajastada „tegevusvaldkonna IT-kuludena, mis on eraldatud rakenduskavadele“. Nende kulud kuuluvad tegevuseelarvesse, mida kasutatakse otseselt algatuse rakendamisega seotud IT-platvormide/vahendite taaskasutamiseks/ostmiseks/arendamiseks ja nendega seotud investeeringuteks (nt

litsentsid, uuringud, andmete säilitamine jne). Selles tabelis esitatud teave peaks olema kooskõlas 4. jaos „Digimõõde“ esitatud üksikasjadega.

Digi- ja IT-assigneeringud KOKKU	Aasta 2028	Aasta 2029	Aasta 2030	Aasta 2031	Aasta 2032	Aasta 2033	Aasta 2034	Mitmeaastane finantsraamistik 2028 –2034 KOKKU
RUBRIIK 4								
Institutsiooni tasandi IT-kulud	0	0	0	0	0	0	0	0
RUBRIIK 4 kokku	0	0	0	0	0	0	0	0
RUBRIIGIST 4 välja jäävad kulud								
Politiikavaldkondade IT-kulud rakenduskavadele	0	0	0	0	0	0	0	0
RUBRIIGIST 4 välja jäävad kulud kokku	0	0	0	0	0	0	0	0
KOKKU	0	0	0	0	0	0	0	0

3.2.6. Kooskõla kehtiva mitmeaastase finantsraamistikuga

Ettepanek/algatus:

- ☒ on täielikult rahastatav mitmeaastase finantsraamistiku asjaomase rubriigi sisese vahendite ümberpaigutamise kaudu
- ☐ tingib mitmeaastase finantsraamistiku asjaomase rubriigi mittesihotstarbelise varu ja/või mitmeaastase finantsraamistiku määruces sätestatud erivahendite kasutuselevõtu
- ☐ nõuab mitmeaastase finantsraamistiku muutmist

Hinnang alates 2028. aastast kuludele ja personalile avalduva mõju kohta on lisatud näitlikustamise eesmärgil ega mõjuta järgmist mitmeaastast finantsraamistikku. Rahastamisallikas ja liidu rahaliste kohustuste ulatus 2027. aasta järgsel perioodil sõltuvad mitmeaastase finantsraamistiku 2028–2034 üle peetavate institutsioonidevaheliste läbirääkimiste tulemustest ning seejärel määratakse need kindlaks iga-aastase eelarvemenetluse kaudu. Kõik assigneeringud ja töötajate arv alates 2028. aastast on soovituslikud.

3.2.7. Kolmandate isikute rahaline osalus

Ettepanek/algatus:

- ☒ ei näe ette kolmandate isikute poolset kaasrahastamist
- ☐ näeb ette kolmandate isikute poolse kaasrahastuse, mille hinnanguline summa on järgmine:

assigneeringud miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

	Aasta 2028	Aasta 2029	Aasta 2030	Aasta 2031	Aasta 2032	Aasta 2033	Aasta 2034	Kokku
Nimetage kaasrahastav asutus								
Kaasrahastatavad assigneeringud KOKKU								

3.3. Hinnanguline mõju tuludele

- ☒ Ettepanekul/algatusel puudub finantsmõju tuludele
- ☐ Ettepanekul/algatusel on järgmine finantsmõju:
 - ☐ omavahenditele
 - ☐ muudele tuludele
 - ☐ märkige, kas see on kulude eelarveridasid mõjutav sihtotstarbeline tulu

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Tulude eelarverida	Jooksval eelarveaastal kättesaadavad assigneeringud	Ettepaneku/algatuse mõju ⁸⁴						
		Aasta 2028	Aasta 2029	Aasta 2030	Aasta 2031	Aasta 2032	Aasta 2033	Aasta 2034
Artikkel								

Sihtotstarbeliste tulude puhul märkige, milliseid kulude eelarveridasid ettepanek mõjutab.

Muud märkused (nt tuludele avaldatava mõju arvutamise meetod/valem või muu teave).

4. DIGIMÕÕDE

Käesolevas jaos käsitletakse üleeuroopalisi digitaalseid avalikke teenuseid ja nende piiriülese koostalitlusvõime nõudeid.

⁸⁴Traditsiooniliste omavahendite (tollimaksud ja suhkrumaksud) korral tuleb märkida netosummad, st brutosumma pärast 20 % sissenõudmiskulude mahaarvamist.

4.1. Diginõuded

Diginõuete ja nendega seotud kategooriate (andmed, protsesside digitaliseerimine ja automatiseerimine, digilahendused ja/või digitaalsed avalikud teenused) üldine kirjeldus

Viide nõudele	Nõude kirjeldus	Nõudest mõjutatud või sellega seotud osaleja(d)	Üldised protsessid	Kategooriad
Artikkel 15	Euroopa pooljuhitehnoloogia algatuse staatuse taotlemine	Euroopa Komisjon	Taotlemine	Andmed
Artikkel 22	Liikmesriigid kehtestavad ühtsel taotlusel põhineva ühtse loamenetluse, mis hõlmab kõiki Euroopa pooljuhitehnoloogia algatuste ja strateegiliste projektide puhul nõutavaid lube	Liikmesriigid Riikide pädevad asutused	Loamenetlus	Andmed Digilahendus Protsesside digitaliseerimine ja automatiseerimine
Artikkel 24	Liikmesriigid loovad riigi tasandil ühtse juurdepääsuportaali, mille kaudu esitada Euroopa pooljuhitehnoloogia rajatiste ja strateegiliste projektide ühtne loataotlus	Liikmesriigid Riikide pädevad asutused	Loamenetlus	Protsesside digitaliseerimine ja automatiseerimine
Artikkel 33	Liidu pooljuhtide sektori strateegiline kaardistamine	Euroopa Komisjon	Seire	Andmed
Artikkel 34	Pooljuhtide tarneahela ettevõtjatevahelise platvormi loomine	Eraettevõtjad	Andmete jagamine	Digilahendus Andmed
Artikkel 35	Komisjon teostab Euroopa pooljuhtide nõukojaga konsulteerides pooljuhtide väärtusahela	Euroopa Komisjon	Seire	Andmed

Viide nõudele	Nõude kirjeldus	Nõudest mõjutatud või sellega seotud osaleja(d)	Üldised protsessid	Kategooriad
	korrapärast seiret, et teha kindlaks tegurid, mis võivad häirida, ohustada või negatiivselt mõjutada pooljuhtide tarnimist või nendega kauplemist			
Artikkel 38	Ennetav teabe kogumine	Euroopa Komisjon	Aruandlus	Andmed
Artikkel 41	Kriisietapis teabe kogumine	Euroopa Komisjon	Aruandlus	Andmed

4.2. Andmed

Kohaldamisalasse kuuluvate andmete üldine kirjeldus

Andmete liik	Viide nõudele (nõuetele)	Standard ja/või tehniline kirjeldus (kui see on asjakohane)
Euroopa pooljuhtitehnoloogia algatuse staatuse taotlemisega seotud andmed	Artikkel 15	ei kohaldata
Loamenetluse taotlused	Artikkel 22	ei kohaldata
Liidu pooljuhtide sektori strateegiliseks kaardistamiseks vajalikud andmed	Artikkel 33	ei kohaldata
Pooljuhtide tarneahela ettevõtjatevahelise platvormi loomist käsitlevad andmed	Artikkel 34	ei kohaldata
Pooljuhtide väärtusahela seireks vajalikud andmed	Artikkel 35	ei kohaldata
Ennetav teabe kogumine	Artikkel 38	ei kohaldata
Kriisietapis teabe kogumine	Artikkel 41	ei kohaldata

Andmevood

Andmevoogude üldine kirjeldus

Andmete liik	Viide (viited) dokumendile	Osalejad, kes andmed esitavad	Osalejad, kes andmed saavad	Andmevahetuse ajend	Sagedus (kui see on asjakohane)
Euroopa pooljuhtitehnoloogia algatuse staatuse taotlemisega seotud andmed	Artikkel 15	Tööstusharu	Euroopa Komisjon	ei kohaldata	ei kohaldata
Loamenetluse taotlused	Artikkel 22	Tööstusharu	Liikmesriigid	ei kohaldata	ei kohaldata
Liidu pooljuhtide sektori strateegiliseks kaardistamiseks vajalikud andmed	Artikkel 33	Tööstusharu	Euroopa Komisjon	ei kohaldata	ei kohaldata
Pooljuhtide tarneahela ettevõtjatevahelise platvormi loomist käsitlevad andmed	Artikkel 34	Tööstusharu	Euroopa Komisjon	ei kohaldata	ei kohaldata
Pooljuhtide väärtusahela seireks vajalikud andmed	Artikkel 35	Tööstusharu	Euroopa Komisjon	ei kohaldata	ei kohaldata
Ennetav teabe kogumine	Artikkel 38	Tööstusharu	Euroopa Komisjon	Kriisieelne etapp	ei kohaldata
Kriisietapis teabe kogumine	Artikkel 41	Tööstusharu	Euroopa Komisjon	Kriisietapp	ei kohaldata

Kooskõla Euroopa andmestrategiaga

Selgitus selle kohta, kuidas nõue (nõuded) on kooskõlas Euroopa andmestrategiaga

Käesolev seadusandlik algatus on kooskõlas erasektori valduses olevate andmete kasutamisega valitsusasutuste poolt (ettevõtetelt riigile (B2G)), et tagada tõenditel põhinevad poliitilised otsused. Digitaalne loamenetlussüsteem kavandatakse nii, et see tagaks koostalitlusvõime ja automaatse andmevahetuse pädevate asutuste vahel, juba avaliku sektori asutuste valduses olevate andmete ja dokumentide taaskasutamise, küberturvalisuse ja teabe tervikluse kõrge taseme ning läbipaistvuse ja vastutuse loamenetluses.

Kooskõla ühekordsuse põhimõttega

Artikliga 22 nähakse ette ühtsel taotlusel põhineva ühtse loamenetluse kehtestamine, mis hõlmab kõiki Euroopa pooljuhitehnoloogia algatuste ja strateegiliste projektide puhul nõutavaid lube.

4.3. Digilahendused

Palun esitage iga digilahenduse puhul viide seda puudutava(te)le digitaalse tähtsusega nõudele (nõuetele), digilahenduse volitatud funktsiooni kirjeldus, selle eest vastutav asutus ning muud asjakohased aspektid, nagu korduskasutatavus ja juurdepääsetavus. Lõpuks selgitage, kas digilahenduse puhul kavatakse kasutada tehisintellektitehnoloogiaid.

Digilahendus	Viide nõudele (nõuetele)	Peamised volitatud funktsioonid	Vastutav asutus	Kuidas on arvesse võetud juurdepääsetavust?	Kuidas on arvesse võetud korduvkasutatavust?	Tehisintellekti tehnoloogia kasutamine
Digitaalne loamenetlusüsteem	Artiklid 22 ja 24	Loamenetlused viiakse läbi täielikult digitaalsete vahenditega. Süsteemil peab olema ühtne kasutajaliides, mis võimaldab suhtlust asjaomaste avalike teenustega. Digitaalne loamenetlusüsteem võimaldab loataotluste paberivaba esitamist, jälgimist ja nende kohta otsuste tegemist.	Liikmesriigid Riikide pädevad asutused	Digitaalne loamenetlusüsteem peaks olema kavandatud nii, et tagatud on kasutajasõbralikkus ja juurdepääsetavus kõikidele taotlejatele, sealhulgas puuetega inimestele	Digitaalne loamenetlusüsteem peaks olema kavandatud nii, et tagatud on juba avaliku sektori asutuste valduses olevate andmete taaskasutamine	//

Digilahendus	Viide nõudele (nõuetele)	Peamised volitatud funktsioonid	Vastutav asutus	Kuidas on arvesse võetud juurdepääsetavust?	Kuidas on arvesse võetud korduvkasutatavust?	Tehisintellekti tehnoloogia kasutamine
Pooljuhtide tarneahela ettevõtjate vaheline platvorm	Artikkel 34	Platvorm peaks koguma andmeid osalevatelt ettevõtjalt, et suurendada pooljuhtide tarneahela läbipaistvust ja vastupidavust	Eraettevõtjad	Platvorm peaks olema kavandatud nii, et tagatud on kasutajasõbralikkus ja juurdepääsetavus kõikidele taotlejatele, sealhulgas puuetega inimestele		//

Digitaalne loamenetlussüsteem

Digi- ja/või valdkondlik poliitika (kui see on asjakohane)	Selgitus selle kohta, kuidas see on kooskõlas
ELi küberturvalisuse raamistik	Riiklik digitaalne loamenetlussüsteem peaks olema kavandatud nii, et tagatud on andmekaitse, küberturvalisuse ja teabe tervikluse kõrge tase.
Euroopa ettevõtluskukrud	Riikliku digitaalse loamenetlussüsteemi ühtses juurdepääsupunktis kasutatakse Euroopa ettevõtluskukruid.

Pooljuhtide tarneahela ettevõtjatevaheline platvorm

Digi- ja/või valdkondlik poliitika (kui see on asjakohane)	Selgitus selle kohta, kuidas see on kooskõlas
ELi küberturvalisuse raamistik	Ettevõtjatevaheline pooljuhtide tarneahela platvorm peaks olema kavandatud nii, et tagatud on andmekaitse, küberturvalisuse ja teabe tervikluse kõrge tase.

4.4. Koostalitlusvõime hindamine

ei kohaldata

4.5. Digimõõtmise rakendamist toetavad meetmed
ei kohaldata